

Kristovy cesty

Kristus, spiritualita a země:

Cesty Ježíše Krista, jeho přínos pro lidské vědomí a pro proměnu lidstva a země: nezávislá informační stránka s novými aspekty z mnoha oblastí výzkumu a zkušeností; s praktickými odkazy na osobní rozvoj.

<http://www.ways-of-christ.com/cs>

Kristovy cesty v lidském vědomí a na zemi

Obsah všech částí

Pro prohlížení dalších kapitol počkejte na plné načtení stránky

Kristovy cesty 1

Toto je první část 1.a.: Kroky evangelíí 2

ÚVOD do smyslu a použití tohoto textu 2

Metodické poznámky*** k meditační praxi: 4

Různé teologické směry v církevních dějinách 5

„Na počátku bylo Slovo (řecky Logos) ... a Slovo se stalo tělem“ (*Jan. 1*)9

Narození Ježíše z Nazaretu 10

Je něco významného na Ježíškových jinošských letech? 11

Poznámka na okraj ke sporu o „dvojího Ježíše“: 11

Ježíšův křest v Jordánu 12

Ticho na poušti 13

Pokoušení na poušti a povolání učedníků 15

Svatba v Káně Galilejské 17

Hlediska sexuality, sympatie, empatie a lásky 19

„Svatá horlivost“ (a emocionální hledisko) 20

K horskému kázání (*Mat. 5*) 22

Proměnění na hoře (*Mat. 17*) 23

Otázka Ježíšových „zázraků“ 24

Vzkříšení Lazarovo 25

„Ovce“ 27

Kristus a „umývání nohou“; Pomazání v Betanii 27

Poslední večeře; Ježíšův vjezd do Jeruzaléma, zatčení a bičování 29

Nasazení trnové koruny a Ježíšovo loučení 30

Ukřižování a pohřeb 31

Prázdny hrob, sestoupení do pekel, vstup do ráje 35

Zmrtvýchvstání 37

Nanebevstoupení 40

Letnice 43

Ježíšův obraz 46

K části 2: Zjevení Janovo	46
Zjevení Janovo	46
Jak přistupovat k proroctvím	48
K obsahu Janovy apokalypsy: „Sedm církví“	49
Inspirace a církve	58
K čemu potřebuji církev nebo společenství?	60
Sedm pečeti	60
Sedm polnic	61
„Sedmero zahřmění“ a dva proroci	61
Žena a drak	61
Sedmihlavá šelma z moře	62
Šelma ze země s dvěma rohy.	62
„Sedm posledních pohrom“ a pád „Babylóna“; ...Návrat Ježíše Krista	63
(Skutečná) „tisíciletá říše míru“	65
„Nové nebe, nová země a nový Jeruzalém“	66
Závěrečná kapitola : křesťanskost	67
Tabulka: Křesťanský postoj – „Ve světě, ale nikoli ze světa“, „Třetí cesta“	68
K části 3: 11 kapitol k různým tématům a otázkám života.	70
Modlitba za mír, život a Zemi	70
Základ etických hodnot	71
Doplnek: 5. Krátká poznámka o moderních přiběžích, které chtějí vysvětlit vše kolem Ježíše	73
Přírodní vědy a víra v Boha	75
Vědomí, výzkum mozku a svobodná vůle.	77
Informace k: Ježíš Kristus a otázky výživy	78
Ježíš Kristus a uzdravování – i dnes	80
Křesťanské požehnání	82
Nářek jako možná součást křesťanské praxe	83
Křesťanská cesta k tomu, jak se vyrovnat s životními událostmi.	84
Křesťanská stanoviska k hospodářství a sociálním otázkám	85
Křesťanská stanoviska ke společnosti a politice	86
Filozofie a křesťanství – Komentář k Habermasově přednášce „Víra a vědění“*)	87
Všeobecná křesťanská stanoviska k ekologickým otázkám*)	89
Nenarozený život *	90
K 4. část: Starý zákon; a příspěvky k dialogu s jinými náboženstvími	91
Starý zákon a Židovské náboženství (Judaismus)	91
Zarathustra	94
Ježíš Kristus a islám	94
Informace k: Ježíš Kristus a buddhismus	97
Ježíš Kristus a hinduismus	99
Informace k: Ježíš Kristus a taoismus a konfucianismus.	102
Všeobecná hlediska přírodních náboženství	104
Náboženství ¹⁾ coby „opětovné spojení“ člověka s Bohem – na cestách s Ježíšem Kristem	106
Pomoc pro autokontrolu při práci s hlavními texty „Kristovy cesty“	109
Odkaz na jiné jazyky a práva, e-mail:	110

Toto je první část 1.a.: Kroky evangelií

ÚVOD do smyslu a použití tohoto textu

Již dva tisíce let – s předešlými proroctvími ještě o několik tisíc let déle – se stále znovu objevují lidé, kteří mají rozličné přímé zkušenosti s Ježíšem Kristem. Navzdory různým charakterům, různému náboženskému, filozofickému a vědeckému pozadí, mají tyto zkušenosti něco společné. Hovoří o Ježíšově existenci v přítomném čase. Zčásti je řeč i o možnosti, jak by se mohli lidé na podobné zkušenosti připravit, o nových schopnostech, které do lidských dějin vnesl před 2000 let Ježíš a které nejsou chápány pouze ve smyslu vnější historicko-kulturní tradice. Právě těmito nejen teoretickými, nýbrž praktickými kroky

„růstu“ se tu chceme novým způsobem detailně zabývat. Podle toho jak postupoval Ježíš sám, se může ukázat jejich význam pro různé oblasti života.

Ve 12. století prorokoval opat Joachim z Fiore „éru Ducha svatého“, ve které budou mít jednotliví lidé běžně vztah s Bohem nezávisle na institucích. Dnes se po celém světě rozšiřují hnutí, která nejenže hledají odpovídající ztvárnění Krista v člověku, nýbrž považují jednotlivce za buňku v „těle Kristově“, která má vlastní vědomí.

„Návrat Ježíšův“, který s tím bývá dáván do souvislosti, a současná „apokalypsa“ odkazují na něco rozsáhlejšího než na lidsky chápané „opětovné vtělení“.

Jaké specifické možnosti rozvoje člověka a země zde lze najít a které z nich neexistovaly před Ježíšovým vtělením – to je otázka, jejichž možná řešení se budeme v tomto příspěvku snažit shrnout.

Právě v době

- kdy si fenomén Ježíše Krista nárokuje mnoho [různých teologií](#) a dogmat, jazykovědné, historicko-kritické, archeologické a paleografické, religionisticko-sociologické, hlubinně psychologické, přírodovědecké, politické a další pojetí,

- kdy podobně jako v době prvotního křesťanství vznikla vedle staré materialistické i rozmanitá spirituální scéna, z nichž obě do křesťanství plynule přecházejí, ale jsou od něj zároveň i jasně odděleny,

- kdy se objevují ty nejroztodivnější jevy, jako např. několik domnělých ztělesněných Kristů žijících v současnosti, a kde se ve jménu Kristově dějí skutečně problematické a někdy i negativní věci, v takové době může být zajímavé prozkoumat, co je v takto složité situaci tím vlastním Ježíšovým poselstvím.

Budeme navazovat na vlastní vnitřní zkušenost, ale i na jiné mystické a podobné prameny. **Náš úhel pohledu je interdisciplinární, vychází z mnoha oblastí vědění a zkušenosti, ne pouze z teologie.** Ve spirituálních otázkách se nebudeme zastávat pseudo-spirituality, která se odklání od politického vědomí. Dogmata mechanistického myšlení přírodních vět z minulého století samozřejmě nemůžeme akceptovat, jelikož jsou zužující. Nemůžeme přijmout ani představy z východní oblasti, které vychází z předpokladu, že neexistuje nic, co by již nebylo napsáno ve staroindických védách, a že Ježíš je pouze „učitel třetí třídy“, který védy vyučuje. Z odkazů na publikace, které se v textu pro srovnání nebo doplnění objevují, nelze vlastní poznatky vyvodit, a proto nejsou pro porozumění nutná ani tato díla, ani předešlé teologické znalosti. (Stejně je tomu i s plánovaným seznamem literatury pro ty, co se zajímají o teologii, viz odkaz). **Nic necht' není chápáno jako dogma či jako názor nějaké vnější náboženské organizace. Neobracíme se ale ani proti nějaké církvi či náboženskému společenství, ani např. proti apoštolskému vyznání víry. Tento spis, který není ani dogmatický, ani materialisticky zploštělý, je zajímavý i pro lidi s jiným náboženským nebo světonázorovým pozadím, kteří mají pozitivní zájem o nové poznatky z křesťanské oblasti. Proto jsou tu obsaženy i informace o vztahu křesťanských hnutí k jiným hnutím. Podobně jako Janovo evangelium představilo specifičnost křesťanství v jazyce, který byl tehdejším hledajícím srozumitelný, ukazuje tento spis nejrozumnější aspekty věci. Zároveň však ponechává čtenáři volnost - výzkum zkrátka není misie. Ti křesťané, kteří chtějí mít raději zcela prostou víru bez hlubokomyslných úvah, se mohou v tomto spisu naučit lépe navazovat dialog s lidmi jiného duchovního zázemí, aniž by neustále docházelo k nedorozumění.**

Text by rád hovořil pouze svým vlastním obsahem.

„Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy" (Jan 16:12-13). Tento projekt je inspirován Duchem svatým.

Metodické poznámky* k meditační praxi:**

Naše texty sme vytvorili, okrem iného, pomocou meditačných reflexií biblických textov. Preto sú aj - okrem ich čisto informačného obsahu - písané najmä ako východiskový bod pre meditatívne reflexie kapitol evanjelií.

Následujících 37 kapitol kopíruje jednotlivé kroky evangelií a Zjevení Janova. Doporučujeme je procházet právě v tomto pořadí, a to mimo jiné právě za pomoci Janova evangelia a Zjevení Janova.

Studium Bible, tedy čtení textů a jejich zpracování z hlediska jazykového a z hlediska kontextu, to je pouze jedna metoda. Během studia mohou ovšem texty a v neposlední řadě i Bůh podporovat i hlubší prožitky.

Tato stránka se skládá z delšího, průběžného textu, jehož jednotlivé kapitoly jsou uvedeny v obsahu. Pro zevrubnější studium je dobré si text vytisknout: podle nastavení prohlížeče a tiskárny se jedná zhruba o 120 stran.*

Kdo má vedle čtení zájem o celostní metodu zpracování textu a chce do práce s textem integrovat i opomíjené vrstvy duše, může si danou kapitolu např. Janova evangelia po prostudování přečíst soustředěně ještě jednou a meditovat o ní. (Jan a jeho učedníci se zabírali především hlubším významem dění.)

Podrobnější poznámky k meditační praxi

Nejprve je nutno říci, že pro meditaci nad biblickými texty platí stejné předpoklady jako pro každou jinou meditaci. Vlastní pozornost je třeba nejprve dostatečně osvobodit od aktuálního rozptýlení, rozladění nebo problémů, a sice tím, že si tyto skutečnosti uvědomíme, nebo o nich s někým budeme hovořit. Jen tak můžeme dospět k duchovní otevřenosti. Člověk by zároveň neměl být unavený, hladový, pod akutním vlivem alkoholu či tabáku. Kromě toho je třeba vypnout všechny telefony. Na místě, kde meditujeme, by nám mělo být příjemně, nemělo by být například vedle nějakého přístroje produkujícího stresující záření. (viz odkaz: biologie staveb). Kdo je v meditaci vycvičen, bude se umět soustředit třeba i na rušném tržišti, ale zpočátku je jistě dobré brát taková doporučení vážně. Dříve byl při meditaci nad evangeliem text pomalu vyslovován se zavřenými očima (např. u rosikrucianů**). Aby pozornost neulpěla na slovech, ale soustředila se na obsah, naučil se člověk příslušný text zpaměti. Existuje ještě možnost doprovázet text eurytmickými gesty. Další alternativa spočívá v tom, že si text přečteme, zavřeme oči a necháme ho na sebe působit. Není nutné u toho aktivně přemýšlet, protože vlastní meditace začíná teprve tam, kde končí myšlení. Pokud myšlenky plynou dále, je třeba na ně krátce pohlédnout, místo aby byly sledovány. Stejně pravidlo platí i tehdy, když se objeví myšlenky, které zdánlivě nebo doopravdy nemají s meditací nic společného. (Pokud jde o vnější záměry, je možné si je např. poznamenat a tím je účinně odložit, aby byl duch opět svobodný.) Důležité události během meditace bychom si měli pokud možno poznamenat, abychom mohli lépe sledovat vlastní vývoj. Nahlížení může vyústit do prohloubení vědomí, nemusí tomu ale tak být vždycky (kontemplace, meditace).

Kromě toho je dobré mít při probuzení po ruce blok, abychom si mohli udělat stručné poznámky. Pomáhá to jednak k tomu, abychom si na sny vůbec vzpomněli, mimo to můžeme na základě takových poznámek lépe sledovat vývoj snů. Pokud si budeme snové symboly zaznamenávat i přes den, bude naše otevřenost ještě větší. Stále více budeme přicházet na to, že ne všechny sny je možno vysvětlit konkrétními událostmi a jejich psychologickou reflexí, nýbrž že se tu odehrává něco, co je svým způsobem stejně důležité jako dění ve dne.

To nejsou žádné okultní rituály, jde jednoduše o to, aby měla duše čas otevřít se příslušným tématům, resp. Bohu a aby nebyla tato témata k dispozici pouze rozumu, který sice není špatný, ale sám k poznání v žádném případě nestačí. Postupem času mohou být meditací zasaženy a proměněny všechny vrstvy člověka, včetně jeho vůle, dokonce i těla. Teprve když se během meditace objeví nové poznatky, sny související s meditací nebo určité tendence v životě, pak je možno říci, že to, co člověk pochopil, se alespoň náznakem dostavilo i do jeho nitra. Následně je možno postupovat dále kupředu, zvláště když člověk cítí takovou potřebu. Zdá se býti nutné strávit s jednou kapitolou celý týden nebo lépe celý měsíc. Naopak není nutné, abychom po tomto týdnu či měsíci obsah dané kapitoly stoprocentně „zvládli“, protože kroky jednotlivých kapitol nelze od sebe zcela oddělit. Bůh člověku umožní zážitek tehdy, když on (Bůh) sám chce, „hvězdnou hodinu“ lze prostřednictvím meditace nanejvýš připravit, nikoliv však vynutit. Přesto nemůže žádná teologická nauka ani nic jiného nahradit tuto vnitřní praxi, která může vést k reálnému napodobení namísto šedé teorie. Nezávisle na možnostech meditace však existuje tolik cest ke stejnému cíli, kolik je lidí na světě.

Další formy meditace v křesťanském kontextu

Zatímco meditace, která by byla i z hlediska obsahu specificky křesťanská, je dnes v církevních kruzích nabízena jen zřídka, je ve speciálních církevních exercičních domech ale i jinde nabízeno o to více jiných forem meditace. Lidé totiž právem hledají zkušenosti. Církev po dlouhá staletí svou vlastní spirituální, a tím pádem i meditativní tradici dalekosáhle ničila a musí ji nyní znovu objevovat. Proto začaly nejprve přeměňovat např. buddhistické meditační formy (zen, prostou meditaci ticha apd.) a spojovaly je s křesťanským nebo neutrálním úvodem. Nebo jsou do ticha vnášeny obrazy, malby či jednotlivé výroky z Bible či z děl křesťanských mystiků. V hlavním textu, v kapitole Ticho na poušti, jsme kupříkladu uvedli stále živou praxi řeckých ortodoxních mnichů na hoře Athos spočívající v opakování slov "kyrie eleison" (pane smiluj se). I zpěvy se mohou stát plodnou součástí meditace. Největší účinek by však měla ta nejprostší věc – kdyby církev šly dobrým příkladem a integrovaly do bohoslužeb časté ticho, např. před modlitbou, během ní a po ní, po kázání, během pastoračního rozhovoru atd. Meditativní prvek by tak nebyl ničím izolovaným a jeho hodnotu by bylo možno prožít v bezprostředním kontextu. Kromě těchto příprav na boží působení může v podstatě celý život získat meditativní charakter – což je ovšem v naší hektické době velmi obtížné. V každém případě by bylo absurdní a svědčilo by to o obrovské neznalosti, kdybychom bez rozlišování každou meditaci hodnotili jako „protikřesťanskou“, a to jenom proto, že meditační formy praktikované nekřesťany jsou častější než ty křesťanské. [Kresby, obrázkový arch](#)

Dokonce i ti, kteří se při hledání vnitřních zkušeností ocitli na nevhodné a nebezpečné cestě konzumace drog, by mohli prostřednictvím meditace najít naplňující život.

* ... Koncentrované štúdium tlačených textov sa vyhýba následkom, ktoré pripisujú nezávislí bádatelia nadmernej internetovej konzumácii a „multitaskingu“ (= súčasne plniť viac úloh).

** Možno v kresťanskej rozenkručiánskej škole „Universitas Esoterica“ v Berlíne (Wolfgang Wegener), ktorá existovala až do roku 1984.

*** (Hlbšie) chápanie týchto stránok predpokladá rešpektovanie ich samozrejmosti, ako aj zodpovedajúcej dodatočne použitej metóde (horeuvedené). Takýto postoj pri štúdiu textov sa považuje na druhej strane, vo filozofii atď. za všeobecné usmernenie serióznej práce („princíp dôvery“), Donald Davidson, „O ozajstnej myšlienke používania konceptuálnej schémy“, v „Proceedings and Adresses of the American Philosophical Association“, Vol.47, 1973-1974, Vol.47, 1973-1974, S. 19.)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Různé teologické směry v církevních dějinách

1. Úsilí odhalit částečně zmizelé spirituální hlubiny křesťanství musí nutně začít u učení, života a významu samotného Ježíše Krista a prvotních křesťanů; a to včetně jejich „apokalyptických“

rysů. Není možno vybírat jen to, co se hodí tomu či onomu teologickému směru. Přitom se ukazuje, že je třeba vzít vážně i mnohotvárnost prvotních křesťanů. Vždyť si jí všimli již samotní evangelisté ^{*****}), díky čemuž bylo možno odhalit širší význam Kristových podnětů. *)

2. **Staré církve** následujících století se řídily především autoritou obsáhlých pojednání „**církevních otců**“. Oni ("církevní otcové" rané církve) mimo jiné s pomocí řeckého jazyka a učenosti zpřístupnili a osvětlili Evropě původní křesťanské tradice. Církevní otcové věděli mnoho o starších spisech, které jsou dnes již ztraceny. Stejně jako ve všech ostatních fázích, i v tomto údobí bylo sporné, co vlastně odpovídá skutečnému křesťanství a co ne. Mnohé z těchto později potlačených poznatků si zaslouží nové zpracování. Kromě toho existovali křesťané - např. v Egyptě, srv. nálezy z Naq Hammadi – kteří zdůrazňovali ani ne tak zprostředkování spásy skrze nějakou církev, jako spíše to, že se musí pečovat o individuální přístup k Bohu v modlitbě a meditaci. V "Mystické teologii" dnešních Ortodoxních církví se něco z toho zachovalo v obzvlášť silné míře.

3. Středověká **scholastika** a kanonistika vedla k teologické systematizaci na základě myšlenkových pochodů, které by bylo možno označit za nábožensko-filosofické. Církevní otcové platili i nadále za autoritu, ovšem jen do té míry, do jaké se s těmito myšlenkovými pochody shodovali. I když se v takových úvahách objevilo mnoho smysluplné duchovní potraviny, děsí nás často jednostranná, absolutní, a proto vylučující intelektuální logika – kterou je třeba odlišit od vlastních náboženských dimenzí. Tato logika byla zakonzervována ve formě nauk a dogmat, ale vedla také k inkvizitorským praktikám. Z kreativity dnešního duchovního hledání a mystiky je patrné, že na některých místech by stejná metoda byla bývala mohla vést k jiným závěrům, nebo k nim částečně i vedla. Je zřejmé, že skutečný duchovní růst předpokládá flexibilní a neohraničené vědomí, a nikoliv vědomí takto zatvrzelé. Přísná scholastická metoda je ještě dnes stěžejním východiskem systematické teologie, především v katolické oblasti. Je však možno zaznamenat mnoho otevřenosti pro jiná, mimo jiné ekumenická východiska (např. Yves Congar). Nejde o nějakou jednostrannou kritiku jednoho z teologických směrů. V raném stádiu práce na dnešním textu Kristových cest jsme prověřovali, jaké jsou možnosti systematického členění předkládané látky. Zbyla jen jedna možnost, a to členění podle Ježíšových kroků v samotných evangeliích! Právě v nich se zrcadlí takřka archetypální pořadí stádií lidského vývoje a oblastí vědomí, také ve vztahu ke světu. Je to ale nový, interdisciplinární počátek.

4. Když bylo na počátky křesťanství navrženo sdostatek církevní tradice, objevili se **reformátoři**, kteří se chtěli opět silněji přimknout k biblickým počátkům. To se jim však podařilo jen ve velmi omezené míře, jelikož byli dětmi své doby a věděli např. velmi málo o duchovních a mystických hnutích z dějin křesťanství. Kromě toho se zapomnělo na tradice, které byly ve svém jádru cenné, např. na mariánskou úctu. Již jen jednotlivci, např. evangelický teolog J. V. Andreae, vyjadřovali v románově zastřených snových obrazech hlubší, event. křesťansky esoterické zkušenosti. Skutečnost, že křesťanství nebylo v těchto obrazech na první pohled patrné, je dána formou, která byla zvolena z bezpečnostních důvodů. Ani protestantská oblast nebyla vždy tak tolerantní, jak by se mohlo zdát. Protireformace, náboženské války atd. se zasloužily o zbytek. Různé teologické metody si tehdy byly v mnohém podobné. Tam, kde se dnes ještě v rámci samotných protestantských církví nachází rozdělené skupiny, jako jsou luteránské a reformované (kalvínské), ale i sjednocené církve, by si představitelé těchto skupin měli nechat vysvětlit, že se to sice ještě může hodit pro odborné teologické diskuse, ale že s ohledem na vlastní církev to bylo již dávno překonáno. **)

5. Ani v následujícím období **nové filozofie, osvícenství a přírodních věd** nebyla po bok staré rozumářské systematické teologie postavena teologie duchovní zkušenosti. **Zástupci historicko-kritické teologie** se naopak - ať již vědomě či nevědomě - orientovali stále více na intelektuální a nadto jednostranně materialisticky utvářené chápání přírodních věd v tehdejší době. Teologie se stávala spíše literárněvědnou a lingvistickou disciplínou – což nebylo chybné, ale jednostranné. Proti zvažování literárního žánru nemožno nič namietat, může sa to urobiť - iba ak na vhodnom mieste a nie schematicky, pozri napr. naša stránka k takzvanému evanjeliu Filipa (Naše [anglické / německé](#) stránky). Porovnávať to, čo hovorí Písmo, s okolnosťami vtedajšej doby, je tiež potrebné - ale by sa to však nemalo už apriórne vopred zastierať pochádzajúcimi hodnoteniami vtedajšieho

diania podľa dnešného ducha doby. Osvetliť význam môže aj súvislosť so vznikajúcou obcou (*pozn. veriacich*) - toto ale nesmie viesť k obmedzeniu pohľadu na vonkajšie čisto ľudské konanie, v ktorom sa už Boh priamo nevyskytuje, hoci práve toto bolo najdôležitejšie pre ľudí. Skutočnosť, že určitá správa sa odovzdala určitým ľuďom, v žiadnom prípade nevylučuje univerzálny význam. Ak chceme dnes hľadať zmysel tradície pre nás, dôležité je - plný obsah sa rozvinie len ak budeme brať vážne hodnovernosť sľúbeného aj pre dnešných ľudí alebo to aspoň minimálne skusmo budeme brať vážne.

(Tehdejší zástupci staré systematické teológie sa považovali za jakési jadro vlastnej teológie, kolem ktorého je možné sestaviť nové vedecké obory. Mohli ale byť skutočne takovým integračným jadrom?) Jistě by bylo bývalo oprávněně snažit se uvést četné vědecké objevy do vztahu s věroukou. Ale konsekventní by potom bylo učinit tak i dnes. Zatím se tak ale většinou nestalo. To by znamenalo, že se zohlední rýsující se nový obraz světa, který se skládá z nových, již ne tolik materialistických vědeckých směrů fyziky částic, z moderní biofyziky, z geofyziky a astrofyziky a především z interdisciplinárních oborů, jako je parapsychologie atd. Nemá smysl vztahovat dnešní teologii na vědecký obraz světa v 19. století! ***)

6. Ve 20.století se objevilo mnoho snah, které se snažily zdůrazňovat dosud opomíjené aspekty teologie. I nadále však byla opomíjena mysticko-spirituální dimenze – jejíž nutnost vyzdvihl *Karl Rahner*. Tyto pokusy v katolickém a evangelickém prostředí leckdy pomohly společnosti tím, že se více věnovaly praktickým starostem lidí: např. *Karl Barth, politická teologie a teologie osvobození třetího světa, teologie stvoření****), feministická teologie...* U některých směrů, např. v *Bultmannově teologii demytologizace* bylo však vylito s vaničkou i dítě. Víra byla redukována na materiální chápání světa, které se však – jak jsme již uvedli – přežilo, byť tu bylo přinejmenším správně konstatováno, že víra nepotřebuje žádnou vědeckou objektivizaci. Drewermann se pokusil o hlubinně psychologický výklad evangelií. Mohl by to sice být most, který by nás vyvedl z bezduchého prostředí materialistického chápání světa, hlubinná psychologie není ovšem v žádném případě vlastní duchovní dimenzí Bible, a proto nemá smysl tyto dvě naprosto rozdílné roviny směšovat.

Problémy mezi fundamentalismem a relativismem v diskusi dosud převažují.

Mimo teologické kruhy hrají jinak v posledních letech roli ještě ony domnělé "příběhy o odhalení Ježíše", které celkový obraz dnešní diskuse zrovna nezlepšují.

7. „Postmoderní“ teologie 21. století se zatím takřka neobjevila. **Obnova duchovních možností křesťanství – při zachování jak starých hloubek víry, tak dosažené sociální ostražitosti** – předpokládá dalekosáhlou změnu ve vědomí*****. K tomu je nutná spirituální preciznost a diferenciovaný pohled na společnost a svět namísto spravování a provozování dosavadních směrů v rámci teologie a religionistiky. Právě zde začínají Kristovy cesty.

*) Ti vědomě uznávají nejen „pramen Q“, který byl později vědci zpřístupněn. (Obsahuje výroky Ježíše před velikonočními událostmi, s onou etikou, která je vzdálená mnohým společenským konvencím a která je dnes často ztotožňována s horským kázáním. Spřízněné a autentické Tomášovo evangelium ukazuje, že v závislosti na kazatelích nebo publiku obíhaly také další Ježíšovy výroky...) Poslední kroky v životě Ježíše – počínaje už vzkříšením Lazara – mohli tenkrát zcela pochopit a autenticky zastávat jen nemnozí. Přesto byly tyto kroky zpřístupněny hledajícím.

**) V poslední době se v Německu objevují snahy tento stav vyřešit. K různým církvím viz zbytek naší stránky „7 obcí (ve Zjevení) a dnešní církve“

***) Viz mimo jiné naše stránka „*Přírodní vědy a víra v Boha*“. [Update English/ Deutsch](#). K vývoju křesťanstva pozri tiež Prof. Hans Küng, *Das Christentum. Wesen und Geschichte, Sonderausgabe* 2007 (prof. Hans Küng, *Křesťanstvo. Podstata a dejiny* Mimoriadne vydanie 2007). Snaží sa o integrovaný výskum, ktorý, napriek archeológii a kritickému výskumu, berie vážne staré Písma ako obsahové zdroje. Nesúhlasíme so všetkými tam reprodukovanými vývodmi, ktoré vyplývajú z historicko-kritického výskumu. Napr. udalosti s Ježišom sa niekedy príliš javia ako čisto subjektívne zážitky. Küng je otvorený vlastnej doteraz nepreskúmanej realite takých prežitkov. Koniec koncov jeho metóda je zaujímavá sama od seba a môže skúmať vývojové štádiá křesťanstva (paradigmy), nedostatočne hodnotiť význam smerov myslenia, ktoré doteraz neboli nikdy vo veľkom rozhodujúce - ako je mystika. Tieto sú veľmi dôležité, pretože odkrývali možnosti na vyčerpanie plného potenciálu křesťanstva. Tu musíme poznamenať, že ľudia s vnútorným

duchovným zadaním, napr. mystici, často nemôžu správne pochopiť čisto historicko-kritickú analýzu, pretože majú popri externe zrejmejšom životopisu predovšetkým samostatný vnútorný spirituálny životopis. Potom tu skôr pomáha pokusne ich brať vážne, ako ich pitvať.

****) Viz např. „Ökologische Theologie“ (Ekologická teologie), Kreuz-Verlag

*****) Také narážka ve Zjevení 14,6 na nové, věčné evangelium, dané skrze Ducha svatého, předpokládá silnější vědomí, než které umožňuje intelekt.

*****) Dodatek: Ježíš a teologie ...

V Novém zákoně najdeme různé teologické úhly pohledu. Autoři je však museli vědomě kombinovat. Zjistili, že Ježíš má mnoho stránek. Je třeba více teologických úhlů pohledu, aby mu člověk porozuměl.

Na jedné straně vyučoval **sociální** citění liberálů nebo sociální citění ve smyslu teologie osvobození - a striktní **individuálně-etické** linie značně konzervativních teologů (ne však formalisticky a ne orientované na státní moc).

Měl jak **duchovní** postoj křesťanských mystiků nebo ezoterických křesťanů (srov. s mystickou teologií východních pravoslavných církví), tak také postoj, že učedníci mají zvládnout svůj život **v tomto fyzickém světě** (druhý zmíněný postoj je hlavním tématem většiny současných teologů a duchovních pastýřů, zejména těch evangelických.)

Ježíš ukázal "**nadpřirozený**" **vztah k Bohu**, (od křtu až ke kříži a vzkříšení; jak je to vyjádřeno např. v přehledu Jana resp. jeho žáků v Janově evangeliu); to se nedá vysvětlit s pomocí intelektuálního vědomí teologů jako Bultmann. Přesto musel Ježíš projít **lidskými životními procesy**, které zkoumají přírodovědci. Mnohé jevy je možné si vysvětlit pomocí naší dnešní **hlubinné psychologie**; mnohé jsou naopak **duchovní** ve smyslu, který přesahuje možnosti poznání hlubinné psychologie.

Mnohá hlediska se téměř ztratila od té doby, co byla velká část raných křesťanů pronásledována jako "kacíři" atd. (házena do jednoho pytle s těmi, kdo náboženství skutečně zneužívali). Všichni byli jednostranní, ale již ne ve smyslu nějaké existující církve.

Tato jednostrannost není automaticky negativní. Konstruktivní části všech těchto směrů by byly v pořádku – kdyby si tyto směry nemyslely, že jsou ty jediné, které mají pravdu, a ostatní jsou na omylu.

Jednotlivá evangelia a teologie

Evangelia – a např. část Markova evangelia, který se nazývá "pramen Q" – představují různé úhly pohledu. Proto byly napsány pro lidi s rozličným pozadím. **Marek** byl např. důležitý pro analytické pochopení Římanů a pro překlady do románských jazyků. (Prof. Morton Smith však hovoří o jedné "tajné části" tohoto evangelia, která pocházela z podkladů Petra a byla užívána pouze pro zkušené lidi; se vzkříšením Lazara atd.)

Rakouský mystik Jakob Lorber napsal, že Marek byl jako chlapec uznávaným poslem mezi učedníky. Proto přesně věděl, co se odehrálo. Má rysy teologa, jehož otázka zní: kdo je Ježíš?

Původní aramejské evangelium **Matouše**, které je ztraceno resp. zatím nebylo objeveno, musí být namířeno k Židům; toto evangelium stejně jako dnešní "Matoušovo evangelium" je v neposlední řadě zaměřeno na všechny, kteří potřebují podrobné popisy plné života o Ježíšových činech.

Podobně je tomu u **Lukáše**, ovšem s citlivou hloubkou.

Janovo evangelium bylo napsáno pro duchovní křesťany (např. s řeckým tajuplným životopisem), přičemž specificky křesťanské záležitosti byly zpracovány jejich jazykem.

Jan zvláště zřetelně rozuměl Ježíšovu životu od velikonočních událostí; Matouš začíná zřetelněji se životem. Oba úhly pohledu jsou správné; ovšem kříž a vzkříšení mají nejvíce důsledků pro následující dobu.

Apokryfní "Filipovo evangelium" není evangeliem, nýbrž raně křesťanským příspěvkem nebo komentářem k diskusi s lidmi z různých jiných náboženských směrů – s vlastním stanoviskem mezi těmito směry. (Není to žádný gnostický spis, jak by mnozí rádi předpokládali.) Apokryfní "Tomášovo evangelium" není evangeliem, nýbrž pravděpodobně z velké části autentickou sbírkou Ježíšových výroků; včetně několika výpovědí, které byly v této podobě věnovány duchovně zainteresovaným lidem.

Zástupci různých národů mohli lépe propracovat různé aspekty.

Metody výzkumu

Podobně využitelné ve svých příslušných hranicích jsou různé metody výzkumu, aplikují-li se současně (interdisciplinárně). Pokud však někdo zkouší vystavět teologii prakticky pouze na jedné vědecké oblasti (jako jazykovědu nebo archeologii), je výsledek částečně nesprávný. Mimo to je nezbytné zapracovat také meditativní metody, což se téměř nikde nedělá.

Okrem toho existujú na kresťanskej teológii viac či menej nezávislé všeobecná religionistika a filozofia, ktoré čiastočne konkurujú teológii dovtedy, kým sa venujú náboženským otázkam ťažko prístupným bez vlastného náboženského vzťahu bádateľa. Avšak, ak niekto tak naozaj hľadá skutočného Boha, môže to byť plodným doplnkom. Väčšia kompatibilita týchto odborov by sa mohla za čas objaviť, ak by sa nábožnosť uznala za základnú vlastnosť patriacu k ľudskej bytosti. (Pozri „Náboženstvo ...“)

Poznámka k otázke "trojedinosti" Boží

U církevních představ o Boží Trojici příp. trojjedinosti je třeba rozlišovat, zda ten, kdo o tom něco vyučuje, s tím spojuje nějaký prožitek, který by mohl nějak zprostředkovat, nebo zda se jedná o čistě intelektuální učení (doktrínu) o třech božích osobách. "Kristovy cesty" popisují mimo jiné Boha, Ježíše a Ducha svatého v jejich charakterech a jejich existujících vztazích a nehádá se o pojmech jako je trojjedinost.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Na počátku bylo Slovo (řecky Logos) ... a Slovo se stalo tělem“ (Jan. 1)

Takovéto formulace se neobracely proti chápání Ježíše* coby předobrazu člověka, ale naznačovaly jeho hlubší spojení s Bohem a s procesem Stvoření. Druh tohoto spojení byl sice chápán různě, nebylo by ovšem správné, pokud bychom ho předem odmítali coby něco nesrozumitelného a neautentického. O takovém spojení je řeč v *Janově evangeliu*, v kapitolách 1, 5, 6, 69 a 7 ..., v *Matoušově evangeliu* 16,16, v *Listu Koloským a Efezkým*, atd. Zmínky o tomto spojení nacházíme i u církevních učitelů, u mystiků, jako byl např. Jakob Böhme, u Rudolfa Steinera (*Helsingfors 1912*). Toto spojení znovu ožívá v „*Esoterických naukách*“ křesťanského mudrce Daskalose a v knihách amerického teologa Matthew Foxe „*The great blessing*“ (Velké požehnání) a „*The coming of the Cosmic Christ*“ (Příchod kosmického Krista), atd..(...)

V katolické církvi a zčásti i v evangelických církvích se objevily pokusy zakonzervovat zmizelou blízkost k takové rovině tradice teoretickými dogmaty. Jiné části evangelických církví, ty, které silněji zdůrazňovaly Ježíšovo sociální působení, byly toho názoru, že musí Ježíšovy božské rysy opomíjet. V naukách hinduistického původu se v tomto významu používá pojem avatár nejrůznějších stupňů. Tímto pojmem jsou míněni lidé, kteří nejsou na zemi kvůli svému vlastnímu pokroku, nýbrž proto, aby dobrovolně přispěli k pokroku lidí a lidstva, jako „kapka božské dokonalosti“. Rozdíly mezi jednotlivými po sobě jdoucími avátary jsou ovšem v tomto pojetí často smývány, zatímco židovské a křesťanské pojetí zdůrazňuje „Boha dějin“, aspekt vývoje a zvláštní roli „Mesiáše“.

V této souvislosti bychom rádi připomněli, že v Koránu je Ježíš Kristus na několika místech zmiňován coby Boží prorok a coby „Slovo“ boží, „stvořené jako Adam“. Ve správně chápaném islámu tudíž Kristus znamená více než u oněch moderních křesťanských teologů, kteří přiznali Ježíši pouze roli sociálního reformátora! Jediné, co v koránu akceptováno nebylo, byla nauka o Ježíši coby božím Synu ve smyslu pozdějšího učení o svaté Trojici, kterou však křesťané v Mohamedově době chápali velmi pozemsky. Sotva existovali křesťané, kteří by byli bývali schopni tuto nauku autenticky vysvětlit tak, aby ji pochopili i lidé s jiným myšlenkovým zázemím.

(Viz speciální strana „Ježíš a islám“).

Nutno ještě konstatovat, že tato vrstva „hádanky jménem Kristus“ mnohdy nevyvěrala ze spekulativního myšlení, nýbrž z hraničních vizionářských prožitků, což je jasně patrné např. u Jakoba Böhmeho. Ten měl navíc ještě tu vzácnou schopnost, že dokázal svůj prožitek pojmově zpracovat. Všechny spirituální zkušenosti vyžadují (sebe)kritické zpracování. Pokud se ovšem budeme snažit pouze odhadnout výsledky spirituální zkušenosti a nebudeme uznávat existenci příslušné roviny vnímání, nikam nás taková metoda nedovede.

Taktiež nemožno chápať ľudí so zreteľne rozoznateľným mystickým alebo spirituálnym zadaním, ak sa hodnotia iba historicko-kriticky z ich povrchnej socializácie, namiesto zahrnutia ich vnútorného samostatného duchovného vývoja.

*) Ježíš je veľmi dobre zdokumentovaný v dejinách ako existujúci človek. Historici z 1. storočia po Kristovi, Josephus a Tacitus potvrdzujú jeho faktické vystúpenia. Aj v biblických evanjeliách sa uvádza pri viacerých udalostiach čas a miesto kde sa stali. Napríklad sa uvádzajú mnohí panovníci a úradníci (napr. Lk. 3.1, 2, 23), prostredníctvom ktorých sa dá zistiť rok, v ktorom Ježíš začal svoju učiteľskú kariéru. To isté sa môže opätovne nájsť aj v historiografii. Preto biblické správy nemajú iba charakter mytologických príbehov. V Biblii

neobsiahnuté „apokryfy“, a tiež ďalšie kresťanské evanjeliá a iné texty z prvých storočí, často kladú menší dôraz na presné spravodajstvo, oveľa skôr na určitú interpretáciu jednotlivých udalostí samými autormi.

K tomu v nemecké a anglické verzi patrí citace z Janova evangelia, začátek 1. kapitoly.

Meditace nad texty evangelií je popsána v úvodu v části nazvané „Metodická poznámka“. Tento text byl použit proto, aby nás naladil na Krista jako na jemně vyladěný vysílač, místo aby nás uváděl v kontakt se silami, které jsou pouze zdánlivě křesťanské.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Narození Ježíše z Nazaretu

Podle chronologického pořadí v evangeliích se nyní dostáváme k trochu lidštějším záležitostem. Ježíšovo narození je tradičně spojeno se svátkem Vánoc – i když to z dnešní podoby Vánoc již není zcela zřejmé – viz *Luk. 1, 26 nn.*; *Mat. 1, 18nn.* Je třeba si položit otázku, proč teologové vzhledem k ústřednímu významu pozdějších tří let Ježíšova veřejného působení vynakládají tolik námahy na to, aby popřeli panenské narození Ježíšovo. Zatímco raný asketický gnosticismus potřeboval představu, že Ježíš měl pouze „zdánlivé“ tělo, ostatní proudy se zase shodují na tom, že Ježíš prošel všemi stádii lidské existence a přitom modelově vyjadřoval určitá měřítka. Tato diskuze by si ovšem – pokud by jejím motivem bylo skutečně hledání pravdy – zasloužila více otevřenosti. V době, kdy se v souvislosti s transformací lásky a sexuality objevují nová hlediska, která byla z části převzata z východních praktik a která připomínají staré chrámové zvyky, by nemělo být zcela od věci předpokládat v této tradici pravdivé jádro. Buddhisté, kteří Buddhovi rovněž připisují zázračné narození, by neměli s hypotézou „panenského narození“ Ježíšova vůbec žádné potíže, a samozřejmě už vůbec ne s panenskostí v duchovním smyslu, kterou zastává např. Steiner. Korán mluví o Ježíšovi jako o „stvořeném Bohem v Marii Panně – podobně jako o biblickém vyslanci Božím, kterého Bůh stvořil v Matce Marii jako Adama“ jak to říká Bible o Andělovi, který oznamoval *panenské narození Ježíšovo*.

Mohlo by se zdát, že už tu prosvítá jeden rys Ježíšovy bytosti, a sice nezapadat do žádného zažitého myšlenkového schématu. Specifické Ježíšovy vlastnosti však budeme moci lépe poznat v dalším průběhu jeho života. Budeme se zabývat i možnostmi, jak se spolu s Ježíšem za tohoto života „znovu narodit“.

Od začiatku sa život a Ježíšovo pôsobenie odohrávalo v súvislosti s behom svetových dejín. To sa ukazuje už pri sčítaní ľudu, ktoré nariadil cisár rímskej svetovej ríše a ktoré donútilo Ježíšových rodičov cestovať do prorocky významného Betlehema, kde sa narodil Ježíš. To sa zohľadnilo v teologickej literatúre, keď sa prerokovalo Ježíšov celosvetový význam.

Nyní v nemecké a anglické verzi následuje úryvek z Janova evangelia 3,5-8...: Nové zrození.

Nejedná se o podobenství, nýbrž o jedno z oněch „obtížně srozumitelných“ biblických míst, která mají zcela přesný a velmi důležitý význam pro ty, kteří měli zkušenosti a znalosti potřebné k tomu, aby takové Ježíšovy výroky pochopili. Ježíš lidem neříkal nic, co by byli bývali nemohli vůbec pochopit a využít. V rámci kapitol našeho textu, např. „Křest“, „Ticho na poušti“, a „Proměnění na hoře“ se budeme snažit téma „nového zrození“ zpřístupnit. Nové zrození bylo i pro ty lidi, jejichž hledání se neubíralo přímo tímto směrem, v dřívějších, klidnějších dobách spojeno především s **Vánoci**. Svátky církevního roku, konkrétně adventní doba, jsou schopny i lid naladit na niterný plastický zážitek Kristova narození, podobně jako doba postní člověka duchovně připravuje na Velikonoce. V průběhu let tak člověk mohl zakusit – byť ne zcela pochopit – něco, co je dnes možno prožít takřka již jen při intenzivní meditaci, resp. při delší modlitbě.

Vánoce jsou v širokém slova smyslu svátkem lásky, vzpomínkou na to, že byl lidstvu darován Ježíš. To ovšem nemění nic na hlubším smyslu Vánoc, neboť všechny kroky Ježíšova života jsou zároveň dobře srozumitelné lidu. Srv. i kapitolu „A Slovo se stalo tělem...“.

Nově zrození (obrození) křesťané ve smyslu dnešních svobodných církví a j.

- přesto se od nich dále požaduje, aby každodenně posilovali svoji víru aby se tak stávali dokonalejšími
- nyní je jim třeba, aby se nově chopili všech svých oblastí života. Většina potom bude muset v důsledku toho mnohé změnit.

- tak jako v nastávajícím období se bude „všechno tvořit nové“ (Zj 21, 5), tak se již dnes napovídá, že je třeba všechno nově promýšlet ...

Otázka:

Můžem si - hoci som to ešte neskúsil - priať vnútornú obnovu od Boha ako pôvodcu všetkého?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Je něco významného na Ježíškových jinošských letech?

I této oblasti bývá, tentokrát v mnoha moderních spirituálních spisech, přikládán nepřiměřený význam. Bible zachycuje pouze Simeonův chvalozpěv a podivení učitelů na dvanáctiletém Ježíšem - Luk. 2, 29 - 51. Nejautentičtější a nebiblické „evangelium o dětství“, tedy Jakubovo evangelium, které je k dispozici ve fragmentech a v převyprávění, obsahuje symbolické události a symbolická setkání. Nenajdete tu však zmínku o tom, že se Ježíš - v duchu jedné moderní teze - vše naučil od esénů či od zčásti spřízněného společenství v Kumránu, či v duchu jiné moderní teze zase v egyptských či řeckých chrámech, podle další teze v Indii atd. Bylo by užitečné, kdybychom na základě dostupných informací popustili pouta tvůrčí fantazii, pokud by to zároveň nevedlo k novým dogmatům šitým horkou jehlou. Dobrali bychom se matného obrysu Ježíše, který se intenzivně neseťkával s tím či oním duchovním proudem své doby, nýbrž se všemi podstatnými proudy, a zároveň rozvíjel to, co z vnitřního popudu rozvíjet musel. A to nemusí být nutně shodné s tím, co ostatní považovali za důležité. To je základní zkušenost, která je v podstatě pochopitelná a některým dobře známá. Překonává jednostranné psychologické představy o „formování charakteru“ a chování. Typické je to pro vyhraněná individua a pro mystiky. Tyto momenty se mohou začít v náznacích projevat již v raném dětství...

R. Steiner popisuje v tzv. Pátém evangelium scénu, kdy si Ježíš před křtem v Jordánu zcela jasně uvědomil, že styl asketických esoterických řádů, jakým byli např. eséni, by mohl být v nové době kontraproduktivní. Jejich nadšení pro zákon sice je samotné za pomoci mnoha tělesných a eticko-duševních očišťujících předpisů chránilo před negativními vlivy, jejich okolí však bylo těmto vlivům o to více vystaveno. V dalším průběhu Ježíšova života se **setkáváme s biblicky doloženým postojem „být ve světě, ale ne ze světa,“ a s integrací světa do vlastního vývoje. Hovoří pro to i skutečnost, že Ježíš učil lid mnohé z toho, co do té doby podléhalo utajení.** Tomu ovšem neodporuje skutečnost, že Ježíš některé nauky nejprve předkládal lépe připraveným učedníkům.

Ve srovnání se starými mysterijními tradicemi, které se opíraly o přísné utajování, je to skutečně historický zlom. Něco podobného se pak například objevovalo v nových směrech mahájánového buddhizmu, kde začal být silně akcentován soucit se všemi bytostmi. Ovšem teprve v naší době se stalo zřejmé, že spirituální hloubky jsou v podstatě přístupné všem. Nikdo nemůže říci, že by o něčem takovém dosud neslyšel. Jelikož je ovšem esoterická literatura prodávána v novinových stáncích stále ještě velmi povrchní, je třeba vycházet z toho, že tato tendence se ještě dlouho nebude moci plně prosadit. Je jasné, že kupříkladu utajování ve vatikánské knihovně působí v tomto směru dost „předkřesťanský“.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Poznámka na okraj ke sporu o „dvojího Ježíše“:

Na tomto místě bychom měli zmínit Steinerovu interpretaci toho, že údaje o Ježíšově původu se v Matoušově a Lukášově evangelium liší – jeho nauku o dvou chlapcích–Ježíších. Jelikož se však v této nauce nepopírá, že Kristova božská podstata se mohla manifestovat pouze v jednom člověku, je zábavné, jak intelekt antropozofy a teology zatáhl do hlavního sporu s názvem „jeden nebo dva?“. Otázka však spočívala v něčem jiném, a sice šlo o doprovázení Ježíšova vtělení a jeho kontextu prostřednictvím sil mudrců z různých kultur: (Adam, Krišna, Buddha, Zarathustra). Jelikož

mohou být duchovní předměty výzkumu ještě komplexnější, než jak to umožňují konkrétní pozemské představy, nejsou však konkretizující údaje v literatuře vždy přesnější než všeobecná hlediska.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ježíšův křest v Jordánu

Původní křest vodou nepředstavoval symbolický akt a přihlášení se ke členství v náboženském společenství. Potopení rukou zkušené osoby, v tomto případě Jana Křtitele, často hraničilo s utonutím a umožňovalo tak reálnou mezní zkušenost. Podobalo se antické „iniciaci“, resp. „iniciačním zkouškám“. Rozdíl spočíval v tom, že psychologické prožitky tu nebyly samoúčelné a nesloužily k překonání strachu ze smrti. Křest zpečetil výzvu k „pokání“, přesněji řečeno k „obrácení“ se k vůli Boha-Stvořitele, jehož „nebeské království se přiblížilo“ - *Mat.3, Jan 1*.

Když Ježíš požádal o křest, měl Jan Křtitel pocit, že mu není schopen nic předat. Svolil, ale neměl kontrolu nad tím, co se dělo. Pouze přihlížel, jak se s Ježíšem děje větší změna, než kterou byl on sám schopen zprostředkovat. Počítal s možností vyšší formy křtu ohněm ducha prostřednictvím někoho, kdo přijde po něm, a nyní viděl na Ježíše sestupovat „Ducha božího“. Křesťanští esoterikové v tom vidí vlastní „Kristovo narození v Ježíši“. To ovšem nevyžaduje nutně představu o Ježíši a Kristu coby dvou bytostech, které spolu před tím neměly nic společného.

Obecně je možno křest, především pak „křest duchem“ – tento pojem se nejrůznějším způsobem používá ve svobodných církvích - považovat za vstup do „nového zrození“ člověka - *Jan 3*. Pojmu „znovuzrození“, který je v křesťanských kruzích běžnější, se tu vyhneme kvůli jeho možné záměně s reinkarnací. Tím ovšem nechceme říci, že se otázka reinkarnace v Bibli neobjevuje – podrobněji bychom se v této souvislosti mohli zabývat *Mat. 11, 14*.

Místo toho, abychom se tu snažili rozhodnout teologicko-teoretické spory o charakter křtu, zaměříme se spíše na to, co takové „nové zrození“ prakticky znamená pro člověka. Může z hlubší roviny své bytosti nově pojmout, procítit a prožít celý svůj život, z roviny, která je obrácena k Bohu. Bůh může člověku „přijmout podobu“ a člověk se může stát mnohem více „obrazem“ Božím. Mystikové to vyjadřují tak, že „Kristova jiskra“ v srdci člověka je naplněna životem a začne v člověku růst. Meditující člověk to může zachytit i obrazem dítěte, které se reálně rozvíjí, nebo obrazem dítěte s matkou coby symbolem duše. Narozdíl od nestálého, cvičně vytvořeného vnitřního obrazu se jedná o pokrok odrážející vnitřní vývoj v člověku, který nelze vyvolat pouze vlastní vůlí. Toto vnitřní dítě může v budoucnu „dospět“ a i později bude neustále s plným vědomím prožívat svou přítomnost.

U lidí, kteří jsou méně imaginativně založeni, se může stejný moment vyjadřovat spíše vnitřním procitováním myšlenek nebo jednoduše změnami v životě. Umělecká díla, jako je např. Sixtinská madona, zřejmě také vznikla na základě vizí, a proto nám mohou při hledání vnitřní skutečnosti pomoci. (...)

(...) *Viz také meditativní úvaha např. o Janově evangeliu podle Metodické poznámky v Úvodní kapitole.*

Cesta v Ježíšově smyslu má další podstatný rys: vývoj člověka a měřítko pro jeho posuzování je vloženo do každého jednotlivého člověka. Každý se může rozvíjet sám ze sebe a na základě životních zkušeností, aniž by k tomu nutně potřeboval instituci zprostředkující spásu. To však nevyklučuje vzájemnou sesterskou a bratrskou radu poskytnutou na této cestě. Cesta je myšlena jako „následování“, pochopení a napodobení.

„Vnitřní“ požívání nebylo chápáno jako náhrada za modlitbu k „vnějšímu“ Bohu: „Zůstaňte ve mně a já ve vás“ - *Jan15*.

Po zahájení Ježíšovy učiteléské činnosti, a tím spíše po „křtu duchem“ o letnicích již nebylo nutné ve křtu vodou pokračovat. Již v Ježíšově době se křest vodou stal vnějším symbolem vývoje, který uzrál uvnitř člověka. Zatímco hnutí kolem Jana Křtitele učilo „čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů“, Ježíšovi učedníci po splynutí s tímto hnutím učili „věřte“, tzn. otevřete se síle víry, „a dejte se pokřtít“. Byl to mimo jiné ústupek Křtitelovým přívržencům. V každém případě učedníci začínali od pozitivního momentu. Obě hnutí křtila dospělé, kteří se pro křest mohli vědomě rozhodnout. To však nebrání tomu, aby již více 2000 let existovalo požehnání i pro novorozence. Zřejmě by ale mělo větší smysl, pokud bychom toto požehnání oddělili od vlastního křtu a od otázky členství v určité církvi. Spory s tím spojené by se tak vyřešily samy od sebe.

V nutné souvislosti s očekáváním Mesiáše jako krále, které bylo ve starém Izraeli všudypřítomné, byl křest rovněž prožíván jako vstup do nového království. Jen stěží se však podařilo tehdejší lidem vysvětlit, že se nejedná o vnější státní království, ani o vnější církevní organizaci, ale o společenství těch, kteří přijímají Boha za svého otce a sami sebe ve své duši tudíž za syna či dceru z tohoto Otce nově narozeného či narozenou. Tato jistota spojená s bratrským chováním „bratří“ a „sester“ mezi sebou a s Synem člověka a Boha, tedy Ježíše, coby starším bratrem, tvořila jádro nauk, které byly lidem předkládány k následování. Ve starém Izraeli existovala vedle starých představ Boha, ke kterému se nelze přiblížit, rovněž představa Boha coby Otce. Bůh byl však chápán nejen jako Otec Abrahámův a jako Otec lidu, který z Abraháma vzešel. Pouze prostřednictvím lidu byl Bůh Otcem každého jednotlivce. Tehdy se maximálně několik málo lidí propracovalo k tomu, co Ježíš přinesl všemu lidu - k zakoušení Boha coby vlastního Otce jednotlivého člověka, který se na své životní cestě nechá v duši vést božím vlivem a který se neustále snaží vejít s Bohem v kontakt, jednotlivce, který díky spojení s věčným Bohem byl schopen vytušit nadčasovou rovinu své bytosti. V dalším průběhu Ježíšovy cesty je to zakotveno zřetelněji, zde však již byl položen základ.

(...)

Liberální teológovia vykladajú krst Ježiša ako zážitok povolania. Naopak z tradičnej teológie to bolo tematicky vložené a aj kalendárne a prorocké zakotvenie v svetových dejinách (napr. Lk 3,1-4 spolu s odkazom na Iz 40,3-5); v prorocke ide o záchranné Božie pôsobenie.

V německé a anglické verzi nyní následuje úryvek z Matoušova evangelia (28,18-20); s poznámkami o křtu v současnosti.

Dnes se křtí většinou pokropením vodou či ponořením. Církev si křest zpravidla navzájem uznávají, a tím pádem uznávají i samotné křesťanství věřících. Svobodné církve kladou důraz na to, aby křest přijímali buď jen dospělí, nebo aby byl člověk v dospělosti alespoň pokřtěn podruhé. Ve svobodných církvích se také klade větší důraz na hlubší zkušenost křtu Duchem. (Nejprve se skutečně křtili pouze dospělí. To ovšem neznamenalo, že děti nemohli dostávat požehnání. Toto požehnání však mělo poněkud jiný charakter než křest.) Ve křtu v původním slova smyslu ještě nebyl obsažen moment přijetí za člena v konkrétní konfesi, tak jak to dnes praktikují především velké církve.

Církev zpravidla rovněž uznávají, že „v případě nutnosti“, tam kde není k dispozici duchovní, smí křtít každý křesťan: „Křtím tě ve jménu Otce, Syna (Ježíše Krista) i Ducha svatého. Amen“.

Otázka:

Môžem - ak som to ešte nezažil - vložiť svoj život do Božích rúk?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ticho na poušti

Na počátku svého působení coby Kristus* resp. Mesiáš - hebrejsky „pomazaný“ - stojí Ježíš sám. Do této etapy patří křest a 40 dnů na poušti s pokušením - *např. Marek 1,12-13*. Poté byli povoláni učedníci.

Poušť je z vnějšího i z vnitřního hlediska symbolem odloučenosti, která poskytuje mimořádnou příležitost uvědomit si sebe sama a silněji se spojit s všeobjímajícím Bohem. Tato příprava je nezbytná pro každou vážně míněnou náboženskou cestu, pro opětovné spojení s božským základem, byť to v žádném případě není celá cesta. I Ježíš na své rovině prožívání prošel takovou fází, která znamená více než každodenní meditace.

Církev, dokonce i ty, které tak často hovoří o „niternosti“ a mylně ji prezentují jako protiklad k vnějšímu demonstrování pokoje, si vůbec nedají tu práci, aby lidem ukázaly k tomto „vnitřnímu pokoji“ nějakou schůdnou cestu. V bohoslužbách žádné z více než 30 různých církví není ani zdaleka dostatečně přítomen prvek ticha, tichého vnitřního pohlížení na sebe sama, tichého setrvání po modlitbě. Zpěv, kázání, modlitby, zpěv, a pokud možno ještě rušivé vybírání peněz, vše téměř bez přestávky. To je takřka obraz naší hektické společnosti, kterou se lidé vědomě či nevědomě nechávají odvést od svého neprobádaného nitra. Teprve v poslední době, vzhledem k tomu, že mnoho lidí hledá – v podstatě jakékoliv - zkušenosti, je možno zaznamenat malé úspěchy. Konají se víkendové semináře či podobné akce, do kterých je moment ticha zakomponován, nebo se na příslušné otázky hledá odpověď v biblických kroužcích či doma. I tady ovšem často chybí přímé vedení. Někteří lidé při takovém usebrání dojdou k tomu, že větší blízkost Bohu vyžaduje „tichou komůrku“, jiní naopak poznají, že jejich společenské hodnoty, jako např. schopnost sebekritiky, tolerance a mírumilovnost, vyžadují coby východisko rovněž dočasné vypnutí vnějších aktivit. Samozřejmě by občasné usebrání při vlastní bohoslužbě nestačilo, ale byl by to podnět k tomu, aby v sobě lidé rozpoznali tuto častou a potlačenou potřebu.

Mystik Jakob Lorber psal o tom, že Kristus lidem radil „*krátkou cestu ke znovuzrození*“, což můžeme dnes ve snaze zabránit nedorozuměním označit za „nové zrození“, jak bylo popsáno v předcházející kapitole. *Viz také německá kniha Vom inneren Wort, Stimme der Stille (O vnitřním slově, hlas ticha) z nakladatelství Lorber Verlag:*

Praxe je následující: Pokud se někdo chce znovu narodit v Kristu, musí vyznat své hříchy – tedy všechno, co ho dělí od Boha – to je něco jiného, než si nechávají namluvit. Potom jich musí vnitřně a navenek litovat s hlubokým prožitkem a vážně si předsevzít, že se obrátí. Dále si musí předsevzít, že zcela skončí se světem – tím jsou myšleny egoistické pletky, ne aktivní život ve světě -, „a zcela se odevzdat Mně a ve své lásce po Mně velmi toužit, a denně se v této velké touze uchýlovat do ústraní od světa a jeho záležitostí a alespoň sedm čtvrtodin se za zavřenými dveřmi a okny ne modlit nebo si něco číst, nýbrž strávit tento čas zcela v klidu a zabývat se pouze nejnvtřnějšími myšlenkami o Mně ". Po přiměřeném zvacím proslovu „se uchylte do klidu a vyrůstejte v touze a lásce ke Mně! Budete-li to jen krátkou dobu zkoušet, říkám Vám, že brzy uvidíte blesky a uslyšíte hromy, pak se ale neděste a nebuďte ustrašení! Protože nyní přicházím ke každému nejprve jako Soudce v bouři, blescích a hromobití, a teprve potom v jemných svatých závanec jako Otec!... Vězte, že toto je ta nejkratší a neúčinnější cesta k opravdovému znovuzrození, ve kterém je možné získat věčný život. Všechny ostatní cesty trvají déle a jsou méně jisté, protože existuje mnoho zlodějských cest,... proto kdo není ‚dobře obrněn‘ a ‚skrz naskrz ozbrojen‘, těžko (stěží) se dostane k cíli."

Je možné si vyprosit očistění a prosvícení jeho Duchem.

Jogíni například dobře vědí, že lidé mají pocit, že „nemají čas“. Proto svoje cvičení redukují z několika hodin přes půl hodiny až na 11 minut, tedy tak, aby už nikdo nemohl říci, že nemá čas. Účinek má i to nejkratší ztišení, kdy člověk přicházející myšlenky, city a pocity nepotlačuje, nýbrž jen pozoruje, aniž by se jim oddal, a to především tehdy, když se člověk v tomto ztišení obrací k Bohu. Krátké mlčení však nenahrazuje ticho delší. Ve východních církvích - např. na hoře Athos - se coby koncentrační pomůcka používá Kyrie (nádech) eleison (výdech), tedy Pane, smiluj se, viz například např. *Kreichauf: „Als Pilger auf dem Berg Athos“ (Jako poutník na hoře Athos).*

Velmi náročné je také neustálé mlčet - např. při přísné, zhruba šestidenní zenové meditaci v sedě, která se již do jisté míry rozšířila i v křesťanských kláštorech. Při takovém sezení se mlčí i mimo dobu meditace, např. při společném jídle. Pravidelně zhruba po třech dnech to již mnoho nezkušených lidí nemůže vydržet. Čtvrtý den - podobně jako po postu – se nadechnou a porozumí užítku tohoto cvičení, který lze slovy popsat vždy jen nedostatečně.

Ticho vytváří otevřenost. Vztah k Bohu nás v této otevřenosti chrání. Po meditaci je třeba se opět naladit na další činnost, při které je za jistých okolností lépe být méně otevřený.

Důležité je odnést si něco z tohoto ticha i do světa, abychom se učili si stále pevněji udržovat jasné vědomí. Člověk by se měl v jistých spontánně určených intervalech, např. po komplikovaných zážitcích nebo jakmile je to možné, vrátit na chvíli do vnitřního ticha, které pomáhá usebrání a vytváří řád. Měli bychom si do tohoto ticha přinést témata, aniž bychom na ně dále mysleli, zklidnit své pocity (a následně si zaznamenat to, co je třeba dál zkoumat). Zároveň je dobré postupně uvolnit všechny části těla. Přitom si ovšem musíme uvědomovat sebe sama jako celého člověka, nesmíme se poddat jednotlivým libým pocitům.

Při setkání, práci, zasedáních atd. by takový postup znamenal nevršit únavným způsobem téma na téma, ale vkládat mezi jednotlivá témata alespoň krátké pauzy, které by ovšem neměly sloužit dalším rozhovorům apod., nýbrž v první řadě tomu, abychom reflektovali proběhlou situaci a vědomě se naladili na další téma. Při jídle je zase dobré vědomě vnímat jednotlivé chody. Je možno najít mnoho mezi souvislostí teorií výživy a duševní, resp. duchovní potravou.

Postup, který bychom mohli označit jako „odpoutání se od vnějšího dění“ a který nám dá opět sílu pro přítomnost i budoucnost, není bezmyšlenkovitým útekem od problémů. Vytváří východisko, ze kterého jsme teprve schopni plodně reflektovat to, co se odehrálo. Takové zklidnění není ztrátou času ani z vnějšího hlediska. V posledku nakonec čas ušetří, protože jde díky němu všechno lépe a rychleji. Dokonce i mnoho duchovně založených lidí si dodnes neuvědomuje, o co bez tohoto vnitřního klidu přicházejí.

Ticho, tato nejprostší duchovní zkušenost, v sobě skrývá ta nejvyšší duchovní tajemství. Ta ovšem předpokládají jistou cestu. Právě Kristus zdůrazňuje často prostotu člověka, kterou je třeba nejprve odhalit, jeho cesta potom vede směrem ke stále větším a komplikovanějším horizontům a v této komplikovanosti nakonec opět vysvitne zásadní jednoduchost.

V koncentrovaném tichu se např. může upevnit vnitřní pokrok - ať už dosažený či darovaný, ve smyslu schopnosti, kterou „nerozežerou moli“, viz např. Matouš 4. Tato schopnost se může díky tichu správně zapojit do dalších schopností člověka. Ticho může jít tak daleko, že pocítíme, že v nás „žije“ všechno to, co v nás roste vstříc božskému obrazu. Je to jeden způsob, jak můžeme sami v sobě prožít „to, co se nově narodilo z Boha“. Budeme to moci prožít, když bude hlava svobodnější - a možná i pozornější -, srdce vnímavější a nohy uvolněnější. Potom se skutečně něco změní, byť by se jednalo o ten nejmenší dílčí aspekt života. Bez mlčení se naopak nic nezmění, nýbrž to podstatné zůstane v našem životě „trčet“. To může vyvolat nejen problémy ve snu - které navíc mohou být ve snu jen stěží zpracovány, nýbrž i zdravotní a jiné problémy.

Kristus je v podstatě titul. V ranném křesťanství byly běžné různé způsoby psaní slova Kristus, které zároveň představovaly různé významové varianty. Nejznámější je řecká varianta "Christos", která odpovídá hebrejskému označení Mesiáš = Pomazaný. Existovala však také řecká varianta "Chrestos" = Dobrý, Svätý; a méně často "Chrystos", z řeckého "chrysos" = Zlatý (Lesklý).

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Pokušení na poušti a povolání učedníků

I Ježíš se musel učit ve svých lidských vlastnostech a směřovat je stále více k Bohu. Po 40 dnech postu na poušti se objevil „pokušitel“ - *např. Mat. 4, 1-11.*

Na vnitřních cestách a v životě se i v menším měřítku objevují negativní síly, které - jako všechny síly - mohou pro nás nabývat konkrétní podobu. Nejprve je třeba jmenovat zaostalé a izolované tendence v člověku samotném, ve kterých není integrujícího srdce, a tudíž Boha. Právě o této

izolaci nejprve myšlení a následně i vůle hovoří příběh o tom, jak Adam a Eva pojedli ze stromu poznání.

Na jedné straně jsou to zatvrzelé vlastnosti, které nás vážou na hmotné danosti. Můžeme proti nim sice postavit něco, co je uloženo ještě hlouběji v nevědomí, můžeme také rozpoznat jejich podstatu, překonat je však můžeme jen stěží. Tréninkem pro překonání těchto sil je vědomé umění se něčeho vzdát, moci vlastnit namísto muset vlastnit a kreativní a etické zacházení.

Obrácená přání naopak vedou k lhostejnému a poštilému útěku od materiálních problémů, za jistých okolností do spirituální oblasti. Někdy se zapomíná na to, že je to pouze druhá strana stejné negativní mince, která je podle principu kyvadla vázána na druhou stranu. Tato druhá oblast je dnes již mnohem otevřenější a lze ji proto snáze očistit. Prostředkem k takovému obrácení je soucit, rozdávání lásky, která ponechává milující osobě svobodu.

Další vlastnost, která s oběma právě uvedenými souvisí, je touha po moci. K proměnění takové iluze je třeba odvahy k bezpodmínečné opravdovosti, dále pak tolerance a svobodná solidarita při zacházení s druhými lidmi.

Obecně lze říci, že ve všech těchto oblastech chybí silná, ale zároveň altruistická osobnost dotyčného člověka, která by mohla tyto oblasti naplnit namísto negativních tendencí.

Ve 4. kapitole Matoušova evangelia je Ježíš vystaven těmto svádějícím negativním tendencím, které jsou v tomto případě označovány jako „Satan“ či „Dábel“. Tváří v tvář takové síle Ježíš neodkazuje pouze na její protiklad, nýbrž se odvolává na něco většího, co stojí nad soubojem negativních sil: na „Slovo boží“, na „Hospodina, Boha svého“, na „Hospodina, Boha svého, kterému je třeba se klanět a kterého je třeba uctívat“. **Kristus stojí mimo dualitu tmy a (zdánlivého) světla, a překonává je pomocí třetí, nadřazené cesty**, což je vidět i na mnoha jiných událostech.

(...) Viz také ve 4. části kapitola „Zarathustra“, např. a např. 2. část, tabulka „Křesťanský postoj...“).

R. Steiner popsal obě hlavní negativní síly coby oddělené bytosti tak, jak je lze zakoušet ve světě duchovního vidění. Jak již bylo řečeno, je sice dobré brát v úvahu oba druhy působení. I mimo svět duchovního vidění však není úplně správné, když antropozofové křesťanským představám o jedné jediné negativní bytosti upírají, že obsahuje obě strany. Tendence jsou do takové míry smíšené, že mohou být jako celek chápány „protibožské“ tendence, jejichž protikladem není několik bohů, nýbrž Bůh Kristův se vším, co působí v jeho smyslu.

Existují však i jiné spirituální proudy, které v této souvislosti skutečně přivřou oko, a všechno, co se vznáší v duchovních výškách, považují za božské.

Moderní evangeličtí teologové - podobně jako mnoho dalších duchovních hnutí - zavírají hned obě oči a představy o negativních bytostech zcela odmítají s tím, že se v Bibli objevují pouze zřídka. Přehlížejí však, že se nejedná o představy, nýbrž o zcela hmatatelné zkušenosti, které se nevyskytovaly pouze ve starověku.

Některé menší křesťanské skupiny se kvůli termínu „vládce tohoto světa“ – např. Jan 14:30, domnívaly, že jemu patří zatím tento svět, a lidé mu mohou jediné uniknout, třebaže NZ uvádí ve skutečnosti jen jeho svůdcovskou a přivlastňující úlohu. Jan 12:31: „Nyní nastává soud nad tímto světem, nyní bude vládce tohoto světa vypuzen.“

Bez strachu a dalších negativních pocitů nemají negativní síly přímou moc. Ochranný mechanismus proto může spočívat v tom, že nebudeme „malovat čerta na zeď“ - a to se týká i těch, kteří vyvolávají strach v církvi. Z duchovních zkušeností dnes vyplývá, že **domnělé „posílení“ negativních koloběhů představuje dávné a dosud skryté potenciály, které vyhřezly napovrch**. Skutečně pozitivní schopnosti mohou být naopak ještě posíleny, byť by směřovaly ke vzoru, který tu už je.

Takové osobní „rány“ však zároveň představují rezonanční plochu pro spřízněné vnější síly. To je patrné ve všech společnostech: na Západě třeba tehdy, když jsou největší hodnotou peníze a egoismus, především ve staré jednostranné formě bez sociálního zabezpečení. Dalším příkladem je jednostranný nacionalismus a nacionální socialismus, především tehdy, když implikuje pýchu a lhostejnost vůči zbytku světa. A konečně je možno zmínit destruktivní „náboženské“ aktivity, jako například v extrémech stalinizmu, v jeho brutálním způsobem prosazované rovnosti všech lidí. Neberte to však jako paušální zatracení všeho a všech v těchto společnostech.

Ježíš nevolá po přímém „odporu proti zlu“, netvrdí ani, že zlo je nutné „kvůli rovnováze“ (jak se domnívají některé východní nauky), či že je nutné kvůli tomu, aby bylo možno v protikladu s ním poznat boží dobrotu. Dokonce není ani nutné, aby zlo přímo zpracovávali všichni. Pro některé lidi může fungovat cesta, kterou všeobecně navrhuje *Mary Baker-Eddy* ve své knize „*Christian Science*“ (*Křesťanská věda*). Nemá tím být řečeno, že protichůdné síly neexistují, nýbrž že je možno je nepřímo proměnit. U Krista také není věčné zatracení, **všechny destruktivní síly lze v posledku proměnit**, a to až do poslední kapitoly Zjevení Janova, kde se píše, že již nebude existovat temnota (viz příslušná kapitola).

Po postu a pokušení na poušti přišlo **povolání učedníků** - *Jan 1, Mat. 4, 18 - 22, Mat. 10.*

* V teologii sa už tradične v dejinách pokušenia berie ohľad na symbolickú súvislosť s ľudskými dejinami. Púšť s divokými zvieratami ako tradičného sveta Adamova raja a tým ako stav, ktorý musí Ježíš prekonať ako „nový Adam“. V prvom pokušení, aby kamene premenil na chleba, ide o to, či má byť vodcom hmota alebo Boh. (Kým neskôr šlo o nasýtenie a prebudenie mnohých ľudí, v tom nevidíme už žiadne pokušenie). V druhom pokušení, aby skočil z chrámovej strechy, ide o prekonanie namyslenosti nepozerať na bremená ľudského života. Ježíš prešiel všetkým, čo mu bolo uložené (kým sa to neodstránilo vo Vzkriesení.) V treťom pokušení, ide o moc existujúcich pozemských kráľovstiev či Bohom daného „kráľovstva nebeského“. (V ďalšom priebehu by však pozemsky relevantné proroctvo o „Ríši mieru“ mohlo priniesť premenu pozemskej túžby po moci Božím pôsobením“.)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Svatba v Káně Galilejské

V tomto příběhu (*Jan 2, 1-12*) se setkáváme s příkladem, který dobře ilustruje, že problémy nevznikají ani tak ze špatných překladů či kvůli „korekturám“ evangelií, které nechala velmi záhy provést církve, ale spíše z jednostranných, emocionálně a patriarchálně laděných výkladů.

Ježíšova odpověď Marii v Lutherově překladu Bible „Ženo, co mám s tebou dělat“, byla později hodnocena jako degradující. Kdo se však do textu vcítí, a uvědomí si, že Ježíš nakonec učinil všechno, co Maria chtěla, ten pochopí, že věta má spíše charakter údivu a že by měla být vyjádřena takto: „Ženo, co všechno mám s tebou učinit!“ Nechovaný původní výraz v aramejštině, která byla zčásti velmi jednoduchým jazykem, mohl znít z hlediska řečtiny pouze takto: Žena, já s tebou“. Bez vcítění se do souvislosti tedy již v Ježíšově době nebylo často možné smysl rozpoznat. Od tohoto okamžiku až do ukřižování se ukazuje občasná souvislost mezi prožíváním Ježíše a Marie. Marie působí inspirativně, prožívá podstatné úseky Ježíšova života, a tím se i duševně promění.

Zatímco v novověku se výraz „nevěsta Kristova“ používá pro řádové sestry často již jen ve vnějším významu, původně odkazoval na reálný prožitek.

Kristova podoba v člověku, jak již bylo zmíněno v kapitole o křtu v Jordáně, **splývá s mužským aspektem duše (animus)**. Ten může uzavřít s „ženskými“ částmi naší duše uzavřít „duchovní sňatek“ s božským předznamenáním. **To může způsobit alchymistickou proměnu, která zasáhne i naši vitalitu a naše tělo. Ženským aspektům duše (anima)** by mohl podobným způsobem odpovídat symbol Panny Marie.**

Mužům byla cesta skrze Marii, resp. Marii z Betanie a Marii z Magdaly* v určitých obdobích blízka. Obě pohlaví však mohou jít cestou skrze Marii i skrze Ježíše, ale i skrze oba dva, neboť od duševních až po hormonální záležitosti neexistuje na světě jediný člověk, který by byl nebo musel být plně vázán na vzorové reakce vlastního pohlaví. Existují ovšem lidé, kteří se k té či oné cestě lépe dostanou. Na závěr se ovšem naplní vnitřní celistvost. Pro tento vnitřní rozvoj například není důležité, že autor této kapitoly není katolík, to znamená, že z vnějšího hlediska postavě Marie nejprve moc neporozuměl. V katolické církvi bylo uctíváno srdce Ježíšovo a „neposkvrněné srdce Panny Marie“. Tato praxe je však dnes takřka zapomenuta. Díky tomu však na druhou stranu nepodléhá předsudkům, se kterými je vnější kult Panny Marie u mnohých jeho zastánců spojen.

Jen ten, kdo půjde takovou proměňující cestou, se smí bez potlačování rozvíjet samostatně. Ale ani on nemusí jít sám. Díky větší vnitřní svobodě může navázat vztah k druhému pohlaví, který bude dokonalejší než bez takové svobody.

V této souvislosti se snaží o integraci do osobnosti i ty části naší duše, které jsme získali od rodičů.

Mezi hlubinně psychologickými prvky a náboženským prožíváním může v zásadě vzniknout vztah. Jiným způsobem se o to ve svých dílech pokouší Eugen Drewermann. Základní náboženské zkušenosti by se ovšem při bližší analýze ukázaly na zvláštní rovině, ze které působí na hlubinně psychologické procesy. V současné době se objevují tendence **vidět v náboženském hledání „celostní vitální impuls hledání smyslu, který je v podstatě vlastní všem lidem“** viz *Hubertus Mynarek: „Möglichkeit oder Grenze der Freiheit“ (Možnosti nebo hranice svobody), 1977*. Museli bychom ovšem rozlišovat mezi všeobecným nezformovaným spirituálním impulsem a náboženským impulsem v užším smyslu re-ligio, opětovného svazování člověka s božským základem, s „Otcem“, což je pro věřící a přesvědčené křesťany možné skrze spojení s Ježíšem Kristem.

O Bohu, největším tajemství na světě, můžeme jen stěží hloubat pouze v rámci jedné vědy, jednoho prožitku či jednoho fenoménu. Ty mohou maximálně ukázat jeho dílčí aspekty. Musíme se pokusit uznat a spojit několik pojetí současně. To se dosud dělo jen ve velmi omezené míře. Pokud by zmíněný alchymistický proces, a tím i společné používání pravé i levé hemisféry (o což se dnes lidé mnoha metodami pokouší) svým způsobem využili i křesťané a dospěli by k „tvůrčímu a milujícímu poznání“, staly by se spory mezi jednotlivými teologickými směry brzy minulostí. I poté by bylo možno se specializovat na dílčí aspekty. Specializace by však byla jako taková rozpoznána a nenárokovala by si výlučnou platnost. Dostáli bychom tak i vzájemnému doplňování lidí.

Kdo by dokázal cítit v duchu všeobecné Ježíšovy zásady „**miluj bližního svého jako sebe sama**“, mohl by pouze tímto samotným dojít postupem času stejně daleko i dál. Kdo se však o současnou lásku k sobě samému i k bližnímu snaží, poznamená, že právě této lásce se je třeba nejprve učit. Dosažení vnitřní úplnosti může tuto lásku svým způsobem ulehčit.

Otázce Ježíšových zázraků, kterou by bylo možno v souvislosti se svatbou v Káně Galilejské rovněž položit, se budeme později ještě věnovat ve speciální kapitole. K ženským božským aspektům Marie-Sofie se dostaneme v kapitole „První letnice“.

Podľa tradičnej teológie bola táto skutočnosť určená ako náhrada gréckeho Dionýzovo kultu či ako symbolický odkaz na stretnutie Izraela s Bohom („tretieho dňa ...“ Ex 19,16), rovnako ako predobraz Veľkej noci, kde víno má hlbší význam.

* Zatím co **Ježíšova matka Maria** se považuje za duchovní či duševní matku těch, kdo se podrobují jejímu vedení, je **Maria Magdaléna** pro ty, kdo ji uctívají, spojena spíše s pozemským životem. Marie Magdaléna (Marie z Magdaly) byla žena, která následovala Ježíše. Podle tradice se mnozí domnívají, že šlo o prostitutku, jejíž život se změnil díky Ježíšovi. Ježíš však řekl: Odpouštěj se jí mnohé hříchy protože velmi miluje (Lk 7:47). To nemusí nutně znamenat množství sexu, ale naopak – minimálně také – schopnost milovat lidi (všechny), cítit s nimi a prokazovat jim dobro. Milovala Ježíše, to znamená, že ho uctívala jako muže a obdivovala ho jako spirituálního (/duchovního) vůdce. Podle mystické literatury (Jakob Lorber) očisťovala svoje city k Ježíšovi stále více směrem k duchovní lásce. Láska tedy byla její cesta ke stále

většímu chápání Ježíše a Boha.

(Je možné, že podobně tomu bylo i u svatě Kláry, která milovala řeholníka svatého Františka v době kolem roku 1100. Ten ji nejdříve odmítal, ale později přijal, když se její láska změnila v lásku duchovní. Existuje o tom zajímavý film v němčině i angličtině.)

Zvláštní tradice se týká Marie Magdalény. Je to legenda o „Svatém Grálu“. Josef z Arimatie a Maria Magdaléna společně s několika dalšími Ježíšovými stoupenci Ježíše měli přenést Grál, původně číši, do které byla zachycena Ježíšova krev, do jižní Francie nebo do Anglie. S Grálem se pojí i některé zázraky. (Grál je také symbolem Boží lásky).

Existují i některé novější spekulace týkající se Marie Magdalény. Například je to myšlenka, že měla mít s Ježíšem dítě, které se stalo počátkem ranné evropské dynastie franských králů (Merovejská dynastie). Tyto spekulace vám však nemůže nikdo dokázat ani pomocí moderních, na senzaci vypočtených knih.

***) Uváděné pojmy « duch a duše » nejsou věci víry. Mnozí lidé, ať již křesťané nebo ne, poznali kromě jiného, že muži a ženy mají ve své psyché vždy takzvané „mužské a ženské podíly“, které minimálně zčásti, pocházejí od otce a matky, z *míst* kde vyrostli a které dokáží integrovat do své osobnosti. Koncepce „duch a duše“ nemusí být s touto realitou úplně totožná, jde však o pokus hlubinné psychologie obojí chápat na základě jejich pozadí (*zadní projekce*).

Otázka:

Můžem svoj vzt'ah k druhému pohlaviu lepšie vytvárat' s Božou pomocou?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Hlediska sexuality, sympatie, empatie a lásky

Vývoj křesťanských předpisů o sexualitě, jakož i odpor vůči nim v rámci církve i mimo ni budí dojem, že lidé mají v této oblasti mimořádné potíže vůbec zjistit, jaký je ten správně lidský či dokonce „křesťanský“ vztah k sexualitě. Vnější náboženské zákazy ztratily od šedesátých let většinu své účinnosti. Církve nebyly schopny najít v tradicích eticky smysluplné jádro a to pak konkretizovat s ohledem na dnešní společnost. „Sexuální revoluce“, která byla protireakcí na potlačenou sexualitu, vedla k druhému extrému - k nové ideologii sexuálního výkonu, která byla mrháním životní energie a která nebrala v úvahu vrozenou touhu po vztazích, které by byly z duševního a duchovního hlediska zodpovědné. To vedlo k neustálým konfliktům či dokonce k neschopnosti pracovat. Proto z této revoluce zbyla v osmdesátých letech v mnoha případech již jen rezignace. Bylo takřka nemožné najít smysluplný klíčový motiv pro další vývoj společnosti, který by se vyhnul oběma extrémům. Možná že takový motiv spočívá v překonání principu „mít“. Ze staletého lidského snažení se dá vysoudit, že ani zodpovědnost, ani svoboda nejsou právě s ohledem na jakékoliv vztahy mezi muži a ženami uskutečnitelné bez přístupů, které by umožňovaly komplexní rozvoj člověka, a už vůbec je nelze spojit do harmonického celku. Jednotlivá partnerství, ve kterých se to zdánlivě či skutečně podařilo, dokazují, že je možné takový přístup najít.

Kristus lidi oslovuje v jejich jádru a v jejich možnosti dosáhnout úplnosti a dokonalosti, což je samo o sobě základem skutečné svobody. **Nepřimlouvá se za další izolaci již beztak silně izolovaných dílčích oblastí člověka, tedy za extatické vybíjení všech vitálních impulsů, nýbrž jde mu spíše o jejich opětovnou integraci v rámci „životní moudrosti“.**

Není ani zastáncem vnějších tlaků, vnějších forem a jejich přečeňování, či dokonce zneužití pojmů zodpovědnost, věrnost a čest k zakrytí závisti, žárlivosti a chamtivosti. Jde mu o ducha, ze kterého člověk jedná. Ani v manželství podle něj není všechno automaticky ideální, což je z vnějšího hlediska považováno za nevýhodné.

Milovat Boha a bližní jako sebe sama, tedy milovat i sebe sama, pravidlo, kterým Ježíš nahradil logiku zákazů Starého zákona, popisuje především univerzální postoj, který prochází všemi třemi oblastmi a spojuje je. V této souvislosti je láska k bližnímu něco jiného než čistě instinktivní starost o příbuzné atd. - může příbuzné rovněž zahrnovat, ale svobodnějším způsobem. Vzhledem k roli člověka coby milujícího pomocníka všude tam, kde je to nutné, není ani láska k sobě samému

egoistická, nýbrž je to láska zaměřena na sebe sama - včetně těla jako nástroje, kterou se slouží druhým, resp. Bohu.

Nejvyšší forma lásky je bezpodmínečná. Viz láska k „nepřátelům“, Mat. 5, 43-48, která neznámá, že by člověk nemohl být rozumný.

(...)

Dnešní Evropané mohou něco z proměny sexuality prožít především tehdy, když se dva lidé nejprve duchovně a duševně sblíží při nějaké společné praktické činnosti, následně se naučí zacházet se sympatiemi a antipatiemi - právě ty jsou totiž pro smysluplný kontakt sice ne nejdůležitější, ale přesto důležité. Teprve později se k tomu přidá tělesná rovina, která nepatří automaticky ke každému přátelství a ke každému setkání. Srdce lidí pak mohou citelně vyzařovat sexuální energii, která nemusí nutně explozivně vyprchat, jak je v dnešní kultuře veskrze běžné. K tomu patří základní láskyplný postoj.

Mnoho duchovních tradic nedoporučuje ani potlačování sexuality, ani její neustálé vybíjení, nýbrž transformaci, která může být něčím více než freudovská „sublimace“. (...) Starší východní směry měly mimo jiné tu nevýhodu, že zčásti začínaly hned u sexuality, místo aby umožnily setkání celých lidí. Lepší než „začít odshora“ by bylo se nejprve duchovně a duševně sblížit. Výstižný je poznatek východních směrů, že klidné soužití mezi mužem a ženou, které není zaměřeno pouze na orgasmy, může tuto oblast pomalu uvést v soulad s veškerenstvím. I v křesťanské oblasti se objevily podobné přístupy. V podstatě ale beze stopy zmizely a je nutno je znovu vypracovat. Podobné znalosti jsou doloženy v mnohých pozůstatcích minesengrů a trubadúrů.

Jelikož se mohou při sexualitě objevit podvědomé problémy, je v mnoha náboženstvích sexualita vázána na partnerství, aby mohli partneři tyto problémy řešit společně. Předmanželská sexuální zdrženlivost je uskutečnitelná tehdy, když se oba partneři dohodnou na tom, co chtějí a co ne, a budou se v tom vzájemně podporovat.

Tento starý přístup vyhrázející sexualitu manželství Ježíš potvrzuje a varuje dokonce i před žádostivým pohledem na partnerku bližního. Tento přístup by ovšem neměl vylučovat vyšší zdroj bezprostředního nadšeného setkání dvou cizích lidí - které je častější, než se má obvykle za to, a které ani sami zúčastnění ne vždy správně chápou: „Sejdou-li se dva nebo tři ve jméno mém, jsem uprostřed nich“ (nebo v jiném, rovněž správném překladu „v nich“). K tomu není potřeba žádné ohlášené církevní shromáždění, žádná příprava. To může nastat všude tam, kde „duch Kristův“ za libovolným účelem svede dva lidi dohromady. Může být obtížné na to myslet i tehdy, když se jedná o muže a ženu, a i tehdy, když jsou si navíc sympatičtí, a udržet si jasné vědomí, které je východiskem všude. Je to těžké, ale je to potřeba. Nemusí se jednat ani o partnerský, ani o sexuální vztah, zúčastnění si ale musí upřímně uvědomit, o co jde, pokud chtějí situaci zvládnout.

Již v pozemském životě byl Ježíš ve svých myšlenkách velmi nekonvenční. Mohlo by se zdát, že konvence jsou důležité maximálně do té doby, dokud „není mezi nimi“.

Předpokladem vhodného mezilidského setkání je samozřejmě studium vlastní individuality, včetně „aury“, resp. vyzařování. I v páru zůstávají partneři samostatnými individui - Ježíš neusiluje o úplné rozplynutí obou partnerů v páru.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Svatá horlivost“ (a emocionální hledisko)

Po svatbě v Káně Galilejské následuje v Janově evangeliu líčení „očistění chrámu“ (Jan 2, 13-25). Ježíš s odpovídající horlivostí vlastníma rukama vyhání z chrámu prodáváče a penězoměnce. Chce tím učinit nepřehlédnutelné znamení proti pokrytectví světa, který označuje chrám za dům Boží, a přesto mu nejde o nic jiného než o plytké smlouvání. Jelikož Ježíš nemůže od městských a

duchovních hodnotářů vzhledem k poměrům nic očekávat, zakročí sám jako ten jediný, který se ještě cítí zodpovědný za „dům svého Otce“. Byl to akt sociálního odporu, při kterém nebyl zraněn jediný člověk. „Poslouchat více Boha než lidi“, **to je další Ježíšův postoj, který není nikterak servilní**. Dokonce ani tam, kde říká: „Co je císařovo, odevzdejte císaři (a co je Boží, Bohu“), není možno vyčistit patolizalský postoj, jak se o to mnozí pokoušeli, nýbrž spíše snahu ušetřit učedníkům nesmyslné spory s irrelevantními společenskými silami. Jak náboženství, tak politika mají své vlastní zákony. Sloužit bližním a „chtít pro město to nejlepší“ – ani to není patolizalství.**

V této souvislosti se nabízí otázka zacházení s emocemi. Ne každý má emoce na tak vysoké úrovni jako Ježíš, který žil v neustálém „pozitivním patření na Boha“ a soucitu s lidmi, a jehož horlivost byla vedena pouze vědomým dobrým úmyslem. U normálního člověka jsou téměř všechny emoce přinejmenším smíšeny s nevědomými vzruchovými reakcemi. Ty jsou biograficky odlišné a projevují se v různé míře, jsou si však ve své základní struktuře skutečně podobné. Je třeba zcela samostatně - nezávisle na výkladu druhých lidí - objevovat ve vlastních reakcích další takové mechanismy, zabírat se jimi a následně je pak zvládnout či předat Bohu. Vyžaduje to ovšem dlouhý proces učení.

Byť tu máme co do činění s psyché, nejsou běžné psychologické analytické a terapeutické postupy pro hledače pravdy a Boha zvlášť vhodné. Psychologie se může stát dokonce překážkou na duchovní cestě - pokud se drží jednostranných interpretačních vzorců, které psychické problémy redukuje na sexualitu a vliv raného dětství, a pokud se navíc z „důvodů“ pro lidské slabosti dělají „odůvodnění“ pro neměnný vztah, místo aby byla spolu s Erichem Frommem zdůrazňována lidská schopnost rozvíjet se. Tam, kde psychologie neboli „nauka o duši“ podněcuje nahlížení na duševní procesy a kde je v duši - což je poměrně vzácné - spatřováno něco více než jen chemicko-elektrická mozková funkce, tam se studium psychologie může stát velkou pomocí. Psychologie by na tom byla jistě lépe, kdyby byla ochotna se vcítit do poznatků a tvrzení alternativních psychologických směrů. Nedostaneme se moc daleko, pokud se budeme snažit celé komplexy problémů běžným způsobem hned zpracovávat jako celek. Užitečnější by bylo se nejprve zabývat jednotlivými součástmi takových komplexů a vědomě při tom rozlišovat, jestli se jedná o „trám ve vlastní oku“ nebo o „třísku v oku bližního“ a kdo nese zodpovědnost. Mnohé křesťanské školy by spíše zdůrazňovaly první aspekt - trám ve vlastním oku, jelikož je to těžší, jelikož se nejprve musíme naučit pohlížet na vlastní problematické činy a můžeme je sami korigovat; církevní zpověď má v tomto smyslu vedle duchovního aspektu také terapeutické účinky. V psychologické praxi by stála v popředí spíše perspektiva oběti a na konci by zazněla poznámka, že ve hře byly stejně více či méně obě strany. Východní duchovní nauky by zdůrazňovaly souvislost obojího coby zdroj karmy, tedy osudu.

Při práci s účinky obtížných situací právě prožitého dne by mohla pomoci metoda, kterou prosazoval R. Steiner: denní rekapitulace, při které si jednoduše promítáme den od večera nazpět až po ráno. Následně je mnohem snazší se vrátit do přítomnosti.

Můžeme si také sepsat tzv. zrcadlo duše, seznam vlastností, které chceme zlepšit a kterých chceme dosáhnout, a toto zrcadlo si pravidelně procházet. Jedná se o osvědčenou praxi z mystické oblasti.

Pokroky v duševní oblasti mohou vést i k tomu, že se napříkladlepší konverzace více lidí. Předsudky a rychlé soudy zmizí do té míry, do jaké se člověk stane sám sobě průhlednější a zbaví se zbytečné zátěže. Důležitost, jakou Ježíš přisuzoval „nesouzení“ a „tomu, co z člověka vychází“ neodráží pouze nespelnitelný morální nárok, nýbrž je výzvou k tomu, abychom s tímto procesem učení začali. Toto často přepokládá, abychom se místo dalšího hádání spíše zklidnili a potom si klidně celou věc vyříkali. (Viz také kapitola "*Klid na poušti*".)

V této souvislosti existují evropské školy, které dokáží pod jiným názvem integrovat čakry - centra nervů a vědomí známá v józe („Anthroposophie; Universelles Leben“, Antroposofie, Univerzální život.). Takové snahy nejsou automaticky „nekřesťanské“, jak se domnívají církve. Vždyť tato centra v člověku znali již křesťanští teozofové ve středověku (*J. G. Gichtel*) a dnes jsou

rozpoznatelné jako energetické struktury reálně existující v každém člověku. Podobně není ani akupunktura známá především v Číně automaticky „taoistická“ - jednotlivé akupunkturové body lze již v lidské tkáni doložit pomocí měřících přístrojů a odnedávna i histologicky.

** „Horlivost“ v tomto zmysle sa musí odlišovať od „horlivosti bez hlbšieho poznania“ (Rim 10,1-3).

Dále viz speciální strana „Základy etických hodnot“.

Otázka:

Můžeme vedome s pomocou Božou zvládnúť svoje emócie?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

K horskému kázání (Mat. 5)

O tom, jak horské kázání proměnilo hodnoty staré (ale i dnešní) společnosti, toho již bylo sepsáno hodně. *Srv. Matouš 5 - 7,29.* Jedni horské kázání vítají v souvislosti s se sociálními aktivitami. Jiní ho zmenšují coby „etiku smýšlení“ a upřednostňují to, co označují jako „etiku zodpovědnosti“ a co je spojeno se starozákonními výhrůžkami, vojskem atd. A někteří lidé se zkrátka pokouší podle něj žít. Horské kázání je ceněno i v nekřesťanských oblastech (viz např. Gándhí).

I z hlediska výzkumu vědomí je zřejmé, že se horské kázání soustředí především na ty lidi, pro něž může být vědomím něčím více než lidskou rozumovou analýzou a pro které život nekončí na hraně jejich vlastního talíře. „Chudí duchem“, tedy ti, co „vědí, že nic nevědí (nebo toho vědí málo)“, jsou otevření neustálé relativizaci, uvědomují si, že toho Bůh ví víc než oni a že je toho může ještě mnoho naučit. Ti jsou „blahoslavení“, „jejich je království nebeské“. Tento postoj může být neustálým a účinným popudem k vlastnímu rozvoji, víc než jakýkoliv jiný postoj, který lidé považují za „chytrý“.

„Ti, co pláčou“ nemusí vždycky nést jen svůj vlastní osud - vyrovnávají se tak se svým podílem na stavu celku, místo aby všechno lehkomyšlně přešli. Jiní na sobě nesou tíhu spleti osob, ve které žijí, a konečně i osud národů a lidstva. Namísto státníků jsou to dnes často hnutí složená z obyčejných lidí. Kdo jim ale dá potřebnou podporu, kdo se bude modlit právě za ně, a ne stále za ty, kteří jsou mocní, slavní a ekonomicky silní?

„Tiší“ - to jsou především ti dobrovolně tiší, tedy ne prostě lidé bojácní. Oni „dostanou zemi za dědictví“, pouze pod jejich rukama může být země zachována a může se rozvíjet.

„Ti, kteří hladovějí a žízní po spravedlnosti“: – ne závist, nýbrž férové hledání spravedlnosti pro sebe i pro druhé, to otevírá člověka směrem „nahoru“. Dříve či později se mu také dostane shora odpovědi, byť ne takové, jakou by si představoval. „Milosrdní“ nesou své bratry a sestry a další stvoření dobrovolně nahoru a za to je zase ponese Bůh.

„Ti, kdo mají čisté srdce,“ tedy ti, kteří rozpoznali a odložili své duchovní brýle a předsudky, ti „uzří Boha“. To je nejširší význam výzvy „Nesudte“.

„Ti, kteří působí pokoj“, ti, kteří vytváří pokoj ve smyslu modlitby Františka z Assisi, dávají i ostatním poznat, že tu musí působit i jiná síla, než ty síly, které život běžně určují. „Oni budou nazváni syny (a dcerami) Božími.“

„Ti, kteří jsou pronásledováni pro spravedlnost“ a „ti, kteří budou tupeni a pronásledováni kvůli mně,“ tzn. kvůli Ježíšovi, i ti jsou blahoslavení. Tomu, že jsou blahoslavení, také často odpovídalo jejich vnitřní rozpoložení, byť jejich vnější podoba trpěla. To ale neznamená, že utrpení je samostatným cílem.

Oslovení by se měli rovněž stát „solí země“ a „světlem světa“. Právě v této kapitole se Ježíš odvolává na „zákony“ a proroky staré smlouvy. Často hovoří o tom, co bylo před ním správné, v nové době je to však třeba chápat novým způsobem. V popředí již nemají stát zákony jako takové, nýbrž jejich zdroj. Každý člověk si může nově vybudovat vnitřní základ svého života.

Tomu, kdo „hledá království nebeské“, tomu bude všechno „přidáno“. I tady je patrné, že **rovina rozumového myšlení sice nemá být zrušena, ale otevřena, abychom mohli přijmout i to, co pochází z vyšší, duchovní logiky. Není ovšem řeč o tom, že bychom měli pozemské danosti prostě opustit a opájet se zvláštními duchovními stavy vědomí. Vyšší úroveň chápání by měla být spíše totálně konfrontována s pozemským vědomím a životem až do doby, kdy bude svět proměněn.** Jasně vědomí zůstává zachováno, či teprve vzniká tam, kde člověk s ohledem na určité otázky stojí na škále sahající od nevědomosti přes spekulaci, domněnku, teorii, přesvědčení až po vědění. To je důležitý předpoklad rozvoje. V tom spočívá rozdíl oproti jednoduché snaze o šťastný život, se kterou se lze setkat v některých starších duchovních směrech.

Vyšší myšlení zachycené v kázání na hoře (*viz také příští kapitola*) se již z hlediska svého obsahu zaměřuje především na ty lidi, kteří ho nechtějí použít pouze k novému uspořádání svých individuálních duchovních schopností. Cesta se soustředí nejprve na individuální život, ve kterém lze následně hledat partnery a „bližní“ tak, jak to bylo popsáno v kapitole „Ježíšův křest“ či „Ticho na poušti“. Poté se pozornost obrátí na vztahy mezi mužem a ženou a dále na další psychické vztahy mezi více lidmi. To bylo popsáno v kapitolách o svatbě v Káně galilejské“ a o lásce. V kázání na hoře se na tuto psychickou a etickou rovnu poukazuje znovu a zároveň se tato rovina otevírá rozsáhlejšímu duchovnímu cíli, který by mohl ze vztahů mezi lidmi vytvořit společenství. To symbolicky odpovídá vztahům od tónu přes interval a trojzvuky ke stupnicím - směrem k úplnosti.

V teologii, bola „reč na vrchu“ hodnotená v napojení na starozákonné výroky: napr. Ž 1 a Jer 17, 7n. Podľa Nm 12,03 v súvislosti s Mt 11,20 sa Ježíš považoval za nového Mojžiša. Vzhľadom na proroctvo v Zach 9, 9n, Ž 72, 8 „... Jeho vláda bude od mora až k moru.“ tým sa vyjadril celosvetový význam hlásania Božieho kráľovstva. Nedala sa prehliadnuť skutočnosť, že vo svojej reči na vrchu viackrát zmenil starozákonné zákony v niečo nové: „... ale ja vám hovorím ...“. To znamená, že nehovorí ako rabín vykladajúci Písmo, ale s vedomím božského poslania. Práve táto prorocká a mesiášska vlastnosť bola sporná pre tých, ktorí vychádzali zo Starého zákona.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z Kázání na hoře z 5. kapitoly Matoušova evangelia: Blahoslavenství a sůl země.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Proměnění na hoře (Mat.17)

Mnoho Ježíšových činů, od rozhovoru s Nikodémem - Jan 3 - přes kázání na hoře až po uzdravení slepého od narození a nasycení pěti tisíců vytváří svou symbolikou rámec toho, co je potom vnitřně vyjádřeno v proměnění na hoře. Toto proměnění se podobá východnímu pojmu velkého osvícení. Lidský duch je osvícen. U Ježíše, ale i u člověka, který se snaží do této možnosti vcítit, se to ovšem vztahuje na užší spojení s Bohem, který tu není chápán jako všeobecné absolutno, nýbrž také jako bytost.

Pouhé „pozitivní myšlení“ by mohlo naše uvažování uvést do stavu, který by byl bližší tomu, co může přijít od Boha, a mohlo by nás tedy naladit. Ovšem pod tou podmínkou, že by bylo praktikováno bez egoizmu, bez velikášství a bez technické manipulace. Literatura, která se pozitivním myšlením zabývá, si však ve velké většině takový pozor nedává, a pozitivní myšlení tak může skončit až sebeklamem.

"Proměnění" to v žádném případě není. Při něm není jen ke změní duchovních „programů“, která je vlastní všem lidem, přidán ještě přídavek pozitivních programů, pročež ve výsledku vznikne

přebytek duchovních programů. Při proměnění je změt' duchovních programů překonána nahlížením duchovních počátků, které je osvobozeno od zkreslení a zcestného pořadí hodnot. Ve všem je patrný vyšší božský řád. Pokud lidské zrání probíhá i tímto směrem, je v podstatě prohloubením psychických očištných procesů, jak byly popsány v kapitole „Svatá horlivost“. Všechno je prosvětleno zásadním poznáním. Poznání není myšlení, může se objevit ve spojení s myšlením, ale i bez něj, není vynutitelné, je však osvobozující. Myšlenkový svět pak již není nutno potlačovat, jak se pokoušely jiné cesty.

Myšlení je osvobozeno od instinktivních reakcí. Kontrolovatelné analytické a syntetické myšlení se může stát snáze nástrojem rozumového vědomí, které je mu nadřazeno. Diferenciace v myšlení postupuje dále, aniž by se zároveň stávala nerozhodnou ("vlažnou"). Člověk potom již například chápe, co je za jakých okolností vhodné.

V případě Ježíše můžeme vycházet z toho, že nemusel překonávat všechna ta omezení, která od této roviny dělí normálního člověka. Přesto měl i on díky proměnění stále jasnější vědomí. Později prosil v tzv. velekněžské modlitbě o ono jasné vědomí, které měl u Boha před stvořením (*Jan 17*).

Niektorí teológovia interpretujú Premenenie Pána a Petrovo zaslúbenie sa Kristovi na pozadí súčasného židovského Dňa zmierenia, prípadne nasledujúceho Sviatku stanov. (Na Deň zmierenia, kňaz jediný raz v roku vyslovoval Božie meno vo veľ'svätyni chrámu.) Iní videli spojitosť s výstupom Mojžiša na horu Sinaj (*Ex 24, 16*).

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z Matoušova evangelia 17, 1-13: Proměnění na hoře.

Otázka:

Môžem si s pomocou Boha nanovo usporiadať svoje myšlienky v zmysle rozumu?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Otázka Ježíšových „zázraků“

Ježíš se svými činy nesnažil uspokojit lidskou touhu po senzacích, a už vůbec se nesnažil o to, aby vnějšími událostmi přivedl lidi k víře. Celá jeho cesta je prodchnuta jasným vědomím o tom, co měl v daném okamžiku dělat - tedy ne „kvůli tomu či onomu, aby dosáhl toho či onoho cíle“. Uzdravování bylo často „znamením“, malými činy, které byly symbolem něčeho většího, zásadnějšího. Při uzdravení slepého v sobotu Ježíš odpověděl, že ten člověk není slepý kvůli hříchům, ale „aby se na něm zjevily skutky Boží“. *Srv. Jan 5, 6-9; Jan 6; Jan 9, 3 atd. Viz ve 3. části kapitola „Ježíš a uzdravování“.*

Vítaným vedlejším účinkem uzdravování je zcela jistě i zpochybnění starých myšlenkových stereotypů a rozvažování o hlubším významu takových činů. Skutečnost, že někteří lidé k tomu potřebují vnější pozorování, počítání, měření a vážení, uznává Ježíš na příkladu Tomáše, který představuje mezi učedníky „přírodovědecký typ“. (...). (*Viz ve 3. části kapitola „Přírodní vědy a víra v Boha“*) Ježíš nechtěl nikoho nutit, to by se pak podobalo soudu. Ježíšovým záměrem nebylo ani to, aby provokoval k odmítnutí někoho, kdo nebyl pro jisté rozhodnutí dostatečně zralý. *I Tomášovo evangelium stojí za přečtení. Jedná se o apokryfní, precizní sbírku Ježíšových výroků a nezáleží na tom, zda je napsal sám Tomáš, nebo ne. Tomášovo evangelium uznávali i duchovní křesťané v Egyptě a na jiných místech.*

Ani „zázraky“ nebyly těžištěm Ježíšovy činnosti. Často je činil jenom proto, aby pomohl, když byl o to požádán, aniž by u toho byly shromážděny zástupy lidu. A dokonce „vyhrožoval“ lidem, aby o tom nikomu nic neříkali.

Pokud ovšem dnes někteří teologové (mimo jiné zastánci Bultmannovy teorie demytologizace) stále ještě vycházejí z toho, že by mohli dokázat, že se tyto zázraky vůbec nestaly, či je vysvětlit jako symbolický popis, pak je zřejmé, že se přizpůsobili mechanistickému obrazu světa a člověka z 19. století a že zkrátka nevzali na vědomí novější vědecké směry. Tyto nové směry v kvantové fyzice, biologii a biofyzice, výzkumu přírodního lékařství a parapsychologie, v astrofyzice atd., jsou už tak daleko, že si lze za jejich pomoci alespoň představit, že se biblické události skutečně staly. To nemusí být hledání „důkazu o existenci Boží“, který spadá do působnosti jiných rovin než té přírodovědné.

Na zmíněném teologickém směru lze ocenit pouze jednu věc: že nepovažuje vědeckou objektivizaci za nutný předpoklad víry.

Období jednostranných osvícenských názorů je pryč. I vědecky založení lidé už dnes dokáží věřit bez toho, aby propadli schizofrenii. V době, kdy lidé beze všeho věří parapsychologickým skutečnostem, kupříkladu schopnosti některých lidí ohýbat na dálku lžice - na kterýchžto schopnostech je přes nános podvodu přesto něco nezpochybnitelného, by bylo zkrátka absurdní, kdybychom Ježíši Kristu, který je mnohem větší, takové schopnosti upírali. Ježíš jednal kvůli něčemu jinému, než kvůli zábavě spojené s ohýbáním lžic, dnes se ovšem vzhledem k nejrůznějším skutečnostem zdá, že Ježíš skutečně pronikal všechny přírodní síly a že je právě v naší době důležité, abychom se tomuto jevu věnovali. Je to důležité pro náš současný obraz člověka, pro komplexní, tzn. křesťanské uzdravení atd. Takové duchovní vidění Ježíše není protikladem k vnímání Ježíše jako „Syna člověka“, který chtěl dát jednotlivým lidem a jejich sociálním vztahům, resp. obci vnější příklad. Teprve předpoklad tohoto zdánlivého protikladu vede k odmítání „zázraků“, protože dotyčný člověk se v dobré vůli domnívá, že se musí bránit špatným tendencím, které ho odvádí od lidského a sociálně kritického křesťanství. Ve skutečnosti poskytuje teprve spojení obojího obraz blízky skutečné Ježíšově radikalitě, a jeho spojení s vůlí, a proto i silou Stvořitele.

(...) **Energie tu není síla bez tváře; je zároveň účinkem Kristovy bytosti.** Např. ve východní józe je energie často chápána izolovaně. I dnes existují případy uzdravení, které vzniklo v původním slova smyslu modlitbou a s ohledem na nitro člověka spojené s Kristem, který chce, aby byli lidé zdraví a dokonalí.

Duchovní uzdravení samotné a související duševně-duchovní pokrok ovšem zůstávají milostí, kterou si nelze vynutit, byť člověk může udělat mnoho pro přípravu.

K „darům Ducha svatého“, jako k daru uzdravování, „mluvení jazyky“ a prorockým darům viz 1. Kor. 12, 7-11; Skutky apoštolů 2, 17-20; a kapitola „Letnice“.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Vzkříšení Lazarovo

Až do tohoto okamžiku se Ježíš novým způsobem zabýval vrstvami lidské bytosti, na které se za velkého úsilí po celá tisíciletí soustředily staré mysterijní školy. „Nadvědomé“ vnitřní selbst člověka se tak může projevit v prožitku tělesného, duševního a mentálního života. Zároveň se přitom rozvíjí schopnost osvětlit, integrovat a rozšířit stále hlubší a starší vrstvy podvědomí.

Od duchovně-duševní roviny až po tělesnou vůli k životu – taková byla cesta např. ve staroegyptských mystériích.

Při vzkříšení Lazara (10:39-11. kapitola Janova evangelia) je naznačeno ještě další prohloubení. Nejprve se mnoho zdánlivě vedlejších protikladů nápadně podobá zmíněnému egyptskému vědění. V Egyptě totiž byla známa zkušenost, kdy člověk strávil tři dny ve stavu, který zná moderní parapsychologie pod pojmem Out-Of-Body-Experience, tedy zkušenost mimo vlastní tělo. Je to něco podobného, jako když se člověk ve snu vznáší nad svým tělem, pouze s tím rozdílem, že

nyňi to prožívá ve vědomém stavu. Člověk má potom vnitřní jistotu, že bude coby duševně-duchovní bytost existovat i po smrti. Hierofant však musel dbát na to, aby se dotyčná osoba nejpozději po třech dnech opět probrala do pozemského vědomí, jinak už by se totiž ani probrat nemusela a tělo by se začalo rozkládat. Právě to se ale dozvídáme o Lazarovi, že „čtvrtý den je už v rozkladu“. Ona síla, která ho vrátila zpět, tudíž **musela působit hlouběji, až do fyzické substance**. Biblický děj ukazuje, že křesťanský duch je rozpoznatelný rovněž, ba možná dokonce především v materiální stránce a ve vnějším činu. To je tendence, která se stala aktuální teprve v naší době, poté co mystika dřívějších století plně osvětlila duchovně-duševní vrstvy člověka.

Učení všech náboženství o životě po smrti zřejmě vycházely spíše z podobných zkušeností, např. z opuštění vlastního těla, než z filozofických spekulací, které moc neodpovídaly vědomí lidí v prehistorické, raně historické a antické době. Vhodné vyjádření najdeme u *Jeana Gebsera, v jeho díle „Ursprung und Gegenwart“ (Původ a přítomnost)*. Abstraktnímu myšlení a integrálnímu vědomí podle něj předcházely archaický, magický a mýtický stupeň vědomí. Zda muselo dojít k propastem mezi těmito stupni, je jiná otázka. V každém případě je tyto propasti dnes možno reflektovat a překonat. I R. Steiner zdůrazňuje, že starší druhy vědomí nejsou srovnatelné. Náznaky těchto druhů vědomí už můžeme najít pouze na různých stupních individuálního vývoje dnešního člověka.

Srovnání s antickými iniciačními rituály ovšem neznamena, že Lazarovo vzkříšení bylo rituálem, na kterém se podobně jako v Egyptě všichni zúčastnění dohodli. **Ježíš svoje konání často odpoutával od kultických předpisů, ať už se vztahovaly k určitému času (sabat), prostoru (chrám) či situaci. Teprve díky této svobodě využíval takové okolnosti pozitivně, např. svátek pesachu, chrám apod. V tomto ohledu může být dnes vzorem pro zacházení s různými trendy, např. přijímání astrologických hledisek, „silových polí“, zvyků.** (*Viz také knihy od Marka Pogacnika : „Wege der Erdheilung“ (Cesty k uzdravení Země), „Erdsysteme und Christuskraft“ (Systémy Země a Kristova síla).*)

V souvislosti s Lazarovým vzkříšením začal být Ježíš a okruh, který se kolem něj vytvářel, více patrný navenek. Z toho je zřejmé Ježíšovo rozšířené vědomí, které zasahovalo rovněž okruh učedníků, a tímto způsobem nyní oplodňovalo i širší sociální okolí. Následování Ježíše může i dnes lidem přinést podobné rozšíření vědomí, pokud vyzařují své skupinové aktivity navenek.

Nyní následuje cesta utrpení. Velekněz hovoří o souvislosti mezi tím, co se má prostřednictvím Ježíše stát, a osudem celého národa (*Jan 11*). Ve svém prorockém pohledu správně vnímá, že Kristus zemře za všechny. Špatně však dovozuje, že by Ježíš národu uškodil, kdyby zůstal naživu. To vyžaduje vědomí, které dokáže chápat zároveň procesy a souvislosti nad rámec myšlení. Takovou schopnost však člověk musí většinou teprve získat. Neodpovídá to instinktivně se objevujícím obrazům. Nejhlubší příčiny lze objevit a uvolnit. Již nebudou polovědomě ukládány žádné negativní či jiné myšlenky. Již se nebudou moci shluknout do problémových struktur, které působí až do hlubších, tělesných vrstev. Pokud člověk tyto zákony hledá, řeší se problém pomalu i zpětně. Cesta do svobodné a tvůrčí budoucnosti je volná.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z 11. kapitoly Janova evangelia: Vzkříšení Lazara.

Církevní otec Kléméns z Alexandrie ještě vlastnil rozšířenou, „tajnou“ verzi Markova evangelia. Podle něj to bylo „duchovní evangelium pro ty, kteří se zdokonalují,“ pro „pokrok jejich poznání“. Byly tu obsaženy některé záznamy Marka a Petra, například o vzkříšení Lazara, které byly v evangeliích pro všeobecné použití vynechány. Pouze Jan, resp. jeho žáci takové události otevřeně do evangelia přebírali. Kléméns popisuje Krista jako „mystagoga“ či „hierofanta“, tzn. jako někoho, kdo – na rozdíl od starých „mysterijních kultů“ – uváděl a zasvěcoval do mystérií nových (do tajemství víry). (Srv. Prof. Mortin Smith, „The Secret Gospel...“ (Svaté evangelium...; který však znamená i chybné závěry).

Otázka:

Můžem to chápat tak, že Boh pomáha preklenúť život aj smrť, rovnako ako každodenné vedomie a spánok?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Ovce“

Jistou dobou před tím, než Kristus umýval učedníkům nohy, označil ty, kteří jsou s ním spojeni, za „ovce“ - *Jan 10, 11-18*. Podobně na jiném místě nazývá sám sebe „beránkem“. Má tím být zdůrazněna stávající či vytvořená otevřenost učedníků - především pro to, co říká Kristus – ale zároveň i otevřený vztah mezi Kristem a Bohem. Byť by byl člověk již hodně zralý, může si na určité rovině stále připadat jako nepopsaný list, jako dítě. Skutečný pokrok - byť je třeba neustále bojovat s pýchou - vede spíše ke skromnosti. Člověk stále silněji chápe, že všichni lidé hrají vůči Bohu sice důležitou, ale v posledku malou roli. Je tu možno hovořit i o „pokoře“, ovšem ve volném, duchovním slova smyslu, a ne ve smyslu podlézavého chování vůči pozemským autoritám, jak se mělo často chybně za to. Ne náhodou Kristus ve stejné kapitole říká „Já jsem dveře“. Kdo otevře svoji bytost, resp. své srdce Kristu, pro něj bude i on otevřen jako dveře, které vedou k Bohu a které jsou předpokladem pro všechno ostatní.

"Ovce" budou postaveny proti "kozlům" (např. Mt. 25:32-33).

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Kristus a „umývání nohou“; Pomazání v Betanii

Ve zbytku evangelijních zpráv nacházíme stále více symbolických dějů, u kterých chybí podrobné doprovodné výklady. V tomto okamžiku již můžeme s klidným srdcem opustit komerčně uhlazené příběhy, které nám řeknou o Ježíši skutečně všechno, na jejichž konci však přesto stále ještě nic nevíme. I zde nám sice mohou mnohé vnější znalosti pomoci, ty nejdůležitější věci se ovšem dozvíme pouze prostřednictvím meditace. Pro ostatní to ovšem může být pouze podnět pro snahu o vlastní poznání, kterou nám nemůže žádný farář ani historik upřít.

Umývání nohou je v textu Bible - *Jan 13, 1-20* – popisováno jako očišťování. Jelikož těmto esoterickým místům později beztak málokdo rozuměl, byla ponechána bez cenzury tak, jak byla. Daná osoba je „zcela čistá“, nejde tudíž pouze o nohy, nýbrž o jejich symbolický význam v celém člověku. V mnoha kulturách bylo rozšířeno myšlení na základě ekvivalentů: stejné funkce lze najít v lidském organizmu, tedy v mikrokosmu či mezokosmu, a ve vnější přírodě, tedy v makrokosmu. Nohy jsou obráceny směrem k zemi, svým pohybem následují vůli. To, jestli se člověk z vnějšího pohledu vydá tou či onou cestou, vyžaduje rozhodnutí vůle. Obsahem mytí nohou je právě očištění této vůle a jejích rozporupných úskoků. Za zmínku stojí i to, že Ježíš v Matoušově evangeliu (*Mat. 25, 31nn.*) přikládá dobrému činu větší hodnotu než pouze ústnímu vyznání víry.

Tento čin, stejně jako všechny další události, však nepředstavuje pouze opakování impulsů k očistě různých vrstev lidské bytosti, které byly známy již z minulosti. Všechno je předznamenáno tím, že Ježíš vnitřně ví, že „přišel jeho čas“ a že jeho učedníci by se měli připravit na to, že budou to „jistě něco“ samostatně zvěstovat mezi lidmi. Cílem již nejsou jako do tohoto okamžiku jejich osobní kvality, tedy dobrá vůle a vnitřní já. **Ono vyšší, neegoistické já, které je nyní spojeno s „personou“, se může stále více sjednocovat s oním Kristem, který v nás na sebe vzal podobu“, jako „Já všech Já“.**

Tuto zkušenost by bylo možno popsat tak, že při vnitřním naplňování této snahy může vzniknout taková čistota, že je všechny vrstvy lidské bytosti možno řídit přímo z vnitřního zdroje. Nejprve je to však vůle. Cítění a poznání se teprve v dalším průběhu zdokonalí natolik, že bude člověk moci lépe vysvětlit, proč se v něm rodí konkrétní impulsy. I Bůh v nás sleduje pořadí, které na hlubší rovině znázorňuje vývoj dítěte. To neznamená, že by tento nový úsek vývoje probíhal „bezhlavě“. Lidský vývoj etického cítění a jasného poznání se již silně rozvíjel i předtím. Chybí pouze další zdokonalení těchto oblastí v Kristově smyslu tak, jak již byla zdokonalena oblast vůle.

Tyto těžko popsatelné fáze je možno prožít i jako probouzení vlastního vědomí nebo pohledu, kterým mohou život pozorovat „andělé“, resp. samo Vyšší selbst. (Andělské) Vyšší selbst je nyní silněji spojeno s Kristem a tím se i proměňuje. Zkušenosti s anděly jsou dnes v některých nových duchovních hnutích zcela běžné. Křesťané však navzdory Bibli často pochybují o tom, jestli něco takového jako andělé vůbec existuje. A to vůbec nemluvíme o tom, co by mohlo být na lidově řečeném „andělu strážném“ a jak by takové spojení s ním mohlo vypadat. Kristovi jde ovšem o zformovanou, osobní lidskou bytost, o to, aby bylo při otevírání se neosobním „andělským“ silám zachováno to, čeho bylo v lidském životě dosaženo. Pro Krista není člověk, který takovou zkušenost učinil, ještě zdaleka dokonalý. První takové poznání je zachyceno již v 1. kapitole Janova evangelia. Mnozí duchovně založení lidé si myslí, že zážitky s anděly jsou to nejdůležitější a následně že se mohou z pozemského života stáhnout. Pokud nemá výzkum v této oblasti skončit v iluzích, musí začít u stabilních bodů. Právě v této fázi začíná ta opravdová možnost rozsáhlého proniknutí země duchem. V této souvislosti by mělo zaznít, že Rudolf Steiner – a s ním i jiné duchovní proudy - očekává, že lidská evoluce na zemi bude trvat ještě dlouhé epochy. Nemusíme jistě zdůrazňovat, že jiné praktiky - např. hypnoticko-spiritistické „vyvolávání duchů“ - nemají již vůbec nic společného s archetypální zkušeností s anděly, kterou tu máme na mysli. V současné době se však mnoho lidí snaží udržovat s anděly kontakt v běžném životě, což je třeba jistě vzít vážně.

V souvislosti s umýváním nohou zatím nebyla zmíněna jedna skutečnost: Toto místo - *např. Jan 12* - má vnitřní spojitost s tím, že **Maria z Betanie Ježíše symbolicky pomazala a osušila jeho nohy svými vlasy**. Představuje tu pouze sebe sama jako člověka, nebo tu znázorňuje i ženské aspekty Boha tak, jak mohou být na jiných místech připsány Marii, matce Ježíšově a Marii z Magdaly – která byla pravděpodobně shodná s Marií z Betanie? Feministická teologie – která je mimochodem značně rozporuplná – má před sebou ještě mnohé poklady, které nebyly buď vůbec objeveny, nebo byly objeveny jen částečně. Za dozvuk pomazání v Betanii je jistě možno považovat i „poslední pomazání“ v katolické církvi.

Kromě toho stojí za zmínku, že umýváním nohou není pouze jednorázovým činem Ježíše samotného, nýbrž že i učedníci jsou nabádáni k tomu, aby si navzájem myli nohy. Je to podobné jako s večeří Páně, která je jednoduše vložena do rukou rodícího se společenství – ve smyslu všeobecného kněžství. Vůle, resp. vůle k životu, která byla při umýváním nohou zjemněna, **je rozšiřována z vlastní osoby na celé společenství**, nejprve na konkrétní protějšek, kterému člověk myje nohy, potom i na zodpovědnost za další a za učedníky vůbec.

Umýváním nohou můžeme chápat rovněž jako službu druhému člověku. Pouze prostřednictvím umýváním nohou máte „na mně podíl“, jak to Ježíš formuloval. To podtrhuje význam tohoto kroku, který je v mnohém ohledu skutečně dalekosáhlý. Nejprve budiž zmíněna oblast, které mladí lidé říkají „on/ona se mnou chodí“. Přitom nejde o to, aby člověk „nějaký vztah měl“, nýbrž o to, aby „v nějakém (živoucím) vztahu byl“. Umýváním nohou je srozumitelné pouze jako „krok vpřed“. Na vnější podobě takového jednání tolik nezáleží. Takový úkon má smysl, ovšem pouze ve spojitosti s příslušným vnitřním postojem, podobně jako jsou ve smyslu alchymistické praxe vnější úkony pomůckou pro znázornění vnitřních postojů a procesů. Ani eventuální správný postoj jednatelů faráře by nestačil. Je potřeba dotyčného člověka samotného, protože právě o něj nám jde. To se týká i večeře Páně – teologové se přou o různé aspekty této události. Svým způsobem mají pravdu. Aspekt vědomé proměny dotyčného člověka, o který tu v podstatě jde, ovšem zatím dostatečně nevyzdvihla ani katolická, ani evangelická teologie.

Zatímco jednodušším naukám naslouchalo kupříkladu 5000 lidí a později je mohlo sledovat třeba 500 nebo 70 lidí, umýváním nohou se účastnilo pouze jedenáct učedníků, kteří se od Ježíše mnoho naučili a byli připraveni na to, aby se takové příležitosti chopili. Jidáš zřejmě připraven nebyl. Ježíš nehlasá všechny nauky všem najednou, ale hlásá je postupně. Je ovšem možné, že dopředu postoupí i ti, kteří začnou vnitřně nahlížet přímo tyto události směřující k ukřižování. O to se pokoušeli křesťanští rosikrucianti. Umýváním nohou, bičováním, nasazením trnové koruny, ukřižování a pohřbení, zmrtvýchvstání a nanebevstoupení, to bylo označováno jako stupně křesťanská iniciace. Z nich vzniklo i sedm snivých obrazů „*chymické svatby Christiána Rosenkreuze*“, kterou v roce 1616 vydal jako skrytou satiru luteránský teolog J.V. Andreas.

Takový krok se většinou neuzavře prvním prožitkem dané věci ve vnějším světě, v meditaci či ve snu. Lidské bytí se všemi schopnostmi se může rozvíjet mnoha směry, mohou následovat jiné kroky, mohou se překrývat s některými již učiněnými. Nové kvality však budou dokončeny teprve tehdy, když bude ukončeno to předcházející, na čem staví.

Po pomazání v Betanii následuje 12. kapitola Janova evangelia - Ježíš vjíždí do Jeruzaléma jako Mesiáš. Po umývání nohou následuje např. v Janově evangeliu, kapitoly 13-17, oznámení zrady Jidášem Iškariotským, rozloučení a Ježíšova velekněžská modlitba.

Teológovia neraz videli v umývaní nôh obrazné konanie, ktoré naznačuje blížiacie sa ukrižovanie, alebo príklad služby s očisťujúcou Božou láskou. Ale tiež sa to vykladalo ako priamo pôsobiaci čin.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z Janova evangelia 13,3-15: Umývání nohou.

Otázka:

Chcel by som prosit' Boha o to * - ak sa to už nestalo -, aby dobrá vôľa vo vzťahu s mojím partnerom prešla do môjho mäsa a krvi - aj keď je to vysilujúce?

* Později - místo prosit' (modlit se) - věřit, to znamená být o tom přesvědčen. Ještě později zakusit Boží působení (milost).

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Poslední večeře; Ježíšův vjezd do Jeruzaléma, zatčení a bičování

Ježíš vjel do Jeruzaléma a byl oslavován jako zaslíbený Mesiáš - *Jan 12, 12-19*. Zatvrzelá kněžská kasta dokázala cíleně mačkat „psychické knoflíky“ lidí a obrátit tak náladu masy částečně k negativnímu pólu. Lidé, kteří v sobě rozpoznají negativní sklony a lhostejnost a budou se je snažit proměnit, mohou dosáhnout takové stability a spojení s Bohem, díky nimž již nebude tak snadné je zmanipulovat masovou sugescí a vnějšími negativními vlivy, které se projevovaly i v událostech 20. století.

Při zatčení v *18. kapitole Janova evangelia* Ježíš vojákům, kteří z toho příslovečně padnou na zem, ukazuje, že se vymyká jejich kontrole. Následně se však odevzdá do rukou osudu.

Při „bičování“ - *Jan 19, 1* – je Ježíš zasažen na zádech. Střední oblast člověka, citění, jeho emocionální vůle k překonání utrpení, to jsou kvality, které se mohou objevit při meditaci, a ne při pasivně snášeném utrpení. Přesto všichni křesťanští mystikové, kteří to dobrovolně či nedobrovolně vnitřně zakusili, hovoří o bolesti. Kristus před bičováním bojácně neutíká, byť by jistě mohl – jako indický mistr, který ovládá pratjaharu, tedy stáhnutí smyslů. I zde se setkáváme s tím, že vědomí je rozšířeno na utrpení ostatních.

Ještě bychom měli upozornit na to, že to nebyla celá pravda, když bylo bičování chápáno jako symbol jistého stupně „iniciace“, tedy stupeň vývoje dnešního člověka na cestě k dokonalosti. Vlastní krok Ježíš učinil již při **večeři Páně**, (*Matouš 26, 26-29*), která následovala po pomazání v Betanii. Tato večeře je lepším symbolem toho, co Ježíš dává trpícímu lidstvu. Chléb je zde především jako podstata (příp. duše) Ježíše Krista, „Slova“. Víno symbolizuje Božího Ducha Kristova, který toto Slovo oživuje pro altruistické působení. Katolická církev zdůrazňovala změnu substance chleba a vína na tělo a krev Kristovu. Evangelické církve zdůrazňovaly oslavování vzpomínky na Krista. Oba názory jsou pravdivé - vědecké výzkumy dokázaly, že již v obyčejné „svěcené vodě“ mají molekuly vody jiné úhly. Nejdůležitější bod však spočívá v proměně zúčastněného člověka samotného, který se soustředěně naladí na to, že bude proměněn tím, co vyzařuje z proměněného a proměňujícího „těla a krvi“ Kristovy. Chleba a víno jsou k tomu zároveň názornou pomůckou. Někteří se dokonce pokusili naladit se na proměněné a proměňující „tělo a krev Kristovy“ čistě duchovně, bez chleba a vína – a rovněž se jim podařilo dosáhnout účinku. Je

to ovšem přinejmenším těžší. A pokud by chtěl někdo praktikovat požehnanou hostinu bez nároku na křesťanskou „svátost“, měl by tomu říkat spíše hostina Agapé, tedy hostina lásky.

Bičování můžeme chápat jako jistý druh vnější, karikaturistické odpovědi nevědoucích mocností na to, co se vlastně stalo, a nemusí být proto centrem našeho prožívání. Příliš jednostranné zdůrazňování utrpení ve staré křesťanské esoterice působí ve srovnání s novými poznatky jako starší způsob zobrazování Jana Křtitele ve srovnání s učením Ježíše a jeho učedníků. Můžeme se svobodně rozhodnout, kterou z obou těchto cest se chceme v první řadě vydat.

Teologicky sa tiež diskutovalo o tom, či posledná Večera Pánova predstavovala vlastnú formu židovskej hostiny Pesach alebo či Ježiš, keď sám seba označil za skutočného „obetného baránka“, tým nenahradil starý sviatok. Nová zmluva Boha s ľuďmi (Nový zákon), podľa Ježiša (Lk 22, 20); Jer 31, 31-33, sa chápala v spojení s Ex 24,8, Iz 53,12. V chlebe bolo skôr videná osoba Ježišova a v krvi kompletne uzdravujúce odovzdanie sa. Iní spochybnili pôvod podania (tzv. slovné ustanovenia) - ktoré sa im vzhľadom na ich dodržiavanie ranných Písíem práve nezdalo.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z Matoušova evangelia (26,26-29) k večeři Páně (svatě přijímání, eucharistie).

Otázka:

Rád by som - ak to už nie je súčasťou mojej životnej skúsenosti - poprosil Boha o schopnosť k láskavej spolupráci s druhými * - i keď to vyžaduje duchovné zmeny?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Nasazení trnové koruny a Ježíšovo loučení

Jelikož Římané používali bičování jako běžný minimální trest, ustupuje tu výklad tohoto pojmu v duchu předkřesťanských mysterijních kultů do pozadí. Nasazení trnové koruny - *Jan 19, 2-3*, další pojem z těchto mystérií, naproti tomu nepatřil do běžného římského repertoáru**. Jistě je v tom kus ironie: trny namísto zlata. Zůstává ale otázka, jak je možné, že vojáci tak přesně navazovali na mysterijní tradice, i když si toho v daném okamžiku nemohli být vědomi. I kdyby si byli bývali vědomi vnější podobnosti - mnoho římských vojáků patřilo k přívržencům těchto kultů, byli by nemohli Krista redukovat na druh prožívání, které znali.

Zatímco zlatá koruna by byla symbolem vnější moci – kterou nemusíme nutně chápat negativně, je Kristova trnová koruna symbolem jistého druhu mistrovství, které však ve světě neplatí. Trny Ježíše bodaly do hlavy. Ani tady není třeba hledat pouze bolest, nýbrž sílu překonat veškerou zbabělost, po které není u Ježíše ani památky. Náznaky pochybností se vyskytují pouze před tím, než se Ježiš definitivně rozhodl, že vypije příslovečný kalich. Bičování a trnová koruna naznačují něco, co je v podstatě pokračováním umývání nohou. I cítění a poznání se zdají být navzdory veškerému odporu „posvátné“.

Zmíněná neustálá tendence přerůst sebe sama má vztah k novým hnutím, jako je mírové hnutí, ekologické hnutí či duchovní hnutí, která chtějí „uzdravit zemi“.

Podobně jako bičování i nasazení trnové koruny je v podstatě reakce na něco, co se stalo dříve. Důležitý bod, kde se vyjadřuje ono duchovní otevření se a přerůstání sebe sama, vyjadřuje Ježíšovo **loučení** – *např. Jan 13,31 - 17*, a setkání s Pilátem, *např. Jan 19,5** (**"Ecce, hommo", což můžeme v meditaci chápat tak, že Pilát spatřil v Ježíši Kristu vykoupeného člověka.) Nejen umývání nohou a večeře Páně jako taková, i Ježíšova slova byla zároveň činy.

Z hlediska těchto poznatků by se mohlo zdát, že tam, kde je dnes řeč o „křesťanských iniciačních či vývojových krocích“, by měl být brán více v úvahu pozitivní základ.

***) V dejinách náboženstva sa však vyskytuje bytosť, ktorej sa vysmievali alebo kráľ, ktorému sa posmievali, na ktorého sa znášal hnev ľudu. V Starom zákone existoval obetný baránok, ktorý mal pykať za hriechy ľudu (Lv 16, 15). V oboch prípadoch to však skôr pôsobilo ako symbolický rituál. Preto sa tradičná teológia snažila to vykladať tak, že iba Ježiš mohol priniesť účinnú obeť za všetkých. Niektorí kritickí teológovia sa domnievali, že na základe týchto náznakov starých obetných kultov treba spochybniť myšlienku obete vôbec. To mohlo pri povrchnom uvažovaní byť ľahké - ale ako je uvedené hore, v tom čo sa stalo, je skryté oveľa viac ako hľadisko sebaobetovania. Ide tiež o jeho cieľ.

Otázka:

Chcel by som poprosiť Boha - ak nie som si toho doposiaľ vedomý - o múdre zaobchádzanie so skupinami*, ku ktorým patrím - aj keď to vyžaduje tvrdú prácu na svojich starých myšlienkových vzoroch?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ukřižování a pohřeb

Jednotlivé pohledy na ukřižování a Ježíšovu smrt se liší ještě více, než je tomu v případě jiných událostí Ježíšova života. Je to dáno jednak významem, které Ježíšově smrti přikládá církev, na druhé straně i tím, že vykladači chtějí tyto události integrovat do jejich konkrétního světonázorového systému. *Například Jan 19, 12-37.*

Gnostická hnutí na okraji raného křesťanství se tak sice chtěla Kristem zabývat, v rámci jejich starořeckého chápání si však neuměla představit, že tak velká světelná bytosť by se měla narodit z ženy a zemřít. Kristus by musel vypadat spíše jako anděl nebo – jak se domnívali mnozí východní mistři – by musel mít pouze zdánlivé tělo, které by ani nebylo smrtelné a jednoduše by se zase rozpustilo. Jelikož byly v těchto naukách svět a hmota považovány za věčně zlé, bylo gnostikům zatěžko předpokládat, že by měla taková bytosť projít všemi etapami lidského života, či je dokonce prochnout svým světlem. Pojem „gnostický“ je tu používán jinak než ve významu apoštolské gnóze – toto rozdělení zavedl sám kritik sekt F. W. Haack. V gnostických učeních však lze však vysledovat nejrůznější spojení, gnostické „evangelium pravdy“ například uznává, že Ježíš byl přibit na kříž.

Materiálně založení lidé, kteří Ježíše odmítali, nerozšiřovali pouze legendy o tom, že byl Ježíš nemanželský syn římského vojáka, což bylo v rámci tehdejších morálních představ něco maximálně degradujícího. Spekulovalo se i o tom, že Ježíš nezemřel, ale že o něj bylo pečováno nebo že se uzdravil. Dodnes se objevují podobné pokusy – například vztáhnout hrob, který zřejmě patřil starému člověku jménem Ježíš v Kašmíru, na biblického Ježíše. V moderní literatuře se objevuje alespoň ještě jeden další, dosud nenalezený evropský Ježíšův hrob. K tomu je třeba říci, že Ježíš či Jehošua, Ješua či Jesat nebylo ojedinelé jméno. I v apokryfech (v biblických spisech nepřijatých do kánonu) se objevuje několik dalších Ježíšů: Ježíš Sirachovec, Ježíš ben Pandira. Nemluvě o tom, že i R. Steiner viděl za vlastním Ježíšem dva různé, spolu navzájem související chlapce. Usuzoval tak z toho, že údaje o Ježíšově původu se v Matoušově a Lukášově evangeliu liší.

S těmito tezemi částečně souvisí rozporuplné nálezy týkající se turínského plátna. Jednou se tvrdí, že v plátnu byl nalezen květinový prach z Ježíšovy doby a vlasti. Potom se má naopak za to, že pochází ze středověku. Jednou se tvrdí, že otisk na plátně vznikl v důsledku náhlého vysoce energetického záření, jindy se upozorňuje na stopy krve, podle nichž byl Ježíš při snímání z kříže ještě živ. Poslední stav výzkumu hovoří zase pro pravost tohoto plátna a představuje nezvyklou příčinu vzniku obrazu. Lidem to může pomoci v tom, aby se i v rámci svého pozemského rozumu přiblížili k realitě událostí kolem Krista. (*srv. poznámky o cestě apoštola Tomáše v díle 3, kap. Přírodní vědy a víra v Boha*). Lorber považuje za nepravou pouze tzv. trevírskou tuniku. Jeho cíl však zjevně spočívá v tom, aby se víra hledala uvnitř a nemusela záviset na změti různých nálezů a teorií o vnějších artefaktech.

Takové průzkumy však mohou podnítit meditaci. Je totiž zřejmé, že tu existuje něco, co se nehodí do žádného známého schématu. *Srv. rovněž Grönbold „Jesus in Indien – das Ende einer Legende“ (Ježíš v Indii – konec jedné legendy). (...).*

Jak jsme již uvedli, ve snaze dostat se k významu událostí z minulosti pro současný vývoj člověka, a tím pádem i k jejich charakteru, jsou často užitečnější svědectví mystiků. Čím více duchovních zkušeností člověk má, tím více chápe. Zkušenosti křesťanských mystiků a stigmatizovaných, tedy těch, kteří pociťují Kristovy rány, jsou bez vzájemného kontaktu. Obsahují řadu podrobností z života Ježíše Krista, které neznáme z Bible, a jsou si v nich podobné, od Františka z Assisi přes Petra Pia až po Terezu z Konnersreuthu. Všechny se shodují v tom, že ukřižování a smrt Ježíše Krista jsou hluboce vepsány do tohoto světa a že překvapivé nebo také vědomé spojení s těmito událostmi způsobuje nepředstavitelné utrpení, ale zároveň dává i nepředstavitelnou sílu, která netáhne dolů, nýbrž táhne všechno nahoru. Život takovýchto osobností má k existenciálnímu charakteru ukřižování, který se zásadně dotýká celé bytosti, jistě blíže než čistě intelektuální přístup. V otázce života a smrti jde o víc, než o jednotlivé vrstvy bytí, které by se na životě a smrti společně podílely, včetně „kauzální“ roviny vytváření zásad a osudu. I lidé, kteří nedisponují tak vyhraněnou mystickou spojitostí s Bohem, mohou tyto události v meditaci použít jako most ke skutečnosti, byť by to bylo jakkoliv nedokonalé. Tím, že Kristus řekl lotrovi, který byl ukřižován spolu s ním, že ještě dnes s ním bude v „ráji“, naznačil, že je možné jeho cestu rychle napodobit.

Vědomé proniknutí těchto nejhlubších procesů lidské existence, které jsou spojeny s utlačováním, utrpením a degenerací, se může ukázat jako možnost, která se reálně nabízí v současnosti, ať už v jakékoliv míře. Ačkoliv tato možnost není vázána na roční období či na geografická místa, zdá se, že o Velikonocích jsou zkušenosti snazší. **Zdá se, jakoby by se starému rytmu zániku a nového zrození danému ročními obdobími a tradicí, dostalo prostřednictvím Krista nové „oktávy“.**

To, že Ježíš neuznává, že by fyzická materie vytvářela duchu nepřekonatelné bariéry, se ukázalo již v případě Lazarově. Nic kromě Boha není v jeho očích věčně platné, všechno se musí v posledku proměnit. Čím hlubší, resp. čím více nevědomé je to, co se má proměnit, tím obtížnější je to ovlivnit přirozeně.

V případě ukřižování je podobně jako u dřívějších událostí vedle síly k překonání smrti naznačeno i univerzální vědomí. Například ve slovech pronesených na kříži, která vrcholí větou „Dokonáno jest!“. Vnímatelná „**obětující se láska**“ pomáhající všem ovšem není dostatečně výstižně vyjádřena ani ve staré, takřka právnicky znějící formulaci „vykoupení lidí skrze Ježíšovu obět“. Může dnes platit jako pokus, učinit tuto záležitost lépe pochopitelnou pro rozumové vědomí; původně by však mohla být přízpůsobením myšlenkovému světu tehdejších Izraelců, kde šlo o to, naklonit si božstvo pomocí rituálních (zvířecích atd.) obětí – něco, co Ježíš nikdy nevyučoval.

Ani jiné teologické směry, které kladou důraz kupříkladu na to, že Ježíš až do smrti trval na svých zásadách, nepostačují pro vysvětlení mystických zkušeností, ani pro jejich fyzické průvodní jevy, jako jsou stigmata, život bez potravy atd. Viz např. *Thurston „The physical concomitants of the mysticism“ (Průvodní tělesné jevy mystiky)*, *Höchtova kniha „Von Franziskus zu Pater Pio und Therese Neumann“ (Od Františka přes Patera Pia k Tereze Neumannové, ale i další díla.*

Rupert Sheldrake, biolog, který svým celostním způsobem myšlení proslul mimo jiné v nových duchovních hnutích, vytvořil teorii „morfogenetického pole“. Pokud si opice na jednom ostrově vyvinuly jistou schopnost, nabyly tuto schopnost bez vnějšího kontaktu i opice na jiných, vzdálených ostrovech. Jistě tu muselo působit silové pole, které spolu navzájem spojuje zvířata stejného druhu. Když se autor této publikace Ruperta Sheldraka zeptal, zda by si uměl představit, že by například Ježíšův vývoj až do ukřižování a zmrtvýchvstání mohl prostřednictvím takového silového pole vyzařovat na celé lidstvo, řekl Sheldrake po užaslém přemýšlení: „Ano, pouze bych tu nepředpokládal morfogenetické, ale spirituální silové pole.“

Ani to není „důkaz Boží existence“. Mnohé nové vědecké směry však dnes nabízejí lepší možnosti, jak se těmto těžko pochopitelným tématům přiblížit, než teologové, kteří buď dogmaticky lpí na starých naukách, nebo těžko pochopitelné momenty prostě přehlíží.

I Ježíšovo ukřižování je v jistém ohledu podobné starým iniciačním ritům, není však stejné. Kříž nebo strom, na který byl člověk zavěšen, se nachází mimo jiné na severu - např. Odin, který visel devět dní na stromě, a během této doby se mu dostalo vyšších zkušeností. Motiv hrobu coby místa iniciace byl rozšířen v megalitu, ještě i v keltské době a zvláště výrazný byl v egyptské pyramidové kultuře. Pyramidy - ať už byly skutečnými pohřebišti, nebo ne (není to dokázáno, neboť nápis se jménem toho moc neříká) – byly v každém případě používány ke kultickým účelům podobně jako keltské pohřební pahorky. Jelikož to již dnes dokládá celá řada faktů, nebudeme se této otázce blíže věnovat. R. Steiner si všiml toho, že oba duchovní vývojové proudy, motiv kříže a hrobu, se u Krista opět spojují.

Prožitek ukřižování, resp. „půlnoci duše“, „mystické smrti“, opuštěnosti ode všeho, na co by se člověk mohl vázat, tedy toho, co v té či oné formě poznali všichni známí křesťanští mystikové, má jistou spojitost s vrcholným zážitkem jógy, nirvikalpa samádhi, resp. se zakoušením prázdnoty nirvány. Křesťanské mystické zkušenosti však hovoří o tom, že v této prázdnotě či za ní opět „něco“ je, totiž Kristus, resp. Bůh. Aurobindo ukazuje, že i na indické cestě je možno překročit nirvánu a dostat se k tomu, co je za ní. Na křesťanské cestě však může být něco z této vše přesahující plnosti přítomno již od prvního okamžiku křesťanské cesty, protože Kristova bytost, která prošla zemí, se nám tu nabízí jako most.

Pokud je někdo podobně jako Aurobindo konfrontován se silami, které jsou blízké Ježíšovu vývoji, pokud však schází příslušné pozadí, může to působit jako obtížná cesta na hraně stolu. V žádném případě to však není nemožné - vzpomeňme na hinduistického chlapce Sadhu Sundar Singh, který o křesťanství nic nevěděl, ale díky svému intenzivnímu vnitřnímu hledání Boha najednou učinil zkušenost s Kristem, kterou později zpracoval v knize. Vize Krista se objevuje i při hinduistických, tantrických cvičeních u lidí, kteří by spíše počítali s tím, že se jim zjeví indická božstva. „Vítá vane, kam chce.“

Následující podnět R. Steinera možná nebude použitelný v teologii, která se zakládá na křesťanství jako náboženském společenství, o to zajímavější by však mohl být pro jiné kulturní okruhy. Podle Steinera je třeba v Kristu vidět tzv. sluneční bytost, která byla jistě známa v předkřesťanských časech některých mudrcům *Viz kapitola „Na počátku bylo slovo...“ v tomto textu a ve 3. části kapitola „Starý zákon a předkřesťanská náboženství“.*

Později, před 2000 lety, došlo k vtělení Ježíše Krista na zemi, což je měřítko pro obrat dalšího vývoje. Ježíš bere tento vývoj, resp. **lidstvo na sebe a integruje ho do svého života**. Staré kultury zčásti zdegenerovaly, podobně jako se křesťanství stalo později povrchním, přesto by výzkum v těchto oblastech měl význam. Kristus by se totiž ukázal ve světle, které se nehodí k roli, která mu bývá přisuzována - k roli mocenského garanta jednoho konkrétního náboženského společenství. Ježíš je bytost, která ztělesňuje právě obnovené všeobecné lidství, „nového Adama“ Golgoty.

Teologicky je řeč o odpuštění hříchů (Jan. 1:29). Co lze ovšem reálně prožít je to, že „vykoupení“ potřebuje jako potenciální možnost „následování“, aby se mohlo v životě reálně projevit. Reálně lze prožít to, že pokud se naladíme na vedení Bohem, kterého zprostředkuje Kristus, může náš život probíhat organičtěji než při naladění na mechanicky působící kompenzační zákony osudu a karmy. **I Kristus hovoří o „vyúčtování do posledního halíře“, neříká však, že by to mělo probíhat jako dosud na principu „oko za oko, zub za zub“.** V popředí stojí nový úkol člověka - z lidských možností je využito a uvedeno ve skutek to, co je pro člověka a pro jeho okolí plodné. Zvládání minulosti již není účelem samo o sobě ani podnětem k vývoji. Při souhře různých lidských možností lze dnes pozorovat „pomoc zhora“.

V této oblasti by studium R. Steinera mohlo vzbudit dojem, že Kristus se zabýval pouze osudem lidstva a že jednotliví lidé musí svůj osud zpracovat sami. Jednoznačná zkušenost mnohých křesťanů však hovoří o tom, že Kristus může člověku při zpracovávání jeho vlastního osudu

pomoci i velmi individuálně. Může osud proměnit, místo aby nás nechal stoprocentně naplňovat všechno to, co nám bylo geneticky dáno. Nečiní tak ovšem bez ohledu na okolí, na lidi, kteří člověka obklopují. I **síla odpouštění** mezi lidmi navzájem je zcela reálná zkušenost, která patří ke specifickým a vlastním prvkům křesťanství. **Jsou tím narušeny věčné koloběhy, např. oplácení zla zlem. Není to ovšem pouze nauka, která by nás měla osvobodit od záludností života nebo nám pomoci v tom, abychom se s nimi neidentifikovali - v tomto ohledu je možno najít spojitost např. s Buddhovou naukou. Při hlubším vcítění se je to síla, která umožňuje tyto záludnosti překonat zevnitř, a přesto se nestahovat do sebe, jak by se nabízelo, nýbrž mít zároveň sílu zůstat v nejširším slova smyslu „ve světě“, jako „dělník na vinici“.**

Ani na této náročné rovině se však člověk nerozpustí jako kapka v oceánu. Tato skutečnost nebyla dostatečně popsána náhlým zmizením osoby a jejím rozplynutím na tisíce kousků, včetně psychických a mentálních dílů, jak je „ukřížování“ popisováno např. v teozofické oblasti a jak něco podobného v šamanské oblasti popisuje *Castaneda*, aniž by pojem ukřížování použil. Jsou to však rovněž reálné prožitky.

Buňka v celku, která nese zodpovědnost za vše, co souvisí s jejím bytím - to je v tomto stádiu ještě vhodnější popis člověka, který „na sebe vzal svůj kříž“ a jehož dosavadní snahy se nyní spojují a prohlubují do zvládnutí existenciální stránky života.

Při veškeré snaze co nejvíce využít děj a symboliku ukřížování pro duchovní účely současnosti bychom ovšem neměli přehlížet několik skutečností:

- Ježíš musel projít všemi stádii lidské existence, od narození až po smrt, a vše proměnil svým novým postojem;

V ukřížování je nezávisle na jiných významech kříže možno spatřovat jednoduše tehdejší formu světského odsouzení, která byla v tomto případě způsobena podvodnými, protiprávními a materialistickými praktikami Ježíšových protivníků. Co se stalo, stalo se a nic jiného se ani stát nemohlo, číms ovšem nelze zdůvodňovat žádný fetišizmus kříže. Byla to poslední, zmítající se reakce strnulých, negativistických nevědomých mocností tehdejší doby, karikatura proměňujícího Ježíšova vědomí;

Konečný blahodárny účinek toho, co se stalo, nezávisel na tomto násilném jednání s ním a je třeba ho také vidět v souvislosti se Zmrtvýchvstáním. A to je dílo Boha.

- Kříž coby symbol do celé věci vtahuje tehdejší kontext, i když se později stal všeobecným symbolem pro sebeobětující se lásku, ať je tento pojem dnes používán v jakémkoliv smyslu - jako protiklad lhostejnosti, nenávisti atd.

- Neutrální obraz toho Ježíšova prožívání nezávislý na čímsově podmíněném kontextu, poskytují poslední Ježíšova slova na kříži vč- etně věty „Otče, do tvých rukou odevzdávám svého ducha“, ale i hrob, který narozdíl od starších pojetí nepředstavuje zvláštní „stupeň“, nýbrž je spjat s ukřížováním. Smysl Ježíšovi smrti nespočívá ve smrti samotné, nýbrž v překonání lidské smrti vůbec.

To, že se tu „posledními věcmi v Ježíšově životě“ zabýváme tak podrobně, souvisí s tím, že zatím byly duchovně proniknuty mnohem méně než snáze srozumitelné předešlé události a že na toto téma vzniklo o to více zmatených teorií - které si vyžadují o to větší snahu uvést je na správnou míru, a proniknout tak i v této otázce k bezprostřednímu prožívání. Smrt by neměla být omylem chápána jako to nejdůležitější v Ježíšově životě, jako tomu bylo u jistým teologických směrů, ve kterých se kříž stal centrem všech věcí.

Tradiční teológia uznala, takisto ako prvý učenici Ježíšovi po Ukrižovaní a Zmrtvýchvstaní, že rad starozákonných textov možno čítať, vrátane podrobností, ako narážky na neskoršiu históriu Ježíšovho utrpenia (Passion) a jej vykupiteľský obrat (Lk 24, 27. Ž 22, Ž 40,7 nn, Ž 69, 22, Iz 52, 13-14 a 53; Zach 12, 10 a 13,1; Mud 2 10-20, atď.) Aj v podaní o Ježíšových učiteľských rokoch sa našlo niekoľko náznakov neskoršieho ukrižovania a vzkriesenia - ktoré z časti možno ťažšie rozoznať a práve preto sa nemôžu jednoducho vysvetliť ako neskoršie vsuvky. Mimochodom, už predkresťanský grécky filozof Platón sa domnieval, že jeho ideál dokonale spravodlivého na tomto svete skončí ukrižovaním (v *Politeia II*). Je jasné, že táto udalosť musela urobiť mimoriadny dojem na Rimanov (napr. Mk15, 38). Napriek zrejmemu veľkému

významu priebehu obetovania v biblickej súvislosti si s tým mnohí kritickí teológovia nevedeli veru rady. Aj v ranom období kresťanstva, rôzne skupiny vždy robili kroky, ktoré ľudia z ich radov spoločne zažívali alebo ich mohli osobne sledovať - čo viedlo k ich rôznym prioritám.

Otázka:

Mohol by som poprosiť Boha *, aby mi pomohol pri hľadaní duchovného prekonania starých duchovných programov staroby, choroby a smrti?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Prázdny hrob, sestoupení do pekel, vstup do ráje

Bylo by jistě možné věnovat se i dalším otázkám, které souvisí s ukřižováním. Jednou z nich by jistě byl i prázdný Ježíšův hrob - *Jan 19, 38 - Jan 20, 10*. Již jsme se zmínili o tom, že se nemohlo jednat o normální uzdravení pomocí bylinek. Nikodém používal jednoznačně balzamující a mumifikující látky. Oči, které se na věc neřívají materialisticky, jistě vyloučí i možnost, že by byla mrtvola prostě ukradena a pohřbena někde jinde - to je zřejmé z „nálezu“ spojených s zmrtevýchvstáním, které popíšeme v příští kapitole. Další věci lze vyčíst z těchto neobvyklých otázek:

Mohli bychom se například zabývat tím, co se v člověku děje při smrti a po ní, jestli v této souvislosti existují nějaké rozdíly. Tato otázka byla často zodpovídána na základě náboženských zjevení a tradic, na základě filozofických spekulací, dále na základě např. parapsychologického výzkumu, humanistické a transpersonální psychologie a klinických a individuálních zkušeností (Viz např. *Elisabeth Kübler-Ross, ...*)

Prakticky všechna náboženství vychází z toho, že lidský život po smrti nepokračuje pouze v potomcích a v kulturním dědictví, nýbrž že po smrti člověk existuje i jako individuum. Ani kultury předků u přírodních národů nejsou zaměřeny pouze na „posmrtný život“ v potomcích, nýbrž zpravidla vycházejí z reálného duchovního posmrtného života předků, ba dokonce z jejich vnímatelné přítomnosti v kultickém, ba i ve světském životě. I tam, kde vznikly představy o tom, že člověk po smrti vchází do jiných forem života, dokonce do kamenů apod., bylo uznáno pravidlo posmrtné existence člověka coby duchovní bytosti. I novější vyspělá náboženství zdůrazňují posmrtný život, vidí ji ještě zřetelněji na vyšších rovinách bytí než na rovině fyzické. Hovoří například o možných kontaktech mezi těmito rovinami existence, ale i o problémech s nimi spojených. Pro vědomý výstup do vyšších sfér byly například vyvinuty pečlivě promyšlené ceremoniály, viz např. *Tibetská kniha mrtvých*, kterou se zabýval i C.G.Jung. V oblasti reinkarnace vznikla celá řada rozličných zkušeností a představ.

Křesťané se s ostatními náboženstvími shodnou v tom, že život po smrti pokračuje. Z detailního hlediska však existovaly již v raném křesťanství velmi rozdílné představy, např. v otázce „preexistence“ duše před početím, v otázce reinkarnace atd. ... Dnes existuje několik teologů, kteří sami nevěří v posmrtný život, resp. ve „věčný život“ skrze Ježíše Krista*. Přizpůsobili se stavu zkoumání např. přírodních věd, který v podstatě pochází z 19. století a byl dávno překonán. K praktickým zkušenostem vede spíše stálá otázka člověka "co je skryto za tím (za vnějším povrchem světa)?"

*Věčný život v křesťanském smyslu, jako příslib „spravedlivým“ (např. Mt 25:46) případně těm, kdo následují Ježíše (např. Lk 18:29-30) a těm, kdo věří v Krista (např. Jn 3) nemá nezbytně pouze posmrtný význam. Podobně i v nás dochází s Kristem ke vzniku něčeho podobného „nebesům“, protože se mění i život v „budoucí svět“, jak se o tom zmiňují i některá místa v Bibli.

V oblasti medicíny neexistují pouze zprávy o lidech pod vlivem narkotik či o zdánlivě mrtvých, kteří po návratu zpět referovali o svých prožitcích v jiných oblastech vědomí. Existují i jednotlivá vědecká zkoumání např. o tom, že v momentě smrti došlo k úbytku na váze o 21 g. V antropozofii a teozofii by byla řeč o oddělení „já“, resp. duchovní „bytosti“ a „astrálního, resp. emocionálního těla“ včetně „éterického, resp. energetického těla“ a fantomového těla od fyzického těla, po kterém

následuje další stažení se na emocionální rovinu, a potom do já, resp. do mentální roviny a světa příčin, nad kterým vždy stojí vyšší selbst.

V interdisciplinárních a mediálních příspěvcích se objevovaly často příběhy o sebevrazech, kteří zůstávali po dlouhou dobu svázáni se svým pozemským okolím. Jejich nepříjemné vzpomínky nebyly zdaleka vymazány, jak by si byli bývali přáli.

Dnešní stav vědění by mohl hodně přispět k tomu, aby se lidé během života zabývali trvalými hodnotami ve vlastním nitru, o čemž odpradávná vyprávěla Bible. Kdo byl za života především destruktivní, sobecký a chamtivý, bude mít s touto zátěží problémy a bude se trápit kvůli tomu, co zanedbal. Kdo se naopak choval k lidem ohleduplně, pomáhal jim a naučil se vážit si stvoření jako části sebe sama, tomu se díky lepšímu charakteru povede dobře.

Mohli bychom se zeptat, jak bude lidská bytost při smrti zacházet se svými schopnostmi, zkušenostmi a klíčovými vlastnostmi na různých rovinách své bytosti včetně fyzického těla a jestli existují v tomto ohledu rozdíly. I o této otázce se lze dočíst v literatuře, viz např. *farář Roesermüller*. Autoři takových knih upozorňují na to, že si člověk více méně „vezme s sebou“ esenciální prvky z jednotlivých rovin své bytosti, a kvůli tomu se za určitých okolností přimlouvají za pohřeb do země namísto pohřbu žehem. Řeč je dokonce i o tom, že byl v hrobě pozorován náhlý nečekaný rozpad hmoty.

Kromě toho se po mnoho staletí až do současnosti objevovaly církevně prověřené zprávy o „nerozkládajících se mrtvolách“, např. tělo Bernadetty Soubirous v Lurdech. Existují i zprávy o „prázdných hrobech“. V takových případech se často ukázalo, že dotyční lidé byli ve svém životě zvláště těsně spojeni s Bohem. Na souvislost s prázdným Ježíšovým hrobem nejprve zřejmě nikdo nemyslel. Tato myšlenka se objevila teprve později v esoterické literatuře. Mohli bychom uvést celou řadu dalších podivných událostí, které nejsou všechny zcela kontrolovatelné, které ovšem nemůžeme paušálně zatratit jako neseriózní. V každém případě musíme konstatovat, že fyzická hmota v sobě skrývá ještě mnohá tajemství. Výzkumy z oblasti chemie a fyziky otřásly obrazem neměnného atomu v těle člověka. To ovšem zmiňujeme jen na okraj, jelikož by to byla kapitola sama pro sebe.

Kromě toho bychom mohli uvést raně apokryfní křesťanské spisy, které církve nepovažovaly za kacířské, ale na druhé straně ani ne za sto procentně korektní, a proto je nezařadily do Bible. Část tzv. Nikodémova evangelia líčí „Ježíšovo sestoupení do pekel po jeho smrti, to, jak Ježíš ovlivnil bytosti, které tam podstupovaly - zřejmě emocionální - očistu. Kromě toho se tu píše o jeho setkání s např. starozákonními bytostmi žijícími v ráji, který je pojmán jako něco nadřazeného a duchovního. Takové představy se na jedné straně nabízely, na straně druhé se však mohlo jednat o pravé vize, které mohly být zčásti přímé, zčásti symbolické.

Ježíšův hrob jako obraz představuje poslední proměnu Ježíšova mrtvého těla, které bylo již za života naplněno duchem, a odpovídající události duchovní bytosti, která se odloučila od tělesného vědomí. Ohlašuje se tu vznik „**nového Adama**“, který bude opět celistvý. Symbolické je i to, že podle určitých tradic jsou Adam a Eva údajně pohřbeni právě pod Golgotou.

Doceněn ještě nebyl význam vyprávění ve 20. kapitole Janova evangelia (*Jan 20, 11-18*): Marie z Magdaly, řečená Máří Magdaléna, objevila hrob jako první a poznala Ježíše v jakémsi mezistádiu: „Nedotýkej se mě, dosud jsem nevystoupil k Otci.“ Z duchovního pohledu tu Marie z Magdaly zřejmě symbolizuje Evu. Ve srovnání s dalším zjevením zmrtevýchvstalého Krista je tu rozdíl - kupříkladu Tomáše Ježíš vysloveně vyzývá k tomu, aby se ho dotknul. Mrtvé tělo jakoby bylo znovu oživeno duchem. Tradice však v žádném případě neobsahují spekulace o tom, že by se zraněný Ježíš mohl uzdravit. Jeho vzhled se podstatně změnil a reakce Máří Magdalény v žádném případě nenaznačují, že by byl změněný vzhled způsoben řadou ran a strupů, které by musely být nápadné. Oba bylinné přípravky, které použil Nikodém, byly svým složením jednoznačně určeny k balzamování mrtvých a také se tak běžně používaly. To, co se tu odehrálo, se nehodí do schématu

života a smrti v klasickém smyslu, ani do schématu hraniční zkušenosti mezi životem a smrtí, která byla tehdy již známa. To bude mít význam i v budoucnu, viz Zjevení Janovo.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Zmrtvýchvstání

Prázdný hrob a Ježíšovo zmrtvýchvstání představují pro vědomí mnoha lidí maximální výzvu - např. Jan 20, 11- Jan 21. Je to dáno zkušeností, že lidi musí zemřít, pochopitelnou tendencí všechno nevysvětlitelné potlačovat, a jednostranně materialistickým způsobem myšlení o životě, který je sice zastaralý, ale přesto se stále ještě učí na školách.

Navzdory tomu se dokonce i z řad historicko-kritických vykladačů, kteří zčásti smýšlí skutečně materialisticky, objevují hlasy hovořící o tom, že zprávy o Ježíšově zmrtvýchvstání jsou nejlépe doložené zprávy z prvotního křesťanství, že jsou dokonce doloženy lépe než všechny ostatní zprávy o Ježíšově životě. Jsou to příběhy, které dokládají Ježíšovo zjevení na různých místech v nové podobě, která nebyla vždy na první pohled rozpoznatelná pro několik svých nových vlastností. Přesto to ale byla bytost, kterou mohli všichni fyzickými očima vnímat.

V podstatě to znamená, že bychom se měli vyrovnat s biblickým zobrazením předpokládajícím reálnou proměnu v Ježíšově mrtvém těle, které bylo za života prodchnuto Duchem (tzv. „duchové“ jsou většinou neviditelní). Stavby vědomí, které se v průběhu lidského vývoje rozpadly, by mohly být znovu zaceleny: „Rozdělení“ - to je doslovný význam slova „hřích“. Bylo to i oddělení člověka od Boha, od jeho původu. „Spodní vrstvy“, tedy tělo, mohly být znovu integrovány do ostatních vrstev Kristovy bytosti. Srv. předcházející kapitolu o prázdném hrobě.

„Ve třech dnech vystavím tento chrám znovu. Mluvil však o chrámu svého těla“: Po vystoupení do jiných rovin, resp. do jeho nejnuitnějšího nitra (srv. předcházející kapitolu), které zřejmě čeká i jiné zemřelé, by mohlo následovat nové stvoření vrstev osobnosti včetně fyzického těla, až na „nevědomé“ oblasti - a to proto, že díky scelení nyní všechno naslouchá nejnuitnějšímu já.

Také podle antroposofického názoru (R.Steiner) je vzkříšené (zmrtvých vstalé) tělo Kristovo stvořeno jako „nový Adam“ , 1. Kor. 15:45-47 a jako vývojová možnost se vyskytuje u všech lidí (- takzvané fyzické „fantomické tělo“, má duchovní základ ale potenciálně působí až do fyzického stavu. Zde existuje vztah k zakoušení vnitřního Krista mystiků, který se spojuje s vývojem člověka.) I v teozofických kruzích (A. Bailey) se zmrtvýchvstání chápe jako skutečné nové stvoření. Ať již je teozofický pohled v detailech jakkoliv nepřesný, křesťanství teologové by si měli v každém případě položit otázku, proč sami nerozvinuly takové - či ještě správnější - představy, které by dostály alespoň dnešnímu dobrému všeobecnému vzdělání.

Ještě bychom rádi připomněli, že „zmrtvýchvstalé tělo“, které reálně náleželo ke Kristově bytosti, by bylo možno pouze s jistými výhradami přirovnat ke zdánlivému tělu (mayavirupa) esoterické literatury, kterým se někteří mistři zviditelňovali jako šatem. Společný moment spočívá každopádně v tom, že tu vítězí duch nad hmotou.

V této souvislosti by bylo možno zmínit i nauky o „světelném těle“, které bývají někdy formulovány nejasně. Jde tu mimo jiné i o to, co se děje, když se vyšší vrstvy bytosti odráží ve fyzické stránce. Tvoří to most, díky kterému se může člověk ponořit do skutečností nad fyzickou rovinou, aniž by musel odkládat svoje tělo - v hebrejštině se tu používá výraz „merkabah“. Podstatně tuto nauku svými poznatky podpořil Prof. J. J. Hurtak z USA: „The Keys of Enoch“ (Klíče Enochovy) a „The synoptic gospels“ (Synoptická evangelia), Zentrum d. Einheit Schweibental, CH-3855 Brienz. V této souvislosti se rozvinulo hnutí, které nelze organizačně zcela podchytit, které by chtělo prostřednictvím „**práce se světlem**“ v této přechodné době nejrůznějším způsobem duchovně pomoci. V této situaci vzniká velké pokušení domnívat se, že ta či ona technika cvičení konečně přinese vytoužené výsledky, tedy postup do vyšších vrstev. Ve skutečnosti k duchovnímu vývoji vždy patří komplexní vývoj, tedy kupříkladu i zrání charakteru. Viz také příští kapitola.

Reinkarnace, tj. opětovné vtělení duše do nového těla, které se s tím či oním akcentem objevuje v nejrůznějších náboženstvích, to by byla hlubší, nedokonalejší „oktáva“ nového zmrtvýchvstání, a nebylo by to stejné. Nauka o preexistenci duše před oplodněním a nauka o reinkarnaci byly široce rozšířeny i v raném křesťanství, podle Ruffina byly dokonce rozšířeny všeobecně. Zajímavé ale je, že následně se tomuto tématu již nepřikládala velká váha. To není dáno jenom tím, že se lidé soustředili především na pozemský život, jak píše R. Steiner, ani mocichtivými papeži, kteří se - jak se domnívají jiní duchovní autoři - snažili učinit lidi omezeností jednotlivého lidského života ještě závislejšími. Bylo by možno najít ještě další fenomény, které by měly v této souvislosti co říci. Nejdůležitější je zakotvení motivu zmrtvýchvstání v samotném člověku. I když to může v praxi znít jako hudba budoucnosti, reinkarnace by tím byla Kristem v podstatě překonána. Zmrtvýchvstalý Kristus by se nemusel znovu vtělovat, aby se mohl lidem zjevovat. Mnoha, i když ne všem křesťanským skupinám, které kritizují reinkarnaci, tudíž nelze upřít, že představa strnulých mechanických zákonů osudu, smrti a reinkarnace neodpovídá Kristovu příběhu, především tehdy, pokud je pojímána jako samoúčel. To ovšem neznamená, že reinkarnace by nikdy v minulosti nebo v současnosti nemohla existovat. Není možno přehlížet mnoho dřívějších a současných „reinkarnačních zážitků“, i když ne všechny tyto zážitky pramení ze skutečné reinkarnace, nýbrž jsou často dány jinými faktory. V křesťanské oblasti však představují spíše výjimky, vzpomeňme například na Jana Křtitele. Místo aby Jan Křtitel převzal roli Eliáše, jak se má většinou zato, řekl Ježíš jednoduše „to je on“. Byla by to ovšem role bytosti, která byla opět poslána na zem se zvláštním úkolem, totiž, aby pomáhala lidem. Nebyl by to nucený koloběh zajatce v kruhu zrození. Kromě toho se v křesťanské mystice, i tam, kde je reinkarnace přijímána jako skutečnost (například u Lorbera), často zdůrazňuje větší význam nových cest v duchovním vývoji. Dneska se lze za jeden lidský život naučit mnohem více. Reinkarnace za účelem normálního očištění, resp. rozvoje, eventuálně s novými úkoly s ohledem na okolní lidi, by podle jistých zkušeností nemusela mít starý automatický charakter - tam, kde se vyskytuje. Právě tyto staré představy mohly dát podnět k tomu, že nauky o reinkarnaci se zdály být křesťanům zvlášť podezřelé. Navíc v naukách o reinkarnaci nebyl Bohu a Kristu přiznán zvláštní původ. To ovšem neznamená, že by bylo věcně přípustné se domnívat, že všechny jevy, které dnes zastávají jiná náboženství, by byly pro křesťany od počátku irelevantní. Tělesně-duševně-duchovní povaha člověka je všude stejná, a proto se mohou všichni něco naučit ze srovnání - aniž by se tím snažili házet všechno do jednoho pytle.

O účinku mechanických představ o karmě a reinkarnaci jsme již psali v kapitole „Ukřižování“.

V mnoha případech si je dnes u výrazných osobností možno všimnout toho, že sotva vyrostou, přestávají se svým vlastním rodičům zcela podobat. Někdy vypadají, jakoby svému současnému tělu více vtiskly svoji podobu z jiných, resp. dřívějších kultur. Mohlo by to souviset s tím, že ve srovnání se starověkem vzrostl **význam duševně-duchovní bytosti na úkor vlivu předků a dědičných faktorů**. R. Steiner zde vidí souvislost s Kristovým působením.

Navzdory tomuto jevu není důvod vidět v Kristově díle jednostranné zdůrazňování duševně-duchovní stránky, nýbrž z dlouhodobého pohledu **spíše snahu obě oblasti zjemnit a uvést je do vzájemného souladu. Mezi duchem, duší a tělem musí vládnout harmonie (v praxi je to však často jinak)**. Právě cesta k zmrtvýchvstání, která se nemá chápat nebo popisovat jen prostřednictvím takzvané „těla prosté“ duchovní práce, ale tělesné, se stává také duchovním a duchovní tělesným – začíná až na druhém břehu všech jednostranných intelektuálních uspořádání. Srov. Např. *Luk. 24:36-43*.

Ideologie, která by chtěla zrušit rozmanitost národů ve prospěch jednotného lidstva, je této snaze stejně vzdálena jako ideologie vládnoucí rasy, která diskriminuje všechny ostatní. Existují části a celek. To může znít jako samozřejmost, ale dnes není nic samozřejmé, všechno je třeba vědomě znovu postulovat.

Kristovo motto zní „Hle, já tvořím věci nové“. I když se v posledku obrací na jádro individua, kde již není „ani Žid, ani Řek“, není tím myšleno pouhé jednotné lidské nadvědomí, nýbrž myšlenka, kterou Bůh myslí, resp. uskutečňuje prostřednictvím individuálního člověka. Právě individualita je zdrojem nových společenství, která již nepocházejí ze starých rodinných, stavovských a

podobných vazeb. Mezi novými vztahy, které se zrodily z Ducha, však mohou být i „staré“, které se proměnily ze starých nevědomých tlaků ve vztahy na základě svobodného rozhodnutí.

V souvislosti s poznámkami o silových polích, které působí na celé lidstvo, jak jsme to popsali například v kapitole o ukřižování, je třeba vzít v úvahu, že **když Kristus prošel všemi stádii, jsou všechny jeho kroky vcelku a současně „přítomny“**. Prožívání ukřižování je jiné, když je prosvíceno impulsem zmrtvýchvstání. Ani při tom nejvážnějším prožívání nemusí nejprve dojít k fyzické smrti, aby mohla začít působit síla zmrtvýchvstání. Sílu zmrtvýchvstání je možno prožít jako tažnou sílu, která je přítomna za všemi, i za těmi nejjednoduššími kroky. R. Steiner na jiném základě dospěl k tomu, že velikonoční události dnes působí jako jednotný celek, jako „éterizace krve“.

Roli hraje také to, co "následníci Ježíše Krista" rozvinuli spolu s ním.

V tomto kontextu je zajímavé, že existují nová hnutí, která podobně jako Kristus nesdílí všeobecný předpoklad samozřejmé, nutné smrtelnosti těla.

Indický filozof a jogín *Aurobindo* se po prožitku nirvány vydal podobným směrem a snažil se „snést dolů do pozemského života supramentální, tedy nadmentální síly“. Jeho spirituální partnerka, „matka“ Mira Alfassa dokázala těmito silami proniknout vrstvy fyzického těla zatížené vzpomínkami, např. buňky, které souvisí se starými programy smrti. Prožívala to zároveň jako „práci na tělu světa“.

Rudolf Steiner mluvil zase o nově vznikajících vyšších částech bytosti v nadrozumové oblasti, které by umožňovali postupně vůlí proměnit starší emocionální, éterické vitální a fyzikální oblasti. Tyto vyšší bytostné prvky nazývá: „duchovní selbst, duch života, duchovní člověk“. Mohl by vzniknout dojem, že podle tohoto proroctví se vše naplní teprve za dlouhou dobu. Současný vývoj však ukazuje, že by to mohlo být alespoň v náznacích relevantní již nyní.

V esoterickém buddhizmu byly tyto vyšší části bytosti označeny přinejmenším jako možnost pro osobnost Buddhova typu - „dharmaakaya, sambhogyakaya, nirmanakaya“. V různých směrech sice nejsou zřejmé jednotné představy, metody a výsledky. Je ovšem jasné, že se různí lidé nezávisle na sobě věnovali stejným tématům, protože se tato témata zdají být o to reálnější.

Připojme ještě další zkušenost z našeho století: *Carl Welkisch*, „*V duchovním ohni Božím*“. Coby mystik s neuvěřitelnou tělesnou citlivostí pociťoval Welkisch jako svůj úkol - a jeho vize ho v tom potvrzovaly, že nyní by mohl Bůh proměnit i hmotu těla a že právě on je k tomu nástrojem. Jelikož se ovšem dost často stává, že lidé s mimořádnými „úkoly, které jsou jim svěřeny shora,“ si myslí, že jsou jediní, zatímco Bůh rozděluje úkoly spíše komplikovaně, je často jednoduché je odbýt jako „bláznů“. Komu je tento druh mystických zážitků blízký, ten pozná, že takové zážitky mají navzdory možnému subjektivnímu vlivu reálný význam. To platí i pro Welkische.

Nesmrtelnost, „immortality“, začaly kázat jisté nové duchovně-spirituální skupiny, a to především v USA. Pomocí terapie se tyto skupiny pokouší odstranit „představy o smrtelnosti“. Kromě toho se pokouší pomocí dechových technik, jako např. rebirthing (zpracování porodního traumatu), zdravou stravou přispět k faktickému prodloužení života a k životu vyjadřujícímu pozitivizmus. I když se Kristus v těchto kruzích objevuje spíše okrajově, jsou v těchto skupinách zastoupeni i křesťané, jako např. známá mormonka *Annalee Skarin*, která psala o vlastní zkušenosti s dematerializací a rematerializací těla, v jejím případě na pozadí spojení s Bohem.

V lékařské oblasti se zase jiní lidé snaží o jisté omlazení pomocí hormonů. Tento trend má v sobě jisté správné motivy a nelze ho paušálně podezřívat z velikášství.

Musíme ovšem vzít v úvahu, že Kristovi jde o celou lidskou bytost, ne o kult těla, které by bylo nahlíženo jako nejvyšší a izolovaná hodnota fyzického života. Nejde mu ani o izolované oživení buněk, nýbrž o komplexní uzdravení těla - včetně orgánů, buněk atd. - a duchovní stránky člověka. Kristovi záleží i na svobodném rozhodnutí pro život, a ne na nutkání k životu. Toto všechno nechceme takovým skupinám podsouvat paušálně, ale musíme tyto věci zmínit jako možný zdroj nebezpečí na tak obtížné cestě.

Síla zmrtvýchvstání prožitého spolu s Kristem, který ho viditelně a komplexně uvedl do života, je zřejmě katalyzátorem harmonického vývoje. Mnoho z toho, co nám dal Kristus jako zárodek, ještě zdaleka nebylo odhaleno. Právě proto má smysl se v tomto ohledu vědomě obracet ke Kristu.

"Zmrtvýchvstání" ovšem není pouze duchovní zkušenost. Může neustále obnovovat všechno v životě. Jedna málo známá skupina Nového zjevení „*Centrum světla Betanie*“ ve švýcarském městě *Sigriswil* pro to ve svém časopise „*Lichtbote*“ (*Posel světla*) razila pojem „život ze zmrtvýchvstání“. **Po úzké bráně kříže přijde plnost. Ježíš zdůrazňoval, že jeho cestu osvětlí teprve jeho činy.** Pokroky na osobní cestě „následování Krista“ mohou tento krok, který vede ještě dál, v náznacích přiblížit. Jak jsme viděli, není tato cesta vždy stejná, ani nestoupá vždy stejně vzhůru a neústí do jednoho vrcholu. Tato cesta se v dotyčných lidech ukazuje jako **stavba rozsáhlé budovy pod božím vedením, kde každá nová cihla navazuje na tu předcházející. Cihly, to jsou ty lidské schopnosti**, které vnější budovu přežijí. Podle zjevení různých svatých písem byl člověk stvořen dokonalý. Ježíš slibuje lidem, že až projdou hry a dramata nedokonalého světa, mohou se opět pomalu stát „dokonalými, jako je Bůh na nebesích“. A to neplatí pouze pro jednoduché kroky, nýbrž i pro samotné zmrtvýchvstání. Bůh v tomto ohledu neurčil žádné hranice, a už vůbec neprohlásil za měřítko jednotlivý lidský rozum. On sám vytváří nová měřítka, stačí se podívat, na to, co o sobě Ježíš říká v evangeliu: „Já jsem chléb živý“, „Já jsem světlo světa...“, „Já jsem dveře“, „Já jsem dobrý pastýř“ a právě i „Já jsem zmrtvýchvstání a život“, kdo věří „bude žít navěky, i kdyby zemřel“, tedy ne teprve při všeobecném posledním soudu, jak se domnívají některé křesťanské směry. „Já jsem cesta, pravda a život“, „Já jsem ten pravý vinný kmen a můj otec je vinař, Kristus je to vlastní JÁ JSEM v člověku, které je třeba odlišit od každodenního egoistického já.

V židovskej viere, existovalo Zmrtvýchvstanie alebo Vzkriesenie, ale až na konci času. V tradičnej kresťanskej teológii sa Vzkriesenie podáva ako nová možnosť, videná skrz vieru v Krista - bez toho, aby bolo videné bez Večere Pána navyše k jeho dodatočnej realizácii. V rámci moderných kritických teologických úvah, to sa môže prijať ako pokrok – na rozdiel od materialistického smeru teológie, ktorý by všetko ťažko predstaviteľné chcel jednoducho vysvetliť a tým odmietnuť - že vzkriesenie je metafora pochopená v prenesenom zmysle podobenstva. (*Hans Kessler, Sammelband „Auferstehung der Toten*). Niektorí môžu potrebovať také priblíženie k ťažko predstaviteľnému, ale nie nevyhnutne tí, ktorí sú schopní veriť priamo vo Vzkriesenie ako vnútornej aj vonkajšej realite. Táto viera jednoduchých kresťanov v mnohých oblastiach skôr sa približuje súčasnému stavu skúmania a vedomostiam, ako sa pojednáva v našich štúdiách. Kto všetko vidí len ako „metaforické“, pričom to podľa našich výskumov skôr pôsobí len v zmysle duchovného povznesenia sa, liečivé účinky, ktoré môžu aj dnes zasahovať až do fyzického tela, môžu sa dnes minimálne oneskoriť alebo obmedziť.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z 20. kapitoly Janova evangelia: Dvojí zjevení v Jeruzalémě.

Otázka:

Snažím sa zdôvodniť Bohom, aká sila Vzkriesenia môže byť plodná dnes?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Nanebevstoupení

Bezprostředně před zahájením svého veřejného působení strávil Ježíš Kristus čtyřicet dní na poušti a postil se. Jeho viditelné působení tady na zemi ukončil čtyřiceti dny po Velikonocích, během nichž se lidem zjevoval na různých, navzájem vzdálených místech.

Po posledním společném jídle a rozhovoru „je vyvedl až k Betanii, zvedl ruce a požehnal jim. A když jim žehnal, vzdálil se od nich a byl nesen do nebe“ - *Luk.24, Marek 16*. „...po těch slovech byl před jejich zraky vzat vzhůru a oblak jim ho zastřel... A když upřeně hleděli k nebi za ním, jak odchází, hle, stáli vedle nich dva muži v bílém rouchu a řekli: ‘...Tento Ježíš, který byl od vás vzat do nebe, znovu přijde právě tak, jak jste ho viděli odcházet.’ „ (*Skutky apoštolů 1*). Učedníci zjevně

velmi přesně rozlišovali mezi čtyřiceti dny, kdy se jim Kristus vždy najednou zjevoval, a následující dobou, kdy se také scházeli v jeho duchu, ale bez jeho osobní přítomnosti.

Kristus naznačil, že odchází k Otci. Teprve po nanebevstoupení se o něm říká, že „sedí po pravici Otce“, tedy na jedné rovině s Bohem, mimo „onen svět“, kterého by mohli lidé dosáhnout. Z toho je zřejmé, že **Kristus působí s Bohem univerzálně. Bůh je „Jsem, který jsem“**. Je všemohoucí, a přesto nám dává svobodu. Je to živý základ všech sil a bytostí, a přesto sám pro sebe. Je mimo prostor, a přesto všudypřítomný. Je věčný a zároveň realita skrytá v čase. To neznamena, že by se Ježíš rozpustil v nicotě, spíše je nyní všude. V životě bylo možno dále zakusit i onen most mezi lidmi a Bohem prostřednictvím Ježíše – „Otec vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu “ (Jan 15, 16). Nezávisle na tom, co si myslíme o událostech před 2000 lety, je to skutečnost svého druhu.

Učedníci jsou si nyní vědomi toho, že jsou Kristovy apoštolové na zemi. **Kristus nyní v nich a jejich prostřednictvím působí účinněji**. Bylo by nesprávné hodnotit tento stav čistě z vnějšího hlediska, jako by se nestalo nic víc, než že už tu nebyl učitel, a oni tudíž musí zvěstovat jeho učení dále. Zmrtvýchvstání je možno popsat jako univerzalizaci Kristova působení. Mohli bychom to ilustrovat hologramem, ve kterém každá část obsahuje celý obraz. Dovolte nyní poznámku na okraj: tento příměr si nezahrává s holografickým světonázorem, podle něhož je člověk tak jako tak roven Bohu, nemusí se tedy namáhat, aby se mu vyrovnal. Tento světonázor je ostatně spřízněn s onou představou vykoupení, která zapomíná, že vykoupení je jako klíček a že je ho třeba teprve naplnit individuálním rozhodnutím a následováním.

Člověku k jeho vlastním vztahům přibude ještě vztah s Kristem. Lze říci, že právě nanebevstoupením bylo pro učedníky a v podstatě pro všechny zpečetěno to, co během Kristova života existovalo jako možnost - v kapitole o křtu v Jordánu jsme tak upozornili na možnost ztvárnění Krista v člověku. To znamená, že to, co Kristus přinesl a vytvořil, má na lidstvo větší účinek než to, co vytvořil nějaký člověk. Je to zakotveno v Bohu, nejen v „morfogenetickém“ poli - viz kapitola „Ukřižování“. Přiblížit by se to dalo i tak, že „Bůh potom táhne všechno k sobě.“

Apoštol Pavel je dnes znám některými svými tradičními tématy. Pokud odhlédneme od toho, že jsou tyto věci vzhledem k jednostrannému výkladu často přečeňovány, je jeho vizionářské zážitky třeba pokládat za pravé. Pavel tak svým způsobem formuloval to, co se projevuje také v Janově evangeliu, ale i na jiných místech, že význam Kristův přesahuje význam židovství, že bylo spíše židovství vyvoleno k tomu, aby se stalo východiskem pro Kristův přínos lidstvu. Je pochopitelné, že právě o tom se vedl mezi učedníky jeden z prvních sporů.

Církev má tendenci slučovat církev a „tělo Kristovo“, i když je ke Kristovu tělu v širším slova smyslu v posledku třeba připočítat celé lidstvo. V antropozofii je za tělo Kristovo považováno lidstvo. Teozofické směry, z nichž ne všechny vyrostly na křesťanském základě, zčásti rovněž uznávají Kristův význam pro celé lidstvo, byť ho vidí takřka jen v jeho učitelské roli.

Moderní křesťanské skupiny Nového zjevení, především Univerzální život, zastávají názor, že Kristova role zasahuje i ostatní živé bytosti vedle člověka, a dochází až k tomu, že další osud země bude odňat vládě člověka. Ale ti, kteří nejsou v první řadě částí problému, nýbrž částí řešení, budou jistě hrát svou roli, jak zaznělo v horském kázání.

Ten, kdo by udělal něco skutečně „v Kristu“, udělal by to i pro Krista a pro svět.

Kdo by se však skutečně spojil s Kristem a se směrem jeho učení, který nemohou lidé libovolně měnit, nebyl by schopen přijmout celou řadu teorií, způsobů vyjadřování a činů, které byly po celá staletí v církvi zcela běžné. Podle svědectví mystiků **nelze Krista ani vědomě, ani nevědomě zneužívat k protikladným zájmům.**

Můžete se sami zamyslet nad tím, kde braly církve tu drzost k válce, pronásledování a nenávisti - navíc většinou ve službě světským mocnostem. Podle zkušenosti, která je běžná ve spirituálních

kruzích, sice může světlo vyvolat „stíny“. Pokud ze sebe ovšem někdo udělá nástroj stínu, jak tomu v minulosti často bylo, místo aby přispíval k práci na těchto stínech, pak se vysmívá křesťanským nárokům. V novějších svědectvích se neustále objevují pokusy toto téma zpracovat: uveďme závěrečný dokument evropského ekumenického shromáždění „*Pokoj a spravedlnost celému stvoření*“ z roku 1989.

I nanebevstoupení může získat reálný význam v rámci následování Krista. Rosikruciani například v obrazech a snech prožívali, že na ně sestupoval oblak z nebe. Jednorázový nebo opakovaný zážitek tohoto typu ovšem neznamená, že by člověk daný krok plně uskutečnil. Podobně jako u jiných kroků to pouze znamená, že v něm začala tato kvalita silněji působit.

„Nanebevstoupení“, které mohou hlouběji pochopit pouze lidé, kteří pokročili v duchovním vývoji, tedy nelze v žádném případě zaměňovat s „přenesením do nebe pomocí UFO“. Není to nijak zvlášť pravděpodobné ani v případě starších nanebevstoupení biblických proroků (viz kapitola „Zmrtvýchvstání“). Vzhledem k rozsáhlému materiálu o mezinárodním pátrání o UFO však nechceme popírat, že UFO coby způsob prezentace mimozemských astronautů* možná existuje a že lze proto vycházet i z toho, že se některé pověsti z minulosti mohou jak pozitivně, tak negativně k podobným problémům vztahovat a že tyto momenty možná budou hrát roli i v budoucnu. Ovšem pokus některých lidí vidět v každé jeskynní malbě ve tvaru kruhu hned kosmickou loď, je zcela přehnaný a je dán naší představivostí, která se jednostranně orientuje na technicko-materialistickou civilizaci. I když lidstvo potřebuje v nejrůznější formě božskou pomoc, musí nakonec spasitelný průlom učinit samo. Prostřednictvím pokroku v bytí, konání a ve vědomí mohou pozemští lidé přežít a kromě toho najít a splnit svůj úkol. **Žádný, byť náš vlastní, vnější výdobytek**, však nemůže nahradit vrůstání do dalších oblastí vědomí. Snaha, která mimo jiné vedla k raketoplánu Challenger a k jeho varující zkáze, se zdá být jako vnější, irelevantní napodobenina toho, co je skutečně potřeba.

* Poznámka: K tomu se z církevní strany vícekrát odpovídajícím způsobem vyjadřoval, například, teolog Msgr *Corrado Balducci* (Vatikán). Jinak se v církvích často tvrdilo, že jde jen o psychický nebo sociologický fenomén. V oficiálních vatikánských novinách "Osservatore Romano" se v květnu 2008, přesto psalo: "Vesmír se skládá z miliard galaxií, z nichž každá se skládá z několika stovek miliard hvězd. Jak můžeme vyloučit, že se život vyvinul i jinde? Tvůrčí svobodě Boha nemůžeme klást žádné meze. Podíváme-li se s Františkem z Assisi na pozemská stvoření jako na bratra a sestru, proč bychom také nemluvili o mimozemském bratru? Je možné, že jiné inteligentní bytosti žijí v plném souladu se svým Stvořitelem."

Na druhé straně není možno přehlížet, že je technický pokrok rovněž nutný, například k tomu, aby nahradil životu nebezpečnou atomovou energii, některé jiné druhy elektromagnetického záření, genovou technologii a další technologie. I to se ovšem může dít pouze na základě jiného vědomí. Pokud má zmíněné vrůstání do širšího vědomí probíhat ve smyslu Kristově, měl by to být organický růst, a ne další technická manipulace. „Spásu“ si nemůžeme vynutit žádnou duchovní „technikou“. Všechna cvičení mají být poté, co splnila svoji roli, opět odložena. Důležité je pouze to, co jsme si osvojili. A už možné pasivně či nevědomě „konzumovat“ Boha pomocí dnešních elektronických „Brain-Machines“, tedy velmi problematických přístrojů na manipulaci mozku.

Kristus se nám dochoval především ve své speciální roli, kterou hraje zde na Zemi. Je ovšem třeba vzpomenout i jeho manifestace na jiných rovinách a v jiných oblastech kosmu: srov. poněkud fantastickou knihu „*The Urantia Book*“/ USA která se však neuvádí jako pramen, ale jen jako podnět. Nechceme tu však zpochybňovat jeho nezaměnitelnou úlohu na Zemi. *Dále upozorňujeme na knihy „Analekta“ 1 a 2. „Analekta“*. Zbytekový náklad je k dostání na následující adrese: Mag. Alois Thurner, Staudach 103, A-8230 Hartberg, Rakousko.

Teologové se dívali na Ježíšův příchod „v oblaku“ v souladu s místy ve Starém zákoně (Ex 13:21 a 40:34). Vykládali následnou radost učedníků z prožitku podstatně nového typu Kristovy přítomnosti, jedni jako z něčeho velmi reálného, a jiní jako z něčeho subjektivního.

Nyní v německé a anglické verzi následuje úryvek z 24. kapitoly Lukášova evangelia s poznámkami: Nanebevstoupení.

Otázka:

Je pro mne současné nebo budoucí pojetí Nanebevzetí otázkou, která mě ovlivňuje v jednání s Bohem?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Letnice

Před ukřižováním Ježíš předpověděl, že po jeho odchodu k Otci bude z Otce vycházet Duch svatý, „Utěšitel“, „Duch pravdy“ - *Jan 14, 15, 16*.

Zhruba deset dní po Ježíšově nanebevstoupení byli učedníci shromážděni v Jeruzalémě a modlili se „Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. A ukázaly se jim ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden. Všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky...“ - *2. kapitola Skutků apoštolů*. Takovými slovy nikdo nepopisuje běžný pocit naplnění po modlitbě. Podobné náznaky najdeme spíše v praxi letničních hnutí a kvakerů. První letnice navazují jako smyslově vnímatelný jev na to, co bylo popsáno v kapitole o zmrtvýchvstání, na rozšíření Kristova učení na učedníky a jejich okolí. „**Sesláním**“ **Ducha pravdy** je opět vyjadřováno něco ze společného působení Boha a Krista. V tomto smyslu je možno vidět v prvních letnicích první **známku počínajícího „nového příchodu Kristova“**, nebo přinejmenším jeho přibližování. I z tohoto pohledu je třeba očekávat, že „návrat Kristův“, o kterém se píše v proroctvích, neznamená pouze jeho druhé vtělení.

Poznámka: „Utěšitele“, resp. „Ducha pravdy“, nelze v přísném slova smyslu slučovat s „Duchem svatým“, resp. ženskou formou Ducha svatého: viz dále Sophia.

- Duch pravdy se zjevuje jako kus Krista samotného, který upomíná na společenství s ním a na jeho slova a který nyní učedníkům umožňuje, aby pokračovali v jeho pozemském díle. Proto od té doby v podstatě není seriózní, pokud náboženské a filozofické otázky pojmáme pouze ve smyslu dějin literární recepce a myšlenkového odvozování. O tom toho bylo napsáno skutečně mnoho. V člověku působí i jiné faktory a v tomto díle nám jde v první řadě právě o to, abychom po nich pátrali.

Dědictví Boha-Stvořitele, Otce lidí, kteří se „zrodili z Boha“ – *Jan 1* – je všeobecně nabízeno k vědomému zvnitřnění v Ježíšově životě. Po letničních událostech je samo Kristovo dědictví upevněno v těch, kteří zůstali na zemi a kteří toto dědictví přijímají.

- Duch svatý coby „ženská, mateřská“, spirituálně-inteligenční vlastnost a Boží energie byl na nejrůznějších rovinách a v různých formách zakoušen již před Ježíšovým vtělením, a to jak vně člověka, tak v inspirujícím účinku na člověka.

Existují odkazy na „nebeskou manu“ (*Exodus, Deuteronom., Numeri, Žalmy, Nehemiáš, Jozue, Janovo evangelium, List Židům, Zjevení Janovo*).

Není však úplně špatně, pokud jsou pojmy „Duch pravdy“ a „Duch svatý“ s ohledem na praktické zkušenosti slučovány. Boží síly totiž možná působí stále více společně a nakonec jako celek. Podobně i člověk, který byl „stvořen k obrazu Božímu“ může zakusit vyčlenění vědomí a potom opětovnou integraci bytosti.

Díky tomu se bude moci v dosud nevídané formě projevit i společný život lidí a země, čemuž se budeme věnovat dále v souvislosti s Janovým zjevením. Nechceme však zároveň tvrdit, že je tuto budoucnost možno přizpůsobit naší dnešní představivosti.

„Duch svatý“ není pouze duch či vitalita. Možná by bylo dobré sledovat jeho postupné objevování se na cestě Kristově. Je zmiňován v souvislosti s Mariiným početím, přinejmenším ve smyslu spoluúčasti na jedné konkrétní události.

Ducha svatého nacházíme i na místě, kde Kristus ve zmrtvýchvstalém těle na učedníky „dechl" a řekl „Přijměte Ducha svatého" (*Jan 20, 22*). Duch svatý tedy působí na daném místě a skrze Ježíše Krista. Očištění vnímání, resp. v hlubším slova smyslu svědomí učedníků je předpokladem pro zodpovědnost, která na ně bude delegována, resp. kterou si uvědomí: „Komu odpustíte hříchy, tomu budou odpuštěny, komu je neodpustíte, tomu odpuštěny nejsou“. Svědomí, ve kterém vidí i mystikové jako J. Lorber působení Ducha svatého, není směs biograficky podmíněného strachu, který bývá chybně se svědomím ztotožňován a za kterým se ovšem někdy může skrývat kousek pravého vědomí. Svědomí v nejčistším slova smyslu je vědomé vnitřní vedení jednotlivého člověka.

O prvních letnicích již Duch svatý působí neosobně, přímo „kosmicky“, jakkoliv se projevuje různým způsobem vzhledem k různým možnostem lidí, které proniká, resp. vzhledem k různým podmínkám lidí a země - přesně se dotýkat bolavých míst, pohlížením na ně je odstranit a stále lépe poznávat podstatné rozdíly a pravdy. To jsou charakteristické rysy vědomí, které se zdá být osloveno Duchem svatým. Tam, kde nejde o uzdravení zmatených lidí, působí stejná síla spíše kreativně, socializuje, zdokonaluje a vede k Bohu.

I 19. století s jeho různými probuzeneckými hnutími a hnutími Nového zjevení, ale i ve 20. století můžeme při bližším pohledu nalézt stále nové projevy a účinky Ducha svatého. Můžeme v podstatě říci, že křesťanské impulsy a Duch svatý již dlouho vytváří přechody k oblasti, kterou se zabývá Zjevení Janovo.

V těchto úsecích Skutků apoštolů se s učedníky „svorně a vytrvale modlily“ Maria a další ženy, resp. učednice. Role žen, ať už žen mluvících, či jako u Pavla „mlčících", byla z mnoha důvodů nenahraditelná. Ženy byly citlivější na jemné podněty a dokázaly je verbálně či neverbálně předat dál. I dnes je možno na všech shromážděních, včetně těch duchovních, pozorovat jasný rozdíl, pokud nejsou přítomni pouze muži, ale i ženy. V okamžiku, kdy nejde jen o mužské naparování, je ve shromáždění mnohem více inspirace a zápalu, včetně vnitřní účasti na dění. V antropozofických a rosikruciánských kruzích je Ježíšova matka Marie dokonce považována za vlastní zdroj, skrze který mohl na učedníky působit Duch svatý.

Tím se dotýkáme i tajemství **Sophie**, starozákonní „moudrosti", ženského formy vyjádření Božské síly. Ve východní pravoslavné církvi je Marie často ztotožňována právě se Sophií. Sophiolog a vizionář *Solovjov* vyjádřil názor, že se nám Sophia teprve v současné době přibližuje ve své kosmické dimenzi (podobně jako je tomu u Krista, srv. např. Steinerovy přednášky o „éterickém návratu Kristově" 1909, atd.). Podobně jako lze zažít Ježíše a Marii, lze mysticky zakusit „kosmického Krista" a Sofii coby Nebeskou matku. *Viz také Hildegunde Wöller „Ein Traum von Christus" (Sen o Kristovi)*. Souvislost se může vyjádřit také takto: „mateřská" stránka Boha potom spolupůsobí tak, že stvoření roste směrem k Bohu tak, jak mu Bůh vychází vstříc.

Stoupenkyně feministické teologie upozorňovaly na to, že Duch svatý byl v tehdejší řeči ženského rodu. Marii, resp. Sophii je možno chápat jako forma vyjádření - Duch svatý se do ní vleje a vezme na sebe její podobu, podobně jako je tomu v symbolu holubice.

Stopy po Sophii lze však nalézt v různých ženských hnutích jak na Západě, tak na Východě. Srv. *Dr. Susanne Schaup v protokolu Evangelické akademie v Bad Boll na zasedání „New Age 3: Sophie"*. Podobně lze najít stopy Krista nejen v nových celosvětových křesťanských hnutích s modelovými projekty, jako např. Univerzální život či v církevních hnutích obnovy, nýbrž i v jiných, dokonce i světských hnutích. K tomu komentář z Nového zákona: „Vítr vane, kam chce, jeho zvuk slyšíš, ale nevíš, odkud přichází a kam směřuje. Tak je to s každým, kdo se narodil z Ducha" (*Jan 3*).

V budoucnosti bude jistě hrát roli jak mužský, tak ženský prvek. Budoucnost nebude ani patriarchální, ani matriarchální.

V předchozích kapitolách jsme vysvětlili, že něco z Kristova působení je v každém člověku. Prostřednictvím vnějšího Krista a Ducha svatého to však může být nově posíleno - skrze Kristova slova, ale nejen skrze ně.

Rytíři svatého grálu vycházeli jiným způsobem z toho, že po Ježíšově působení na zemi před 2000 lety tu zůstalo něco, co mohou lidé hledat a nalézt: svatý grál. Legenda hovoří o tom, že Kristova krev, která kapala z kříže na zem, byla zachycena do misky. Josef z Arimatie a jeho druzi misku zachránili, dopravili do Anglie či Francie a následně se před „zázračným grálem“ shromažďovali, aby se modlili a čerpali inspiraci. Sr. např. knihu *R. de Borona „Die Geschichte des Heiligen Gral“ (Dějiny svatého grálu)*, která byla sepsána kolem roku 1200. Bez ohledu na to, zda se tato legenda zakládá na pravdě, si jistě všimneme toho, že zlatá miska grálu s kalichem nahoře, zesílenou částí uprostřed a rozšířením, resp. otvorem dolů symbolizuje člověka*; člověka, který se ze svého středu, tedy ze svého srdce otevírá směrem vzhůru, Duchu svatému a směrem dolů se otvírá vykoupení země. Grál symbolizuje „vykoupeného člověka“, „na kterého čeká stvoření“ (*List Římanům 8, 18-28*). Obecně je v grálu možno vidět symbol země otevřené směrem k Bohu. Kolem tohoto proudu se seskupili asketičtí kataři, albingenští, minesengři a trubadúři. Papeži zničili několik milionů takových esoterických křesťanů coby domnělé kacíře. Hlubší význam grálu tedy není vyčerpán ani druhou legendou, podle které byly grálem Ježíšovi tělesní potomci v královských rodech.

Jan 4: „... Věř mi, ženo, že přichází hodina, kdy nebudete ctít Otce ani na této hoře, ani v Jeruzalémě... Přichází hodina, ano již je tu, kdy ti, kteří Boha opravdově ctí, budou ho uctívat v Duchu a v pravdě. A Otec si přeje, aby ho lidé takto ctili. Bůh je Duch a ti, kdo ho uctívají, mají tak činit v Duchu a v pravdě.“ Tento sebevědomý, svobodný postoj duchovního křesťanství by instituce mohly integrovat pouze tehdy, kdyby měly odvahu obnovovat se prostřednictvím svobodných křesťanů. Jelikož však byly takové směry duchovního křesťanství tak potlačeny, že již dokonce není ani možné zrekonstruovat jejich základní myšlenky, podkopala si církev v posledku vlastní duchovní tradici a dnes pociťuje v tomto ohledu vakuum. Poté co se toto vakuum pokoušela naplnit celá řada nabídek z jiných kultur, které byly zčásti skutečně pochybné, pustily se i církve do hledání ztracené křesťanské duchovní praxe.

Známý opat *Joachim z Fiore*, který žil kolem roku 1100, hovořil o tom, že období starozákonního náboženství zákona bylo dobou Otce a že doba církevního zprostředkování křesťanského učení byla dobou Syna. Prorokoval však, že přijde *období Ducha svatého*, kdy budou mít lidé individuální spojení s Bohem. Prvky z tohoto proroctví, jehož významu si ceníme čím dál tím více, přešly přímo či nepřímo do nejrůznějších hnutí, kde byly špatně pochopeny, příp. zneužity - od Luthera přes Marxe až po Hitlera. Podobná překroucení však mají většinou smysluplný základ.

Na tomto místě by bylo vhodné upozornit na rozdíl mezi spiritualitou Ducha svatého a spiritistickými praktikami. „Naplnění Duchem svatým“, v ideálním případě vědomé přijetí Ducha svatého, se dotýká samotného nitra lidské bytosti. Nedochozí při tom ani k hypnóze, extatickému transu či „posedlosti“ „duchy“ zemřelých ze záhrobí, a už vůbec ne k jejich vyvolávání. Narozdíl od spiritistické seance tato zkušenost ani zúčastněným lidem, ani nikomu jinému nebere síly. Vědomí není zúženo, ale naopak rozšířeno. Může dojít i k mimořádným zkušenostem, ale zcela vědomě a bez ztráty paměti.

Působení Ducha svatého je slučitelné jak s meditativním tichem, které v západních církvích takřka vždy chybí, tak s pokusy dosáhnout stejného účinku pomocí intenzivnější či lepší komunikace, tak jak je tomu především v západní Evropě a v Americe. **Pokud by spolu byly ticho a komunikace vzájemně spojeny - což by byla šance především pro středoevropskou mentalitu - mohlo by se zvláště výrazně projevit to, co zamýšlel Kristus, resp. Duch svatý. Duch svatý představuje třetí cestu vedle východních a západních prvků, ovšem pouze tehdy, když není lidská snaha egoistická a neetická. Kristus je slučitelný pouze se správně chápanou skromností, etikou a smyslem, který chtěl dát světu coby dějiny spásy.**

Ducha svatého nelze rovněž zcela oddělit od Krista a od jeho zájmů. Kristus o Duchu svatém prohlásil, že učedníkům připomene vše, co jim řekl Kristus. Kromě toho řekl: Ještě mnoho jiného bych vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy.“

Ať už bude touto pravdou očištěno cokoliv, mohlo by se to s Duchem svatým připojit k silám, které chtějí zachránit zemi.

V Kristově nauce najdeme člověka a jeho subjektivitu, ale ne bezmeznou relativizaci, která podle mnoha moderních filozofických představ již nepřipouští vůbec žádné objektivní pravdy.

[*Na tomto místě následuje na německé a anglické stránce symbolické skica sv. grálu.](#)

Otázka:

Jak již Bůh přispěl k mému rozvoji a co ke mně přichází od Boha dnes?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ježíšův obraz

Kdo by chtěl mít jasnější představu o tom, jak Ježíš vypadal, toho bychom rádi odkázali na Ježíšův obraz, který je možno považovat za nejautentičtější - i když neexistuje všeobecně uznávané zobrazení. Jedná se o tzv. jediný skutečný „obraz našeho Spasitele“, který je možno objednat přes nakladatelství Lorber. Podle tradice byl tento obraz převzat ze zobrazení na smaragdu a turecký sultán ho z cařihradské pokladnice předal papeži Inocenci VIII. jako vykoupení svého bratra. Kromě toho je k dispozici popis Ježíšova vzhledu od Publia Lentula, který byl místodržitelem v Judey za senát a římský národ: „V těchto dnech se objevil ctnostný muž jménem Ježíš Kristus, který ještě žije mezi námi a kterého pohané považují za zvěstovatele pravdy, jehož však jeho učedníci nazývají Synem Božím. Křísí mrtvé a hojí všechny nemoci. Je to středně vysoký muž statné postavy, velmi úctyhodného vzhledu, pročež ho všichni, kdo ho vidí, zároveň milují i se ho bojí. Má vlasy barvy zralého lískového ořechu. Až po uši jsou téměř hladké a potom zvlněné sahají na ramena, po orientálním, nazarejském způsobu s pěšinkou uprostřed. Má hladké a otevřené čelo, jeho tvář je bez skvrn a záhybů, krásná, příjemně červené barvy. Nos a ústa mají takový tvar, že jim nelze nic vytknout. Vous není silný, barvou se hodí k vlasům, není ani příliš dlouhý. Oči má Ježíš Kristus tmavomodré, jasné a živé. Tělo je pevné, pěkného tvaru, paže i dlaně jsou souměrné. Při kárání je hrozivý, při napomínání přátelský, v řeči uměřený, moudrý a skromný, ale zároveň důstojný. Nikdo si nevzpomíná, že by ho viděl se smát, ale mnoho lidí ho vidělo plakat. Je to muž, který se vyznačuje nevidanou krásou.“

Obrázek je připojen v německé verzi - se svolením nakladatelství z roku 1992.

K otisku mrtvého Ježíšova těla na Turínském plátně viz též naše kapitola „Ukřižování a uložení do hrobu“. Od roku 1979 kromě toho vědecky zkoumali „roušku z Manopella“ P. Prof. Dr. Heinrich Pfeiffer a sestra Blandina Paschalis Schlömerová. Na rozdíl od Turínského plátna je na ní pouze otištěn obličej, avšak s otevřenými očima: <http://voltosanto.com>. Také u této roušky je příčina vzniku vědecky těžko nebo vůbec ne vysvětlitelná: na mušelínové hedvábí se například nedá vůbec pomalovat. Rozměry obličejce jsou u obou těchto roušek naprosto stejné. Srv. Jn 20: 5–7. Tyto obrazy rozhodně již od prvních století spolupůsobily při vzniku uměleckých obrazů Ježíše. Na původně ovinuté roušce je oválný obličej při pohledu zepředu s vlasy; existují také podobnosti s již uváděným obrazem, který ukazuje žijícího Ježíše v bočním pohledu.

K části 2: Zjevení Janovo

Zjevení Janovo

Hlubší meditativní úvahy o Evangeliiu podle Jana nasvědčují, že hlavní pozornost se v něm věnuje evangelistovu rozjímavému pohledu na události, které bezprostředně spoluprožíval.

Zjevení Janovo oproti tomu zřejmě vychází z vizí. Zkušenosti vnějšího života tu nejsou pomyslně protahovány do budoucnosti. Forma těchto vizí také ukazuje –předpokládáme-li zkušenosti se zápasením o sílu rozlišovat ve sféře vlastních vnitřních obrazů atd. –, že pocházejí z úrovní vyšších než jsou ty, na kterých se vnější očekávání může proměnit v imaginativní obrazy. Prolínání osobních prvků zde patrné není. Rovněž je jasně uveden zdroj, i když to samo o sobě by při takových zážitcích nebylo zárukou: „Zjevení, které Bůh dal Ježíši Kristu, aby ukázal svým služebníkům, co se má brzo stát; naznačil to prostřednictvím anděla svému služebníkovi Janovi...“

Moderní evangelická teologie se většinou o tento apokalyptický spis příliš nezajímá. Svými metodami zaměřenými na povrch by nebyla schopna jej dekódovat vůbec, nebo by rozluštila jen zlomky, protože nedokáže z vlastních zkušeností odvodit „metodu“ jeho vzniku a symboliku s tím spojenou. V rámci katolické církve existuje několik představ o apokalypse, téměř nikdo ji však nečte, neboť je příliš vzdálena pocitu sebeuspokojení mnoha lidí a církvi dnešní doby. Protestantská svobodná společenství a sekty se naopak odvolávají přímo na apokalypsu*. Čtou prorocktví z perspektivy rozumu, tedy také metodou, která při izolovaném aplikování není dostačující, a často vyberou jediné zjevné katastrofické údobí. Všechny se však považují za vyvolené, nebo alespoň ze všech ostatních nejvyvolenější. Slovo *apokalypsa pochází z řečtiny a znamená odhalení, zjevení, nikoli katastrofa.

V kapitole o svatodušní události už bylo poukázáno na přechody od Ježíšova individuálního působení v jeho bezprostředním okruhu k celkovému vývoji.

Bude-li po evangeliích zpracováno z celostního hlediska i Zjevení Janovo, jak se doporučuje v „Úvodu...“, ukáže se leccos neočekávaného, co se dosud v literatuře neobjevilo:

Ve Zjevení je zřejmý sled, který je příbuzný sledu Ježíšova života. Je však jednoznačné, že se tu hovoří o vývoji lidstva, případně Země a kosmu; mystické zpracování, byť sebevíc niterné, jen potvrdí, že to nejsou pouhé obrazy na podporu rozvíjení či „zasvěcování“ jednotlivce, i když vzhledem ke zmíněným paralelám k evangeliím mohou pomoci i takto individuálně. **Původní rovinou apokalyptiky je spíše vědomí, jež rozšiřuj archetypové události, které se před dvěma tisíci lety odehrávaly kolem Ježíše Krista, na vývoj lidstva a Země na pozadí kosmu, rovněž poznamenaný archetypovými kroky. Zde je obsažen i univerzální aspekt Krista v opozici k jeho působení jako Syna člověka na počátku letopočtu.**

Z tohoto hlediska by naopak zase bylo možné vyvodit určité závěry týkající se dění menších dimenzí v době přibližně před dvěma tisíci lety.

Zjevení však je nesrovnatelně komplexnější než líčení v evangeliích. Není tedy pouhým promítnutím toho, co Jan spolu s Ježíšem prožil, na celosvětové dění.

Zjevení ve svém pravém „elementu“ popisuje událost v několika dimenzích, případně rovinách bytí. Jen sekundárně lze nalézt i časový sled kroků. Už proto je jasné, že mnohé výklady mohou být zčásti považovány za ohlasy na historické události, v optimálním případě na události viděné, zčásti jsou vysloveně zavádějící.

Z jiného, rovněž přijatelného hlediska vidí R. Steiner budoucí, spatřené stavy vědomí lidstva jako něco, co mohlo několik duchovních žáků ze současnosti předjímat. *R. Steiner in: Die Apokalypse des Johannes, cyklus přednášek 1908.*

Oberdörffer ve smyslu Otto Hanische, zakladatele zarathustrovsky orientovaného hnutí za reformování života Mazdaznan, našel paralely k fyziologickému vývoji, např. k nervovým drahám v člověku. *„Die Apokalypse“, Dt. Mazdaznan Bewegung, Gablonzer Str. 7, 761 85 Karlsruhe (Německo).*

O výklad, v některých kapitolách ezoterický, se pokusil například Artur Schult: „Das Johannesevangelium als Offenbarung des Kosmischen Christus“ (Evangelium podle Jana jako Zjevení kosmického Krista) a „Weltenwerden und Johannesapokalypse“ (Vznikání světů a Janova apokalypsa). Samozřejmě jsou to pokusy o přiblížení limitované poznáním a bylo by třeba doplnit je mnoha poznámkami.

Nyní ještě jednu poznámku ke starším proctvím: Není dobré směšovat výklad Janovy apokalypsy a proctví Starého zákona. Byť jsou na některých místech použity podobné obrazy, je třeba chápat výroky starých proroků především na pozadí historických událostí předkřesťanské doby. Při takovém pohledu totiž zjistíme, že proroci hovoří takřka bez výjimky o událostech předkřesťanské doby a doby Kristovy: např. o babylónském zajetí a návratu Židů, o následných válkách, o tehdejších vítězství Židů, ale také o příchodu Mesiáše, resp. Krista (Mesiáš – viz kapitola o Starém zákoně). Pouze na několika málo místech kromě toho prosvítá něco, co se vztahuje k naší době, resp. k událostem popisovaným Apokalypsou Janovou (např. Izajáš 24; 25; 27; 66:15; Daniel 7:9-28).

Zj. 5: 6 se v tradiční (křesťanské) teologii vykládalo jako základní vize: Beránek, který byl zdánlivě zabit, přesto stále stojí před trůnem Božím. V církevním pohledu, byla Církev považována za první místo, kde se uskutečňuje Nové. Jinak teologové chápali knihu Zjevení v souvislosti s „eschatologickým“ (ve smyslu konce času) spoléháním se na přicházející „Boží království“, zejména v souvislosti s příslušnými výroky z učednických let Ježíšových. Co Bůh začal s Ježíšem, co je však nedokončené, se rozvíjí dále až do dokonání. Viz Flp 1: 6. Zdálo se, že začátek „Nového nebe a Nové země“ (Zjv. 21) již začal Ježíšovým ukřižováním a Vzkříšením - a potom pokračoval kontinuální vývoj. Nicméně, Zjevení svatého apoštola Jana hovoří o radikálním přelomu, který i při stále ještě symbolickém výkladu ukazuje dosud ještě nikdy neexistující velikost. Zdánlivý rozpor mezi něčím co už tu je a pozdějším uskutečněním, se opravdu vyřeší až ono z počátku meditativní vědomí se naplní, jak ukazuje Ježíš, když vícekrát říká v tomto smyslu „Přichází hodina, a už je tu ...“ (Jn 4 a 5). To říká, že něco, co je v duchovní rovině již reálně dané, na viditelné rovině začne platit později.

Dodatečný: naše [německé/ anglické](#) stránky: "Zjevení Mat. 24-25".

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Jak přistupovat k proctvím

Uveďme ještě několik obecných zamyšlení nad přístupy k proctvím, a to nejen k Janově apokalypse, ale i k jiným, většinou krátkým „apokalypsám“ z apokryfní literatury prvních století, či k moderním apokalyptickým vizím moderních jasnovidců, které mají většinou „smíšený“ charakter. A navíc pak zmiňme další, individuální „předpovědi“ různého druhu. Archetypové kroky Zjevení Janova nelze pominout, podobně jako různá stadia vývoje embrya, příp. živé bytosti, nebo určité kroky ve vývoji mystika atd. Ovšem záleží na lidech, jak budou tyto kroky vypadat, zda i z nejmenších podnětů vzejde velké poučení a nebude třeba tvrdých vnějších pohnutek, či zda se musí přihodit velké katastrofy. Kdo zkoumá, nezávisle na prorocích, vnější děje ve světě, vysleduje stejné zákonitosti, bez ohledu na to, zda pozoruje osud jednotlivců či širší souvislosti.

Nearchetypové, proto méně závažné podrobnosti ve vizích budoucnosti představují duchovní programy, které na základě předchozího v určitém okamžiku dozrají natolik, že z nich v budoucnosti vyplynou určité události, čím dál ohraničenější druhem, prostorem a časem. Jestliže se však vlivem lidských snah změní původní zdrojové programy v jednotlivci či skupinách lidí, změní se i podrobnosti v budoucnosti, pokud nebudou archetypově nezbytné. Proto se vize v čase mění. To platí především o vizích lidí, kteří nemají tak široký rozhled jako Jan. Jejich vize mohou být za určitých okolností velmi brzy překonané. Prostor, který má lidstvo k dispozici, je však omezený lidskou těžkopádností.

Jasnovidci mohou vnímat buď vágní impulsy, ty jsou pak za určitých okolností nejkorektnější, nebo už zřetelněji, v symbolické formě, vidí možnosti, případně i přesné fyzické události. Jelikož jsou

příslušné podrobnosti jen minimálně fixované, může je někdy dodávat podvědomí, a to nebereme v úvahu jednoduché projekce minulých zážitků do budoucnosti, ani často se vyskytující klamavé vjemy nebo úplně špatné interpretace.

Jiné rozpory v takovém „vnímání budoucnosti“ zřejmě odrážejí pevně zakotvené a částečně rozporné scénáře budoucnosti (*viz odkaz na internetové stránce v závěru kapitoly o „posledních sedmi pohromách“). Ty v psychické rovině lidstva představují „reálné, ještě jasně nerozhodnuté možnosti“, k nimž přispěly rozdílné lidské představy. Každý člověk se na tomto pokračujícím procesu rozhodování o budoucnosti vědomě či nevědomky podílí.

Na jedné straně je Země vyžralý, svobodný organismus a nikdo nebude Bohu radit, jak má s touto částí své existence, ev. svého stvoření zacházet. Na druhé straně má i člověk svobodu rozhodovat se pro lepší způsob řešení, podobně jako by i jeho buňkám mohla být přisouzena značná škála variací chování – to není diktováno centrálně lidským vědomím, avšak vědomí na ně může působit pozitivními myšlenkami apod.

Proměňující se myšlenky a modlitby, láska a důvěra v Boha, spásné činy a milosrdenství dokáží a dokázaly mnohem více, než by dovedly fatalistické postoje.

Způsob vnímání některých mystiků, podle kterých na nejvyšší úrovni mimo prostor a čas už všechno existuje, a rovina pozemského vnímání zápasu o správná rozhodnutí apod. jsou nezávisle na sobě správné. Vzhledem ke zcela rozdílnému charakteru těchto rovin není vhodné stavět je z hlediska filozofického hodnocení proti sobě a zkresluje to výsledek úvah.

[Inspirace](#)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

K obsahu Janovy apokalypsy: „Sedm církví“

Ve *Zjevení, kapitole 1.*, popisuje Jan první Kristovu vizi po Nanebevstoupení. „Obrátil jsem se,“ nebo ještě zřetelněji ve *4. kap.* Výroky „Pojď sem...“ a „Ihned jsem se ocitl ve vytržení ducha,“ znamenají, že Kristus „nesestupuje“ k Janovi, nýbrž že Jan na čas může vědomě „vystoupit“ na rovinu, ze které se k němu promlouvá. To je důležité a nikoli symbolické. Ten „první i poslední, ten živý,“ který „byl mrtev“ a má „klíče od smrti i hrobu“, Kristus, jenž splynul s Bohem, k němu mluví. Pojmenovává tak i **obecné, v mnoha variantách existující téma vinoucí se apokalypsou jako červená nit: pronikání nikoli nějakého světla, nýbrž, ve smyslu Evangelia podle Jana, „pravého světla“ tedy Krista, do různých rovin života, které zůstaly, případně je zaplavila „tma“.** Vše je zpočátku začleňováno do kontextu nyní opakovaného proroctví o návratu Krista „v oblacích“.

Kristus se vyjevuje obrazně jako střed „sedmi církví v Asii“, připomíná slunce a přináší sílu rozlišovat. "Odění rouchem, jež sahá až k nohám" - tzn., že jeho Duch proniká vším, i vůlí, která se projevuje v nohách -; "kolem prsou měl pás ze zlata" - láska srdce také souvisí s moudrostí -; "Jeho hlava a vlasy byly bílé..." - tímto spojením s láskou opět září hlava -; "a jeho oči jako plameny ohně" - jeho oči 'osvěčují' svět -; "jeho nohy zářily jako zlatonosná ruda" - jeho kroky mají také očistné účinky navenek -; "a jeho hlas byl jako šum spousty vod" - i v jeho hlase se chvěje Duch -; "Ve své pravici držel sedm hvězd" - pravici, která symbolizuje budoucnost, k sobě táhne všechny síly, všechny charaktery, následují ho -; "a z jeho úst vyšel ostrý dvousečný meč" - přináší skutečnou rozlišovací sílu a rozdělení.

Tato vize vypadá jako analogie k vizi o holubici pravého Ducha, kterou měl Jan Křtitel na začátku Evangelia podle Jana. Sedm církví koresponduje s povoláním učedníků – *např. Jan. 1, Matouš. 4, 18-22.*

„Sedm církví“ – sedm komunit; *Zjevení 2-3* – skutečně existovalo. Představovaly rozličné kulturní problémy, kvality a možnosti, které jsou na Kristův příkaz otevřeně vepsány do listů „andělům“ těchto církví. Označení „andělé“ se zde zřejmě vztahuje i na pozemské představené těchto církví, listy rozhodně nejsou ryze nadsmyslovou záležitostí. Navíc se jistě vycházelo z toho, že o každou z oněch církví skutečně pečuje anděl. Pojem anděl však může ještě odkazovat na možnost, že křesťanské církve v sedmi městech jsou zmiňovány i zástupně za síly, které představují a které se objevují i na jiných místech.

Proto by mohlo být něco pravdy i na tom, když rosenkruciánské, teosofické a antroposofické směry bez velkého zdůvodňování vycházejí z předpokladu, že tyto církve představují kultury. A ty jsou popsány ve sledu jedna za druhou. Dnešní proměna západní kultury v jemnější kulturu vycházející na obzoru se ztotožňuje buď s přechodem od 5. církve k 6. nebo od 6. církve k 7. Občas se někdo pokouší vytvořit spojnici k nadcházejícímu „věku Vodnáře“, který má podle různých astrologických výpočtů a podle směrů New age začít asi mezi rokem 1961 a snad 2000 nebo také 2242, případně, podle R. Steinera, začne skutečně působit asi až v roce 3500. Přitom se částečně ještě počítá s tzv. podvěky o délce 300 až 400 let. I když v základě těchto kosmických cyklů stojí skutečnosti, leccos se zde přehlíží.

Apokalypsa svou povahou není zaměřená na cyklické dění „věčného navracení stejných dvanácti kvalit zvěrokruhu“. Lepší by už byla představa spirály, po které se všechno vyvíjí vždy na vyšší rovině. Zásadní „kvalitativní skoky“ vývoje lidstva a světů v apokalypse však nelze nazírat pouze na základě kontinuálního krouživého pohybu, precese zemské osy a průvodních duchovních stavů téhož. Sledujeme-li např. současné dějiny, pozorujeme stále rychlejší vývoj. Tady můžeme zjistit zásahy něčeho nadřazeného. Při fixaci na cykly by se muselo pro apokalyptické změny uvažovat o dodatečném, větším cyklu. Mohou to však být i vlivy, o nichž se hovoří v apokalypse.

Vezmou-li se v potaz nepříliš vážně brané výzkumy o kosmických změnách v raných dějinách, jako například kalendář, archeologické výzkumy, písemně zachycené poznámky, ságy podle *H. J. Andersena* aj., ukazuje se, že nebeský mechanismus, a tedy i rytmy věků, už nezůstávají konstantní. Zřejmě mohou působením závažných vlivů vysadit, příp. se mohou změnit. Časové cykly by pak měly spíše ještě omezenější význam než u prvních pěti „církví“ – v nich spatřovali teosofové aj. kultury Indie, Persie, Egypta & Chaldejska, Řecka & Říma atd. a také dosavadní západní kulturu.

Doplnění: V části „Objasnění Apokalypsy“ (ze „Spisu archanděla Rafaela“ od Heleny Möller - 1884-1969 -, nakladatelství Radona-Verlag, Am Buchstein 14/15, D-61250 Usingen - německý/anglický) je „7 církví“ vztaheno k etapám ve vývoji církve, spíše nezávisle na kosmických cyklech:

1. 33- 333 po Kr.: Boje o správné naplňování Ježíšových přikázání... .
2. 333- 633 po Kr.: Problémy a věrnost rané církve... .
3. 633- 933 po Kr.: Osvícení skrze Písmo... .
4. 933- 1233 po Kr.: Nebezpečí dané "ješitostí, marnivostí, lačností, smyslností" v církvi. (Do tohoto období spadají rovněž válečné a inkvizitorské peripetie církve.)
5. 1233- 1533 po Kr.: „Poskvrněnost a egoizmus církve“, které vedly k masovému „odpadu od církve“.

(Katolická a evangelická církev jsou však v dalších částech této knihy uznávány jako „dva svědkové“ podle *Zjevení Janova 11*, resp. jako dva partneři.)

6. 1533- 1833 po Kr.: Zpovrchnění křesťanství.

(Poznámka: V této době vznikl rovněž racionalismus a starší, mechanistická přírodní věda.)

7. 1833- 2000 po Kr.: Lhostejnost mnohých ve vztahu k církvím a Bohu.

(Ve zmíněné knize jde o velký zvrat související s brzkým příchodem Kristovým, který je líčen ve zbytku *Zjevení Janova*. Bylo to z mnoha stran vykládáno jako kosmický děj. Přitom sice převažuje starý scénář s velkými bezbožnými válkami, ale naproti tomu je řečeno, že to může změnit "modlitba národů k Bohu"; a zvláště pak to, že skutečně věřící se „připojí“ k Bohu a jeho inspiraci a budou moci být povýšeni do jeho blízkosti.

Ve vztahu k následujícím krokům *Zjevení* představují „církve“ rozhodně rovinu, kterou lze ještě pojmout silou vědomí vnějšího života.

„Sedm církví" a dnešní církve –

1. 7 raných církví v Malé Asii

Tabulka

Rané církve	Kristus promlouvá jako:	Uznání	Napomenutí	Cíl pro ty, kteří se přemohou
V Efezu	„ten, který drží sedm hvězd ve své pravici, který se prochází mezi sedmi zlatými svícny“	skutky, úsilí, vytrvalost, nesnášenlivost vůči zlým, „nenávidíš skutky Nikolaitů stejně jako já“****, rozeznání nepravých apoštolů, trpělivost, nepodléhání únavě při utrpení pro Krista	opustil počáteční lásku; má pykat a vytvořit první díla; jinak bude do té doby odsunut svícen z jeho místa	„... tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze stromu života v Božím ráji.“
Ve Smyrně	„ten první i poslední, který byl mrtev a je živ“	soužení, chudoba – „ale přece bohatství“, „urážky těch, kdo si říkají židé, ale nejsou, nýbrž je to spolek satanův“	„Neboj se toho, co máš vytrpět. Hle, ďábel má některé z vás uvrhnout do vězení, abyste prošli zkouškou, a budete mít soužení po deset dní.“	„Buď věrný až na smrt, a dám ti vítězný věnec života. Kdo zvítězí, tomu druhá smrt neublíží.“
V Pergamu	„ten, který má ostrý dvousečný meč“	„pevně se držíš mého jména a nezapřel jsi víru ve mne ani ve dnech, kdy můj věrný svědek Antipas byl zabit“	máš u sebe také zastánce učení Balaáмова: Balákův kult model a (chrámového) smilstva; několik Nikolaitů. „Proto se obrať! ne-li, brzo k tobě přijdu a budu s nimi bojovat mečem svých úst.“	„Tomu, kdo zvítězí, dám jíst ze skryté many; dám mu bílý kamének, a na tom kaménku je napsáno nové jméno, které nezná nikdo než ten, kdo je dostává.“
V Thyatirech	„Syn Boží, jenž má oči jako planoucí oheň a nohy jako zářivý kov“	Vím o tvých skutcích, lásce a víře, službě a vytrvalosti a vím, že tvých skutků je čím dál více.	trpí ženu Jezábel, která se vydává za prorokyni: modloslužebnictví a chrámová prostituce. Pohrůžka: velké soužení, její děti zahynou; každému bude odplaceno podle jeho činů. Ostatním: „žádné jiné břemeno, jenom se pevně držte toho, co máte, dokud nepřijdu“.	„Kdo zvítězí... tomu dám moc nad národy: bude je pást železnou berlou, jako hliněné nádoby je bude rozbíjet“. a tomu „dám hvězdu jitřní.“

V Sardách	„ten, který má sedmero duchů Božích a sedmero hvězd“	„Vím o tvých skutcích“. Několik osob, které svůj šat nepotřísnily.	„... podle jména jsi živ, ale jsi mrtev. Probud' se a posilni to, co ještě zůstává a je už na vymření“; Nedokonalé skutky. Zachování toho, co bylo přijato a slyšeno, pokání. Jinak „přijdu tak, jak přichází zloděj...“	„Kdo zvítězí, bude oděn bělostným rouchem a jeho jméno nevymažu z knihy života, nýbrž přiznám se k němu před svým Otcem a před jeho anděly.“
Ve Filadelfii	„ten Svatý a Pravý, který má klíč Davidův; když on otvírá, nikdo nezavře, a když on zavírá, nikdo neotevře.“	Skutky; má nepatrnou moc a zachovává jeho slovo a nezapřel jeho jméno. „Protože jsi zachoval mé slovo a vytrval, zachovám tě i já v hodině zkoušky, která přijde na celý svět...“	„dávám do tvých rukou ty, kdo jsou ze synagogy satanovy; říkají si židé a nejsou...“; mají „ti padnout k nohám a poznat, že já si tě zamiloval.“... „Drž se toho, co máš, aby tě nikdo nepřipravil o vavřík vítěze.“	„... toho učiním sloupem v chrámě svého Boha a chrám již neopustí; napíšu na něj jméno svého Boha a jméno jeho města, nového Jeruzaléma který sestupuje z nebe od mého Boha, i jméno své nové.“
V Laodikeji	„jehož jméno jest Amen, svědek věrný a pravý, počátek stvoření Božího“	(„Vím o tvých skutcích“; ale zde není žádné jasné, pozitivní potvrzení)	„... nejsi studený ani horký****, nesnesu tě v ústech.“ „A nevíš, že jsi ubohý, bědný a nuzný, slepý a nahý. Radím ti, abys u mě nakoupil zlata ohněm přečištěného...“, „a mast k potření očí...“. „Já kárám a trestám ty, které miluji; vzpamatuj se tedy a čiň pokání.“	„...zaslechne-li kdo můj hlas a otevře mi, vejdu k němu a budu s ním večeřet a on se mnou. Kdo zvítězí, tomu dám usednout se mnou na trůn, tak jako já jsem zvítězil a usedl s Otcem na jeho trůn.“

**** obvyklejší překlad „nenávidí“ & „nenávidím“ (Kristus nezná nenávisť k nikomu!); s.a. List Efezským apoštola Pavla 4-6, ***** „nejsi studený ani horký“ však neznamená jasné diferencovanou třetí pozici, nýbrž absenci jasného postoje.

Už skutečnost, že Kristus promlouvá k církvím vždy s jinými vlastnostmi, naznačuje, že církve se mají i v pozitivním ohledu učit rozličné věci.

2. Dnes existující církve

Těchto sedm komunit/církví skutečně existovalo. V hlavním textu na stránkách christuswege.net se odkazuje také na obecný význam pro různé skupiny lidí/kultury. **Je však rovněž možné zkoumat, zda v dnešních církvích, příp. vnitrocírkevních směrech a křesťanských hnutích, lze najít příbuzné vlastnosti jako u „sedmi církví“.** Aby se nespělo k předčasné identifikaci a schematizaci, nejsou zde takové poznatky uváděny. V následujících řádcích budou načrtnuty různé stránky dnešních církví, takže každý/á může uvažovat podle svého. Budiž zdůrazněno, že tu žádná církev není odsuzovaná – to by mohl činit jen Kristus. Spíše by se

mohl zviditelnit skrytý smysl ekumenické „jednoty v mnohosti“, a to tak, že bude možné vytušit odpovídající protějšek k univerzálním základním vzorům jako je „sedm tónů“ atd.

Tabulka

Dnešní církve*/ Směry	Silné stránky	S čím se tam zájemci musí nejprve vyrovnat
<p>syrsko-ortodoxní církev & několik stoupenců starého keltského křesťanství;</p> <p>arménská církev; egyptsko-kóptská a etiopská církev;</p> <p>řecká/ ruská/ srbská/ ortodoxní církev;</p> <p>(& vymýcené větve ariánského křesťanství)</p> <p>„Tomášská církev“ v Indii; nepálská církev;...</p>	<p>Často hluboká víra, zčásti intenzivní duchovní úsilování mnichů atd., vytrvalost, důslednost.</p> <p>Nádech původnosti. Částečně krypta pod kostelem jako zbytek starých křesťansko-ezoterických tradic. Učení moudrosti (Maria Sofia)...</p>	<p>Většinou krásný, ale přísný tradiční rituál – například 3 hodiny vestoje – (s výjimkou např. Tomášské církve). Minimální přizpůsobivost mnohostrannému hledání moderních, příp. mladých lidí, právě v prostředí dříve ateistickém – tito lidé pak často stojí spíše na okraji církve a smýšlejí spíše světsky.</p> <p>U některých z těchto církví vedly nátlak komunistického systému nebo národnostní protěžování k omezení práce, nebo podporovaly nepřátelství vůči jiným církvím či národům...</p>
<p>Protestantská svobodná společenství, evangelikálové a letniční hnutí, kvakeři</p> <p>Další církve, které jsou mnohdy s pochybným odůvodněním označovány jako „sekty“**: adventisté, Novoapoštolská církev, mormoni aj.</p>	<p>Jednoduchost a nekompromisnost odpovídající vlastnímu pojetí víry a morálky. Tento nekomplikovaný vztah k Ježíši Kristu umožňuje zvláště těm, kteří mají vhodné předpoklady, také přímý přístup k jeho síle: intenzivní zkušenosti s vírou jako mimořádné vyslyšení modlitby, uzdravování vírou atd.; intenzivní studium Bible bez odvysvětlování těžko srozumitelných míst; velká vzájemná podpora členů církve – žádné pouhé nedělní, či dokonce vánoční, křesťanství...</p>	<p>Vedle mnohostranného posilování ve víře nejsou žádné přímé metody k přípravě na spirituální zkušenost, příp. zkušenost víry. Tedy také většinou příliš málo ticha či metod na něm založených jako je křesťanská meditace (stejně jako totéž chybí i jiným církvím.) Dobře míněná morální přísnost v mezilidských záležitostech často sestává ze zákazů a zřídka je provázena dostačujícími poučeními, jako např. jak dnes reálně zvládat přátelské vztahy.</p> <p>Částečně omezená vůle pochopit mnohotvárnost křesťanské zkušenosti přesahující rámec vlastního spektra. Často názor, že to, co stačilo mně, stačí k tomu, aby obrátilo na víru i všechny ostatní. Často příliš silný pocit vyvolenosti vztahující se na vlastní církve (zvláště Novoapoštolská atd.).</p> <p>Mnohdy v rozporu s obrazem, který o sobě vytvářejí, se politicky angažují....</p>

<p>Většina protestantských / evangelických církví</p> <p>& progresivní otevřená církev atd.</p>	<p>Např. Lutherův větší příklon k Bibli jako zdroji víry. Velká angažovanost v sociálních službách. Zčásti ochota brát víru vážně i při vlastních politických rozhodnutích, samostatně přemýšlet a nabádat – i mimo rámec „témat morálky“. Vstřícný poměr k ekumenickému vztahu mezi církvemi. ...</p>	<p>Historicko-kritické studium teologie dnes, bohužel, často bere víru v mnohé a v kazatelských seminářích se potom učí, jak se to i přesto má kázat věřícím. Cesty ke spirituálnímu prohloubení víry někteří hledají, ale zřídka nabízejí.</p> <p>Zplošťování a příliš velká přizpůsobivost společnosti jsou velmi rozšířenými jevy a pronikly až do církevní činnosti. Mnohdy se církve dokonce podílely na problematickém vývoji společností orientovaných na výkon (kalvinismus). ...</p>
<p>Levicový katolicismus, feministická teologie,</p> <p>osvobozené teologie ve třetím světě</p>	<p>Velmi blízká životu lidí, velké, křesťanské motivované snahy o sociální a lidská práva atd.</p> <p>V tomto ohledu i vnitrocírkevní bdělost.</p> <p>Snahy najít i pro ženy přiměřenou spirituální a lidskou úlohu. Už nějakou dobu i určitá minimální míra otevřenosti vůči mystickým cestám zkušenosti. ...</p>	<p>U některých změlčení víry. Zčásti omezení na měřítka hlubinné psychologie nebo sociálních fenoménů (která platí pro všechny, i pro humanisty.)</p> <p>V rámci feministické teologie někdy víra inspirovaná starými kultury, která není prověřena z hlediska míry slučitelnosti s křesťanstvím. ...</p>
<p>Katolická církevní tradice</p> <p>& přísnější katolické snahy, např. o mariánské proroctví, a mystika</p>	<p>Zachování toho, co bylo této církvi dáno ve víře a rituálu. V rámci uctívání Panny Marie a jiných tradic i prvky, které některým jiným církvím chybějí. Velká angažovanost v charitativní práci a sociální bdělost i v celosvětovém měřítku. Částečně je brzdou obecného etického rozkladu společnosti.</p> <p>Přece jen některé náznaky zprostředkování některých metod (exercicie, jednoduché způsoby meditace) malému počtu příslušníků církve.</p> <p>U mystiků – kteří se v této církvi vyskytují hojněji – zčásti schopnost vcítit se do tajemství souvisejících s ukřižováním Ježíše. (Také např. známý teolog Rahner pochopil, že církve budoucnosti musí pěstovat mystiku). ...</p>	<p>Hodně se i v rámci církve sázelo na dogmata a schopnost církevního vedení prosadit se navenek, místo aby církve vsadila na empatii a chápavé poučení dnešních samostatných lidí. Morálně také většinou jen příkazy a zákazy. Malé usilování o jazyky, které musí církve v dnešní době najít, aby mohly věrouku živě zprostředkovávat různým lidem. Funkce morální brzdy nestačí na reálné změny a obnovu.</p> <p>Započatý proces vyrovnávání se s dřívější inkvizitorskou a válečnickou praxí a s dřívější spoluprací s určitými světskými mocipány je obtížný.</p> <p>Učení, že pouze vlastní církve je plnohodnotná.</p> <p>I mystikové byli často v nejlepším případě trpění, místo aby byla rozpoznána jejich funkce ukazovat cestu. ...</p>

<p>Křesťanské společenství a kristologie od Rudolfa Steinera; a křesťanští rosenkruciáni ;</p> <p>Zvláštní společenství jako hnutí Nového zjevení****;</p> <p>další směry, mj. na základě učení prof. J. Hurtaka</p>	<p>Takové přístupy ke Kristovi jsou spřízněny s mnoha zanedbávanými a zčásti po pronásledování vymýcenými přístupy gnostického křesťanství *** - není identické s „gnosticismem“ - , např. na základě Evangelia podle Jana. (Jejich absence způsobila mnoho jevů, které by bylo třeba v dnešní církvi vylepšit.) Existují zde různé školící způsoby, jak se otevřít na cestě k Bohu. U Hurtaka je to mj. práce s biblickým „božím jménem“.</p>	<p>Např. v antroposofii často jen „práce v Kristově smyslu“, nikoli jeho přímé zapojení do modlitby atd. (Křesťanská obec inspirovaná také R. Steinerem se k antroposofii přímo nepočítá.). (Vztah ke křesťanství není u všech moderních rosenkruciánských skupin na první pohled zřejmý.) Skupiny Nového zjevení, jako např. ty, které staví na spisech mystika Jakoba Lorbera, čerpají nejen z Bible, ale především z forem „proroctví“. Kdo si chce utvořit názor o jejich smyslu a problémech, musel by si osvojit rozlišující měřítko. ...</p>
<p>Některé organizačně obtížně uchopitelné kruhy na okraji křesťanství, např. blízké skupinám Nového věku (New Age)</p>	<p>Zčásti snahy o novou dobu za hranicemi nedokonalosti dnešních materialistických společností, potud spřízněny s věštbami Zjevení. Pohled soustředěný na svoje vlastnosti a zkušenosti a druzí nejsou obviňováni. Snahy o dialog mezi velkým počtem směrů. ...</p>	<p>Není vždy jasně rozlišováno mezi Kristem a údajnými Kristy, jakož i mezi „křesťanským povědomím“ některých směrů.</p> <p>Protože množství společných rysů mezi náboženstvími se týká pouze etických otázek a jen málo jich je v oblasti víry, rozdíl se zčásti odbývají vyumělkovaným vysvětlováním.</p> <p>Občas, protože Bůh stojí nad vším, není porozuměno tomu, že na zemi je třeba etických rozhodnutí mezi konstruktivními a destruktivními silami. Proto se tu objevuje tolerování problematických jevů a nedostatek oné etické vytrvalosti v obtížných situacích, kterou prosazovalo organizované křesťanství. Hnutí jsou málo společensky angažovaná. ...</p>

*Bylo by také možné zkoumat spřízněnost jednotlivých církví s příslušnými původními apoštoly. Různí lidé mají v různých církvích to, co jim pomůže postoupit o kousek dál.

** Jestliže se zajímáte o nějakou skupinu, a ona a) vám ponechá osobní svobodu a vaše styky s rodinou a přáteli, b) nenavádí vás k neetickým činnostem, c) nesnaží se vzít vám to, co vám patří (kromě církevního příspěvku, příp. církevní daně a dobrovolných darů), d) odvolává se na Bibli nebo na Nový zákon, případně na Ježíše Krista v jejich smyslu, e) uznává, že není jedinou pravou křesťanskou skupinou, pak většinou není označení sekta, používané často s hanlivým nádechem, na místě. Ať už jejich teologické interpretace vypadají jakkoli a ať jsou jakkoli posuzovány jejich další tradice, které lze najít téměř u všech církví – s výjimkou ev. protestantských svobodných společenství.

*** Např. přímo Jan, dále Kliment z Alexandrie, Origenes, paulikiáni, Joachim de Fiore, mister Eckehart, Tauler, Seuse, Mikuláš Kusánský (Cusanus), Jakob Boehme, Angelus Silesius, Paracelsus, Novalis aj. Takové kruhy mohly mít svá omezení stejně jako je mají všechny církve, jsou však také součástí celého křesťanstva. Bogomilové a kataři s nimi byli částečně spřízněni, avšak poněkud jednostranně unikali světu.

**** Viz také kapitulu „Jak přistupovat k prorockým“ – a obecně k „prorockým slovům“ a podobnému – v hlavním textu stránky Christuswege.net. Zdaleka ne všechny skupiny Nového zjevení se považují za konkurenci církví, proto také nebývá požadováno vystoupení z církve nebo přestoupení (např. Lorber). Jiné skupiny naopak jsou vůči církvím velmi kritické, protože dodnes ještě vnímají velké církve jako své pronásledovatele.

3. Východiska k řešení konfliktů mezi církvemi v ekumeně

Plné možnosti křesťanství jsou patrné teprve tehdy, vezme-li se v úvahu ekumenická mnohotvárnost církví. Kdo považuje za křesťanské pouze uznání jen nejmenšího společného jmenovatele známých učení velkých církví, upírá lidem a církvím přesně ty podněty, které by potřebovali, aby, ve smyslu rané církve, postoupili v nezbytné obnově zploštělého křesťanství. Je nutné, aby se křesťané od sebe navzájem učili. Přitom si však všichni zachovají svou identitu. Silnější povědomí soudržnosti v rámci mnohotvárnosti církví neznamena, že by se muselo usilovat o jednotné křesťanství. O tom se ani Kristus v listech sedmi církvím v Asii vůbec nezmiňuje; věděl, že lidé jsou rozdílní. Ani na jiném místě, kde se předpovídá doba, v níž bude existovat jeden pastýř a jedno stádo, se nepíše, že by toto stádo už nebylo uvnitř diferencované. Nejvyšší „pastýř“ je koneckonců Kristus. On je také jediný, kdo by mohl přímé sjednocení církví správným způsobem uskutečnit. Koho jinak poslechnout? Kroky tímto směrem však už lze podniknout. Následující řádky se zabývají problémy, které vedoucí kruhy velkých církví v současné době považují za hlavní překážky v této diskusi. (Většina lidí v církvích nemá zájem na zachování „překážek“.)

0. Katolická církev se na 2. Vatikánském koncilu v roce 1962 do jisté míry otevřela ekumenismu: uznala, že momenty jako slovo Boží, živá milost, naděje, láska a dary Ducha svatého, tedy momenty viditelné i neviditelné, existují i mimo katolickou církev a že „spásy“ a vykoupení je možno dojít i tam. Katolická církev je však i nadále považována za jedinou úplnou církev.

1. Nepřerušovanou „**apoštolskou sukcesí**“ (nástupnost) zajišťovanou vkládáním ruky od dob prvních apoštolů a s tím spojené svěcení biskupů a kněží katolická církev protestantům upírá. Proto prý nejsou plnohodnotnou sesterskou církví. Avšak některé evangelické církve vznikly s pomocí příslušných zemských knížat č2. ásteč3. ně i konvertováním, přič4. emž tedy museli přestoupit i vysvěcení katolič5. tí kněží. Ti se pak zase podíleli na dosazování dalších farářů do příslušných bohoslužebných č6. inností. Vkládání ruky za různými úč7. ely (svěcení, žehnání...) je veskrze biblicky odůvodněno. Kdyby se vykládalo v katolickém smyslu – což Bible výslovně nepředepisuje – tedy že musí existovat nepřerušovaný řetěz až do dnešních dnů, pak by se stále ještě naskytovala možnost, že evangelické církve vkládání ruky opět zavedou, tím by se nijak nepřipravily o lesk, a navíc ve vlastních řadách, případně mimo ně, najdou někoho, kdo je č8. lánkem onoho „nepřerušovaného řetězu“. To by však už eventuálně více otfáslu sebevědomím evangelických církví.

Ale je tu i možnost vzájemně uznat, že vztah ke Kristovu Svatému duchu, jinak zprostředkovaný vkládáním ruky, může být i přímo vymodlen. (To by dokonce mohl každý/á věřící. Proto také žijí lidé, kteří zjevně mají zvláštní schopnosti ke křesťanskému uzdravování vkládáním ruky, aniž se jim kdy dostalo církevního svěcení; dokáží to dokonce lépe než většina vysvěcených.) Z toho by bylo možné vyvodit, že Ducha svatého může klasickým způsobem předávat i pastor. Naopak tato varianta by pravděpodobně byla cizí sebevědomí katolické církve. (Evangelická církev to také nepraktikovala, a tak nikdo nezískal výhody.) Přísně vzato by to katolická církev mohla uznat jako možnost, kterou by pouze omezila prohlášením, že normálními prostředky nelze zkontrolovat, zda Duch svatý, takto předán, bude mít stejně platný účinek. Kdykoli by však měla po ruce lidi, kteří by jí pokaždé mohli říci, jak platný či neplatný výsledek je (například lidé jako páter Pio atd.). Navíc i pro dosavadní katolické svěcení existuje pravděpodobné omezení. Co se stane s takovým posvěceným, který se nějak drasticky provinil a proudění Ducha svatého zřejmě zmařil? Byl by ještě schopen Ducha svatého předávat? I to jsou otázky, na které bez zkoumání, případně bez lidí jako páter Pio, nelze skutečně spolehlivě odpovědět.

2. Otázka role Petrova úřadu, tedy **papeže** pro ostatní církve, souvisí v katolické církvi s její koncepcí zjevné, úplné jednoty církví pod jeho vedením. Ježíš Petrovi přikázal, aby „pásal“ jeho „beránky“ a „ovce“(Jan.21). Ježíš tím však Petrovi nepřihradil ostatní uč10. edníky a okruhy jejich žáků, nýbrž celou škálu existujících křesťanů: např. starých „7 církví v Asii“ (v.v.) měl na starosti Jan a nikoli Petr; o č11. etné komunity se staral Pavel, atd. Otázkou tedy je, co by takové „pasení“ Petrovým nástupcem mohlo znamenat za dnešních okolností. Zástupci ortodoxních církví před několika lety naznač12. ili, že by souhlasili s „č13.

estným primátem" papeže bez jeho přímé mocenské funkce vztahující se na jiné církve, podobně jako tomu bylo v raných č. 14. a 15. letech, kdy byl římský biskup obecně uznáván jako první mezi sobě rovnými. Uvažovali o tom dokonce i někteří protestantští teologové. Vatikán to tehdy nepřijal. Papež však později za svou osobu prohlásil, že ostatní církve by měly s ohledem na jednotu církví uvažovat o tom, jakou roli by podle jejich názoru mělo papežství hrát. Úvahy nikomu neuškodí. Kdyby se církve spojily, jistě by si společně zvolily i svou špičku.

3. Protestantské církve postrádají v katolické církvi připuštění **ordinace žen na kněze**. Avšak i ortodoxní církve a část anglikánské církve, dokonce i protestantské církve, mají s touto otázkou v mnoha zemích potíže. Na druhou stranu existuje i v katolické církvi hnutí „My jsme církev“, které požadavek ordinace vznáší. I když je to velmi důležitá otázka, není nutné, aby byla řešena speciálně v souvislosti s cestou k jednotě církví. Vlastně je požadavkem, který si musí vyřešit každá církev jednotlivě v souladu se svým vědomím. Vatikán by zatím pouze nesměl evangelickým církvím upírat, aby k ordinaci žen přistupovaly jako dosud, i když sblížení bude pokračovat. Samozřejmě může být odlišná praxe pozitivní výzvou, aby na problému pracovaly i ostatní církve.

V Bibli (u Pavla) se uvažuje nejprve pouze o částečně rozdílné tradiční funkci mužů a žen v církvi. V době, kdy kruh učedníků ještě věděl a zažíval, jak důležitá byla role např. Marie, případně dalších žen, dokonce i při svatodušní události, nebylo vůbec řeči o tom, že by ženy obecně měly mít menší práva. Slova „Ženy nechť ve shromážděních mlčí“ jistě měla jiný význam, než jaký do nich byl později zinterpretován, a mají se zmíněnými dnešními otázkami jen málo společného. Protože však lze pochybovat, že to všichni svorně pochopí, zbývá jen argument nevhodnosti považovat za současného stavu tuto otázku za zásadní bod, od něhož by se měly odvíjet snahy směřující k jednotě církví. Kdo se domnívá, že by mohl začleněním této otázky do diskuse o jednotě posunout ordinaci žen v církvi dopředu, zřejmě bude rovněž zklamán. Je lepší jednat o dvou tématech jako o dvou tématech. Až budou církve ke sjednocení blíží, ukáže se, kam která církev došla.

4. S **mariánským kultem** známým z katolické a pravoslavné církve se v protestantských církvích sice nesetkáme, není to však považováno za stěžejní sporný bod na cestě k větší jednotě církví - 2. Vatikánský koncil uznal, že v liturgii mohou existovat rozdíly v závislosti na založení věřících, a to i takové, které se mohou vzájemně obohacovat. V evangelických církvích se v 50. a 60. letech objevily jednotlivé pokusy zavést vhodnou formu mariánského kultu.

5. Na jednu stranu je pochopitelné, že **církevní právo (CIC)**, jehož dřívější podoby byly různě zneužívány, je vůbec ožehavým tématem. Úloha, jakou v katolické církvi zaujímá tradiční církevní právo, a jež podle Bible není naléhavá, by však nemusela být otázkou blokující snahy církví o větší jednotnost, jak se domnívala Evangelická církev Německa. Týká se především každé církve jednotlivě. Každá církev může mít své stanovy, a tedy i nějakou formu církevního práva, dokonce je do určité míry musí mít, pokud existuje jako svébytná jednotka či podjednotka. Změna takových vnitrocírkevních norem je rovněž věcí jednotlivých církví, a to do té doby, dokud nikdo nepožaduje, aby všichni přijali jeho pravidla. A dokonce i kdyby někdo chtěl diskutovat o takovém převzetí, bylo by i katolické církvi jasné, že by to předpokládalo nový, společný koncil, který by vytvořil společné, nové církevní právo, nebo by k tomu dal podnět. Stejně jako je ona v roce 1983 přizpůsobila nové teologii lidu Božího přijaté na 2. vatikánském koncilu v roce 1962. Není tedy na místě, když je zde toto téma prezentováno jako překážka sjednocování.

6. Další sporný bod, otázka **ospravedlnění člověka před Bohem** na základě jeho konání nebo díky vykupitelskému činu Ježíše Krista, může být vzhledem k dosaženým společným stanoviskům evangelické a katolické církve prohlášen za dostatečně objasněný.

Bylo by tedy docela možné, že se církve budou ve smyslu ekumeny navzájem stále více přibližovat, než aby Krista trýznily tím, že se každá bude proti ostatním vymezovat.*) Nezávisle na tom však už dnes můžeme zažít „obecnou církev“ v duchu Ježíše Krista, která sestává ze všech, jež po svém způsobu Ježíše Krista následují a snaží se „vykonávat vůli otce“ – bez ohledu na to, v jaké církvi jsou. I když jsou mezi nimi tací, jež nejsou členy žádné církve ani náboženské obce, ani se neustále neohánějí pojmem Ježíše. Na tom je, ve vztahu k církvím, postavena webová stránka „Kristovy cesty“. Snahy o viditelnou jednotu však zůstávají navzdory těmto pokusům nenaplněny. Podobné snahy musí skutečně vycházet z vnitřního zájmu, pouhý podpis na prohlášení dokumentu nestačí.

*) v. "Ježíšův křest v Jordánu": poznámka.

Přitom by se církve jako je katolická mohly inspirovat příslušnými křesťanskými poselstvími ortodoxní křesťanky Vassuly Rýenové obsaženými v prvním svazku spisu „Pravý život v Bohu“. Katolická církev

označuje takové spisy za „soukromá zjevení“ ([Inspirace](#)), už nic nenamítá proti jejich zveřejnění, kriticky je zkoumá a vyhrazuje si pozdější, konečný úsudek. Často však obsah přesahuje inspirace významné pouze pro osobní život daných jedinců. (Tato webová stránka poskytuje bibliografické údaje pouze jako dodatečné odkazy, naše poznatky jsou nezávislé.)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Inspirace a církve

Nový zákon líčí přímou inspiraci jednotlivých věřících, ale i dary Ducha svatého jako něco důležitého, co obecně patří ke křesťanské existenci (*srv. např. 1. Kor. 14,26; Marek 16,17*). Cesty k těmto darům však byly mnohdy ztěžovány.

Vedle letničních církví uznává např. i katolická církev možnost vyslovených poselství. Ta ovšem rozlišuje mezi „všeobecným zjevením“ určeným pro všechny lidi, které ztělesňuje bible, tradice a učitelský úřad, na straně jedné a „soukromým zjevením“ na straně druhé. Pokud soukromá zjevení obsahují smysluplné poselství pro život dané osoby či její bezprostřední okolí, jsou za určitých okolností uznána za platná coby zjevení Ducha svatého, nejsou však nijak zvlášť podporována. Kritická reakce ze strany katolické církve přišla často teprve tehdy, když poselství překračovala svým obsahem soukromý život a obracela se na církve a na lidstvo, např. v Kristových či Mariiných poselstvích. Od doby papeže Pavla VI. je oficiálně povolen tisk takových spisů v nakladatelstvích spjatých s církví. Zčásti však byla taková poselství zas a znova potlačována, např. 3. poselství z Fatimy. Církev si vyhrazuje pozdější definitivní slovo. Všichni, dokonce i kongregace víry jsou nabádáni k tomu, aby při eventuálním bližším prověřování ctili právo na vyslyšení, resp. férové zacházení uvedené v *can. 844 §3. Can. 220* kromě toho zakazuje neoprávněné poškození (ke kterému by mohlo dojít unáhleným veřejným odsouzením).

V mnoha dalších církvích tato oblast nehraje velkou roli nebo tyto církve nevyvinuly zvláštní praxi v zacházení se zjeveními. Na druhé straně existuje mnoho takových jevů mimo hranice církví. Celkově se zdá, že Bůh má zájem na tom, aby byli lidé i tímto způsobem neustále nově podněcováni, řádně vyučováni a varováni. - Toto je celoživotní, obtížný proces učení a šířit taková poselství předpokládá vlastně zvláštní povolání i zvláštní propojení s Bohem a odpovídající přípravu.

První apoštolové – lidé, kteří mohli jít za Ježíšem díky darům, které jim byly dány – kázali podle *1. Kor. 14,26* o tom, že přímá zjevení a jejich výklad jsou součástí jejich shromažďování křesťanů. *1. Kor. 12,4-7*: "Každému je dán zvláštní projev Ducha ke společnému prospěchu ". Podle *1. Kor. 12,28* je role apoštolů nejdůležitější před rolí "proroků" *) a učitelů. V *1. Kor. 14* je rozlišováno mluvení jazyky k vlastnímu užitku a proroctví k užitku obce. Lidé s proročnými dary byly velmi ceněni, zvláště když ostatní učedníci nebyli automaticky schopni tento úkol naplnit. (*např. Mat. 10,41*).

Rozlišující charakteristiky:

Zde nejde ani tak o otázku, zda vůbec existují inspirace, které se dají připočítat k autosugesci nebo masové sugesci. Ten kdo studuje takové fenomény v křesťanství bez předsudků, může si rychle všimnout, že taková zužování čistě psychologických pokusů o vysvětlení ve většině případů nepostačují.** Až po tomto poznání začínají teprve vlastní zajímavé otázky.

- Je třeba zkoumat, co je z Ducha pravdy a co ne; *srv. 1. List Janův 4, 1*. Musíme však při tom být velmi opatrní a pozorní. Z hlediska samotné Bible to nebylo vždy tak, že kněží mohli zjevení Ducha posuzovat na základě teoretických teologických vlastností. Pouze velmi málo lidí bylo schopno bezprostředně vnímat, z jakého ducha svědectví pochází. Proto je ve smyslu Matoušova evangelia (*Mat. 7, 15-20*) třeba proročké dary posuzovat především podle jejich plodů. Ty dary, které vedou ke Kristu – např. k obrácení spojenému s pozitivní změnou v životě či k duševnímu a tělesnému uzdravení, by bylo jen velmi stěží možno odsuzovat jako nepravé nebo jako pocházející od ďábla. Takové dary jsou totiž spojeny s milostí - *Jan 15,5*: "beze mne nemůžete činit nic ". Pozitivním znakem darů je i to, že jejich prostřednictvím vzroste i láska ke Kristu a k bližním. Viz také varování před souzením v *Mat. 7, 1; Mat. 12,24-30* a ve *Skutcích apoštolů 5,38-39*. I z hlediska morální

teologie a světských právních zásad by bylo nesprávné, pokud bychom v případně pochybnosti soudili. Dalším rozlišovacím znakem může být skromné chování takových lidí. Duchu božimu totiž může naslouchat pouze ten, kdo je „potichu“. Znalosti teologie tu nehrají vůbec žádnou roli, často byli pro dary vybírání prostí lidé ("laická charisma"). Vzdělání lidé dokáží takové dary vnímat pouze tehdy, pokud nejsou nafoukaní a neuvažují stereotypně. V takovém případě patří k „chudým duchem“ podle *Mat. 5,3*. (K „chudým duchem“ například nepatřili ani racionalisticky a materialisticky uvažující saduceové, ani farizeové, kteří většinou ustrnuli v náboženském rozumovém věděni.)

- To, že žijete svůj život důstojně jako lidé a plníte svoje každodenní povinnosti, však také poskytuje prostor Bohu, Otci Všemohoucímu, jaký si zaslouží ve vašem životě. (Z Mariiných poselství těm, které ji viděly v Garabandalu i jinde.)

- Takovým znakem je i láskyplný vztah podle Kristovy etiky - viz např. *Mt 7,12*. Člověk dostává prostřednictvím svého s Kristem spojeného Já větší kontakt s duchem - který je nad rozumem. To se může stát tím výrazněji, čím více se dostane do souladu s božskými vlastnostmi jako je láska. Etika však zde ovšem automaticky neznámá že by se musel přizpůsobovat obvyklým tradičním představám o zbožných lidech, například co se týká oblečení, chození do kostela atd.

- Například tam, kde by ten, kdo se agresivně odvolává na inspiraci Kristem, šířil někde vyčtené, všeobecně rozšířené pomluvy odsuzující ty kdo jsou křesťané jako on, a tím podněcoval neshody, byla by zvlášť velká pravděpodobnost, že se nejedná ani o oprávněnou aktivitu ani o pravdivé poselství Krista nebo Ducha svatého.

- Dalším důležitým momentem je svoboda vůči vnějšímu duchovnímu útlaku. Duch svatý není svázán vzájemným lidským rozděláváním a potřebuje svobodu. *Skutky apoštolů 5,29*: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi“. Tím ovšem nechceme popřít, že duchovní doprovázení má i nadále svůj smysl. Není přece nutné, aby všechny generace začínaly od počátku.

- Často se také zkoumala kritéria jako „nadpřirozenost“ například: doprovodné jevy v některých případech tak zvané „vytržení“ (chybí mžikání očí, mění se srdeční frekvence, zpomaluje se puls, zvyšuje krevní tlak – při nepřítomnosti známek manipulace nebo drog); nebo to, že osoba nemohla sdělované vědět atd. To však není rozhodující, protože Duch může využívat také „přirozené“ vlastnosti člověka.

Existuje mnoho forem, jejichž prostřednictvím se může poselství Ducha projevit. Uvedme např. tzv. vnitřní slovo / „vnitřní hlas vycházející ze srdce“ při plném vědomí – tedy nezaměňovat za schizofrenické nebo hypnotické jevy. V některých případech bude také jasné, že má jiný charakter než telepatické jevy. (Srovnej "*Vom Inneren Wort*" - O vnitřním hlasu, Výběr z *Johannes Tennhardt, a j., Lorber-Verlag, Německo*). Občas se vyskytuje i stav podobající se transu, ve kterém člověk ustupuje do pozadí. I v takovém případě je třeba podle okolností (např. druh naladění, resp. spojení s Bohem) zkoumat, zda se nejedná o normální trans, tedy o zúžení vědomí, při kterém se mohou vyskytnout i velmi problematické inspirace ve smyslu spiritizmu, které by mohly zúčastněné lidi oslabit. Kromě toho je možné, že někdo něco vnitřně zakouší jako vizi, světlo nebo myšlenku a následně to pak vtělí do slov. Vyskytuje se i přímé psaní, ovšem při plném vědomí, na rozdíl od automatického psaní ve spiritizmu, které se odehrává v transu. Duch svatý nemusí hovořit pouze prostřednictvím přímého oslovení z duchovního zdroje. I myšlenka, rozhovor, článek či kniha mohou pocházet z tohoto zdroje inspirace. Duch svatý totiž může lidskou kreativitu podnítit právě tak, jak chce.

K Duchu svatému obecně viz *Jan.3,8; Jan 14,26* a *hlavní text Kristovy cesty, 1. část, kapitola "První letnice"*.

K proroctví coby vizím budoucnosti viz příslušné kapitoly v *hlavním textu Kristovy cesty, 2. část, např. kapitola "Jak přistupovat k proroctvím"*.

Na tomto místě bychom rádi uvedli několik starozákonních míst hovořících o charakteru proroctví. Je třeba upozornit na to, že předpoklady se od té doby změnily (starý druh proroctví až do Ježíšovy doby prakticky usnul a bylo ho třeba nově obnovit: *Jóel 3,1-2; Ámos 3,7-8*).

**) V některých případech se mohou i lidé skutečně s inspirativními schopnostmi někdy dostat do stavů, které se podobají známým psychickým poruchám – třeba s nutkavě pokračujícím tokem vnitřních dialogů a trvalou neschopností nakládat s pozemskými nezbytnostmi. K vyhnutí se takovým excesům by bylo třeba dbát kromě uvedených hledisek na následující vnější předpoklady: dostatek spánku, dostatek stravy dostatečně bohaté na vitaminy B – to znamená opatrně v této souvislosti s půstí. Třebaže s tím není dostatek zkušeností, udržovat jasné naladění na žádoucí pramen, tedy na Krista, žádná příliš dlouhá

zasedání, která by nabízela příležitost k odbíhání a „překrucování“, dostatečná snaha přiblížit se také znovu k pozemské současnosti mimo intenzivní vnitřní zážitky; seba-vědomé zpracování slyšeného. Pomocníci, duchovní průvodci, terapeuti a jim podobní mohou v takových případech často opravdu pomoci, jestliže mají specifické zkušenosti/znalosti, k čemuž patří brát vážně nejen momentální porušenou náladu, ale také neporušený základní fenomén.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

K čemu potřebuji církev nebo společenství?

Je sice možné nalézt zcela individuální, vnitřní spojení s Ježíšem Kristem a Bohem. To je podstata. Někoho, kdo dá na takové jemné pokyny, může přímo Bůh vést k nezbytným vnějším podnětům.

Existuje však další rovina tohoto spojení, která se může uplatňovat teprve ve společenství: „Neboť kde jsou dva nebo tři shromážděni ve jménu mém, tam jsem já uprostřed nich.“ (Matouš, 18,19-20). To je nejprve jednoduše to, co to doslova vypovídá. Nikoli tak snadné, avšak v podstatě možné by to bylo také na dálku, když se lidé na určitou dobu domluví. Mystik by podobnou sounáležitost mohl prožívat dokonce i bez předchozí domluvy. To by však pro většinu lidí byl příliš vysoký požadavek. Člověk se většinou nerodí, aby se stal poustevníkem.

Taková forma modlitebního společenství může vyústit například v pravidelná setkání domácího kroužku. Lze to prožívat v církevní komunitě či v jiném vhodném individuálním společenství věřících. I když by ta či ona církev chtěla na základě své tradice nadměrně zdůrazňovat svou úlohu, nemění to nic na smyslu věci.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Sedm pečeti

Následující vize nejdříve popisuje uctívání Boha „čtyřadvaceti starci“, „sedmero duchy před božím trůnem“ a „čtyřmi živými bytostmi“ – čímž jsou vyjádřeny rozdílné prakvality a stvoření. Pak se líčí, jak pouze „Beránek“ – s Kristovými atributy – mohl otevřít sedmkrát zapečetěnou knihu – *Zjevení 4-8,1*. Tato vize se odehrává v „nebi“ – v této souvislosti v boží sféře. Obsahy pečeti jsou nejprve prezentovány v rovině, jejíž síly jsou charakterizovány symboly – čtyřmi koňmi různě zbarvenými, případně čtyřmi jezdci. Ze změn na této rovině, srovnatelné s obraznou rovinou snů, vyplývají jen nepřímé účinky na pozemské dění.

I přes charakter těchto textových částí, primárně zaměřený na celkový vývoj psychické roviny, je na začátku také psáno „a ukážu, co se má stát potom“, to jest po sedmi církvích. V souladu s tím se R. Steiner a Arthur Schult pokusili nastínit pro zemi dalších sedm „kultur pečeti“ souvisejících s očišťováním příslušné roviny vědomí. „Kniha pravého života“, která vznikla v Mexiku inspirována Kristem, vkládá do 7 pečeti celé dějiny od dob „Kaina a Ábela“ až po nadcházející čas dokonání.

Rozhodně tento text neumožňuje jasnou identifikaci s fyzickou zemí současnosti. Jestliže by se ve stylu protestantských svobodných společenství tímto směrem uvažovalo, pak by se mohlo eventuálně dospět ke slabým odezvám prvních čtyř pečeti v obou světových válkách, v následné rovnováze strachu mezi Východem a Západem a v hladu a epidemiích. Případně by se mohlo připojit náboženské pronásledování a katastrofy kosmického původu: meteory, zemětřesení, nebo možné změny zemských pólů, viz kapitolu „Sedm posledních pohrom“.

Už například scéna v *Evangelium podle Jana 2* – Svatba v Káně Galilejské a jak Ježíš vyhnal prodávče a penězoměnce z chrámu – viz *naše kapitola k tématu* – připomíná svým unifikujícím, příp. bojovým charakterem tyto části *Zjevení*.

Ježíš v 5. kapitole *Evangelia podle Jana* prorokuje rozlišování duchů, kteří spáchali zlo a těch, kteří vykonali dobro, a toto líčení přechází mezi 6. a 7. pečeti v duševní „označení vyvolených z dvanácti kmenů“ a v „triumf vyvolených v nebi“.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Sedm polnic

I vize andělů se sedmi polnicemi se odehrává v „nebi“ – *Zjevení 8,2 – 11, 19*. Stoupající „modlitby posvěcených“ a „oheň z oltáře“ vržený na zem, i polnice používané jako nástroje ve sféře hlavy odrážejí spíše duchovní rovinu, jak by tomu bylo i u snů s podobnými symboly. Zde je tato rovina výchozí základnou změn, které mohou částečně zasahovat až do pozemského, kde rozvíjí nejrůznější stíny.

Navzdory především duchovní, nefyzické povaze zmíněné roviny byly i zde učiněny pokusy chronologicky ji začlenit po pečetích např. jako pozemské „kultury polnic“. Najít i v dějinách současnosti odezvy polnic je obtížné. Nebylo by vyloučeno vidět odumírání lesů a jedy v životním prostředí v souvislosti s kvalitou první a druhé polnice. U třetí polnice se nejednou vynořila domněnka, že pochodeň, která padla na třetinu vod, se jmenuje Pelyněk = Černobyl. Čtvrtá polnice by mohla upozorňovat na postavení hvězd, jaké bylo například v polovině srpna 1987 v kosmickém trojúhelníku všech planet. Tehdy část stoupenců hnutí New Age – podle indiánského vzoru se nazývají „válečníci duhy“ – aniž se odvolávala na apokalypsu, ale s odkazem na apokalyptický počet 144 000 lidí, uvažovala o údajném začátku cesty do nového věku, případně o stanici na ní. (1991) Pátá polnice – dým z jícnu propasti, železné kobylky, pět měsíců trýzně... – by mohla vzbudit dojem, že válka v Zálivu je přinejmenším vnějším obrazem síly této polnice a jejím pokračováním k šesté polnici. Sedmá polnice uvádí do „Božího chrámu“, opět provázena blesky a hlasy a hromy atd., což může mít i vnitřní, mystický význam.

Při sedmé polnici se také ozývají hlasy, podle nichž se už „vlády nad světem ujal náš Pán a jeho Mesiáš“. Alespoň na duchovní rovině se už rozhodlo leccos, co na zemi ještě není úplně zpracováno. Síla „polnic“ je srovnatelná se silou „vidění“ (*Matouš 17 a naše kapitola*) a silou učení v jeho okolí, jakož i silou kázání na hoře (*Matouš 5-7*) atd.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Sedmero zahřmění“ a dva proroci

Po šesté polnici zaznělo „sedmero zahřmění“, jehož obsah má Jan „zachovat v tajnosti“ a nic nepsat. Potom je „změřen Boží chrám“. Dva proroci jsou zabiti a vzkříšeni k životu. *Zjevení 10- Zjevení 11, 14*. Zde je zřejmá příbuznost se vzkříšením Lazara v Evangelii – *k tomu naše kapitola a Jan. 11*.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Žena a drak

Ve všech fázích se na dění podílejí nositelé spiritualismu a různé síly, které působí proti nim. V textu se někdy podrobněji píše o jedné straně, jindy o druhé. Znamení na nebi, „žena oděná sluncem s měsícem pod nohama a s korunou dvanácti hvězd kolem hlavy“ – *Zjevení 12* – nepochybně ukazuje „Sofii“, matku nebes a světů, méně už aspekt matky země. *Viz v kapitole „První svatodušní událost“ v této práci*. Její částečný vztah k Marii už byl zmíněn. Marie, což je také symbolické, ve stáří žila v jeskyni, v níž byla dříve uctívána matka bohů Kybele, jako by sem

chtěla vnést něco nového. Její „dítě“ ve Zjevení – dítě nebeské bytosti musí být nejdříve rovněž považováno za nebeskou bytost – které má později pást národy „železnou berlou“, to jest mj. stále se dovolávat jejich upřímného, individuálního jádra, bude odkazovat na určité působení kosmického Krista. Výraz lze také přeložit jako „železnou hůlkou“, a tak se stane nejen královským symbolem, nýbrž i symbolem „zasvěčujícího“ a může souviset i s „nebeskými vojsky“. Více v kapitole „Sedm posledních pohrom“.

Zde je patrný také dílčí vztah k povaze umývání nohou a předcházejícího pomazání v Betanii, které vykonala Marie – viz naše kapitola „Kristus a umývání nohou“ a *Evangelium podle Jana 12,13*. A obsažen je tu i návrat k motivu rození na stále vyšších rovinách vývoje.

„Drak“ se svými zápornými anděly je rub. „Michael a jeho andělé“ je v kosmu přemohou a svrhnou na zem. Nebe a země teď ženu proti nim chrání.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Sedmihlavá šelma z moře

Ve vizi vystupují i obě další negativní síly. Nejprve ta, která je zaměřená spíše na přání a lehkomyšlnost – *Zjevení 13, 1-10*, srov. s naší kapitolou „Pokušení“ a *Janem 13,1-10* a *Matoušem 4, 5-11*. Sedm hlav je dále, přímo ve Zjevení, vyloženo jako sedm pahorků, na kterých sedí nevěstka Babylón, a také jako „sedm králů“. Deset rohů je přímo ve Zjevení vyloženo jako „deset králů“, kteří budou zajedno ve svých úmyslech a svou sílu i moc dají té šelmě.

Mj. kvůli „sedmi pahorkům“, které by mohly připomínat Řím, město sedmi pahorků, existují křesťanská protestantská svobodná společenství, která v „nevěstce Babylónu“ spatřují papežství. To však je dost vykonstruované a navzdory historické problematice katolické církve nedostatečně kryté ostatní symbolikou. Ve Zjevení (18:11-23) se jednoznačně vyzdvihuje souvislost se světovým obchodem. (Viz. Kapitola „Sedm posledních ran a konec BABYLONU ...“.) „Obraz“ šelmy podle následující kapitoly Zjevení 14 by mohl mít co dělat s lživými obrazy Ježíše. To může souviset i s mýlícími nebo kultovými multimediálními závěry.

Podstatné svůdné síly této „šelmy“ mohou být proměněny silou *popsanou v naší kapitole „Bičování“ – Jan 19, 1*.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Šelma ze země s dvěma rohy.

Toto je negativní síla zaměřená na materialistické nátlaky – *Zjevení 13, 11-18*; srov. s naší kapitolou „Pokušení“ a *Matoušem 4, 1-4*.

Souvislost mezi označením lidí na čele a ruce jakož i číslem 666 v těchto kapitolách, což je pojímáno jako předpoklad pro možnost kupovat a prodávat, se velmi jasně odráží už i v dění na světě. Vývoj možností propojovat počítače do sítí, šekové karty, čárkové kódy se třemi dvojitými čarami jako omezení = 666 v tomto kódu, přístroje na osobní označení na hlavě nebo ruce, v Kanadě už vyvinuté, příp. v Malajsii v rozsáhlém pokusu otestované, jméno „La b?te“ = šelma, zvíře pro staré výpočetní středisko ES v Bruselu, mezinárodní bankovní kód 666 atd., to vše prokazuje určitou tendenci. Ať už různá označení vznikla nevědomě, nebo třeba vědomě, případně s vtipným úmyslem. Biblická „šelma ze země“ je také totožná s „modlou mamonu“.

Další, dosud ještě úplně nepotlačenou tendencí je přistupovat ke stále naléhavějším ekologickým problémům nejprve s neúčinnou technickou ekologickou kosmetikou, potom však nastolením tím

tvrdší klamně technokratické ekodiktatury, místo aby se uplatňovaly účinné demokratické, případně obyvatelstvem vědomě podporované zásadní podněty ke změnám. Rozeznání povahy možných manipulačních mechanismů je posune k jejich zániku. Tento proces souvisí se silou *zmíněnou ohledně korunování trnovou korunou – naše kapitola a Jan 2-3.*

Ani v kapitolách o drakovi a obou šelmách netvoří případné odezvy v událostech současnosti celý obsah. Vše se odehrává, jak bylo řečeno, nejen na fyzické zemi. V následující obnovené vizi 144 000 (Zjevení 14) znovu vystupuje, jedna po druhé, několik bytostí, ev. andělů, kteří na zemi „sklízíjí“ dvě různé skupiny lidí. Spojenci šelmy jsou vrženi do „lisu Božího hněvu“, to jest přenechání působení přírodních zákonů. Ovšem zdůrazněme, že Zjevení ve skutečnosti nezná „věčné zatracení“, nýbrž nakonec všichni mohou najít cestu k Bohu a ve vyšším smyslu je jim vše obklopeno. *Srov. Zjevení 22 a kapitola o „Nové zemi“ v této práci.*

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Sedm posledních pohrom“ a pád „Babylóna“; ...Návrat Ježíše Krista

Ti, kteří zůstali pevní před šelmou a jejím obrazem, se objevují v další vizi, v rovině popsané jako „jiskřící moře, planoucí ohněm“. Ze „svatyně stánku svědectví v nebi“ opět vychází sedm andělů přinášejících „sedm pohrom“ se „sedmi zlatými nádobami naplněnými hněvem Boha“, které vylévají na zemi, na „moře“, do „řek a pramenů vod“, na „slunce“, na „trůn šelmy“, na „Eufrat“ a do „ovzduší“ (*Zjevení 15,5-21*).

Na jedné straně tu pozorujeme ještě vyšší rovinu vědomí, na druhé straně může tato rovina v ještě větší hloubce a s ještě většími existenčními důsledky rozvířít i všechny živly země a viditelné části kosmu, jenž ji obklopuje: nádory, jedy, utrpení, oheň, temnotu, nečisté „duchy“ a ještě vyvolat celosvětovou katastrofu s posouváním kontinentů, ponořováním souše nebo potopami, pády meteorů a rozpadem materialistické civilizace „Babylónu“ na tři části, případně jejím úplným zničením – *Zjevení 17-18,24*. Možnost, ev. „časové okno“, pro takové dění se ukázala už u šesté pečeti.

I zde lze koneckonců vycházet z větších časových úseků. Avšak *Ježíšovo promlouvání na rozloučenou* (např. v *Markovi 13*) a četná proroctví, která se vynořila následně po Janově apokalypse, svorně ukazují na zásadní zlom kolem roku 2000, který změní všechny cesty. (Viz výše: Jak přistupovat k proroctvím) Vědecké poznatky, které ještě nebyly v plném rozsahu svého významu pochopeny, ukazují stejným směrem. Velký úbytek magnetického pole Země, nezvyklá četnost zemětřesení a značná aktivita sopek, „zjasňování“ Slunce nezávislé na klasických cyklech sluneční aktivity i průběh maxima slunečních aktivit v letech 2000... bdělým lidem naznačují, že se tu děje něco neobyčejného.

Pokud by se magnetické póly náhle znatelně posunuly, nebo se dokonce zhroutilo magnetické pole a potom se znovu vytvořilo v opačném směru, jak tomu v dějinách Země už několikrát bylo, nastal by zásadní geologický převrat. Ten by s sebou přinesl nejen novou situaci pro lidstvo, ale i nový věk v dějinách Země. Kdyby například magnetický „Van Allenův pás“ kolem Země na čas přestal plnit svou pravděpodobnou funkci ochrany proti částicím a „kosmickému prachu“, snadno by se mohly stát skutečností i pády meteorů předvídané v proroctvích.

Vlastní mj. poznatky mj. sice naznačují, že k rozsáhlé zkáze, které se mnozí autoři obávají, už nemusí dojít, a to ani v podobě atomové třetí světové války či totální ekologické katastrofy, ani ve smyslu teorie posunu pólů rotační osy nebo jejich obrácení na kosmickém pozadí. V základech takových vizí se mnoho změnilo.

Protože však jsou skutečně v chodu na jedné straně apokalyptické procesy božího zaměření a na druhé straně manipuluje egoistická část lidstva a jeho „elita“ řadou přírodních procesů, i když lidstvo leccos ovlivňuje i pozitivně, **mohlo by se stát, že by nezbytně muselo dojít k omezeným**

zemským změnám a „novému nastavení“ zasahujícímu až astronomické sféry. Kromě toho by nastaly změny uvnitř lidstva a v jeho vědomí.

Často byly předpovídány „antikristovské“ diktátorské snahy těch, kteří si chtějí zachovat svou moc, i zkrácení, případně konec staré doby způsobený oním geologickým převratem provázeným až třemi dny temnoty. Takovou změnu tedy nelze prostě odbýt jako nesmysl.

V této souvislosti se ze **zjevení Panny Marie v Garabandalu** prorokuje „**velké varování**“, které ukáže všem lidem na světě bez jakéhokoli ohledu v jejich nitru, co musí v sobě (nechat) překonat - srov. Jan 16:8 -, pokud chtějí proniknout ke Světlu (srov. Jan 16:13; Zjevení 14:6-20). Toto je spojeno s viditelným zjevením na nebesích. Do jednoho roku po tom se má stát „**velký (uzdravující -) zázrak**“, a má nechat znamení v Garabandalu. Pouze pokud se potom lidstvo neobrátil, má později dojít k mnohokrát oznamovanému velkému „**trestnímu soudu**“ („misek hněvu“) prostřednictvím „**ohně z nebe**“ (mimo to viz Mt. 24:28). (Franz Speckbacher, „Garabandal“ str. 120...-německy mluvící-. V literatuře o zjevení Panny Marie často nacházené komentáře psané z přísně katolického hlediska by neměly lidi klamat v tom smyslu, že prorocké předzvěsti platí pro celé lidstvo.) Potomto by lidé třeba muselivšechno znovu uvážít. Možnou přípravou by mohlo být, - vedle očištění vlastního života - modlit se již nyní za silnější (očišťující a osvěčující) zásah Ducha svatého.

V novějších „sděleních“ atd. se mluví o „nulové zóně“. Podle se toho ti, kteří jsou už dostatečně zralí, na zemi ponoří do kosmicko-spirituálního silového pole – často nepřiliš přesně nazývaného „fotonový prstenec“ – a mohou vést ve fyzické podobě život se schopnostmi „světelné částice“ vyšších dimenzí (viz kapitola „Vzkříšení“ a „Říše míru“).

Prorocství ohlašují i nápomocné akce jako občasné „úniky“ lidí připravených Kristem nebo anděly, či předběžné evakuace a jiná pomoc plynoucí z pozitivní mimozemské sféry. Člověk musí na základě náboženství či světového názoru sám vědět, odkud pomoc očekává. Protože i v kosmu existuje světlo a stín, je vzhledem k pravděpodobné složitosti dění dobré při všem vždy prosit o Kristovo vedení a **uplatňovat vlastní rozlišovací schopnost – neboť ta je specifickou pozemskou cestou vedoucí k jednotě v souvislosti s tím, jaké nové síly shora přijdou.**

V této pasáži v podstatě jde o poslední možnosti rozhodnutí, a to všech jednotlivých lidí v jejich duši, zda se dále chtějí podílet na rozvíjení až do „říše míru“, jak s ní Bůh počítá pro Zemi. **Na konci tohoto dění dochází konečně k návratu Krista** (Zj 19, srov. Zj 12, Mt 24:30; Skutky apoštolů Sk 1: 6-8): Kristus nepřichází znovu jako pozemšťan, ale jako jádro vřezávajícího dění, t.j. sblížení Boha, „Nebe“ (a „onoho světa“) a Země; tak jako ducha (a duše) a těla. Přesto se hodně popisuje návrat Krista jako reálné bytosti, tedy ne pouze změny lidstva způsobené jeho prostřednictvím, jak se domnívají některá moderní společenství. Toto dění má přímý nebo nepřímý význam pro všechny lidi, nejen pro křesťany. Opětovný příchod Ježíšův jako svědka na Božím soudě o těch, kteří jsou jeho, uznává i Korán. Dále lze z prorocství jiných náboženství docházet k závěru, že jejich proroci budou znovu sehrávat nějakou úlohu, aby pomáhali svým stoupencům překonat propasti.

Ani k tomuto kroku Zjevení se nehodí úvahy o potrestání. Spíše se jeví jako součást logické koncepce směřující k dalšímu evolučnímu stupni života na Zemi. Výzvou pro všechny je prožívat tento stupeň, bez ohledu na to kde, jako společný postup k vyšším cílům, při němž každý najde pro svůj vývoj správné místo, případně správnou rovinu. **Člověk, který v dobré vůli přijme a přisvojí si příslušné nezbytné obnovující síly, může spíše vnímat pozitivní aspekty v nich, avšak procítí i utrpení světa. Oproti tomu ten, kdo do sebe nechce přijmout nic nového, ucítí to jako něco, co do něj z vnějšku narazilo. To je pravá povaha „soudu“, případně „posledního soudu“, ve smyslu apokalypsy. Člověk má velkou svobodu rozhodnutí, ale stejně jako v životě se v určitém okamžiku musí rozhodnout, jinak je za určitých okolností žádné rozhodnutí také rozhodnutí. Kdo se nedokáže rozhodnout, není v kontextu Zjevení příliš oceňován (viz „7 církví“ a doplněk). Rozlišování duchů patří v apokalypse k jádru dění i na cestě směřující ke konečné jednotě.**

„Sedm pohrom" – sedmá končí hlasem z nebes volajícím „Stalo se!" –koresponduje s ukřižováním a slovy, jež byla při něm pronesena : „Dokonáno jest" , viz také Jan 19, a naše kapitola k tématu.

Mystický/ vcítěním lze už dnes zažívat, jak Země trpí a křičí o pomoc, ba jak se připravuje na onen „těžký porod". Ukřižování, případně „hrob" jako cesta ke vzkříšení se zde týká celé Země a svými účinky ji přesahuje. I zde lze intuitivně pochopit, jak už zmíněno u kroků evangelíí, že cesta vedoucí od ukřižování přes stav mimo život a smrt ke vzkříšení dnes působí jako jednota, takže i z tohoto hlediska se mohou kroky „posledních pohrom" uskutečnit bez katastrofy „zániku světa".

Protože Zjevení neupozorňuje na nějaký mechanicky se rozvíjející film, ale na mnohostranný vývoj (viz úvodní kapitola „Zjevení svatého apoštola Jana"), může být, že skutečné vnější dění (*události*) pokročilo dále, než se může zdát některým, kteří pohlížejí na jeden nebo jiný detail, který se (ještě) nestal. V jiných oblastech se již projevují některé z ran, jaké se v této dalekosáhlé formě ve Zjevení ještě vůbec neobjevily.

Doplňující poznámka : Také nové knihy od Vladimira Megrea o moudré sibiřské ženě Anastasii (nakladatelství Wega, Neufelderstr. 1 D-67468 Frankeneck) obsahují vnitřní povědomí o tom, že staré programy katastrofy světa lze změnit. Cílem je optimalizovat vše s pomocí lidí a v souladu s Bohem. Ale ani to neznamená, že by všechno mohlo jít dál tak, jako dosud.

Otázka:

Byl bych rád, aby se Ježíš Kristus, jak je prorokováno, znovu viditelně objevil a měnil přitom lidský život a svět?

*Scénáře (jen v němčině nebo angličtině)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

(Skutečná) „tisíciletá říše míru"

Po cestě skrze čas „sedmi pohrom" následuje kosmická vize Krista – „který má jméno Věrný a Pravý" – navracejícího se z nebe se svým „vojskem" bílé oděných. Tím nejsou míněni například dnešní lidští pseudo-Kristové. „Falešný prorok" (s falešnými / jednostrannými představami o Ježíši ...) je svržen. Nyní začínající „tisíciletá říše" – *Zjevení 20, 1-6* není zrovna impériem. Právě společenské „velké soukolí", vnější negativní síly a jejich projevy, jsou z ní vykázány. Toto stadium je příbuzné se vzkříšením Krista (*Jan 20-21 a naše kapitola k tématu*). Také přímo v textu je nazváno „první vzkříšení".

Tady nacházíme i duchovní soud. Zde se musí korigovat rozšířený a zavádějící překlad: *Zj. 20:4 A viděl jsem ... a také duše těch, kteří byli popraveni pro Ježíšovo svědectví a pro Boží slovo, a ty, kteří se neklaněli šelmě a jejímu obrazu a nepřijali její znamení na čelo nebo na ruku; ti ožili a ujali se vlády s Kristem na tisíc let. ...* Ve skutečnosti to je doslovně "žili" místo "ožili" (srov. Například poznámky pod čarou v Elberfeldské bibli). Toto může sice – v případě „duší" znamenat znovu vstoupit do života, ale u těch, „kteří zvíře nepřijali" také další život na zemi. To znamená, že z nich nemuseli v žádném případě všichni přijít o život.

Negativní síly však nejsou beze zbytku rozptýleny. I nadále se musí zpracovávat nedokonalosti jednotlivých lidí, avšak teď je to snazší.

Po „1000 letech" se zbytky negativních sil soustředí a projeví, aby pak byly rozptýleny úplně. (*Zjevení 20, 7-10*). Viz také další kapitola.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

„Nové nebe, nová země a nový Jeruzalém“

Po „tisícileté říši“ dochází také k poslednímu soudu mrtvých: „Byly otevřeny Knihy“ – nadpozemské záznamy o všem, co se v životě stalo a „další kniha ... Kniha života“, která je rozhodující, základem je zhodnocení života případně stavu vývoje .

Až potom (Zjv 20: 9–10“) co z nebe sestoupí oheň na vojsko pokušitelů a ďábel bude svržen do „ohnivého a sírového jezera“ podle Zjv 19, 19– Zjv 20: 30, nyní v Zjv 20:11–15 – se přiblíží nové nebe a nová země – Zjv 21–22. O jaká časová období se zde jedná, zůstává otevřeno.

Kristovo motto zní „Hle, všechno tvořím nové“ – bez výjimky – Zjevení 21, 5. I toto „nové tvoření“ má však podobné rysy s tím co už bylo v jednotlivostech i ve velkém rozvinuto ve smyslu nepomíjejících hodnot. Proto dnešní čin zůstává důležitý i pro ty, kteří dnes očekávají brzké apokalyptické události.

V novém nebi – v textu je uvedeno před zemí a novým Jeruzalémem – je naznačeno něco jako kosmické nanebevzetí. (Srovnej s nanebevzetím v evangeliích, Lukáš 24, Marek 16, a naše kapitola k tématu.) Jestliže dosud byla těžištěm popisu země, nyní vystupuje do popředí význam dění pro viditelné a neviditelné „nebe“. Není zde míněno věčné Boží nebe mimo prostor a čas – to zůstává nezměněno – nýbrž míněny jsou stvořené světy. Mohlo by se ukázat, že malá planeta Země ani v kosmickém měřítku není pouze „rozvojovou zemí“ , ale v řešení své problematiky by mohla mít dalekosáhlou, velmi specifickou úlohu. Problematiku vyplývající z velké lidské svobody a velké zapojenosti do materiální sféry by ve smyslu Lorbera i dalších výpovědí rozhodně nebylo možné najít ve všech eventuálně „obydlených“ světech. Stejně tak ani negativní síly, které byly podle Janových vizí „vrženy na zemi“ a do „hořícího jezera“. Stejně jako Ježíš zapůsobil na lidstvo, tak by jistě příslušná cesta celého lidstva, případně země s Kristem, měla obnovit, větší účinek.

Poté obnovená „Nová země“ a s ní spojená událost sestoupení „Nového svatého města Jeruzaléma“ na tuto zemi je srovnatelná se svatodušní událostí (*Skutky apoštolské*) avšak i zde v kosmickém měřítku. Toto není geografický Jeruzalém. Na různých rovinách dochází ke vzájemné výměně mezi Zemí a kosmem, který ji obklopuje.

„A nebude tam nic prokletého (v jiných překladech žádná temnota atd.) bude tam trůn Boží a Beránkův“ (Zjev. 22:3). To v konečném důsledku znamená, že **zde jsou vykoupeny i negativní, případně smrtící síly a odstraněna rozpolcenost světa. Svět se vůbec teprve tady jeví jako vědomý celek**, stav, který je 'v blízkosti Boží' ve zjeveních sice tušený, ovšem nepopsatelný. Nedokonalým zobrazením tohoto stavu by bylo, kdyby **z nějakého bodu ve vnitřním životě mohly být oživeny všechny ostatní body, tedy zkušenost, která může vyvstat na cestě ; „se vším všudy“**. V Bohu již existuje vyšší jednotu všeho.

Božský vzorec stvoření – alfa – a nové stvoření s bytostmi vědomě opět vším v Bohu spjatými – omega – jsou totožné, a přece zůstávají nadále alfa i omega. „Konec“ je tedy více než začátek, přestože začátek už obsahuje vše. Dokonce i tento směr dění je už poznatelný jako vším prostupující tendence k identifikaci v malých dílčích oblastech, například v člověku.

Upozorněme zde ještě na to, že například v pohledu R. Steinera se dění „Nové země“ vztahuje na jednu ze tří „inkarnací země“ následujících po sobě ve velmi dlouhých časových obdobích. Aníž bychom zde k tomu chtěli zaujímat stanovisko, budiž k povaze „Nové země“ řečeno, že vychází, jak popsáno, vychází ještě z jiného procesu než je – pro srovnání – rytmus ztělesnění, jak byl například v hinduistické kosmologii vypočítán pro planety a celý kosmos. Až bude jednou brána vážně v úvahu, přesáhne dosud známé nebo předpokládané způsoby stávání a pomíjení a bude postupovat ke stále vyšším „oktávám“, případně „spirálám“.

Dokonce i tvář v tvář dnes už možným zkušenostem zcela bledne názor některých teologů považujících apokalypsu pouze za nabádající přirovnání postrádající charakter reálnosti.

Ježíšova přirovnání v evangeliích byla převzata ze života lidí, aby byly názory pochopitelnější. Později, ještě za svého pozemského života, Ježíš učedníkům zdůrazňoval, že nyní už s nimi nemluví v přirovnáních, nýbrž hovoří otevřeně. Zjevení nepochází z lidského života; všude, kde jsou přímo v textu výklady, jsou to přímé „analogie“, to znamená, že na příslušné rovině vědomí je viděné něčím tam „reálně existujícím“, jako je tomu v dnešním duchovědném bádání například u R. Steinera. **Apokalypsa však také nabádá : Například k tomu aby se přešlo od teo-logie k „teo-praxi“, aby se hledělo na to, co je ve vzduchu, a aby se „na Boha v každé současnosti upozorňovalo“. Bůh také jedná prostřednictvím lidí – to však nemá nic společného se svévolným lidským jednáním: člověk si nemá hrát na Boha nebo Apokalypsu. Lidský vývoj má stále více jít v souladu s Božím plánem ve velkém (program stvoření).**

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Závěrečná kapitola : křesťanskost

Skutečná křesťanskost je Ježíš Kristus, a tak je nutno hledat samostatně v nitru spojení se současným Kristem – „hleďte a naleznete“. Brát vážně rozhovory s ním a vyvozovat z nich podněty je možná nejpřímější cesta, jak mu rozumět. K tomu necht' zájemce podnítí tyto články.

Jinou cestou, ovšem slučitelnou s uvedenou cestou „nejpřímější“, je postihnout ony specifické kvality, které Ježíš Kristus přinesl, a postupně je začleňovat do vlastního života. K tomu necht' napomohou nově vypracované, tučně vytištěné pasáže těchto článků.

Společné těmto různým rysům, které by bylo možné rozšířit, je to, že Kristus zřejmě stojí mimo protikladné dvojice (dichotomie) tohoto světa. On prostě nesměšuje obě strany, nýbrž vždy navrhuje „třetí cestu“, která je schopna integrovat z jiné roviny ze všech stran vše plodné a nepokleslé a proměňovat vše zatvrzelé. Viz tabulka v závěru.

Z jednotlivých vyzpůsobovaných rysů by také vyplynuly další důsledky pro dnešní společenské dispute mezi starými a novými snahami. Mnoho z těchto skupin alespoň v jednom bodě a v jednom ohledu vyslovuje něco nutného, co jiné skupiny neberou v potaz, například proto, že jsou příliš zapleteny do zastaralých protikladů mezi levým a pravým. Diskuse mezi starým a novým – alespoň v dohledné době – neustanou, avšak na místo strnulých front se zdánlivými protiklady nastoupí dialog a linie diskusí se posunou na správná místa; např. někdo může sloužit Bohu nebo zbožňovat peníze. Také se snáze najdou lidé, kteří se k sobě hodí a mohou spolu vybudovat nové projekty, které už neskončí v jednostrannostech. Nově se bude seskupovat, co se k sobě nehodilo.

Také všechny ostatní úvahy těchto článků mohou přesáhnout rámec studia a v souladu s individuální intenzitou a vývojem získat povahu praxe, i když některé průběžně se objevující názory jsou rozptýleny a neopakují se v každé kapitole.

Tento způsob bádání tedy překračuje zvyklost mnoha teologických a jiných směrů „používat“ Ježíše vždy pro své dobře míněné, ale prostě jednostranné názorové perspektivy. Tyto směry navíc zdůrazňovaly místa hodící se do jejich příslušného obrazu, ostatní popíraly, nebo jinak interpretovaly, či ignorovaly. Už autoři evangelií v prvních stoletích alespoň v obrysech pochopili, že Ježíšovu mnohostrannost lze ztvárnit lépe, když budou čerpat z více pramenů. Nebyli tak hloupí, aby nezpozorovali rozdílnost názorů v těchto zdrojích obsaženou. Oproti tomu někteří moderní teologové považovali za velký objev, že mohou z dochovaných evangelií vyzkoumat různé prameny s různými perspektivami pohledu, například tzv. „pramen Q“. Zároveň se to spojovalo s ukvapenou otázkou a rozhodováním, kdo z autorů asi mohl mít spíše „pravdu“. Nyní je patrné, že svým způsobem mohli mít „pravdu“ skoro všichni, odhlédneme-li od jednostrannosti každého z nich. Tato skutečnost by mohla dodat nové podněty „ekumeně“.

Lidé, kteří se vztahují k jinému náboženskému, případně světonázorovému pozadí, ale pozitivně se zajímají o křesťanské přístupy, které nejsou ani církevně zkonstatované, ani zploštělé, či v nich alespoň spatřují něco smysluplného, se z nich jistě mohou také poučit, stejně jako autor této kapitoly se naučil znát a oceňovat nejrůznější směry. Mnozí představitelé jiných náboženství dnes přece jen uznávají už leccos více z materiálně obtížně vysvětlitelných stránek Ježíše Krista než mnozí historicko – kritičtí křesťanští teologové. To by posledně jmenovaným mohlo dodat podněty k zamyšlení.

Navíc **beztak nelze Krista propachtovat „křesťanským“ náboženským komunitám.** Jeho přístup může lidem dodat sílu k jednotě v mnohosti : lásku, vůli k hlubokému chápání, harmonizující sílu. Ta však nevyrovnává všechny rozdíly nýbrž nechává to, co je slučitelné, láskyplně existovat vedle sebe, a co je skutečně neslučitelné také jako neslučitelné ukazuje. Tuto Kristovu sílu přispívající ke konvergenci/sbližování různých směrů křesťané často světu odpírali. Také v zájmu záchrany Země je na čase, aby si křesťané důkladně a nově promysleli své opravdové úkoly – za předpokladu, že chtějí být skutečnými křesťany.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Tabulka: Křesťanský postoj – „Ve světě, ale nikoli ze světa“, „Třetí cesta“

Kdokoli se snaží vykročit ze své vlastní nedokonalosti ke slibnému zlepšení - s Ježíšem jako **normou** a pomocí - (porovnej stránky „... Uzdravování“ a „Etika“, a „Křesťanská cesta: Prožívání každodenního života“); se musí

- nejprve zabývat pravdivě sebou samým, a na základě toho přemýšlet o druhých lidech (místo promítání všeho na jiné), *srovnej Mt. 5,3*, "Křesťanská cesta k tomu, jak se vyrovnat s životními událostmi";
- naslouchat podnětům vlastního svědomí, a buď jak buď vyjít z vlastního krunýře (místo potlačování těchto podnětů), *srovnej. Mt. 5,5 a 5,9 ...*;
- všimnout si toho, že také jiný je zde pro druhé, třebaže něčí hmotný blahobyt může být předpokladem pro jeho schopnost pomáhat ostatním. *srovnej. Mt. 5,7*;
- hledat živého Ducha Božího, ačkoli formy mohou být užitečné (místo příliš strnulých forem), *srovnej. Mt 6,5,8 ... a Jn 4,21 až 24*;
- snažit se „být“ nábožný, a chovat se podle toho, (místo pouhého zdání), *srovnej. Mt. 5,8*;
- mít odvahu žít podle vlastních nových hlubokých názorů a hodnotit stejně tak i jiné (i když tyto nové postřehy nejsou v tomto světě vždy vítány), *porovnej Mt. 5,15*;
- být skromný a sloužit druhým - navzdory novým poznatkům (místo být ješitný), *porovnej Mt 5,19 a Lk 9,48*

...

Ten, kdo díky takovému láskyplnému a moudrému smýšlení nebude stát sám sobě v cestě, zjistí, že křesťanství není pouze jistý životní styl, ale skutečná duchovní cesta. Na této cestě je možno zakoušet Ježíše jako **kompas**, který umožní najít novou rovnováhu a vyvarovat se jednostranných scestí:

Tabulka

Ani se nerozplynout ve vnějškovosti	- ani v nitru neunikat
nýbrž být navenek aktivní	- a niterně založený
Místo pouhého myšlení rozjímat nad obsahem a problémy	- nebo pouhé meditativní prázdnoty - ve vědomém meditativním tichu
Tušit „vnějšího Boha na nebesích“	- a nechat ho, aby na sebe vzal v nitru svou podobu
Stopy neměnného Stvořitele	- vidět v proměnlivém životě
Studovat zákonitosti ve vnějším světě	- a tušit řád stvoření, který je za tím

Pudům ani nedávat volný průchod nýbrž je integrovat	- ani je nepotlačovat, - a proměnit
Využít čas, prostor, okolnosti, hledat harmonii	- a přesto být od toho osvobozen
Navenek pracovat	- a uvnitř se modlit (<i>viz benediktinská řehole: "ora et labora"</i>)
Chtít porozumět pozitivnímu přínosu druhých (aktivní tolerance)	- a rozvíjet se na základě své vlastní víry
Brát vážně racionálně-analytickou	- a "mysticko"-syntetickou polovinu mozku, resp. most mezi těmito dvěma hemisférami
Znát subjektivní vnímání	- a přesto hledat diferencovanou pravdu, která subjektivní vnímání přesahuje
Poučit se z (konstruktivních) tradic	- a probudit se (nechat se probudit) ke svému vlastnímu duchovnímu životu
Provádět přípravná cvičení	- a přijímat milost (<i>křesťanská mystika, exercicie, ...</i>)
Oslovovat Boha jako osobu	- a v jeho síle
milovat bližního svého	- jako sebe sama
Zachovat si rozum	- a zároveň se dívat za jeho hranice
Nerozplynout se v kosmu nýbrž být v celku	- ani nezatvrdit své ego - jako vědomá buňka
Vážit si těla a hmoty jako nástroje	- a duševně i duchovně růst
Přijímat plnost, zodpovědnost	- a vejít "těsnou branou"
Bojovat o správná rozhodnutí v povědomí Země	- a na jiné rovině tušit plán Boží
Předávat poznání dál	- a přijmout to, co je správné
Ve svém okolí/ve společnosti změnit	- co se v nitru zlepšilo
Soucíť s utrpením světa	- a těšit se z Božího vedení
Být v duchovních komunitách	- a spět k Bohu jako jednotlivec
Vážit si různorodosti národů	- a dbát na to, aby ve všech klíčilo zrno obecné lidskosti

...Takto Kristova cesta ukazuje, že on sám je ona třetí cesta mimo zjevné rozpory* světa - cesta k plnohodnotnému životu a ke skutečné duchovní svobodě v Bohu. Nekteré z tučně tištěných částí hlavního textu a kontextu vysvětlí o tom více. (Viz také Jn 17, a apokryfní evangelium svatého Tomáše 22.) To není nerozhodnost - což by udrželo zdánlivé rozpory na místě jako problém - a tak to také neznamená splést obojí („ubičovat něco k smrti“). Vyloučit z něčeho něco úplně - nebo se rozhodnout pro jednu nebo druhou možnost a vědět že, někdo jiný si může stejně dobře vybrat opak - by někdy bylo lepší než nerozhodnost. **Třetí způsob myšlení zahrnuje místo toho hledat překonání vyššího hlediska, což usnadňuje nové svobodné prohlášení, (postulát, tvrzení, rozhodnutí, pracovní návrh) - a tak řeší problém. Ten, kdo se pevně drží tohoto visutého lana pro provazochodce, nyní může s větším úspěchem dále kráčet s Ježíšem v evangeliích (Pašije) a ve Skutcích apoštolů (Letnice). Tato schopnost člověka stále více se blížit k „pravému světlu“ Božímu (Jn 1, 9.) za**

vzhledem světa je jak východiskem, tak i cílemtoto popisu chůze po visutém laně. (Viz náš Hlavní text, Díl 1).

Existuje vztah mezi tím, co je započato v evangeliích, a tím, co je naplněno v Janově zjevení, viz náš hlavní text, díl 2.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

K části 3: 11 kapitol k různým tématům a otázkám života.

Modlitba za mír, život a Zemi

Je postavena tak, že v první části bez velkého vysvětlení vyplyne postoj nutný pro účinnou modlitbu. Může být pozměněna tak, aby vyhovovala individuálnímu cítění. Místo třetí části mohou být Bohu předneseny i jiné záležitosti. Nejlepší je modlit se pomalu a s velkou představivostí:

Bože, můj zdroji, má pomoci a moje naděje!
Spojen s Ježíšem Kristem děkuji Ti za vše, co od Tebe pochází;
odpusť mi, co mě od Tebe vzdálilo;
prosím dej, ať mi v tomto tichu Tvůj duch dodá tvůrčí sílu.

Ved' mě, abych ostatním na jejich cestě k Tobě neškodil;
povzbud' mě, abych ostatním v Tvém smyslu pomáhal;
ochraňuj mě na mé cestě*.

Dej, ať lidé ponechají v Tvých rukou rozhodování
o životě a smrti**;
Pomoz těm, kdo pracují pro Tvé stvoření***;
Ved' tento svět do nových časů, které jsi nám slíbil.****

*) Zde možno připojit ještě další.

**) *Zde možno připojit i podrobnosti, nebo je poté meditativně zpracovat, jako 'ukončí stupňování násilí a násilné reakce', 'dej, ať se vyřeší problémy a odstraní tak důvody k násilí', 'dej, ať se přijmou jen taková bezpečnostní opatření, která pokojným občanům ponechají jejich lidská práva', 'dej, ať se odvíjí dialog mezi lidmi dobré vůle ve všech náboženstvích', Matouš 5:9; 26:52. ["Churches' declarations", anglicky.](#)*

***) *Sužovaná příroda volá o pomoc. Bylo by zřejmě na čase poprosit Boha, resp. Krista o ochranu před přírodními živly. To ovšem nic nemění na tom, že lidé musí své chování vůči Stvoření změnit.*

****) *Lukáš 11,2; 21,31. Zjevení 11,16; ... viz také Otče náš, Matouš 6, 7-15.*

Svaté spisy náboženství původně zdůrazňovaly boj člověka s jeho stinnými stránkami – jak Bible, tak Korán, Avesta nebo Bhagavadgíta – nikoli vnější války. To bývalo později často přehlíženo nebo špatně pochopeno.

Dnes však existují snahy, které společné etické rysy různých náboženství vyplývající z těchto spisů staví proti rozpadu hodnot této egoistické civilizace. Přitom si náboženství zachovávají své rozdílnosti.

Viz též evangelium svatého Marka „ ... Proto miluj Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší, celou svou myslí a celou svou silou." Mk 12, 30, Srov. Dt 6, 4 . 5). K modlitbě patří hluboce prožívaná víra v uskutečnění podle Boží vůle a odpovídající vděčnost. „O cokoli budete prosit Otce ve jménu mém, dá vám" Jn, 16, 23 ... původně obsahovalo také ještě starý aramejský text... to budiž pro vás odpověď (srov. Neil Douglas-Klotz: Prayers of the Cosmos. Meditations on the Aramaic Words of Jesus. (Modlitby vesmíru. Meditace o Ježíšových slovech v aramejštině)).

Modlitba a život a jednání ve stejném duchu patří k sobě. Obojí se vzájemně podpírá. (Zde

uvedené některé, zčásti nové myšlenky nejsou vůbec protichůdné mnohostranné modlitební praxi církví atd.) Bůh může rozdělovat jemu dávanou lásku, ať již v kterékoli církvi.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Základ etických hodnot

Ježíš Kristus kladl důraz na to, aby normy pro etické a morální chování působily v jednotlivém člověku spontánně, a ne pouze na základě tlaku vnější zákonné normy či zvyku. K takovému zvnitřnění však nedochází pouze „vtloukáním“ etickým hodnot zvenčí, nýbrž životem, ve kterém člověk „miluje Boha a bližního svého jako sebe sama“. „Milujte se navzájem“ (Jan 13,34), to je síla, která nám umožní jednat ve shodě s vlastním svědomím. Když člověk miluje Boha, začne rozpoznávat i jeho vyšší cíle. Tam, kde jednotlivci, páry či skupiny vnesou do svého života tuto integrující lásku, je cítit velký rozdíl. Čím silnější tato láska je, tím více ztrácejí na významu vnější, detailní předpisy.

Přesto tím nejsou zásady, které byly lidstvu dány např. ve starším Desateru, jako takové zrušeny, nýbrž naopak potvrzeny. Kulturní proměně nepodléhají ve svých zásadních rysech, ale pouze v detailech. To dokládá již samotný Mojžíš. Nejprve se mu dostalo vyšší formy etiky, on však lidu, který by této vyšší formě nemohl dostat, představil jednodušší verzi. Etické zásady jsou v křesťanství, v židovství a v islámu do značné míry shodné a prakticky i ve všech ostatních náboženstvích se setkáme s podobnými etickými prvky, jak dokazuje „prohlášení Parlamentu světových náboženství ke světovému etosu“ (viz strana našich odkazů (viz strana našich odkazů: naše [anglické](#) / [německé](#) stránky)). Dokonce i „bez vyznání (*nevěrecké*)“ nebo humanistické chápání etiky ukazuje asociace s hodnotami náboženských kultur. V etice jde v podstatě o to, aby se člověk k ostatním choval tak, jak by chtěl, aby se oni chovali k němu. Neměl by tedy lidem škodit, ale spíše jim pomáhat. To má pro osud člověka podstatný význam, neboť „co člověk zaseje, to také sklídí“ (*Gal. 6,7; 2. Kor. 9,6*). Je to také hlavní kritérium pro účast na nové době, o které se v modlitbě Otčenáš říká: „Přijď království tvé!“ (Matouš 6) a o které Ježíš v kázání na hoře řekl „Tiší dostanou zemi za dědictví“.

Z toho vyplývají aspekty, které mají rozhodující význam pro různé roviny lidské existence. Etiku horského kázání dnes některé dokonce i křesťanské kruhy nesprávně označují jako „etiku smýšlení“, kterou není možno bezprostředně použít. Tato etika skutečně neposkytuje automaticky návod k jednání např. v obtížném politickém rozhodování. Ale v posledku skutečně poskytuje pro takové rozhodování měřítko. Tam, kde lidská, rozvažující tzv. „etika zodpovědnosti“ vede ze společenského hlediska k opačným rozhodnutím, než která od jednotlivců v jejich soukromém životě očekává „etika smýšlení“, nesmíme automaticky očekávat, že by se Ježíš rozhodl podle ní.

Jednotlivec je zodpovědný za svůj podíl na dění ve světě a nemůže tento podíl omlouvat chybami druhých lidí. Na rozdíl od právních sporů nelze v životě připisovat vinu pouze jedné straně konfliktu. Skupiny nesou spoluzodpovědnost za danosti, které vytváří. I skupiny by tak potřebovaly etický kodex (např. některé profesní svazy ho již mají). Kromě individuální etiky je třeba i „strukturální etika“ společnosti, resp. jejích částí. Samy zákony a jejich svévole to nemohou nahradit.

Tabulka

<u>Mojžíšova přikázání (2. kniha Mojžíšova, tj. Exodus 20)</u>	<u>Etika v koránu</u>	<u>"Světový étos "</u>
---	------------------------------	-------------------------------

1. Já jsem Hospodin, tvůj Bůh... Nebudeš mít jiného Boha mimo mne. (Nezobrazíš si Boha zpodobením ničeho...)	K boku mi nepostavíš žádného jiného Boha ... (Súra 17,22*)	(Zatímco na „světovém étosu“ se náboženství shodnou, ne tak na pojmu Boha. Např. kvůli buddhistům je všem společné pouze to, že uznávají „poslední skutečnost“, tzn. něco, co je mimo hmotnou skutečnost.)
2. Nezneužiješ jména Hospodina, svého Boha (Hospodin nenechá bez trestu toho, kdo by jeho jména zneužíval.)		
3. Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý...	...Při dni shromáždění se obraťe v myšlenkách k Bohu... (Súra 62,9*)	
4. Cti otce svého i matku (, abys byl dlouho živ na zemi, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh.)	Ke svým rodičům musíš být dobrým..., Mluv k nim uctivě ...; a dej příbuzným, co jim náleží ... (Súra 17,23-26*).	
5. Nezapomeneš	Nikoho nezabíjej, neboť Bůh zabíjení zakázal ... (Súry 17,33 a 5,32*).	Povolání ke kultuře nenásilí a úcty před vším živým...
6. Nezesmilníš **	A nedopouštějte se smilstva! (Súra 17,32)	Povolání ke kultuře rovnoprávnosti a partnerství mezi mužem a ženou, (proti destruktivnímu zacházení se sexualitou...)
7. Nepokradeš 9. Nebudeš dychtit po domě svého bližního. 10. Nebudeš dychtit po ženě svého bližního ani po jeho otroku ani po jeho otrokyni ani po jeho býku ani po jeho oslu, vůbec po ničem, co patří tvému bližnímu.	Jestliže se muž nebo žena dopustí krádeže, utněte jim ruku Ale jestliže se jeden z nich ... obrátí a polepší, Bůh se k němu zase obrátí... (Súra 5,38-41*)	Povolání ke kultuře solidarity a spravedlivého ekonomického řádu...
8. Nevydáš proti svému bližnímu křivé svědectví/nebudeš lhát	Zastupujte jako svědci ... spravedlnost, i když by se tato měla obrátit proti Vám nebo proti rodičům a nejbližším příbuzným ... Súra 4,135* (tj. Podvod viz. Súra 2,188*)	Povolání ke kultuře tolerance a k životu v pravdě...

*) Použito je zde egyptské veršování, které je v islámské oblasti běžné; u odlišného počítání veršů je možné, že verš je např. umístěn o jeden verš dále.

*) Na tento základ navazují v jednotlivých náboženstvích skutečně rozličné detaily. Z toho je zřejmé, že již nemusí nutně pro všechny platit stejné podrobné normy. Kromě toho se dříve nedostatečně rozlišovalo mezi náboženskými principy a detailními světskými zákony. To ovšem neznamená, že bychom se měli snažit o to, aby byly mezi vírou a zákony stále větší obsahové rozdíly.

Již po potopě světa – tedy před uvedenými 10 přikázáními – existovaly podle biblického tradičního podání základní etické požadavky platné pro celé nové lidstvo tedy více než u pozdních Izraelitů:
- mít v úctě život příp. nevráždit ("protože Bůh stvořil člověka k obrazu svému": Gn 9:6) a nejíst maso ještě žijících zvířat. V rabínském židovství bylo později odvozeno 7 "**Noachických zákonů**" pro nežídy, které v důsledku různého čtení nezní vždy stejně:

- zákaz vraždit;
- zákaz krutého zacházení se zvířaty;
- zákaz loupit;
- zákaz smilstva příp. neřesti;

- zákaz modloslužby (to znamená, že nežidé se nemuseli podle tohoto modlit k Bohu jako Židé, ale neměli ani uctívat nějaká konkurenční božstva);
- zákaz rouhání se Bohu;
- příkaz uznávat jurisdikci (*právní řád*) soudů.

Je užitečné sepsat si vlastní nedostatky a pozitivní vlastnosti a vědomě sledovat pokrok. Člověk má více možností, jak na pokroku pracovat:

1. Přímá práce na vlastních problematických vlastnostech na základě jednotlivých životních událostí. Dobrá předsevzetí a podobné věci, to bylo důležité i pro Ježíše: „nejprve vyjmi ze svého oka trám...“. I v *keránu* islámu je práce na sobě považována za „velký džihád“, za „velkou svatou válku“, tzn. za něco, co je důležitější než všechny vnější spory.
2. Přímá náprava a 3. přímé odpouštění si navzájem, pokud je to ještě možné. Jinak je dobré v modlitbě předat problémy Bohu a vnitřně odpustit. I to je pro Ježíše důležité, i on mluví o tom, že je třeba „zaplatit do posledního halíře“ (Luk. 12,59)
4. Pokud to jinak nejde, je možno činit dobré skutky i jiným lidem než těm, kterým bylo ublíženo. Mnoho věcí očistí Bůh i nepřímo, když např. někdo provádí veřejně prospěšné práce. (Tady dochází k plynulému přechodu mezi zpracováním dosavadních událostí a svobodnými, užitečnými činy, takže je relativní „kdo rozsévá a kdo žne“, *srv. např. Jan 4,37*. Kromě toho tu platí *Mt 7, 20-21*: „A tak je poznáte po jejich ovoci. Ne každý, kdo mi říká „Pane, Pane“, vejde do království nebeského; ale ten, kdo činí vůli mého Otce v nebesích“.

5. „Proste Boha v mém jménu“, míněno o odpuštění a o milost v dalším životním vývoji. To je podstatná pomoc, kterou nemůže poskytnout čistě humanistická etika. Osud se pak již nemusí odvíjet čistě mechanicky, ale člověk zakouší boží vedení, všechno se vyvíjí tak, jak je to podle vyšší boží moudrosti pro jednotlivce a jeho okolí nejlepší.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Doplněk: 5. Krátká poznámka o moderních příbězích, které chtějí vysvětlit vše kolem Ježíše

V textu webových stránek již byly přímo nebo nepřímo opraveny některé nejzávažnější zaujaté pohledy několika teologických směrů – s pomocí nových poznatků a metod. Zde se budeme zabývat dalším matoucím výkvětem moderních "spisovatelů senzací". Publicitu těchto bestsellerů nechceme dodatečně podpořit, ale následující příspěvek má sloužit těm, kdo tuto literaturu znají a cítí se jí popuzeni.

1. Tito spisovatelé se s odkazem na smotky písemností z Qumranu snažili poukázat na to, že většina podobností o Ježíši v Novém zákoně není vhodná. Ježíš a jeho učedníci atd. byly prý ve skutečnosti jednoduše militantní rebelové proti římskému režimu. *

Pro větší důvěryhodnost je tento poukaz zahalen do jakési teorie spiknutí: Smotky písemností společenství v Qumranu nalezené v letech 1947-1956 byly ze 75 % drženy v tajnosti, přičemž nad nimi měli kontrolu zejména učenci katolické církve. Již toto tvrzení je naprosto mylné – ačkoli tato webová stránka nemusí ospravedlňovat žádnou církev a neakceptuje ani jakékoli tvrzení o utajování křesťanských spisů. Tým učenců se skládal z katolických, protestantských, anglikánských, židovských a ateistických vědců. Z důvodu velkého množství názorů o mnoha malých poškozených útržcích to trvalo skutečně dlouho, než bylo všechno zveřejněno. Když však vyšlo první anglické originální vydání příslušných "tajných spisů", bylo zveřejněno 80 % textů z Qumranu. V roce 1992, rok před vydáním příslušné brožurky, která způsobila rozruch a v textu na zadní obálce knihy stále hovořila o 75 % nezveřejněných textů, byly zveřejněny i zbývající texty, pokud bylo možné je rozluštit.

K obsahovému výkladu museli autoři sestavit celou řadu odvážných teorií, aby se při jejich poskládání potom dostali k výše uvedenému výsledku. Jednou nepocházely smotky písemnosti z doby předkřesťanské, nýbrž z doby Ježíšovy.***) Tyto písemnosti jsou však zjevně z různých dob a nejsou ve svých výpovědích jednotné. Sbor v Qumranu existoval dlouhou dobu. Nemůže být jistě porovnáván ani s Essenskými, ani s militantními náboženskými fanatiky, kteří měli později v nějaké vzdálenosti od toho pevnost Massada. Qumran by mohl být srovnáván s dnešní duchovní ekologickou vesnicí. Museli mít kontakty do různých stran; od Essenských měli některé zvyky v obměněné podobě, od učenců Písma v Jeruzalémské svatyni jim byly svěřeny nákresy pokladu svatyně – což ukazuje, že jejich místo bylo považováno za bezpečné pro uložení dokumentů, protože se zde bezprostředně neodehrávaly spory s Římany -; a mohly mít také kontakty k jednotlivým náboženským fanatikům.

Autoři rovněž tvrdili, že Essenští nebyli asketicky žijící mniši, nýbrž militantní odbojáři. Avšak všechno, co se dochovalo o Essenských, poukazuje na pacifistický, vegetariánský, přísně věřící, židovsko - ezoterický směr, který kvůli svým předpisům čistoty téměř v duchu Zarathustry hledal odloučení od zbytku světa, a to ještě více než dnešní mniši. Ve zmíněném hodnocení Essenských coby militantních lidí byli Essenští a náboženští fanatici nepatřičným způsobem házeni do jednoho pytle, aniž by to bylo dostatečně zdůvodněno.

Jan Křtitel, Ježíš a Jakub, (poloviční-) bratr Ježíšův, by měli stejné militantní motivy „jako Essenští“. I toto hodnocení –související mimo to s výše uvedenými předpoklady, jak ukazuje jedna událost, není možné doložit pomocí dokumentů z Qumranu. Ježíš, Jakub a Jan Křtitel zde prakticky nikde nejsou identifikovatelní. Například by musel být "učitel spravedlnosti", zřejmě vůdčí osobnost tohoto sboru, identifikován s Jakubem, což je nedoložitelná teorie. Také skutečnost, že tento "učitel spravedlnosti" byl radikálním náboženským fanatikem, není doložena a je nepravděpodobná; je však možné, že ho sbor uznával jako vyšší - duchovní – autoritu narozdíl od upadlých kněží svatyně. Také fakta, která se o Jakubovi samotném dochovala, neodpovídají tomuto militantnímu obrazu jeho osobnosti. Jakub –ne učedník Jakub, nýbrž zmíněný Ježíšův bratr, který po jeho ukřížování vedl původní křesťanskou církev v Jeruzalémě – měl, jak se zdá, vysloveně tolerantní, vyvážený charakter. Musel se takřikajíc postavit mezi Petra a Pavla, příp. zprostředkovávat mezi rozhádanými učedníky, aby udržel církev pohromadě.

Aby bylo možné dále tvrdit, že Pavel byl římským agentem, který vše zfalšoval, musela by existovat další umělá konstrukce, kterou opět není možné nijak doložit, totiž že Římané zinscenovali jeho zatčení, aby zmátli lidi. (V našem textu "Kristovy cesty..." se mimo mnohých dalších osobností více zabýváme Pavlem, a sice mimo jiné v tom, že –nezávisle na tom, jak se někdo staví k jeho tradičním postojům, např. k jeho přístupu k ženám – jsou co se týče autentičnosti v každém případě uznatelné jeho zážitky se zjevením a -poznatky; ovšem pouze tehdy, když někdo vynaloží úsilí a bude se vůbec podrobně a prakticky zabývat mystickými druhy prožitků, což autoři zmíněných senzací zjevně neudělali.)

Smotky z Qumranu jsou jednoduše některé z mnoha dalších dokumentů z tehdejší doby, dílky mozaiky, které poskytují informace o některých tehdejších zvycích. Některé další spisy z těchto století jsou již dlouho známy jako apokryfy, a další byly objeveny teprve v pozdější době (například nálezy z Naq Hammadi, které poskytují informace o více raných křesťanů v Egyptě.) Je jisté, že lidé v Qumranu věřili v Boha a byli v některých postojích a zvycích blízcí Ježíšovu učení –tomu, které najdeme v bibli, a ne údajně militantnímu učení o Ježíši, které popisují autoři oněch senzačních bestsellerů. Je veskrze možné, že Jan Křtitel pocházel původně z těchto přísně věřících kruhů Essenských příp. Qumranských nebo tam byl v každém případě všeobecně uznávaným hostem. Rovněž je myslitelné, že Ježíš se s těmito lidmi setkal. (Na naší webové stránce "Kristovy cesty" se však také odůvodňuje skutečnost, že se setkával s různými kruhy a že automaticky nepocházel z příslušné školy, s jejímiž stoupenci se setkával.)

2. K uvedeným spekulacím o Ježíšovi se připojili další autoři, uvádějící mnohé detaily z židovských dějin ale bez toho, aby vyřešili uvedené rozpory. Zatímco v jedné části této literatury bylo také redukováno vzkříšení Ježíšovo na historicky nápadný vnější rituál vzkříšení pozdních Egyptanů a případně Esénů a na tradicích, které z toho vycházely, bylo čtenářům upíráno to nové, co Ježíš

v této souvislosti přinesl. Přitom, kdyby došlo ke zřeknutí se tohoto dogmatu anti-vzkříšení, nebylo by došlo ke ztrátě tam vyložených souvislostí mezi historickými uskupeními jako byli Eséni a Templáři. Sama mysticky sledovatelná část toho, co Ježíš přinesl, překračovala již v dobách raného křesťanství chápání některých židokřesťanských a gnostických společenství, proto nemá cenu chtít dokazovat s pomocí jejich názorů, že to, co chápali, již všechno existovalo. Jiní zase chápali jiné části pravdy, jak je to vidět i u mnoha raných křesťanů, kteří věřili všezahrnujícímu významu zmrtvýchvstání – ale také i u oněch, kteří používali tím se zabývající kontroverzní Filipovo evangelium. Pavel, který se vynikajícím způsobem hodil za představitele předvoje, nebyl v žádném případě jediným zdrojem oněch tradic lidí, kteří trvali na tom, že Vzkříšení je třeba chápat v jeho spirituálním i hmotném významu proměny. Lidé, kteří si určitým způsobem vážili v církevních dějinách rozsáhle přijímaného stavu ústního podání, se mohou spíše přiblížit pravdě než ti, kteří povrchně odmítají všechno, co se nehodí do jejich představ. Tam, kde se tyto aktivity zvrhávají v trvalé hanobení Ježíše Krista, to může mít duchovní následky, které překračují čistě lidský rozměr.

3. Spekulovalo se také o větším počtu údajných „hrobů s Ježíšovými kostmi“ nejvíce v Izraeli i jinde. V jedné oblasti na Blízkém východě, kde působili také vykrádači hrobů – se mezi nalezenými nádobami s kostmi objevila jedna „zapomenutá“ – a kde jsou tisíce takových nádob uloženy v muzeích a odkud se některé kosti vybíraly a dále předávaly k pohřbení atd. takže je téměř nemožné získat spolehlivé poznatky o daných osobách. Nic zde nedokazují ani vyrytá odpovídající běžná jména. Také počet pravděpodobnosti nemůže vyloučit podobnost jmen v různých rodinách. Komplexní historický výzkum by nevycházel z předpokladu, že ke zmrtvýchvstání v tradici předávaném smyslu nemohlo dojít. Také by spíše odpovídalo dnes možnému stavu poznání, že prorocství, která lze vztahovat na Ježíše, nejen že nelze chápat nijak jinak než jen jako zdroj subjektivních nadějí na příchod Ježíše před 2000 léty, a brát je v úvahu, že mohou poukazovat na něco zcela reálného, co zčásti má svoje dlouho očekávané zdůvodnění, až do doby, kdy k němu dojde.

Doplňující informace k tomu (v angličtině): <http://dukereigion.blogspot.com/2008/01/talpiot-tomb-controversy-revisited.html>

* 4. Existuje celá řada další podobných spekulací o Ježíši, které vedly vždy k různým výsledkům. Například teze, že Ježíš byl jedním ze stoupenců řecké filosofické školy kyniků ... Jiní chtěli navíc stavět Ježíše na roveň s Mojžíšem nebo nějakým egyptským faraonem nebo Juliem Cézarem či některým militantním byzantským císařem.

** Je rovněž nápadné, že v podobných knihách není zmíněna skutečnost, že v Qumranu byly také nalezeny zvláště staré texty evangelií z 1. století, jejichž srovnání s dnešními texty ukazuje, že byly předávány opravdu v podobě věrné originálu.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Přírodní vědy a víra v Boha

K ospravedlnění přírodovědných příspěvků

Skutečnost, že existují lidé, kteří i v otázkách víry potřebují podporu získanou vnějším pozorováním, počítáním, měřením, a vážením uznává Ježíš v případě Tomáše, jehož je možno mezi učedníky považovat za „typ přírodovědce“, a tak se stává vzorem pro velmi mnoho lidí právě v naší době. Když dostal velkou příležitost, aby nepopíratelně přezkoumal, zda před ním skutečně stojí Ježíš Kristus, řekl Ježíš : „Nebud' nevěřící, nýbrž věřící“. To znamená že učiněnou novou zkušenost má Tomáš upřímně a důkladně promyslet a využít tak, aby zmizely kořeny jeho pochybování, aby ho něco „osvítilo“. To, že Ježíš tato slova poté ještě vůbec musel říci, také znamená, že Tomáš nebyl skeptik, jehož by „přemohla“ a „k víře přinutila“ pouze vnější skutečnost, nebo snad strach z trestu, nýbrž že Tomáš si i poté zachoval schopnost dospět či nedospět k

novému přesvědčení zevnitř. Přesto měl tušit, že kromě pozorování vnějšku existují ještě jiné možnosti, jak přesvědčit sám sebe. Ježíš věděl, co je pro Tomáše vhodné. Nechtěl nikoho nutit – to by vypadalo jako soud – a nelze objevit ani žádný záměr provokovat někoho, kdo ještě nebyl zralý pro rozhodnutí, k odmítání. Věda, kterou empirie = nahromaděné zkušenosti, odstaví pokaždé, když se něco nehodí do starého obrazu, není hodna označení věda. Skuteční géniové jako Einstein takové manévry s vědou neprováděli, ale svůj výzkum naopak začínali vždy tam, kde bylo něco nevyjasněného. Také takové hledání může být jednou z mnoha cest k Bohu – pokud jsou motivy upřímné a věda není zkorumpována hospodářskými nebo jinými problematickými zájmy.

Přírodovědné práce soustřeďující se na vnější podobu věcí – se svým pozorováním, stanovováním hypotéz a nakonec teorií a s jejich ověřováním – ve většině případů v otázkách z oblasti duchovnědy a víry nestačí. Není vždy na místě bytost, která před nás postaví nezpochybnitelně a pokud možno reprodukovatelně vyšší skutečnost (jako Ježíš před učedníky), nebo nám ukáže, jak ji vnímat (jak se zmiňuje Jan, 1, 51). Přesto je mnoho náznaků, že například v lidské bytosti i mimo ni existují vrstvy, které nepocházejí ze známého fyzického spektra sil a látek, nýbrž tam se pouze ukazují jejich účinky: životní síly, duševní hnutí, myšlení, vědomí... (několik příkladů lze nalézt na různých místech hlavního textu stránek Kristovy cesty). Mnohokrát se staré „předvědecké“ tradice nejrůznějších kultur odhalily jako starší forma zkušenosti a vědeckosti. I dnes je možné vyvinout pro takové oblasti speciální přiměřené metody vnímání a vyhodnocování, jak ukazuje příklad Goethových přírodovědných zkoumání nebo metateoretických prací Rudolfa Steinera, které na ně navazují. Tímto směrem se ubírají také nové vědecké přístupy počínaje kvantovou teorií až po práci vědců, kteří vytvářejí novou biologii, novou geofyziku, astrofyziku atd. a nakonec vypracovávají nové vědecké „paradigma“ případně nový obraz světa. Avšak většinou nehledají k novým obsahům příslušnou novou metodiku, jak to činil Steiner.

Z toho nejprve vyplývá, že

a) dosavadní vědecké poznatky ukazují pouze nepatrný výsek skutečnosti;

b) základy přírodních věd jsou stále relativnější: ukazuje se, že materie je kondenzovaná energie nebo dokonce kondenzovaný duch; naopak energetické formy mohou získat rychlost převyšující rychlost světla až do nekonečnosti (tachyony); mohou přitom „omládnout“, čas bude ještě relativnější než už je v teorii relativity; mohou tak zmizet z našeho prostoru a vynořit se z jakéhosi onoho světa /transcendence – takže i prostor je ještě méně absolutní než se zdálo už při takzvaném „zakřivení“. Zůstane neuchopitelná „informace“ kybernetiky, která nemá materii ani energii, a proto není tradičními prostředky vůbec popsatelná. Mohlo by se tu hovořit o „vědomí“.

c) takové zhroucení starého obrazu světa by přísně vzato ještě nebylo „důkazem Boha“ ale pouze přípravou. Mnohým toto stačí, protože byli jen blokováni zastaralým materialistickým obrazem světa a nyní mohou přímo vykročit k Bohu. Avšak hledme, jde to ještě dále : copak je tato „informace“ nebo i ostatní jmenované neuchopitelné procesy ve vesmíru? Co/kdo vytváří stále novou materii a energii a opět je rozpouští? Co/kdo je ten, který zde i v životě stanovuje hranice mezi životem a smrtí a dovoluje je překročit, stejně jako hranice mezi bděním a spánkem? Co/kdo je ten, který neustále přesahuje čas a prostor a projevuje se působením v universu? Je člověk, který může ve svém vědomí zažívat energii, čas a prostor jakoby „zvenčí“, skutečně zárodečným „obrazem“ toho, kdo to dokáže ve velkém (srovnej Genesis 1, 26)?

d) navíc zde chaos a náhoda jako odpovědi více méně nepřicházejí v úvahu. Neboť tento svět a tyto živé bytosti, tento svět částic a procesy v životě vykazují tak vysoký stupeň pořádku v chaosu, cílevědomosti a smyslu v rámci celku, podobně jako je tomu ve všeuměleckém díle (gesamtkunstwerk), že se to vymyká náhodě. Rovněž chybějí mezičlánky, které by byly nutné pro náhodnou evoluci. Už při tomto kroku v poznání je jasné, že se stalo obtížnějším nevěřit než věřit – na nějakou centrální prainteligenci, která stanoví začátek a cíl „programu stvoření“ a utváří cestu s proměnlivými zákonitostmi. Začalo být možné, že cesta rozumu povede ke stejnému výsledku, k jakému kdysi, před asi 800 lety př. Kr., vedlo mýtické povědomí starých národů, jež svojí „pravou,

mýtickou mozkovou hemisférou“ viděly dílo Boží. („Bohové“ jiných národů původně také byly pouhým označením určitých vlastností jednoho Boha. Až když se tato moudrost vytrácela, byli viděni jako samostatní „bohové“ a také zaměňováni s vyspělými lidskými bytostmi, které rovněž existovaly.) *Podobnými cestami dospěli k víře v Boha původně v Boha nevěřící vědci jako Max Thürkau, Georg Todoroff a další.*

e) víra ve smyslu vzniklého hlubokého přesvědčení znamená více než ryze intelektuální přesvědčení o pravdivosti něčeho.

f) sem patří i lidé, kteří jako mystikové apod., ale také jako normální věřící, prokázali bezprostřednější proměňující zkušenosti s Bohem a Kristem a kteří díky tomuto kontaktu učinili velmi reálné zkušenosti s tvůrčím božským duchem v sobě samých. Tyto cesty mohou také zcela svébytným způsobem dříve či později vést k poznatkům o povaze zkušeností a k jejich zpracování. Zde začíná hlavní text „Kristovy cesty“.

V katolické církvi existuje encyklika „Fides et ratio“ (Věra a intelekt/rozum) z roku 1998 a papež Benedikt XVI se tímto tématem zabýval také ve své řeči v Regensburgu v roce 2006: Věra bez rozumu a rozum bez víry nikdy za nic nestojí, protože opomíjejí celost člověka. Michael Springer proti tomu v lednu 2007, argumentuje ve „Spektrum der Wissenschaft“, že ne každá mezera ve vědě musí automaticky poukazovat na racionálně nevysvětlitelné, případně na Boha – o co se ostatně například nám jedná méně, jde o zcela konkrétní závěry, viz výše. Přiznává však, že víra, že věda by mohla jednoho dne vysvětlit velké mezery, je právě také jen pouhou vírou. Je to tak, že zde se dnes již musela vynaložit značná snaha, aby vůbec zůstala pro jednotlivého vědce otevřená možnost, ještě nemuset věřit v Boha (což nemusí být nezbytně nutně ateistické, nýbrž může být agnostické, to znamená - chybějící víra bez definitivního rozhodnutí, že Bůh neexistuje). Také jiný nový názor, který uznává víru v Boha pouze jako snahu o etické zajištění hmotné kultury, sám pro sebe nestačí uvedeným hlediskům.

[Update English/ Deutsch](#)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Vědomí, výzkum mozku a svobodná vůle.

Přemýšliví lidé*) všech kultur a dob získali při svých snahách správně rozhodovat, již dávno před dnešním výzkumem, rozsáhlé poznatky o různých emocionálních podnětech. Duchovní nebo náboženské cesty vývoje svědčí o schopnosti člověka reálně se rozvíjet i v tomto zápase o etické rozhodování, místo toho, aby považoval všechno za dané od samého počátku. Nicméně, také v náboženské oblasti byli jedinci, kteří inklinují k fatalismu, tedy k víře ve více či méně velké předurčení osudem.

Dokonce i dnešní schopnost myslet bývá většinou jen částečně vědomá. Pokud si chce někdo být trvale vědom tímto směrem působících pocitů, musí on či ona obvykle dlouhou dobu dbát intenzivně na to, aby byl/a k tomu vnímavější. Volní podněty neprobíhají úplně vědomě a vyžadují o to větší úsilí, když si jich má být člověk plně vědom nebo dokonce, aby je zcela svobodně utvářel. Toto neuvědomování si vůle znal již *Rudolf Steiner* nezávisle na moderním zkoumání mozku. Ale také věděl, že to, co přírodní věda neprozkoumala, a sice tuto vlastní kontrolu vůle, se dá snadno nacvičit. Mnoho křesťanů je velmi silně přesvědčeno, že je spíše možné „přenechávat Bohu“ zejména lidskou vůli. K tomu dochází do určité míry téměř na každém stupni vlastního rozvoje, to znamená tak dlouho, dokud člověk nenahlédne velmi hluboko do svého nitra. To je to, co pomáhá a co bychom označili za jakýsi „služební postup“. Tato cesta vede dříve či později ke stále vědomějšímu životu. (Tato praxe nemá nic společného s požadavky poslušnosti nějaké církve, kladenými na její členy.)

V této souvislosti dovolují zjištění některých moderních neurologů ještě další závěry, jiné, než se uvádějí v některých vědeckých časopisech. Z experimentálních měření pohybů rukou, se zjistilo, že připravenost k jejich pohybu je již v nervovém systému vybudovaná, zatímco subjektivně

vědomý záměr pohnout rukou vzniká až později. Člověk ale potom věřil, že již začala činnost, která ve skutečnosti opravdu začala, ale až o 1/100 milisekundy později.**)

To jen potvrzuje, - jak jsme již zde uvedli – že vědomé myšlení člověka není obvykle jediným základem jeho jednání, ale naopak, že jeho rozhodování ovlivňuje složitost jeho bytosti. Zjištěný „potenciál připravenosti“, ale vůbec nenaznačuje, že by byl člověk každým takovým nevědomým volným podnětem nucen, ho také následovat. To by byl nepřipustný opačný závěr. Svobodná vůle tedy v žádném případě není, jak si někteří mysleli, popřena. Bylo by však správné, jak by odpovídalo uvedeným zkušenostem („terénní výzkum“ za celá tisíciletí), souhlasit s tím, že čistý rozum mnohokrát nestačí k realizaci „svobodné vůle“. Myšlení a dobré úmysly mohou být pouze prvním krokem na cestě k jejich odpovědnější roli. K tomu by potom bylo také třeba se vypořádat s dosud podvědomými pocity a obvykle navyklými nevědomými volnými impulzy. „Neurální (nervový) potenciál připravenosti“ bude potom rychleji uvědomován jako takový. Je tedy zcela dobře možné usilovat o odpovědnější život.

Kromě toho je třeba uvážit, že když se například budou měřit elektrické potenciály nervových zakončení, mělo by podle klasického vědeckého pohledu jít jen o „příčiny“. Považováno z hlediska duchovněného je docela velmi dobře možné v tom vidět „následek“, a to klavír, na který, podle své vůle, hraje duševně duchovní bytost. To nelze rozhodnout na čistě přírodovědné biologické úrovni. Stejně tak nemůže biologie rozhodnout o tom, zda a jak je v tomto složitém lidském organismu přítomná Boží vůle***). Ale je také možné nahlédnout na takové otázky z hlediska jakési vaší „strážní věže“. Například by se dalo zkusit měřit, co může asi probíhat v lidech, když se někdo v modlitbě obrací proti nežádoucímu volnému impulsu ****). Jenže on sám nebude moci posoudit co vlastně modlení pro věřící „je“.

*) Viz rozdíly v archaických, magických, mýtických a intelektuálních ... vývojových stupních lidského vědomí – jak je vyloženo v našich Všeobecných hlediscích k přírodním náboženstvím & „Náboženství jako zpětný kontakt s Bohem ...“ Zdroje lidských emocí byly vnímány v určitých dobách spíše jako přicházející z oblasti mimo člověka a jindy zase spíše z jeho nitra. Současné možnosti vývoje vědomí jsou zpracovány podle etap v Ježíšově životě, popisovaných v našem Hlavním textu Část 1. Člověk se nyní může vědomě, na rozdíl od dřívějšího spíše instinktivního způsobu, například učit znovu lépe rozeznávat vztahy ve svém okolí, životním prostředí a Zemi. Tak také vyplývají pro společnost kromě sociálních a ekologických poznatků obecná etická a nábožensko-filosofická hlediska.

**) Například ve „Spektrum der Wissenschaft“, duben 2005.

***) Viz také naši stránku „Přírodověda a víra v Boha“.

****) Viz též náš výklad týkající se „Studium každodenního života“.

[Zpět k obsahu této stránky.](#)

..

Informace k: Ježíš Kristus a otázky výživy

Na úvod : V 1. knize Mojžíšově (*Genesis*), 1, 29 se píše : Bůh také řekl: „Hle, dal jsem vám na celé zemi každou bylinu nesoucí semena i každý strom, na němž rostou plody se semeny. To budete mít za pokrm.“ To by odpovídalo poznání, že člověk má v prvé řadě žvýkací a trávicí orgány frugivora (ovocežravce, a nikoli všežravce, jak se může myslet, když se berou v úvahu pouze kategorie dravců, všežravců a býložravců, dostačující pro většinu zvířat. Oproti tomu po potopě (archeologicky doložené například v Přední Asii) říká Bůh Noemu : „Každý pohybující se živočich vám bude za pokrm;...Jen maso oživené krví nesmíte jíst.“ *Genesis* 9,3. Až dosud se vše vztahuje k době před vznikem dnešních národů a pokud je to korektně dochováno, týkalo se to nejen pozdějších židů.

Po odchodu z Egypta se to potvrzuje v 5. knize Mojžíšově (*Deutoronomium*), 14, 3-21 a přibývají další podrobnosti. Zřejmě šlo po potopě vzhledem k okolnostem o to, aby v podstatě bylo vše dovoleno a zakazovaly se pouze ty, z hlediska výživy nejméně vhodné, látky.** V několika případech mohly být nalezeny moderní poznatky z oblasti správné výživy, které toto potvrzují.

Ovšem i nadále se vyskytovaly případy, kdy se poukazovalo na zvláštní význam rostlinné stravy, aniž by byla závazně předepsaná pro všechny, viz *Daniel 1, 8*.

Mnohdy tu zřejmě byla souvislost s mnohem rozsáhlejšími, dnes už stěží přijatelnými předpisy o obětování zvířat a požívání obětního masa. Už prorok Ozeáš (6.6) prohlašoval: „Chci milosrdenství, ne obět, poznání Boha je nad zápal.“ Ježíš na to navázal a pravil: „Jděte a učte se, co to je: 'Milosrdenství chci, a ne obět.'“ (*Matouš 9, 13 a 12, 7*). K pasáži v Evangeliu podle Lukáše 22, 11, ve které se Ježíš ptá, kde by mohl jíst velikonočního beránka – který se potom při následné večeři vůbec neobjeví – existují raně křesťanské „apokryfní“ spisy (které kolem roku 400 nebyly přijaty do biblického kánonu), například „*Ebionitské evangelium*“. Tam je psáno: „Chci snad o tomto velikonočním svátku jíst s vámi maso beránka?“. Aramejščina v takových větách vždy používala o několik slov méně, a tak umožnila různé způsoby čtení, pokud nebylo možné vzít v úvahu tón hlasu. To způsobilo, že vznikly různé překlady, skvěle se hodící pro disputování. (Prakticky zaniklá – vlastně později do velké míry islamizovaná – židokřesťanská společenství byla skutečnou a důležitou součástí raného křesťanství, třebaže se v mnoha názorech, tak jako v uvedeném případě, liší od ostatních rozvíjejících se církví.)

Skutky apoštolské 15, 19 podávají zprávu o výpovědi církevního staršího Jakuba, který v souvislosti s pohany (získanými Pavlem) říká: „Proto já soudím, abychom nedělali potíže pohanům, kteří se obracejí k Bohu, ale jen jim napsali, aby se vyhýbali všemu, co přišlo do styku s pohanskou bohoslužbou, aby nežili ve smilstvu, aby nejedli maso zvířat, která nebyla zbavena krve, a aby nepožívali krev.“ Oproti tomu v apokryfních skutcích apoštolských u dávného církevního historika Eusebia vzniká dojem, že Ježíš, Jan, Petr, Jakub a další většinou za normálních okolností maso nejedli. *Matouš 15, 11-20/ Marek 7, 17-21* však svědčí o tom, že Ježíš kladl větší důraz „na to, co z úst vychází“ než na to, „co vchází do úst“. Ovšem vztahovalo se to na otázky farizeů o umývání rukou před jídlem. Je to stejné uspořádání hodnot, jaké se projevuje ve větě o trámu ve vlastním oku a třísce v oku druhého. Jde tedy o to začít u sebe a nikoli u strachu před vnějšími vlivy. Ovšem nikde není předepsáno, že se musí jíst maso.

Podle *Lukáše 10, 8* doporučil Ježíš učedníkům, aby na cestách jedli to, co jim hostitel předloží. To však automaticky neznamená, že by to bylo úplně lhostejné. Ještě dnes mohou například v arabských zemích nastat nevypočitatelné reakce, když někdo odmítne v dobrém úmyslu nabízený pokrm nebo nápoj a nepočíná si při tom příliš obratně. Kromě toho byla tehdejšímu učedníkům propůjčena schopnost, že jim i vysloveně škodlivé látky neuškodily (*Marek 16, 18*). Nemá tedy smysl vytrhávat taková biblická slova ze souvislosti a neomezeně je zobecňovat.

Náboženský půst představuje mnohem spíše očišťování, které může vést k většímu otevření se spirituálním zážitkům. Tak tomu bylo například v katolické tradici – páteční půst připomínající Velký pátek a masopust v týdnech před Velkým pátkem. Tyto způsoby se nebraly dlouhou dobu příliš vážně, ale nyní jejich význam stoupá tak, až to překračuje katolický kontext. Lidé zakoušejí schopnost prožívání nouze, nejen v úzkém smyslu hladovění. Myslí také na mnoho hladovějících lidí na celém světě. V této souvislosti někteří středověcí a novější křesťané i jiní mystici z doby středověku až po naše časy zakoušejí hlubší prožitky žití všeobecně bez potravy – v latině: „*inedia*“. Někteří naši současníci to nazývají „žití ze světla“. To je náznak toho, že duch může problémy takto zvládnout lépe než vědeckým zkoumáním. (Předpokladem je, že člověk si uvědomuje, že ho vede Bůh a hladovění ale praktikuje ve společnosti další osoby, která by zabránila nebezpečí, jež by mu mohlo hrozit. To není míněno jako doporučení jít touto cestou.)

Tělo je nástroj a potřebuje tedy, aby se s ním zacházelo odpovědně.

A zvířata – z biblického hlediska – jsou stvoření samotného Boha, nejsou tedy „věci“, jak se stále často s nimi dnes zachází (přes omezení kladená moderními zákony na ochranu zvířat.)

Rozhodnutí, jaká potrava je pro koho správná, musí konec konců učinit každý za sebe.

* Kdo hledá informace o dnešních formách vegetariánské výživy, najde je např. na adrese <http://www.ivu.org> (Tato webová stránka*není za webové stránky ostatních odpovědná a nepodporuje automaticky celý jejich proměnlivý obsah.) Vzhledem ke zdravotním, „etickým“, ekologickým a jiným důvodům, vyplývajícím z rostoucího povědomí, došlo k stále většímu výskytu postupů celostních potravin

zdravé výživy, které se v různých snahách jasně vyvíjely po více než 100 let a které doporučovali kromě jiných zdravotní poradci. (Takové výživové postupy dodnes v praxi zahrnují konzumaci celozrnných výrobků - v ideálním případě z ekologických farem – čerstvého ovoce a zeleniny, nerafinovaných olejů atd.)

***) Tyto pokyny uplatňují dodnes například Židé, pokud jde o „košer“ potraviny (t. j. žádné vepřové maso, žádná krev, speciální rituály pro zabíjení jiných zvířat). Podobně je tomu u islámských pokynů pro halal jídlo, vyhýbající se zejména vepřovému.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ježíš Kristus a uzdravování – i dnes

Ježíše a jeho učedníky i další průvodce svého času mnozí považovali za hnutí k léčení těla a duše. Protože to dnes už není tak samozřejmé, musí se na tom pracovat.

Vůle k uzdravení

Ježíš nejprve položil nepřipravenému člověku důležitou otázku: „Chceš být zdravý?“ (*Jan 5, 6*). Ježíš hovoří k duši. Nemocný líčí vnější překážky při svých pokusech o uzdravení. Otázka ho však podnítl k tomu, aby si uvědomil, zda / že **chce** být **opravdu** zdravý. To je první předpoklad správně pochopeného uzdravování. Dokud podvědomí z nějakého důvodu blokuje cestu k uzdravení a hledání pomoci, bylo by také přijetí takové pomoci obtížné. Pak by eventuálně bylo možné nějakým způsobem učinit opatření lékařské první pomoci, nebo ovlivnit jeden symptom. Ale uzdravování je něco, co takové hranice překračuje a funguje pouze tehdy, když je nemocný může přijmout za své a spojit je s vlastními sebeléčivými silami. V této oblasti začínají nejen příslušníci různých léčitelských povolání a poradci v důležitých životních otázkách, kteří jsou ochotni s pacientem spolupracovat, nýbrž i seriózní „léčitelé“ a lidé kteří uzdravování podporují vírou, případně prosbou.

Síla víry

Matouš 9, 22: Žena hledající uzdravení se dotkne Ježíšova šatu a uzdraví se. Ježíš řekl: „**Tvá víra tě zachránila**“. Kdo má zkušenosti s vírou, bude pod takovou silou víry rozumět něco velmi reálného ve svém vztahu k Bohu, což umožní proces uzdravování. Je pravda, že i takzvaný efekt placebo v medicíně v sobě má cosi ze síly lidského přesvědčení (například někdo spolkně cukr v domnění, že je to lék). Přitom však nenastanou takové zásadní zvraty chorobných procesů, k jakým dochází při uzdravování vírou.

Ježíš je rovněž praobrazem člověka, který je v nejširším slova smyslu tělesně, duševně a duchovně zdravý.

*Úryvky z kapitoly „Otázka po zázracích“ v našem hlavním textu *)*: Ježíš Kristus na rozdíl od mnohých léčitelů současnosti nepoukazuje pouze na „kosmickou energii“, kterou oni v sobě cítí, nýbrž poukazuje na víru, víru v možnost uzdravení s jeho pomocí, v podstatě s pomocí Boha prostřednictvím viditelné osoby Ježíšovy. I dnes existují způsoby uzdravování, které stejně jako původně u učedníků, začínají modlitbou; s ohledem na nitro člověka spojené s Kristem, které žádá uzdravení a zdokonalení člověka, jenž pak podle Ježíše dokáže „ještě větší“ skutky než on. (*Jan 14, 12-13*).

Spirituální léčení a s ním spojený duševní a duchovní pokrok však zůstanou milostí, kterou si nelze vynutit, i když člověk může pro jejich přípravu udělat mnohé. Uzdravování bylo často „znamením“, jednání malých dimenzí zastupující jednání větší, zásadnější. Při uzdravení muže od narození slepého v sobotu Ježíš odpověděl, že nejde o to vidět jako příčinu nemoci hříchy, nýbrž (o to) že se na něm mají „zjevit skutky boží“. *Srovnej Jan 5, 8-9; Jan 6; Jan 9, 3 aj.*

Dnes však už vzhledem k mnoha zkušenostem a poznatkům z pomezí věd není nepředstavitelné, že Ježíš skutečně mohl ovlivňovat přírodní síly. Když si tento fenomén uvědomíme, může to být pro náš dnešní obraz člověka, pro celostní, případně křesťanské uzdravování důležité.

Vkládání rukou

Nikoli vždy, avšak často Ježíš a učedníci při léčení vkládali na nemocného ruce. Tato praxe ojediněle přežívá dodnes. Osoba, která nemocným vkládá na hlavu nebo ramena svoje ruce, přitom odříkává modlitbu, pokud možno provázena komunitou. Podporuje to vcítění a vědomí, že je prostředkem Boží pomoci. Může to být chápáno symbolicky. Ale na základě poznatků z moderních snah o léčení duchovními metodami – i zde najdeme mezi léčiteli uvědomělé křesťany – víme, že je to skutečnost. V raném křesťanství se mluvilo o „pneuma“, životním dechu či Svatém duchu*), který je tak zprostředkován. Tato praxe se využívala při prosbách za uzdravení i při požehnání, zčásti spojená s jinými snahami. *Viz např. Matouš 19,13; Marek 8,23; Marek 10,16 (požehnání dětem); Lukáš 4, 40-41 (uzdravování a vymítání duchů)+ Lukáš 24,50 (požehnání učedníkům); Skutky apoštolské 6,6 a 19,12 i 28,8.*

Prosbu o uzdravení však není bezpodmínečně odkázaná na vkládání rukou. Ostatně je to možné i na dálku – což je považováno za obtížnější.

Choroby podmíněné duševně

Uzdravování psychiky, životních sil, případně těla spolu úzce souvisí. Už dobrá „duchovní služba“ nebo poradenství v zásadních životních otázkách proto může mít také vliv na psychosomatické choroby – když je rozumných rad uposlechnuto a nepokračuje se v chybném způsobu života.

Výtahy z kapitoly „Svatá horlivost a...emoce“ v hlavním textu):* Ježíš neustále žil v „pozitivní bázi před Bohem“ a v soucitu s lidmi... U normálních lidí jsou nejprve téměř všechny emoce přinejmenším smíseny s problematickými podvědomými mechanismy podnětu a reakce – ty biograficky různými způsoby a v různé míře vycházejí najevo, ve svých základních strukturách však jsou velmi podobné. Dokonce... lovit stále další takové mechanismy z vlastních reakcí, **dívat se na ně**, nikoli je potlačovat, a tak je nakonec zvládat, příp. **předat je Bohu**, to je dlouhý proces učení.

Většinou je přitom málo efektivní chtít obvyklým způsobem zpracovat hned problémové komplexy jako celek. Účinnější by bylo hledat nejprve jednotlivé typy takových zážitků a přitom vědomě rozlišovat, zda jde o „trám ve vlastním oku“ nebo o „třísku v oku bratra“ (*Matouš 7,1-5*), a kdo je tedy odpovědný. Mnohé křesťanské školy by více zdůraznily první, protože je to těžší a nejprve je třeba se naučit dívat se na vlastní problematické činy, a i proto, že tyto člověk může spíše korigovat sám. V psychologické praxi by často stála v popředí spíše druhá perspektiva oběti. Nakonec budiž poznamenáno, že do hry se více či méně dostaly obě strany.

Možná praxe je:

Např. zevnitř nahlédnout na příslušný podnět vnímaný negativně, jak se konkrétně jeví (např. strach, nenávisť a vztek, lhostejnost a povznesenost, přehnané pochybování,...).

Nedumat, ale místo toho okamžik klidně čekat a uvědomit si, o co se jedná.

Tento problém, který se stal tak hmatatelným a přímo fyzicky citelným předat v modlitbě**) Bohu. Klidně čekat, až se dostaví stopa úlevy.

To může být při meditativním***) cvičení pocíťováno např. jako proud tekoucí nahoru a za určitých okolností poté jako shora stékající proud obnovujících sil. Jinak je také možné negativní emoce spolu s dechem „vydechnout“ s tím, že je předáváme Bohu; a při nadechnutí umožnit, aby vše pozitivní z Božího milosrdenství mohlo proudit dovnitř (*obměna stálé modlitby křesťanských mnichů na hoře Athos, o které je zmínka v kapitole „Ticho v poušti“ v našem hlavním textu.*)

Mentální problémy

Výtah z kapitoly „Zjasnění“ v hlavním textu*: Existuje „pozitivní myšlení“ a pozitivní „afirmace“ (principy). Mohlo by sice, pokud není praktikováno egoisticky, velikášsky nebo není technicky manipulováno, uvést myšlení do stavu, jaký by byl bližší tomu, jenž může přijít od Boha, mohlo by tedy otevřít cestu. Literatura těchto směrů však z valné části postrádá takovou pečlivost, a tak o často může skončit i v sebeklamu.

„Osudové problémy“

Například z moderních snah o léčení duchovními metodami vzešla zkušenost, že jsou případy, kdy vzniká dojem, že léčení (ještě) není možné, případně „není dovoleno“. To je něco jako rovina programů“. Například se může stát, že nemocný se „chce“ nebo má z nemoci ještě něco naučit. I to však lze s Bohem řešit. Viz k tomu výše uvedený text „Vůle k uzdravení“.

Právní otázky

Ryze křesťanské léčení modlitbami včetně vkládání rukou je například v Německu chráněno svobodou náboženských projevů danou základním zákonem. Kdo by to však nabízel mimo domácí soukromý kruh či církev jako službu, měl by se nejprve přesně informovat o právní situaci. Pokud přitom vykonává činnosti, které by druzí mohli vyložit jako diagnostikování či přímou terapii – i kdyby to bylo bezplatné či pouze na dobrovolné dary – musel by v Německu předložit buď osvědčení na základě léčitelské zkoušky, nebo lékařskou aprobaci (např. léčitelé používající duchovní metody, jejichž praxe se většinou odchyluje od klasického léčení prvotního křesťanství, avšak lze v ní najít i některé rysy, které jsou jim společné – často mohou rukama vycítit choroby atd.). I když by bylo žádoucí, aby zákony nebyrokraticky přihlížely ke zvláštnímu charakteru těchto činností, doporučuje i „Střežový svaz duchovního léčení“****), aby za daných okolností byly složeny léčitelské zkoušky. Teoreticky je zjednodušená forma těchto zkoušek povolena, pokud se praktikuje pouze psychologické poradenství nebo duchovní léčení. Je otázka, zda může být tato zjednodušená forma uskutečněna všude. Například v Anglii jsou „spirituální léčitelé“ už obecně akceptováni a připouštěni i do nemocnic.

Nezávisle na právních stanoviscích dělá dobře ten, kdo hledá uzdravení, když se sám snaží o takové věci jako je zdravá výživa případně dieta nebo zdravotní cvičení pro nemocné a pokud možno také o dostatek spánku a když se modlí.

*) „Hlavní text“ se zabývá těmito a dalšími body z širší perspektivy, totiž pojednává o možnostech lidského vývoje vůbec; tedy o „léčení“ v širším smyslu.

***) Obecně k lepšímu vnitřnímu postoji při modlení srov. také naši stránku „*Modlitba za mír...*“

****) Viz stránku „*Křesťanská meditace*“

*****) World Federation of Healing - mnoho různých skupin po celém světě. <http://www.wfh.org.uk> Dosud nám ze všech organizací není známa ani jedna, v níž by byli pouze křesťanští léčitelé. Bylo to pochopitelné, dokud byla tato křesťanská tradice do značné míry zasutá. Dnes to však pomalu začíná být kuriozita. Ale jednoduchá, účinná biblická praxe intenzivní prosby za uzdravení se provozuje zvláště tu a tam v protestantských svobodných společenstvích jako jsou baptisté nebo letniční církve; rovněž na některých katolických poutních místech jako Lourdes dochází k mimořádným uzdravením díky modlitbě a víře. (Naše webová stránka není odpovědná za webové stránky ostatních a automaticky neporoporuje jejich měnění se obsahy.)

*****) (...) Dnešní poznatky týkající se často uváděných regulačních systémů lidí přesjednostrannámolekulárně biologická hlediska, jsou zásadní pro pochopení snah přírodního léčení duševních poruch. Je třeba je stále více zahrnovat, což by mohlo usnadnit spolupráci mezi různými lékařskýmisměry.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Křesťanské požehnání

Jako věřící křesťan můžete žehnat všem a všemu, pokud cítíte, že je to v souladu s vírou a obracíte se s tím k Bohu. Neexistuje pouze běžné požehnání prostřednictvím kněží příp. farářů podle 4.Mojž. (Numeri) 6:23 - 7:1.

VY můžete – i jako laik – rozdávat požehnání. Nepotřebujete k tomu žádnou formulku a nemusíte mluvit nahlas; nutný je pouze správný vnitřní postoj, v tomto smyslu: "Požehnání Boží buď s Vámi, jak on si přeje". Bůh z Vašeho požehnání neudělá nic špatného. Tento zvyk se používá zřídka, ale může pomoci.

Existuje mnoho biblických míst na téma požehnání. Zde uvádíme některé typické odkazy k různým aspektům požehnání: Zacharjáš 8:13; Skutky apoštolů. 3:26; Efezským 1:3; 1. Petrova 3:9-12; Židům 6:7. Některá další místa k tomuto tématu: Matouš 5,44 příp. Lukáš 6:28; Římanům 12:14; 1. Mojžíšova (Genesis) 9:1; 5. Mojžíšova (Deuteronomium) 11:26; Žalm 115:13; Přísloví 11:25.

*) Rozumí se samo sebou: např. když se žehná zbraním, mohou mít s podobným „požehnáním“ andělé problém... .

[Zpět k obsahu této stránky.](#)

Nárek jako možná součást křesťanské praxe

Některé křesťanské kruhy, především ty přísně věřící, vzbuzují jednostranný dojem, že pro křesťany by bylo nejlépe se podat svému osudu a nekritizovat příliš odvážně to, co se ve světě děje: mohou se sice modlit za zlepšení ale jinak se také pokoušet něco pro to udělat. Ale aby si Bohu mohli „hořce stěžovat“ – viz Žalmy ve Starém zákoně – se vyskytuje, mimo literární formu (Don Camillo a Peppone), jen zřídka a církve v každém případě o tom oficiálně jen zřídka učí. Spíše se to může projevat v soukromé modlitbě. Když se docela s touto situací srovná židovská praxe u Zdi nářků v Jeruzalémě – aniž by se křesťanům doporučovalo něco podobného – pak bude definitivně jasné, že zde jde o možnou součást víry, která je velmi důležitá.

Právě také tehdy když jsou stanoveny specificky křesťanské hodnoty a přísliby – jako je tomu třeba v kázání na hoře Mt 5:5 „*Blahoslavení tišší, neboť oni budou dědici země*“ proti ve světě stále ještě dominujícím směrům vývoje, může přijít myšlenka, která by se zde mohla spoluúčastnit, že křesťané by takové přísliby nemohli nebrat v úvahu. Příkladně nejsou žádné nezávazné možnosti milosti, které také existují a které se mohou dostavit, ale také nemusí. Naopak, jsou to přísliby. Kdy budou naplněny, to může také záviset na zralosti lidí, případně i na tom, zda budou vymodlené. („Království nebeské trpí násilím“ Mt 11:12.)

Nebylo již jasné, nad kým nebo nad čím by se mělo naříkat. Nad jinými lidmi? Nebo nad, jak to tvrdí někteří teologové, ďábelskými mocnostmi, které mohou spolupůsobit při svádění lidí? Všechno to může mít svůj podíl odpovědnosti. Avšak často přichází tušení, že „to bylo dovoleno“ (s poněkud lidským názorem „protože ...“). Je však tato „režie“, která může něco „připustit“ nebo ne a která takto dále utváří pravidla hry Páně, nebo je to přímo sám Nejvyšší? Bylo by příliš logicky nesprávné, kdyby někdo chtěl Boha samého činit odpovědným za to špatné ve světě nebo za každý druh „dopuštění“. V prvních stoletích hovořili a psali a dodnes ještě v těch či oněch církvích vysoce vážení církevní otcové ještě píšou o tradičně zachovávaných hierarchiích andělů, stojících mezi Bohem a lidmi atd. Gnostikové kromě toho hovořili o jakýchsi „archóntech“ s často problematickými vlastnostmi. I jiné kultury se zabývaly takovými otázkami: například tibetská Kniha mrtvých je plná doporučení jak je třeba se po smrti k takovým bytostem chovat. Právě, pokud se týká zásadních věcí překračujících malicherné výčitky lidí vůči sobě, by se mohlo jednoho dne potvrdit, že zde hodně spolupůsobí ne úplně bezchybná „režie“ v rovině nižší než je rovina Nejvyššího i Krista samého – která však ve srovnání s člověkem nebo docela s přímo negativními silami stojí mimořádně „vysoko“. Tento odstavec je také příspěvek ke staré otázce filosofů o "teodiceji" případně o vztahu Boha ke zlu světa (jeho „zadostiučinění“).

Výsledek: Je sice možné si stěžovat Bohu, protože ten zůstává tou správnou instancí, ale je úplně nesmyslné si stěžovat na Něho. Takové nářky však mohou v sobě skrývat Boží úmysly s rozjitřenými lidskými pocity, a to i tehdy, když tyto pocity obsahují místo smutku například rozhořčení nad nespravedlností (Mt 5:6). Protože se potom řešení ponechává Bohu, představuje taková stížnost (či nářek) v podstatě zvláštní druh intenzivní modlitby. K tomu však patří láska nebo úcta k Bohu případně Kristu; to chrání před upadnutím do čisté negativity, která by již potom nevedla k Bohu, ale naopak spíše někam úplně jinam.

Jinou cestou je nechat nejdříve tyto pocity poněkud uklidnit, aby to umožnilo čistou modlitbu, kdy se Bohu předkládá všechno formou díky a prosby. Modlit se takto je nepochybně normálním přiměřeným vztahem k Bohu. Je však dovoleno si v uvedeném smyslu stěžovat, když se to jeví jako nutné a je to upřímné (autentické).

[Zpět k obsahu této stránky.](#)

Křesťanská cesta k tomu, jak se vyrovnat s životními událostmi.

– Ten, kdo chce - s Ježíšem jako **měřítkem** a pomocí - dělat pokroky směrem od vlastních nedokonalostí k vlastnostem lepším pro budoucnost (srov. stránku "...Etika": neškodit, nýbrž pomáhat...), by si měl být **nejprve vědom vlastních charakterových nedostatků, učiněných chyb a pochybení, než přesune všechny nálady, problémy a škody na druhé** (srov. Mt 7:1 *Nesudte, abyste nebyli souzeni. 2 Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni, a jakou měrou měříte, takovou Bůh naměří vám. 3 Jak to, že vidíš třísku v oku svého bratra, ale trám ve vlastním oku nepozoruješ?...*).

Pokud je to možné, je dobré si s maximální mírou vnitřního klidu (srov. naši kapitolu hlavního textu "Klid na poušti") a tak svědomitě, jako bychom měli vyrobit nějaký 'produkt', něco podobného vnitřně uvědomit nebo zapsat na papír a promyslet si možnosti zlepšení a následně pozorovat úspěch. To znamená, že důležitá je vlastní snaha: **přítom může jít o modlitby týkající se dané věci a podle víry potom přijde pomoc; ve skutečné a úplné praxi je toto však spojeno také s korekcemi postojů a myšlení, s větší bdělostí vůči negativním pocitům, a v neposlední řadě také se změnami v chování.** Vše je tím jednodušší, čím víc jemných drobností, které na sobě denně pozorujeme, nazíráme tímto způsobem a následně je v modlitbě předkládáme Bohu... (Srov. kapitolu "Sv. horlivost, a citové aspekty".)

Velmi špatně se mění zejména hluboce zakořeněné životní zvyky, protože jsou zakotveny v nevědomé vrstvě osobnosti. Zde je již často třeba značná zkušenost v rozpoznání podvědomých a nevědomých původů těchto zvyků (přesto se to však může podařit ihned, jako u kuřáka, který díky silnému odhodlání z minuty na minutu navždy přestane kouřit. Srov. kapitolu "Kristova proměna"). Tento "pohled a vědomé vyrovnání se s věcmi pomocí modlitby" by již samo o sobě bylo duchovní cestou, která může vést hodně daleko, a může někoho provázet celým životem; při intenzivní praxi však také může přinášet významné pokroky již za krátkou dobu. "Hlubší vrstvy" záležitostí, které se mají očistit, je možná ještě potřeba vnitřně zpracovat, ačkoli se již do velké míry zlepšily.

Je tedy možné se starat o „třísku v oku“ druhého nebo co bylo učiněno komusi (jinému). V případech, kdy se soud zdá být nezbytný - s ohledem na vlastní činy či činy druhých - by se to ale nemělo dělat na základě toho, jak to vypadá, ale „náležitým“ / „spravedlivým“ způsobem - tedy diferencovaně a tak konstruktivně, jak je to jen možné (viz Jn 7:24).

(...)

– Objeví se rovněž podněty **svědomí** ... (srov. Mt. 5,5 a 5,9 ...).

(Tato praxe je použitelná především tehdy, jde-li o zlepšení způsobů chování, které byly z psychologického pohledu již předtím součástí "normálního". Jde-li o zlepšení stavů, které jsou dnes do určité míry považovány za chorobné, je ještě důležitější, aby pak danou cestu aktivně provázela přiměřeně zkušená a dle možností také psychologicky školená osoba, protože samostatnost v zacházení s vlastními problémy je pak ještě více omezena, než je tomu u ostatních

lidí, když se mají podívat na vlastní slabé stránky. Kdyby se v tom někdo cítil tak omezený, že by mu to nešlo ani s podporou druhých, pak by ještě bylo možné, aby se taková pomocná osoba za dotyčného modlila, jako doplněk ke vhodné terapii. Předpokladem je, aby člověk hledal pomoc, neboť sám Ježíš vyslovil důležitou otázku "chceš být zdrav?" Srov. *naši stránku "...Uzdravení".*)

[Zpět k obsahu této stránky.](#)

Křesťanská stanoviska k hospodářství a sociálním otázkám

Nejprve chceme upozornit na to, že člověk ani podle nejnovějších hospodářských výzkumů *) není oním ryze egoistickým stvořením, jak předpokládala dosavadní liberální ekonomická teorie. Jen menšina jednala čistě na základě vlastních zájmů. Pro většinu hrají jiné hodnoty, jako dobrovolná vzájemná spolupráce, přinejmenším stejně velkou a často rozhodující roli. Tento „vzájemný altruismus“ však stejně málo jako egoismus vede automaticky ku prospěchu společnosti a může také působit ve smyslu vytváření klik. Tady pomohou jen uvědomělá, důsledná etická rozhodnutí.

Tady lze začít s psychologickými a nábožensko-etickými stanovisky. Člověk je stejnou měrou založen jako individuální i jako společenský tvor. Zdravé – nikoli přehnané – sebevědomí se při potřebné otevřenosti lze naučit stejně jako solidární postoj k bližním. Kde se zdá, že existuje pouze egoistická stránka, tam buď není altruistická dostatečně vyvinuta, nebo zakrněla v důsledku „tvrdého“ školení západní společnosti. Socialistické společnosti jednostranně podporovaly solidaritu a naopak v nich zakrňovala individualistická, po svobodě toužící stránka člověka. Rovněž tedy nekorespondovaly s pravým založením člověka. Kde lidé nenajdou vyrovnané poměry, dříve či později na to kriticky poukáží. Buď se potom společnost zavčas poučí, nebo to s ní jde dříve či později s kopce. To platí i pro dnes převládající hospodářskou formu charakterizovanou globálními obřími podniky. Ježíš doporučoval, aby se nejprve vyjasnily příslušné domácí problémy (*Matouš 7*).

Hodnoty kázání na hoře (*Matouš 5-7*)** nelze, pravda, bezprostředně přenést na návody k jednání společnosti. Přesto však by nebylo v Ježíšově smyslu mít rozštěpené vědomí, například v soukromém životě jednat podle přikázání o lásce k bližnímu a v povolání či společenských funkcích uplatňovat přesně opačné principy. Vážně míněná etika***) se musí zachovávat na všech rovinách a koneckonců také platit pro celý svět. Například hodnota milosrdenství a skutečnost, že Ježíš se obracel právě k chudým, je nepochybně společensky relevantní i za hranicemi známých církevních sociálních služeb – i pro jednání s lidmi v rámci podniku. Také *Matouš 22,21* má velmi praktický význam, neboť v něm vedle milosrdenství Ježíš potvrzuje i dochované „desátky“, to jest vedle římských daní ještě desetiprocentní dar pro náboženské, případně dobročinné účely. Ochota k pomoci v Ježíšově smyslu spočívá ovšem na dobrovolných rozhodnutích, není tedy možné z toho bezprostředně odvozovat koncepcí nuceného přerozdělování. Tak jako dříve, stále platí deváté a desáté přikázání „Nebudeš bažit ... po tom, co patří tvému bližnímu“. I přes všechnu snahu zlepšit sociální postavení mnoha lidí, zůstávají jejich rozdílné osudy v rukou Božích. Přirovnání v *Matoušovi 25,14-30* / *Lukášovi 19* užívá známé materiální skutečnosti. Souvislost (u Lukáše například etické chování celníka, u Matouše např. předcházející podobenství o síle víry u panen) však ukazuje, že má být znázorněno mnohem více než zmnožení materiálních statků či financí. To je zřetelněji patrné např. v *Lukášovi 12,33*, kde jsou duševní hodnoty postaveny nad pozemské. Přesto se odpovědné zacházení se svěřenými statky vztahuje veskrze na statky materiální. I tam, kde se například radí, aby byli podpořeni chudí a ukřivdění, přikládá se této materiální a finanční podpoře hodnota, místo aby bylo vše materiální obecně považováno za bezcenné. Potom záleží např. na tom, zda peníze či majetek jsou samoučelné, nebo zda budou použity pro něco smysluplného – *Matouš 6,24*: nemožnost současně *sloužit* Bohu a majetku.

Například lhát a podvádět, šikanovat druhé, uskutečňovat projekty, jejichž neškodnost pro (nekrimální) bližní a jiná stvoření není dostatečně prokázána, není ve smyslu odpovědného

soužití, jak je Ježíš na každém kroku ukazoval. Ježíš také neučil stavět neustále do popředí tzv. „tlak okolností“.

V islámu je známý zákaz úroků. Ovšem židé a křesťané mohou v bibli najít podobné rady (ve Starém zákoně samotném jsou to zákazy):

Ezechiel 18:8 a 9: "nepůjčuje lichvářsky a nebere (jiný překlad: přehnaně vysoký) úrok, odvrací se od bezpráví, vykonává pravdivý soud mezi mužem a mužem, řídí se mými nařízeními, zachovává mé řády a jedná věrně, takový spravedlivý jistě bude žít, je výrok Panovníka Hospodina."

Viz též *Ezdráš 7:24* (zákazy úroků, cla a daní pro určitá povolání);

Příslaví 28:8 bylo někdy pohodlně vykládáno tak, že nakonec nezáleží na zacházení s penězi získanými z úroků, protože peníze přes bohaté stejně opět slouží chudým. Tam, kde se dnes peníze využívají v rozporu se zájmy chudých příp. se zájmy obecného blaha, nejsou splněny podmínky tohoto verše. Aby byl splněn pořádek hodnot tohoto verše, záleží právě na tom, na co se peníze používají.

V Novém zákoně je k tématu úroků také *Mt. 23:23 a Mt. 17:24*.

Pro toto zpracování je nejzajímavější, o čem se ještě po tom dá přemýšlet, je-li opuštěn příslušný rámec, ve kterém Starý zákon vznikl. Proto se zde nebudeme blíže zabývat veršem *Deuteronomium 23,20*.

Bible vybízí nedělat zbytečné dluhy (*Kniha Příslaví 22:7*) a prozíravě plánovat (*Kniha Příslaví 21:5*) a moudře a rozumně se tomu stále učit (*např. Kniha Příslaví 4:5-8*). Nabádalo se k šetření, také zmiňovaný „desátek“ se měl každý rok ukládat, aby s jeho pomocí bylo možné cestovat na náboženské slavnosti a připravit si k tomu almužny. (*5.Kniha Mojžíšova 14:22-27*). Pavel vyzýval křesťany, aby si každý týden něco dali stranou, aby to mohli případně použít pro potřeby křesťanů, kteří upadli do bíd. (*1 Kor 16:1,2*) naznačuje (*nutnost*) umírněného chování ve vztahu k pozemským statkům (*1 Tim 6:8*). Ježíš vychází z toho, že než se například začne nějaká stavba, musí se před tím spočítat, zda je na to dost peněz. (*Lk. 14:28*). Trvalá hospodárnost by byla i dnes naléhavě potřebná jako terapie a opatření do budoucnosti: soukromé, hospodářské a veřejné nadměrné zadlužování je prapříčinou celosvětové finanční nestability. Webová stránka Kristovy cesty (Christuswege) nesleduje žádné politické cíle, proto se zde uvádějí jen všeobecná hlediska.

*) Viz Ernst Fehr, ředitel Ústavu pro empirický hospodářský výzkum (Institut für Empirische Wirtschaftsforschung) na univerzitě v Curychu, v interviewu pro časopis Spektrum der Wissenschaft v březnu 2002, „Reziproker Altruismus...“

**) Spíše v duchovním ohledu jsou tyto hodnoty vysvětleny v kapitole o kázání na hoře v našem hlavním textu část 1.

***) Viz také naše kapitola „Základy etiky“

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Křesťanská stanoviska ke společnosti a politice

Matouš 22, 21; Marek 12, 13-17; Lukáš 20, 20-26: „Odevzdejte tedy to, co je císařovo, císaři, a co je Boží, Bohu.“ To je realistický postoj a týká se placení daní římským vládcům. Jasně se v něm ukazuje také rozlišování mezi státní a náboženskou funkcí. Oproti tomu zde není míněna zásadní poníženost před vrchností. *Skutky apoštolské 5,29*: „Boha je třeba poslouchat, ne lidi.“ Proto Ježíš také automaticky neospravedlňuje každé selhání „tlakem okolností“.

Na jedné straně nelze obecnou stupnici hodnot z kázání na hoře (*Matouš 5-7*) atd. bezprostředně přenést na návody, jak jednat ve společnosti. Jistě by nebylo v Ježíšově smyslu mít rozštěpené vědomí, například v soukromém životě jednat podle přikázání o lásce k bližnímu a v povolání či společenských funkcích uplatňovat přesně opačné principy. Vážně míněná etika***) se musí zachovávat na všech rovinách a koneckonců také platit pro celý svět.

Například by určitě nebylo ve smyslu pravdivosti a odpovědnosti, které Ježíš předvádí, prosazovat se proti ostatním uchazečům nečestnými metodami; klamat veřejnost; a bez ohledu na ty, kterých se to týká, uskutečňovat projekty, jejichž neškodnost pro (nekriminální) bližní a jiná stvoření není

dostatečně prokázána. Tak může křesťanská angažovanost vyžadovat i samostatné myšlení, které překračuje jednostranný vzor myšlení "vlevo-/ vpravo".

Mt. 7:3-5 „... vyndej ze svého oka trám, a teprve potom budeš dobře vidět, abys mohl vyndat třísku z oka svého bratra ...“ nepředstavuje zřejmě návod k tomu, zcela omezovat jednotlivce na subjektivní zabývání se vlastními slabostmi – tento dojem by mohly zanechávat některé křesťanské kruhy. Je třeba vyjít ze životní praxe místo toho, začínat u sebe sama – a potom o to svobodněji, bez připisování vlastních problémů jiným, tyto napomínat, případně, kde se to jeví jako potřebné, kritizovat. To se opět může vztahovat jak na osobní okruh, tak také na politiky.

Prorockou radu lze najít v *Jeremjášovi 29,7*: „Usilujte o pokoj toho města, do něhož jsem vás přestěhoval, modlete se za ně k Hospodinu, neboť v jeho pokoji i vy budete mít pokoj.“ Ta slova nabádají k rozhodnutí ve prospěch smyslu pro společenství v nejširším smyslu. Křesťanům se i v *Matoušovi 5,13; 13,33 atd.* klade na srdce, aby se zajímali o společnost a byli „solí země“.

Avšak pro křesťany mohou nastat i situace, ve kterých se musejí od společenských nešvarů distancovat: *Zjevení Janovo 18,4*: „A slyšel jsem jiný hlas z nebe: Vyjdi, lide můj, z toho města (Babylón), nemějte účast na jeho hříších, aby vás nestihly jeho pohromy.“

*) Tato webová stránka nesleduje žádné politické cíle. Pouze se tu dávají obecné podněty k danému tématu.

***) Viz také naši kapitulu „*Základy etiky*“ a kapitulu „*Křesťanská stanoviska k hospodářství a sociálním otázkám*“

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Filozofie a křesťanství – Komentář k Habermasově přednášce „Víra a vědění“^{}**

Filozof prof. dr. Jürgen Habermas ^{***}, dosud považovaný za člověka nábožensky nezaloženého, poznal důležitost náboženských představ také jako kořene hodnot a sociální soudržnosti světské společnosti. Věrný obraz Boží v člověku, vytvořený se schopností ke svobodě a právem na ni, může říkat něco i člověku „nábožensky nemuzikálnímu“ – jak sám sebe označuje. Svět podle něho zůstává odkázán na smíření a odpuštění – tedy na hodnoty, které vycházejí z náboženství. Vztahuje se na „utrpení nevinně zneužívaných, ponižovaných a zavražděných, které přesahuje veškerou míru nápravy, jaká je v lidských silách“. „Ztracená naděje na vzkříšení po sobě zanechává citelnou prázdnotu“ (v sekulární společnosti).

U poučených křesťanů Habermas nachází důležité předběžné kroky, které by nyní měli učinit i svěští myslitelé ve vztahu k těmto křesťanům.

- *Náboženské vědomí musí z hlediska poznání zpracovat „dissonantní“ setkání s jinými vyznáními a náboženstvími.*

Poznámka: Přece jen lze na západě konstatovat určité zcivilizování vzájemného přístupu, které však má také své meze. Názory, které by mohly být podstatné pro ekumenický nebo interreligiózní dialog, jsou roztroušeny v našem hlavním textu a na několika zvláštních stránkách týkajících se například *církví* nebo *etiky*.

- *Musí se dále přizpůsobovat vědeckým „autoritám“.*

Poznámka: Z hlediska této webové stránky není vědecký mainstream (většina) často vůbec na mnohokrát zdůrazňovaném nejnovějším možném stavu, nebo jej nechtěl z hospodářských či jiných důvodů vzít na vědomí. Tato forma autority proto začala být v mnoha otázkách pochybná. I ve

vědecké oblasti chybí interdisciplinární otevřenost a nezbytný pluralismus. To platí právě i o podstatných otázkách týkajících se obrazu člověka, například v genové technice (o jejíž problematice se Habermas také zmiňuje), a v ostatních přírodních vědách. Tímto problémem se zabýváme na řadě míst našeho hlavního textu sledujícího kroky evangelíí. Je však pravda, že je nutný dialog mezi náboženstvím a vědeckými obory. Podle našich zkušeností pak musí být zahrnutý i novější směry přírodních věd**), to jest také „alternativní výzkum“ atd. Kromě toho musí být ze strany náboženství začleněny i poznatky pocházející z vědomého zpracování hlubokých náboženských zkušeností, nikoli z pouhých teologických myšlenkových konstrukcí. Jen tak je možné, aby se strany navzájem vyslechly. Dosavadní dialogy na bázi zastaralých vědeckých paradigmat (základní předpoklady, obrazy světa), případně okleštěné představy o křesťanství proto nemohly tohoto cíle dosáhnout. Také duchovnědné obory mohou profitovat z procesu, v němž se člověk opět stane člověkem, jeho duše přestane být pouhou chemickou funkcí mozku a stane se opět duší.

Náboženské vědomí se musí „opřít o premisy ústavního státu...“. Habermas upozorňuje na to, jaké destruktivní jevy se mohou v náboženské oblasti projevit, pokud by byl tento krok opomenut. Poznámka: Takové přizpůsobení moderních křesťanů svobodným hodnotám je částečně i krokem ve směru kořenů splétání křesťanství se státními nátlakovými prostředky po roce 325 po Kr.

Zatímco křesťanské, případně náboženské kruhy se ve styku se světskými institucemi většinou přizpůsobily jejich jazyku, měly by nyní, podle Habermase, ryze světsky smýšlející a hovořící kruhy v dialogu s křesťany, příp. nábožensky založenými lidmi, brát v úvahu jejich skutečné myšlení a pouze „neeliminovat to, co bylo kdysi míněno“. Sekulární většiny nesmí v otázkách, které jsou pro věřící podstatné, prosazovat většinová rozhodnutí, aniž vážně přezkoumají, co se mohou z namítání této strany naučit. Poznámka: Přírodovědci, politici a další by tedy opravdu měli při rozhovorech s křesťany vzít v úvahu to jisté „cosí“, které dodatečně zaznívá v pojmech jako „zachovat stvoření“, „tvor“, ba i „člověk“ atd. na rozdíl od pojmů jako kosmos, biosféra, ekologie, živočich, homo sapiens... .

Habermas sází na zprostředkující „třetí stranu“ mezi náboženstvím a vědou: na „demokraticky osvícený common sense“ (zdravý lidský rozum), a to v „postsekulární společnosti“, která bere v úvahu další existenci náboženských skupin. Poznámka: To například v Německu dosud příliš nefunguje, pokud ano, pak jen tak, že do diskusí musí být více či méně zapojovány alespoň velké církve. V USA například požívá náboženská angažovanost jednotlivce větší úcty, ale náboženské hodnoty se v sekulární společnosti objevují v takové formě, že jsou téměř k nepoznání.

*) Frankfurter Allgemeine Zeitung /SZ 15.10. 2001 *nebo německý intertext,*

**) viz také naši stránku „*Přírodní vědy a víra v Boha*“

***) **Poznámka: Habermas a další filozofické směry:**

Jürgen Habermas patřil vedle Theodora W. Adorna a Herberta Marcuseho k "Frankfurtské škole", která svou "kritickou teorií" značně ovlivnila studentské hnutí z roku 1968, a zahrnovala tehdy obměněné neomarxistické, osvícenské a ateistické způsoby myšlení.

Z konzervativního filozofického a teologického hlediska kritizoval od roku 1969 teorii a praxi hnutí z roku 1968 zejména Günter Rohrmoser. Považoval jejich 'utopii' za náhradní náboženství (a tím za konkurenci církevní 'nauky o spáse / eschatologie'), a snažil se naopak zachránit např. starou Augustinovu nauku o "dvou (z boží vůle) mocích" – církvi a státu.

Jak zastánci Frankfurtské školy, tak také její konzervativně-křesťanští a hospodářsko-liberální odpůrci podávali a podávají částečně ještě dnes všechny argumenty jednostranně, u kterých se zdálo, že mluví proti těm tehdy druhým, příp. které si vůbec dovolili líčit "protichůdnou stranu" mylně jako jednotný blok. Tak jedni promarnili šanci hledat rozmanitost toho, co by se dalo zachovat z tradičních systémů hodnot; a ti druzí promarnili šanci podívat se na pestrost toho, co bylo oním oprávněným - "emancipačním" - motivem v nových sociálních hnutích na druhé straně ideologických zkreslení. Ovšem mnoho lidí v Německu a jinde na světě v těchto diskusích od té doby značně pokročilo, protože mnozí již nebyli ochotni nechat se vtlačít do starých "frontových linií" z roku 1968. Věda si však tento pokrok zatím dostatečně neosvojila – protože stále vycházejí knihy, kde je odpůrce činěn odpovědným za všechno zlo světa, a činy vlastních přátel jsou líčeny bez poskvrny.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Všeobecná křesťanská stanoviska k ekologickým otázkám*)

Genesis 1:26-28: "I řekl Bůh: Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují... nad celou zemí..."** To v žádném případě neznamená, že člověk smí se svým životním prostředím zacházet nezodpovědně, byť to tak v praxi často vypadá. Je tu spíše vyjádřeno původní pojetí lidstva coby vrcholu stvoření – člověk byl stvořen jako poslední a podobá se Bohu. Šlo o přirozenou autoritu člověka, který uměl „pojmenovávat“ ostatní a jistě s nimi uměl zodpovědně zacházet. V *Genesis 2:15* je tato zodpovědnost popsána takto: "Hospodin Bůh postavil člověka do zahrady v Edenu, aby ji obdělával a střežil". Pojem „střežit“ odkazuje na živé stvoření, které se dále rozvíjí. Člověk později (*viz příběh o vyhnání z ráje*) z této jednoty s Bohem a jeho stvořením vypadl a stal se egoistickým. Vzhledem k tomu, že lidé přišli o svůj základ, musí si nyní veškerý svůj duchovní základ vytvořit znovu, místo aby se odvolávali na to, co jim Bůh zaručil v ráji.

I v Novém zákoně se stvoření dostává velké vážnosti. V *Římanům 1:20* čteme, že „Jeho věčnou moc a Božství, které jsou neviditelné, lze totiž od stvoření světa vidět, když lidé přemýšlejí o jeho díle". *Římanům 8:19*: "Celé tvorstvo toužebně vyhlíží a čeká, kdy se zjeví sláva Božích synů" (jiný překlad: "na vykoupeného člověka", tzn. na člověka, který se stal dokonalým.) *Římanům 8:22*: „Víme přece, že veškeré tvorstvo až dodnes společně sténá a pracuje k porodu.“ *Marek 16:15* „A řekl jim: Jděte do celého světa a kažte evangelium všemu stvoření.“ (viz také *Koloským 1:23*). Nyní lidem pomáhá Ježíš Kristus. Ani on však člověka nezbavil spoluzodpovědnosti za jeho bližní a ostatní tvorstvo, ale pomáhá lidem, aby byli „dokonalí, jako je dokonalý jejich nebeský Otec“ (*Matouš 5:48*), tedy tak, jak to bylo původně zamýšleno, aby se mohli chopit své zodpovědnosti.**** Teprve tím se tvorstvo opět sjednotí. Předpokládá to však, že lidé tuto pomoc přijmou. V *Římanům 1:20* je dokonce řeč o tom, že lidé pro život bez Boha „nemají výmluvu“.

Ve *Zjevení Janově* (jeho charakter je popsán v 2. díle našeho hlavního textu) se sice dozvídáme mimo jiné o katastrofálním osudu, který může potkat lidstvo, resp. jeho části a zbytek stvoření. Nikde však nejsou tyto průvodní jevy v období Božských korektur hodnoceny pozitivně nebo označovány za vlastní Boží cíle. Nikde ve *Zjevení* nejsou omluveni lidé, kteří sami přispívají k vymírání biologických druhů a dalším katastrofám, a už vůbec je tu nikdo nevyzývá k tomu, aby k nim přispívali.***) Tato lehkovážná generace je ve *Zjevení* naopak hodnocena nanejvýš kriticky. *Zjevení* Janovo nemění nic na pozitivní vizi Nového zákona, např. na horském kázání (*Mat. 5* "Blaze tichým, neboť oni dostanou zemi za dědictví...").

Pokud se týká termínu "kreaacionismus", který je dnes rozšířený v anglofonním prostoru: naše stránka nepodporuje žádný druh „-ismu“. Stvoření světa a člověka však umožňuje v podstatě místo pouhého principu náhody pocítit Boží moudrost. Viz také naše stránka „Přírodní věda a víra v Boha“. Jsou přípustné i pochybnosti o některých nepodložených časových údajích v oblasti archeologie či dějin Země. Ale ti, kteří nadto chápou „7 dní stvoření“ v *Genesis* jako 7 dní v dnešním smyslu s 24 hodinami, by toto měli chápat jako jednu interpretaci: na tom by neměla stát ani s tím padat víra. Dnešní dny předpokládají že Země vznikla jako nová i s jejím dnešním otáčením, co však na počátku ale nebylo. Již v Bibli samé se uvádí: „pro Boha jsou tisíce let jako jeden den“. 7 dní by mohlo zcela dobře znamenat něco reálného, ne však „časové intervaly“, „cykly stvoření“ s blíže neuvedeným trváním. Pohlížet na neobyčejně rozsáhlé procesy stvoření jako na velmi krátká období, by mohlo být, tváří v tvář novým objevům, brzo tak málo udržitelné jako dosavadní archeologické představy. V Bibli je dostatečně zřetelně naznačeno, že se Bůh mohl zjevit před Mojžíšem lidem jako byli Henoch a Noe. Naše dnešní dějiny stvoření se mohou opírat o starou ústní, později i písemnou tradici z těchto pravých začátků, ze kterých se části zachovaly také v jiných kulturách. Z výzkumů jsou známé například některé nápadné podobnosti se sumerským eposem o Gilgamešovi. To neznamená, že muselo proběhnout tam popisované stvoření světa. Ale připomíná to, že Abraham pocházel z Mezopotámie..

*) Tato stránka nemá působit politicky. Proto jsou zde probírána pouze všeobecná stanoviska, nejsou tu formulovány konkrétní odpovědi na dílčí politické otázky současnosti. Křesťané z různých směrů tak řeší některé otázky týkající se zachování Stvoření, včetně takových příkladů jako Nenarozený život a zneužívání genetického inženýrství a jaderné energie.

***) To lze považovat za speciální formu panenteistického vyjádření ("Boha lze spatřovat znovu i v jeho stvoření") - nezaměňovat s pantheismem ("Bůh je vše"). Nejpřímější vztah Boha ke stvoření se zde však realizuje pomocí člověka (srov. též Jan. 14:21, 14:23, 15). A toto samo se uplatňuje tou měrou, jakou si toho je člověk stále více vědom a sblíží se stále více s Kristem. Také radost ze stvoření může vést k Bohu, ale v případě takové mystiky stvoření jsou místo toho možné značné odchylky, jako by Bůh byl už jen slovo pro vlastní hmotné záležitosti a přání.

****) To např. v USA není všem jasné.

*****) Uvedené možnosti vývoje vědomí jsou zpracovány podle kroků v Ježíšově životě v 1. části hlavního textu. Člověk se dnes může vědomě - na rozdíl od dřívějšího, spíše instinktu podobného způsobu - například poučit a intenzivněji poznávat vztahy se svým okolím, životním prostředím a Zemí. Může také použít „síťové myšlení“ (termín, který byl užít na jiném základě *Fredericem Vesterem*) nebo „multifaktoriální myšlení“ (termín použitý *Dörnerem* pro studium složitých ekologických vztahů místo k tomu nepoužitelného starého „lineárního“ nebo „mono-kauzálního“ myšlení = "1 příčina → 1 účinek". Viz také naši stránku „Vědomí, výzkum mozku a svobodná vůle“ a stránky „Základy etických hodnot“, „Křesťanská hlediska ekonomických a sociálních otázek“, „Křesťanská hlediska společnosti a politiky“, „Křesťanství a filozofie ...“

Viz také naši stránku "Základy etických hodnot".

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Nenarozený život *

Počátek lidského života:

Konzervativní i kritičtí křesťané se ve svém chápání člověka v podstatě shodují v tom, že lidský život začíná již v okamžiku početí. Bible na různých místech zachycuje lidský život jako jednotu - od jeho počátku v Bohu, přes předávání života mezi generacemi až po různé etapy života jednotlivce. Bible nikde nedává podnět k tomu, aby byl lidský život v době před narozením či ve staří nebo nemoci označován jako „život bez ceny, resp. bez lidské důstojnosti“.

Prof. Böckle ve své Příručce křesťanské etiky vybírá z dějin několik teologů, kteří za podstatný okamžik nepovažovali početí, nýbrž uhníždění (nidaci) vajíčka, které následuje krátce po početí (v jejich originálních textech tyto zmínky zčásti nelze najít). Moderní přírodní vědy se snaží být nehodnotící. I jejich objevy však svědčí pouze o plynulém přechodu mezi stádiem oplodněného vajíčka a dospělým člověkem. Ať už je počátek lidského života spatřován kdekoliv, závisí tato hranice čistě na libovůli lidského rozhodnutí. *Embryolog Erich Blechschmidt* tak například tvrdí, že *Haeckelem* prosazovaný "biogenetický zákon", podle kterého embryo opakuje živočišná stádia z evoluce, je zastaralý. Každý orgán se totiž podle plánu vyvíjí tak, aby mohl plnit svou funkci v lidském organismu. Reakce embrya lze dnes pozorovat pod ultrazvukem. Podobně upozornil *genetik Prof. L. Lejeune* na to, že již geny v oplodněném vajíčku obsahují plán dospělého lidského organismu, řekli bychom, že jsou fyzickým ekvivalentem tohoto plánu. K podobným poznatkům dospěl i výzkum mozku, vývojová neurologie a psychologie. Při komplexním a nepředpojatém výzkumu je možno ve stále ranějších stádiích lidského života zaznamenat funkce vědomí a paměti. Proto uvedené názory platí i mimo náboženské kruhy.

Praktický dopad těchto postojů - to je ovšem jiná otázka.

Příkázání „Nezabiješ!“ - *Exodus 20* - bylo ve starozákonní době chápáno ve smyslu „Nezavraždíš!“. Představy o tom, co je zabití a co vražda, se ovšem později proměňovaly. V širším smyslu je toto příkázání vztahováno na veškerý lidský život a vegetariáni ho dokonce uplatňují i na zvířecí říši. Moderní přístup „světového étosu“ společného všem náboženstvím vyznává „kulturu

úcty před veškerým životem“.

V každém případě je ovšem třeba brát v úvahu individuální životní situaci dané ženy se všemi jejími potížemi, obavami a s jejím svědomím. (V každé seriózní těhotenské poradně se tak děje, i když by tu ženám rádi doporučovali a usnadňovali dítě donosit.) Takový individuální přístup je lepší než paušální odsuzování všech těch, které se myšlenkou na potrat vůbec zabývají. Pro ženy není takové rozhodnutí ve většině případů vůbec jednoduché. Je také třeba vzít v úvahu spoluzodpovědnost muže a ostatního okolí, a nenechávat problém pouze na ženě. Pokud chceme, aby se počet interrupcí snížil či aby interrupce zmizely úplně, musíme kromě individuální snahy především ulehčit rodinám život s dětmi. Musíme řešit problémy, které jsou dnes příčinou části ukončených těhotenství, místo abychom požadovali další zátěž i pro sociálně slabé.

Právní otázky*:

Ježíš Kristus zdůrazňoval především vědomé rozhodnutí k etickému, morálnímu chování, místo aby stavěl na tlaku vnější zákonné normy či zvyku, jak tomu bylo v době starozákonní. Právní normy však přesto mohou být v etických otázkách oporou, jak ukazují takřka všechny oblasti života.

Mezinárodní srovnání dokazuje, že trestněprávní ustanovení, ať už jsou přísná či liberální, mají na počet interrupcí jen omezený vliv. Řešení proto vyžaduje i jiné snahy, jak jsme již naznačili.

Souvislost s genetikou a reprodukční medicínou:

Při vědeckých výzkumech a při umělém oplodňování dochází ke „spotřebě embryí“, kterou se například německý zákon o ochraně embryí snaží omezit. Tzv. preimplantační diagnostika (PID) představuje v současné době nové pokušení vytvářet další důvody pro interrupci.

Konsekvence v jiných oblastech:

Tam, kde je o ochranu života, musí zároveň jít o veškerá rizika, kterým jsou vystaveny bytosti již narozené, a především pak o ta nebezpečí, kterým jsou společně vystaveni ti narození i nenarození. Ekologické hrozby dopadají na matku a embryo stejně jako na dospělé a na citlivé embryo dokonce ještě více než na dospělé. Ochránci života na to často zapomínají. Podobně se ani ekologové často nestarají o problém interrupcí, čehož si např. *Franz Alt* všiml již v roce 1985.

*) "Kristovy cesty" nejsou politickou stránkou. Nejsou namířeny proti nikomu, nekladou politické požadavky, ale informují pouze o všeobecných kritériích.

**) Viz také zvláštní stránka

[Zpět k obsahu této stránky](#)

:-

K 4. část: Starý zákon; a příspěvky k dialogu s jinými náboženstvími

Starý zákon a Židovské náboženství (Judaismus)

Tato speciální stránka by ráda přispěla k lepšímu pochopení Starého zákona a k mezináboženskému dialogu. Nechceme se však starozákonními texty zabývat stejně podrobně, jako se v rámci tohoto internetového projektu zabýváme např. evangelií a Skutky apoštolů.

Ježíš Kristus a jeho učedníci často odkazovali na posvátná písmena, která jejich posluchači znali. Jedním z nich byl **Starý zákon**. Ten obsahuje příběh stvoření světa, knihy o dějinách židů, zákonné spisy, prorocké spisy, žalmy, apokryfy atd. Ježíš a jeho učedníci přicházeli s tím, že jejich učení obsah starších zjevení sice neruší, že však nejsou v první řadě vykladači Písma, nýbrž že jim jde o život postavený na bezprostředním kontaktu s Bohem a s Ježíšem. (Viz „Základ etických hodnot“ a hlavní text.) Z toho potom vyplývají oproti Starému zákonu nové úhly pohledu.

V novém zákoně však lze najít i odkazy na jiné duchovní proudy tehdejší doby. Janovo evangelium tak kupříkladu na mnoha místech zjevně hovoří k lidem, kteří znali gnostická učení, aby jim na pozadí jejich vlastní víry vysvětlilo jinakost a zvláštnost křesťanství. Jednoduchým příkladem je jsou již slova „Bylo tu pravé světlo ...“ z 1. kapitoly Janova evangelia. Rovněž např. některé listy sv. Pavla berou v úvahu spíše znalosti lidí z okruhu starých mysterijních náboženství než židovské tradice. Kdo tyto tradice nezná, ten si to neuvědomí. Na těchto místech Nového zákona nenaleznete paušální zatracení všech nežidovských starých spisů. S takovými odsudky se setkáváme pouze tam, kde je poukazováno na vyslovené zneužití konkrétních, zdegenerovaných kultů a kde mají být čtenáři před takovými cestami varováni. Starý, uměřenější způsob misie spočíval v tom, že byl člověk osloven tam, kde stál, místo aby se od něj vyžadovalo, aby se jednoduše vzdal celé své minulosti. To by pak totiž jeho vědomí ještě více narušilo, než aby mu to přinášelo spásu, která léčí. Od lidí jiného původu se nevyžadovalo, aby nejprve přejali celou židovskou tradici. V tomto ohledu měli stejné postavení jako židé. Přesto mezi učedníky vznikaly na toto téma spory, se kterými se setkáváme dodnes.

Ježíšovo dílo bylo sice v této formě tehdy myslitelné jen na základě víry v Boha a nadějí v zásadní i celého ostatního světa se týkající změnu, jak to v Izraeli předpovídali proroci. Avšak od té doby bylo docela dobře možné rozpracovávat křesťanské také na základě dalších náboženských tradic, místo Starého zákona. Pokusil se o to např. Mání, zakladatel manicheismu. Manicheismus byl v Asii nejprve široce rozšířen, následně byl pronásledován církví a dnes už je prakticky zcela vytlačen. Máního východiskem bylo perské monotheistické náboženství Zarathustrovo. Jiná otázka je, jak dalece se Mánímu podařilo interpretovat Ježíšovu roli správně a jak dalece se mu to přes vysokou úroveň jeho nauky nepodařilo – vzpomeňme např. na jednostranný útěk ze světa. Této otázce se blíže věnovat nebudeme.

Židovské náboženství (judaismus) dalo po hebrejské bibli vzniknout ještě několika dalším spisům, např. souboru právních pouček (*mišna*) a komentářům (*gemara*) k **talmudu**, který má *verzi babylónskou a jeruzalémskou*. Kromě toho vznikla zásadní díla určitých směrů, především mysticko-esoterické spisy **kabaly: Zohar / Sefer jecira**. Obě posledně jmenované knihy vznikly ve 13. století, ale zřejmě se opírají o starší tradice. Objevují se tu dokonce paralely se starým Egyptem. Židovská mystika existuje i dnes (chadismus).

K obrazům Boha

"Bůh Abrahamův" byl prožívám jak jako osobní Bůh rodiny, kmene a národa, na druhé straně také jako Bůh Vesmíru. Tato víra začala až časem nabírat přísně monoteistickou formu, po které stále znovu volali proroci.* Ve Starém zákoně je Bůh nejprve označován jako „**Elohim**“, což znamená doslova „božské stvořitelství“, a ne jakési materiální mimozemšťany s genovými experimenty atd., jak se dnes v mnoha knihách spekuluje. Semitská slova „Elohim“ a „Allah“ (islámské označení Boha) mají jistě stejný původ, stejný jako "El" kananejských.

Jméno **Jahve** (Jehova, JHVH) se ve Starém zákoně objevuje teprve později. Podle mystických a duchovědných pramenů, jako jsou např. *Lorber či Steiner*, vzniklo chápání Boha jako Jehovy v průběhu doby společně s tím, jak se Bůh lidem přibližoval. Pouze překlady někdy bohužel používají stejné označení tam, kde byla v originále různá božská jména. Přehlíží se tím skutečnost, že lidé různých epoch prožívali Boha různě. Původní zkušenost s Bohem jako s Jehova byla později pravděpodobně lidsky znečištěna. V této souvislosti lidstvo dokonce dočasně mátlý negativní bytosti, jejichž spiritualita byla plochá a které byly plné nenávisti. Ne všechny příběhy ve Starém zákoně se musí vztahovat ke skutečnému „Jahve“ a k JHVH ve smyslu duchovních výkladů prof. *J. J. Hurtaka ze Spojených států*. To ovšem neznamená, že by bylo možno starozákonní dění hodnotit podle lidské logiky naší dnešní společnosti. Bůh ví lépe než my, proč co dělá a co a proč chce od lidí.

Víra v mesiáše a Kristus

„Christos“ – tak bývá již v Septuagintě, v židovském překladu hebrejské bible do řečtiny ze 3./2. století před Kristem, označován **mesiáš**, o kterém hovořili proroci. Není to tedy výmysl sv. Pavla, jak se domnívají někteří moderní spisovatelé. Svitky z jeskyň v Kumránu nedaleko Mrtvého moře ukazují, že hluboce věřící židé právě v desetiletích či stoletích před Kristem očekávali mesiášskou říši míru, která je popsána v 11. kapitole knihy proroka Izajáše. Již tehdy však byla bytost mesiáše vykládána různě. Ani pro Ježíšovi učedníky nebylo jednoduché pochopit, že ohlašované nové „království“ nebude spojeno s vnější národní vzpourou proti Římanům, nýbrž že to bude duchovní vývoj, který vše promění - „království nebeské“.

Společenství z **Kumránu** bývá často řazeno ke zbožným esejcům, kteří tvoří vedle saduceů a farizeů třetí základní směr tehdejšího židovství. Ve skutečnosti však můžeme v souvislosti s Kumránem hovořit spíše o nezávislém společenství, které mělo blízko k esejcům, které však udržovalo dobré kontakty i s jinými proudy v tehdejšího židovství, vedle mírumilovných esejců i se samostatnými militantními zélóty a s farizey v Jeruzalémě (právě farizeové kumránskému společenství v nebezpečí světili záznamy o chrámovém pokladu; navzdory různým názorům tedy bylo toto společenství zjevně považováno za absolutně důvěryhodné). Tzv. pravidlo sekty 1QS obsahovalo informace o očekávaném mesiáši. Je tu zmínka o dvou mesiáších, resp. o dvojím původu mesiáše. Podle tehdejšího práva by to mohlo o Ježíši platit: Ježíš byl skrze Josefa z domu Davidova a skrze Marii z kněžského rodu Aronova. (To zmiňuje např. také *Carsten Peter Thiede*, který se svitky od Mrtvého moře z pověření Izraele zabývá). Proroctví z knihy proroka Micheáše (5,1), podle kterého mesiáš pochází z Betléma, nemělo pro kruhy upínající se k příchodu mesiáše zřejmě žádný význam. Přesto na toto proroctví odkazuje např. evangelista Matouš. Mnozí to lehkovážně považovali za Matoušův výmysl, jelikož Ježíš pocházel z Nazaretu. *

Na jednom místě v knize proroka Daniela (Daniel 9:25) bývá často spatřována souvislost s Ježíšem: od výzvy k vybudování 2. Jeruzaléma (viz. Nehemjáš 2:18; zhruba 445 př. Kr.) do smrti (2.) pomazaného uplyne celkem 69 "týdnů". Pokud tím jsou myšleny týdny složené z roků – každý v délce sedmi let (srv. "sabatové roky" atd.), pak tu prorok odkazuje zhruba na dobu ukřižování.

(...)

- existují však i mesiánští Židé, kteří uznávají za svého mesiáše Ježíše.

Rudolf Steiner přišel s tím, že Kristus byl jako bytost jistě znám již v předkřesťanské době některým vyšším mudrcům a projevil se v hinduistickém Višvas Karman, v párském Ahura Mazda, v egyptské sluneční bytosti Osiris a v keltském Belemis = Baldur, Apollo. Tuto myšlenku asi teologie založená na křesťanství coby náboženském společenství nedocenila, pro ostatní kulturní okruhy by to však mohlo být o to zajímavější. *Viz také kapitola „Na počátku bylo Slovo...“ v tomto textu a např. k christologii R. Steinera sbírky přednášek: "Die Geistigen Wesenheiten in den Himmelskörpern" (Duchovní bytosti v nebeských tělesech), 1912; "Vorstufen zum Mysterium von Golgatha" (Stavební kameny k pochopení mystéria Golgoty), 1913, 1914; "Von Jesus zu Christus" (Od Ježíše ke Kristu); "Christologie" (Christologie).*

Ještě později, před 2000 lety, došlo k vtělení Ježíše Krista na Zemi, což byl základ dějinného zvratu. Ježíš bere **lidstvo na sebe a integruje ho do svého života**. Staré kultury zčásti zdegenerovaly, podobně jako se křesťanství stalo později povrchním, přesto by výzkum v těchto oblastech měl význam. Kristus by se totiž ukázal ve světle, které se nehodí k roli, jež mu bývá přisuzována - k roli mocenského garanta jednotlivého náboženského společenství. Je to bytost, která ztělesňuje právě obnovené všeobecné lidství, „nového Adama“ Golgoty.

K času „před potopou“ a k novozákonnímu času viz např. spisy Jakoba Lorbera: www.lorber-verlag.de ; či Rudolfa Steinera. Poznatky mystiky zcela odsunují do pozadí tezi, že historický Ježíš nikdy neexistoval nebo že byl obyčejný potulný kazatel.

[Updates English/ Deutsch](#)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Zarathustra

S původním Zarathustrovým učením se dnes můžeme setkat u pársů a v jejich náboženském spise zvaném Zend Avesta. Vědci pocházející z tohoto indického náboženství ukázali, že náboženství je starší, než předpokládali západní vědci. Znamená to tedy, že antičtí dějepisci měli pravdu. Kromě toho se zjistilo, že zde nešlo pouze o kosmický souboj mezi světlem a temnotou, který později převzalo gnostické učení. Osobní bůh, Ahura Mazda, totiž protichůdné síly přesahoval. Byl označován jako „To, co přesahuje dobro“. Pojem pro neosobní stránku Boha byl "Ahu". (Adresa, na které lze získat nejvhodnější práce z tohoto náboženství: Mazdayasnie Monasterie, Mustafa Bldg., Sir Pherozechah Mehta Rd., Bombay 400001, Indie). Kromě toho se zjistilo, že v iránské tradici se objevují zmínky o člověku Noe/Nuakh, které se shodují s biblickými zprávami. Máme dojem, že Zend Avesta má mnoho společného s jakýmsi prapůvodním zjevením pocházejícím z doby ještě před potopou v Přední Asii, tedy s nejstarší vírou v Boha, kterému Noe zůstal věrný i v degenerované kultuře. Abrahám nebyl první člověk, který uctíval jednoho Boha. Existují zmínky o tom, že i tato původní forma náboženství před potopou kolem roku 3500 před Kristem byla k dispozici v písemné podobě, a v podstatě je možné, že se tyto staré spisy jednoho dne objeví. Lorber nazývá jeden z těchto zmizelých spisů "Seanthiast Elli". Bůh se prý lidem před potopou zjevil jako "Abedam", podobně jako později působil skrze biblického Melchisedeka.

Mnoho muslimských duchovních v Iránu ostatně pársy řadí mezi „lid knihy“, tedy koránu, podobně jako křesťany a židy, tedy ne k „nevěřícím“, nýbrž k těm, kteří věří v jednoho a téhož Boha a kteří na něj byli neustále upozorňováni hlasy proroků. Je přirozené, že se podobně jako ve všech ostatních náboženstvích i v tomto náboženství ztratilo něco z původní duchovní hloubky. Tuto hloubku musíme teprve nyní objevovat.

Mání (216-276) se pokusil najít spojitost mezi křesťanským učením a starým náboženstvím zoroastrickým. (...) Tyto pokusy nechceme posuzovat; viz rovněž podrobnější text v němčině či [angličtině](#).

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ježíš Kristus a islám

Mezináboženský dialog

Toto je příspěvek k lepšímu porozumění mezi náboženstvími a k pokojnému „náboženskému dialogu“****, který již probíhá mnoho let. Tyto poznámky si nekladou za cíl charakterizovat islám jako takový; přičemž také v islámu existují různé směry.

Korán*) a ostatní náboženské knihy

Islám znamená „Podrobení se (podrobit se vůli Boží),“ a také "Oddanost (Bohu)". Korán, posvátný spis islámu, je chápán jako inspirace, kterou proroku Mohamedovi zprostředkoval Bůh, popř. Korán se těší ústřednímu významu. Kromě toho hrají při výkladu roli další tradice (Sunna; doslovně zvyk), které jsou dochovány z doby proroka (Hadith). Také prorok se chová jako člověk a ne jako Bůh. Je třeba vzít v úvahu i to, že podobně jako je tomu mezi křesťany, existují i muslimové, kteří svou svatou knihu, tedy korán, neznají dostatečně.

Korán křesťany příp. židy oslovuje částečně přímo jako „vlastníky písma“ (*lid knihy, např. Súra 4, 171**) a jako "Vy děti Izraele". Tak se mohou také zabývat koránem*) – i když to většinou nedělají. V každém případě se zabývá nauka o náboženstvích Svatými písmi všech náboženství, a prozkoumává mimo jiné historický vývoj jejich výkladu. Svatá písma je nutno studovat

s respektem. Část vykladačů Koránu napsala, že existuje prvotní podoba Koránu – dobře uschována u Boha – která je přístupná pouze neposkvrněným andělům a lidským vyslancům; jiná jejich část interpretovala, že čtenář na zemi existujícího koránu musí být neposkvrněn.

Prorok je pokládán za vyslance v "době" (popř. mezidobí; jiný překlad: bude později), ve kterém vyslanci nepřicházeli (súra 5,19*). Korán rozlišuje věřící ve smyslu "učení proroka Mohameda", "lid knihy" ("vlastníci písma") a "nevěřící". "Lidem knihy" se rozumí především židé a křesťané, kteří se vedle muslimů opírají o stejnou tradici; někdy i zaroatristé (súra 22,17*). Korán uznává řetězec "proroků", kteří všichni shodně přednášeli učení o jednom Bohu, o posledním soudu, a modlitby za své národy, resp. za svou dobu (např. *Súra 6, 83-92; Súra 7, Súra 4,136**). Pokud příslušníci zmíněných náboženství knihy věří v tyto společné základy, nejsou v koránu řazeny mezi nevěřící (*Súra 5,48* apod.*). V prvních stoletích islámu nebyl na křesťany a židy vyvíjen žádný nátlak, aby přestoupili k islámu (odpovídající učení koránu, že "v náboženství neexistuje žádný nátlak", viz súra 2, 256*).

Abraham je pokládán za jednoho z hanifů, kteří našli jako jednotlivci přímý přístup k pravé víře v jednoho Boha.

Allah – raně islámsky staroarabsky al-ilah – má jako semitské slovo nepochybně stejný původ jako "Elohim", jedno z označení Boha v hebrejských knihách Mojžíšových.

Jako "nevěřící" – doslovně přibližně: "zastíratel" – se striktně pokládali v době proroka Mohameda Polytheisté, popř. pohané, proti kterým bojoval v Arábii, a před kterými již Bible varovala židy a křesťany. Dále jsou dnes v Islámu pokládáni za nevěřící ti, kteří nevěří v jednoho boha a v poslední soud. Dnes je někdy tento výraz nesprávně používán pro všechny, kteří nejsou muslimy, někdy dokonce pro muslimy každého jiného směru.

Ježíš Kristus v Koránu.

O Ježíšovi se zmiňuje kromě Bible také Korán (7. století před Kristem). V tomto ohledu existují společné i rozdílné rysy. Je třeba připomenout, že Korán na několika místech uznává Ježíše Krista coby proroka, vyslance božského, jako "Slovo Boží", jehož význam není přesně určen, a uznaného jakož "Ducha Božského" (*Súra 4,171*), který byl "stvořen jako Adam" (*Súry 2; 3:47; 3:59; 5,...*). Ve správně chápaném islámu tudíž Ježíš znamená víc než v očích křesťanských teologů, kteří Ježíši ponechali toliko roli sociálního reformátora. Jediné, co v koránu akceptováno nebylo, byla nauka o Ježíši coby Božím synu ve smyslu pozdějšího učení o svaté Trojici, kterou však křesťané v Mohamedově době chápali velmi pozemsky. Sotva existovali takoví křesťané, kteří by bývali schopni autenticky vysvětlit to, co bylo míněno původně, aby ji pochopili i lidé s jiným myšlenkovým zázemím (např. *Súra 6,101**). V Listu Římanům 1.4 je řečeno, že síla Ducha Svatého byla Ježíši "vložená jako synu" - tedy nebyla vrozená. Křesťané vlastně mohou souhlasit s muslimským přesvědčením, že Bůh nebyl zrozen a Ježíš se nenarodil, nýbrž byl stvořen. Dále je pojem (řecký) "logos" – který je v Bibli používán právě pro božský původ přp. vyslání Ježíše Krista – v evangeliích překládán také jako "To Slovo" (viz výše), v Koránu používán pro Ježíše. Jsou ve vnutích Koránu – stejně jako v Bibli – skrytá tajemství, která se muslimům ani křesťanům zatím nepodařilo zcela objasnit, takže se jen zbytečně hádají o pojmy? I tam, kde křesťané tyto nauky prezentují tak, že mohou být vykládány jako "nauka o mnohobožství", to neodpovídá způsobu, jakým učil sám Ježíš: "A Otec (Bůh) vám dá, oč byste ho prosili v mém jménu (tzn. vnitřně spjati s Ježíšem)" (Janovo ev. 15:16). V Ježíšově životě se všechno točí kolem jednoho Boha, se kterým byl úzce spjat, a ke kterému on může lidi přivést.

Výraz "logos" (v 1. kapitole Janova evangelia Slovo Boží, označení spojené s Kristem) se v Pratsově překladu koránu vyskytuje nezávisle na Ježíši (*Súra 13,12, Súra 11*), je ale v jiných vydáních koránu pochopen jako Boží "Záležitost" popř. Boží "Rozkaz" (*Súra 5,110**). Korán vidí Ježíše jako "Adama", kterého Bůh stvořil ze země a hovoří o "Vyslanci Božím", který umožnil Miriam (Marii) panenské zrození Ježíše (*Súra 19, 17- 22**). V křesťanské verzi zvěstuje Boží anděl zrození Ježíše z Ducha Svatého. V koránu je také psáno, že Ježíš byl posílen Duchem Svatým /Duchem Svatosti (*Súra 5,110**).

Podle koránu mladý Ježíš předpovídal své vzkříšení (Súra 19, 33), čímž ovšem mohlo být zmíněno i zmrtvýchvstání věřících "v poslední den" (Súra 4,159), o kterém se korán často zmiňuje. Korán hovoří o tom, že Ježíš byl živý vyzdvižen do nebe (Súra 4,157-159, Súra 3,55).

Muslimové a křesťané nemají jednotný názor na to, zda byl Ježíš před svým nanebevzetím ukřižován, zemřel a skrze Boha překonal smrt – jak říkají křesťané -, nebo zda byl bez ukřižování živý povznesen na nebesa – jak věří muslimové. Společná je však víra, že v době, když vstoupil na nebesa, rozhodně nebyl "mrtvý", ale např. vyučoval lidi. Již v Súře 3:55 příp. 5:48 je psáno, "očistím tě" a "pak se ke mě všichni navrátíte a rozsoudím mezi vámi to, v čem jste se (v životě na zemi) rozcházel". Křesťané a muslimové by tedy v klidu mohli vyčkat na řešení některých zbývajících tajemství, místo aby se hádali.

Podobně se korán zmiňuje o tom, že v den posledního soudu vstanou věřící z mrtvých (Súra 36,77, Súra 69,13 Súry 75 a 99* atd.). Ježíš se poté vrátí zpět a bude svědčit o věřícím lidu písma (Súra 4,159; srovnej se Súrou 16,89*). Ti, a jedná se také o ty, kteří nejsou muslimy, kteří věří v Boha a v poslední soud, " a činí , "co je správné" (ve smyslu přikázání), se podle koránu posledního soudu bát nemusí (Súra 2,62; Súra 4, 123-124; Súra 7,170*). Stejně tak jako v Bibli je v Koránu poslední soud jednoznačně věcí Boží, a ne věcí lidskou, a je zcela lhostejné zda křesťanů, muslimů nebo židů. (Taková srovnání mezi náboženstvími zde neslouží k tomu, aby se zpochybňovala nezávislost koránu).

K etickým zásadám islámu a křesťanství

Úzce jsou spojeny také etické zásady uvedených tří "abrahámovských náboženství". Desatero se – byť ne explicitně – vyskytuje i v islámu, m.j. také v Súře 17,22-39; Súře 5,38-40; Súře 2,188; Súře 4,135; Súře 2,195 a v Súře 17,70* (lidská důstojnost). Korán např. tvrdě a bez výjimky zakazuje zabíjet nevinné (Súra 5,27-32*). Pojem "**džihád**" znamená pouze: "boj", pojem "svatá válka" nepochází v tomto významu z koránu, nýbrž z Mohamedových výroků a z islámských právních škol ***). Duchovně-morální práce na vlastních vášních, které člověka dělí od Boha, je považována za "velký džihád" a je jí přikládán větší význam než vnitřním sporům. (Srv. Ježíšův výrok "*nejprve vyjmi ze svého oka trám ...*" - Mnoho vnějších konfliktů by tím ztratilo opodstatnění.). "Džihád slova" je pokojné vyznávání víry. "Džihád rukou" je činný, instruktivní příklad, který poskytuje věřící svým životem. "Džihád meče" bývá označován i jako "malý džihád" a je povolen na obranu napadených věřících (srv. Súra 2, 190). "Přísné a tvrdé" zacházení s jinověrci je zakotveno i v koránu (Súra 48, 29, Súra 47, 4); takovéto „násilné“ pasáže se dají srovnávat s jinými místy, kde jsou vymezené, (např. jako „v náboženství neexistuje donucení“, Súra 2, 256). Velmi rozsáhlá jsou tradiční pravidla týkající se vztahu mezi pohlavími, ke kterým patří zákaz sňatku s příslušníky jiných náboženství atd.

K islámské praxi patří: "Svědectví o tom, že není žádného Boha kromě Boha (Alláha) a že Mohamed je jeho prorok ;

že jsou dodržovány denní modlitby (Súra 2, 177*);

že je dodržován každoroční post v měsíci ramadánu (Súra 2, 185*);

alespoň jednou za život je vykonána pouť do Mekky (Súra 2, 196*);

a že je placen Zakkat (dávka na sociální účely) (Súra 2, 177*)"

V dnešním islámu neexistuje žádné centrální středisko, které rozhoduje o nábožensko-etických otázkách. Přesto získají pozice, které jsou sdíleny značnou většinou respektovaných znalců práv, nejspíše širokou akceptancí.

*) Použit byl mimo jiné „*Korán, překlad od Rudího Pareta*“, vydavatelství Kohlhammer-Verlag (německy), jehož překlad dostačuje vědeckým nárokům, a zřetelně rozlišuje překlady a začlenění k lepšímu jazykovému porozumění. Použito je zde egyptské veršování, které je v islámské oblasti běžné. U jiných překladů jsou verše počítány odlišným způsobem; uvedené místo najdete v dané Súře krátce před nebo krátce za uvedeným číslem verše. Obtížná přeložitelnost koránu neplatí pro takové jasně srozumitelné pasáže, které jsou zde uvedeny. Význam pasáží koránu byl srovnán s „*Koránem, přeloženým a komentovaným Adelem Theodorem Khorym*“, 2007 (Německy), jehož překlad je uznáván i muslimskými učenými. (např. Dr. Inamullahem Khanem, tehdejším generálním tajemníkem Islámského světového kongresu.), a jehož

komentář respektuje tradiční výklad islámských právních škol.
Použit byl mimo jiné překlad koránu Dr. Ignáce Veselého.

***) Také historické "křesťanské křížové výpravy" nebyly biblicky podloženy, nýbrž byly lidskými činy, a např. mnozí evropští křesťané je považují za špatné.

****) (Viz. k tomu *Islámsúra Koránu 164, verš. 125.*)

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Informace k: Ježíš Kristus a buddhismus

Dodatečné stránky internetového projektu „Kristovy Cesty“ k různým dalším náboženstvím jsou příspěvkem k jejich lepšímu chápání a k mezináboženskému dialogu. Jedná se v nich o tom, co je společné a v čem se liší buddhistické směry a křesťanství, které si je (znovu) vědomé svých duchovních hloubek. To není nijak spojené se snahou dopodrobna představit Buddhův život a jeho učení (přibližně 500 let před Kristem).* Spíš se chceme podrobně věnovat klíčovým bodům.

„Nic“ a „Já“

Jádrem původního **Buddhova** učení, které je ještě dnes základem hínajánového buddhizmu, je stále větší osvobození člověka od všeho, co nepatří k jádru jeho bytosti. Touhu vnějších a vnitřních smyslů, která vede k utrpení, je třeba rozpoznat jako Ne-Já („anattá“) a prostřednictvím vhodné životní a duchovní cesty včetně meditace ji uhasit, aby vyústila v nirvánu. Mahájánový směr buddhizmu, který vznikl později, a který jinak přinesl pokrok, např. silnější soucit se všemi bytostmi místo útěku ze světa, to však chápal špatně. Neustále se opakující pojem Ne-Já totiž vykládal tak, že neexistuje vůbec žádné Já, které by zůstalo po odložení nízkých egoistických vlastností. Proto má mahájánový směr buddhizmu tendenci považovat nirvánu za „Nic“. Buddha však dokonce i při popisu svých nejvyšších zkušeností hovořil jinak: "A postupem času jsem prohlédl i bídu oblasti „Anivnímání, Aninevnímání“, a bylo mi to zcela jasné, snažil jsem se proniknout ke štěstí spojenému se zrušením Anivnímání, Aninevnímání a vychutnal si ho.... A tak jsem od té doby – po úplném vypnutí Anivnímání, Aninevnímání – dospěl ke zrušení vnímání a citění a spočívám v tom a vnější vlivy – když jsem ono Já všechno moudře seznal – přestaly přicházet." (*Suttam Anguttara Nikaja 9, č.41...*).

V této souvislosti lze poznat, že i **Ježíš Kristus** rovněž vyzýval k vyjádření různých lidských vlastností k tomu, aby s tím každý začal sám u sebe a nekritizoval hned druhé. (*Viz hlavní text na Kristovy Cesty*). Kromě toho ani Ježíš neztotožňuje sebe a své učedníky se světem nebo s nějakými světskými činnostmi, ale popisuje je jako ty, kteří nepatří ke světu – výrazněji než v původním buddhizmu – kteří nežijí a nepůsobí v tomto světě, (*Jan. 17*) ale proměňují ho jako kvásek v těstě.

V každém případě je možno v Ježíšových a Buddhových výrocích o základních životních otázkách najít značné podobnosti, což již několik desítek let vede některé lidi k domněnce, že Ježíš hlásal buddhismus. Stejně tak dobře bychom totiž mohli říci, že hlásal to či jiné učení. V hlavním textu mimo jiné vysvětlujeme, že takové společné rysy jednotlivých náboženství jsou dány duchovními skutečnostmi, které mohou logicky podobně vnímat všichni ti, kdo k nim mají přístup, aniž by od sebe opisovali. To je konec konců inspirace a pokud je to pravé, přichází to z věčného zdroje, aniž by to znamenalo ani „něco“, ani „nic“, ani „ještě nic“ atd. nebo osvobození z toho, zvláště když by bez toho samo takové osvobození nemělo vůbec smysl. Z něj, ní (nebo něho (stojící(ho)) za Vším a co je ve Všem skryto a současně je také zcela mimo Všechno. To je Neprojevené a přesto již v sobě obsahuje Všechno a to přesto bude na konci stvoření více než na začátku – tedy minimálně v pozemském smyslu - stejně rozporuplné jako koán (*paradoxní výrok pro meditace v zen buddhizmu*). Něco, co nelze teoretickou cestou pochopit, třebaže se lidský duch může pomalu stát dostatečně pružným, aby bylo možno podnikat alespoň nepřímé pokusy o přiblížení se nebo to vnitřně viděné moci zpracovat *****.

To je silná stránka náboženství ve srovnání s materialisticko-egoistickou společností. Náboženství

ji však dostatečně nevyužívají. Ani společné rysy a kontakty jednotlivých náboženství však nezměnily nic na tom, že každé má své vlastní a zčásti velmi rozdílné cesty.

Mezi křesťanskými mystiky je nejbližší východnímu neosobnímu pohledu Mistr Ekkehard. Mezi buddhistickými směry mohou vytvořit most leda učení Ničirenovy školy budhizmu. **Mezi dalšími indickými mudrci** je z osobního nebo podstatného pohledu nejbližší Sri Aurobindo a jeho partnerka, „Matka“: prošel nirvánou a poznal – zdánlivě způsobem podobným některým křesťanským mystikům – že za způsobem prožití „nirvány“ je něco zcela jiného než „Nic“, mluví o Nejvyšším a chtěl by snést některá hlediska tohoto Nejvyššího na zem. Jsou lidé, kterým byl Sri Aurobindo mostem, aby znovu našli cestu ke křesťanství – avšak v jeho vlastním jádru, kde jde potom například o zcela reálné „následování Krista“ až k onomu vyjádření tak, jak to projevil Kristus sám svým Zmrtvýchvstáním.

„Poslední skutečnost“ a hledání Boha

Lidské vlastnosti, které je třeba očistit, jsou ovšem v židovské a křesťanské a islámské oblasti navíc spojeny s pojmem hříchu, proviněním se proti Bohu. Jde zde tedy především o dodržování nábožensky podložených etických norem a v detailním pohledu pak o překonání všech vlastností, které nás dělí od Boha. Dnes převládá představa – a zřejmě i u většiny **buddhistů** samých - že podle buddhizmu Bůh neexistuje. Ve společných etických postojích různých náboženství se proto odkazuje pouze na „poslední skutečnost“ po materiálním životě, kterou uznávají všechna náboženství, ať už se za ní v jednotlivých náboženských směrech skrývá cokoliv.

Tvrzení, že podle buddhizmu Bůh neexistuje, však není zcela správné. Buddha nikdy netvrdil, že Bůh neexistuje, ale v tehdejší situaci se pouze omezil na předávání poznatků o lidské cestě. Na otázku hinduistických kněží po Brahmovi, hinduistickém stvořitelském božstvu, odpověděl Buddha takto: „Brahmu znám dobře, i bráhmanský svět a stezku, která do bráhmanského světa vede i jak se Brahma dostal do bráhmanského světa, to vím také.“ (*Digha Nikaya, 13. řeč* – otázka se vztahuje na duchovní zkušenost, nejen na znalost hinduistické literatury). Hinduistického Brahma není možno automaticky ztotožňovat s Bohem-Otcem Ježíše-Krista. Jedná se spíše o jednu z personifikovaných dílčích vlastností Boha, které se postupem času objevily v různých kulturách. V žádném případě to není označení pro negativní síly. Když však nyní někdo mluví o vyšším původu tehdy uctívaných bohů, aniž by je uctíval jako nejvyšší bytosti, o čem tedy vlastně hovoří? Je zřejmé, že pro Buddhu byl počátek a cíl v Neprojeveném. Tato neprojevená nirvána není však „Nic“. Je pouze mimo Všechno, o kterém si člověk může pomoci svých pozemských psychických nebo mentálních schopností udělat obraz.

A zde máme najednou **křesťanstvím, judaismem a islámem** nevědomky uznávanou paralelu. To proto, že ve všech těchto náboženstvích je známo, že nemá vůbec smysl, ba je přímo zakázané, vytvářet nějaký obraz Boha – a to i přesto, že důvod toho byl již zapomenut. V judaismu se nesmí Boží jméno ani přímo vyslovit. Viz také naši stránku „Náboženství jako „znovuspojení člověka s Bohem“, konkrétně Poznámka 2) o archetypech.

Evangelia, resp. Zjevení Janovo naproti tomu charakterizují „Otce“ jako toho, ze kterého Stvoření vychází a do jehož úplnosti ústí (alfa a omega), který tedy přesahuje Stvoření a jeho vlastnosti a jehož Stvoření Ježíš nemůže zcela dosáhnout. Křesťanští mystikové, jako např. Jakob Böhme, na základě svých autentických zkušeností výslovně poukazovali na to, že tento Bůh přesahuje nejen pozemské Stvoření, ale i nebeské světy a onen svět. **) Nemá smysl, když bývají náboženství ve vědecké literatuře srovnávána, aniž by do tohoto srovnání byli zapojeni ti, kteří mají ty nejhlubší náboženské zkušenosti. Bez tohoto není vůbec možno najít ani jazyk, který by byl pro zástupce různých náboženství srozumitelný***).

Buddhistická cesta může směřovat ty, kdo se nebojí velké námahy, ke vstupu do nirvány, do onoho světa za oním světem – nirvána je proto pro většinu buddhistů tak daleko, jak daleko je pro většinu křesťanů mystická jednota s Bohem. Budhismus ****) ovšem učí také o možnosti, hovořit o tom, že Bódhisattva „osvobozený od opakovaných znovuzrození“, může dobrovolně opět sestoupit, aby např. pomohl zbytku světa. Kristus vystoupil k Otci (viz Prázdný hrob, Zmrtvýchvstání a Nanebevstoupení), aby pak pomohl zbytku lidstva. Kristus vystoupil k Otci, („a hrob byl prázdný“, Vzkříšení a Nanebevzetí), aby se potom znovu

vrátil. S Kristem lze dnes dojít k silnějším proniknutí od nejvyšší božské roviny až dolů k pozemské rovině.

Na tomto místě by bylo vhodné se zmínit, že podle *Rudolfa Steinera*, Buddha přinesl mudrosloví o lásce, zatím co Kristus přinesl sílu k této lásce. Síla lásky táhne všechno k božské dokonalosti zpět - alebo lépe vpřed. "Proste Otce mým jménem" t. zn. v souladu s ním anebo skrz něho. Tu je možné Buddhu považovat za toho, „kdo připravuje cestu“.

Kdo by rád poznal, jak tomu skutečně je, může na své vlastní cestě pokročit dál a ptát se Ježíše anebo Budhy samého.

Budha v "Kalama Sutra" říká: Nenechte sa svést ani předáním... legendami ... tím co se říká ... autoritou svatých písem ... obyčejným zdravým rozumem a logickými úsudky ... vymyšlenými teóriemi a oblíbenými názory... vlivem osobních předností ... autoritou nějakého mistra. Pokud však ho sami poznáte ..." (Poznání a skutečné přesvědčení o víře mají s vírou mnohem víc společného, než jen intelektuální považování za pravdu").

*) Dochované Buddhovo učení lze zejména nalézt v rozsáhlých překladech K. E. Neumanna, "Die Reden des Buddha: mittlere Sammlung" (Buddhovy řeči, střední sbírka); rovněž v „delší sbírce“.

**) Pro lidi, kteří chápou a v řeči používají teosofické pojmy v duchu teosofie, bychom rádi připomněli, že v teosofickém smyslu leží nirvána, resp. átman pod božskými rovinami „paranirvánovou“ a „logickou“.

***) Zejména křesťanský mystik mistr Ekkehart popsal svoje zkušenosti tak, že i bez pojmu Nirvána jsou rozeznatelná příbuznost zkušenosti s Nirvánou, ale také rozdíly, zatím co je toto pro něj spojeno se setkáním s Bohem.

****) Návrat k Bohu s podstatou průchodu světem je na jedné straně návratem k prvotnímu, co už zde již vždy bylo; a přesto je to již něčím navíc, co tu dříve před tím nebylo, jako například kryjící se 2 trojúhelníky. Tento paradox je srozumitelný jen u prohloubené mystické zkušenosti.

*****) K dispozici jsou také filozofické aspekty. V mahájána-buddhismu popsal Nágárdžuna ve svých Obecných připomínkách k Pradžnápáramitě, že na něco jako pravda a nepravda, pravda ani nepravda, se může pohlížet čtyřnásobně místo čistě dualisticky buď / anebo. Protože, klasické chápání nepostačuje k úplnému pochopení, mohlo by to způsobit, jako u paradoxních výroků zen-budhismu (viz výše), že člověk překročí toto dualistické chápání (forma „osvícení“) a bude mít tak přehled z vyšší perspektivy. V evropské filosofii existuje i jiná cesta k rozšíření myšlení přes staré dualistické buď / anebo: Hegelova dialektika teze a anti-teze z toho získává syntézu. Může dokonce tak cvičit samo chápání k otevřenějšímu pohledu přes protiklady nebo zdánlivé protiklady k vyšší pravdě Božího Ducha. Náš křesťanský projekt z toho nezávisle vyvinul něco příbuzného tím, že z různých perspektiv může z celistvého pohledu vždy to spolu vidět kompatibilní (Překonání zdánlivých protikladů).

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Ježíš Kristus a hinduismus

Speciální stránky internetového projektu Kristovy cesty týkající se různých mimokřesťanských náboženství mají přispět k lepšímu chápání těchto náboženských směrů a k mezináboženskému dialogu. Rádi bychom se podívali na to, co spojuje a co naopak dělí hinduismus a křesťanství - křesťanství, které si je (opět) vědomo své spirituální hloubky. Neklademe si však za cíl popsat hinduistické náboženství podrobně. Budeme se spíše soustředit na klíčové momenty.

Ježíš Kristus

V naukách hinduistického původu se objevuje pojem avatár nejrůznějších stupňů. Označuje lidi, kteří nejsou na zemi kvůli svému vlastnímu pokroku, nýbrž proto, aby dobrovolně přispěli k pokroku národa a lidstva, jako „kapka božské dokonalosti“. Rozdíly mezi takovými po sobě jdoucími avatáry jsou ovšem v tomto pojetí často smývány, zatímco židovské a křesťanské pojetí zdůrazňuje „Boha dějin“, aspekt vývoje a zvláštní roli

„Mesiáše“. (Výňatek z kapitoly "Na počátku bylo slovo..." z hlavního textu *).

Z hlediska indického myšlení se to však přesto může podobat chápání Kristova úkolu. I hinduističtí jogínští mistři proto často přisuzují Ježíši Kristu větší roli, než ti moderní křesťanští teologové, kteří v něm vidí pouze normálního člověka, resp. sociálního reformátora. Existují ovšem také hinduisté, kteří Ježíše považují pouze za obyčejného mistra, resp. učitele. Při tom všem je třeba si uvědomit, že duchovní hloubka křesťanství se zčásti ztratila a musí být nyní znovu ozřejmována, aby vůbec bylo možné vést s ostatními náboženstvími dialog. (O to se snaží tato internetová stránka v rámci *podrobných textů* *).

Jogínské nauky ** a křesťanství

S ohledem na Ježíšovu výzvu „Budte tedy dokonalí, jako je dokonalý váš nebeský Otec“ (Mat. 5,48) je pro nás na každém náboženství nejzajímavější otázka, kam vedou praktické duchovní stezky. V případě hinduismu jsou to rozličné jogínské cesty. Ty se snaží „uvést duši zpět do její božské dokonalosti, a to ovládnutím vnější i vnitřní lidské přirozenosti“.

V této souvislosti je třeba zmínit evropské školy (...), které dokáží pod jiným názvem integrovat prvky jako např. čakry - centra nervů a vědomí známá v józe. Takové snahy nejsou automaticky „nekřesťanské“, jak se domnívají církve. Vždyť tato centra v člověku znali již křesťanští teozofové ve středověku (*Johann Georg Gichtel*) a dnes lze identifikovat jako energetické struktury, které reálně existují v každém člověku.

Podobně není ani akupunktura známá především v Číně automaticky „taoistická“ - jednotlivé akupunkturové body lze již v lidské tkáni doložit pomocí měřících přístrojů a odněkdy i histologicky. (Výňatek k kapitole „Svatá horlivost“ z hlavního textu). Srv. také *Albrecht Frenz "Christlicher Yoga - Christliche Begründung einer indischen Meditationsweise" (Křesťanská jóga – Křesťanská interpretace indické meditace)*, kde se předpokládá, že si křesťanství a praktické jogínské metody neodporují.

Pro křesťany je ale rozhodující duchovní postoj. Jsou proto cvičení chápána jako příprava vlastní bytosti na boží působení, nebo se má mylně za to, že si lze prostřednictvím těchto technik (tělesná a dechová cvičení, zpěvy manter, koncentrační cvičení, meditace, kontemplace...) vynutit dokonalost v Bohu?

Další podobné rozlišení pro křesťany: pokud se např. v józe objevují pojmy jako „Kristova síla“, je to potom chápáno tak, že uzdravující Kristova síla je částí jeho bytosti, která může působit na celého člověka, nebo je zakoušena jako izolovaná kosmická síla? Pokud se někdo nenaladí přímo na Krista, jak si pak může být jistý tím, že to, co zakouší, skutečně souvisí s Kristem? (*viz kapitola "Ježíšovy zázraky" v hlavním textu*) *

V každém případě vedle metod z jiných zdrojů, které byly částečně přizpůsobeny křesťanství, existují i originální křesťanské cesty. Musí být ovšem teprve znovu objeveny pro dnešní dobu. Prastarou praxi pravoslavných mnichů na hoře Athos ("kyrie-eleison", "Pane, smiluj se") by tak bylo možno v indické terminologii označit jako křesťanské dechové a mantrové cvičení. (Srv. kapitolu "Ticho na poušti" z hlavního textu) *. Kromě toho existuje např. specificky křesťanská meditace nad evangeliem, o kterou se opírá náš hlavní text a která je popisována na speciální straně *Křesťanská meditace* *.

**Indické slova jóga znamená doslova „ujařmění“, tedy opětovné spojení se základem, podobně jako doslovný význam latinského slova re-ligion. Jedná se o tréninkové metody hinduistického původu pro tělo, duši a ducha.

Křesťanské a indické mystické směry

Prožitek ukřižování, resp. „půlnoci duše“, „mystické smrti“, opuštěnosti ode všeho, na co by se člověk mohl vázat, tedy toho, co v té či oné formě poznali všichni známí křesťanští mystikové, má jistou spojitost s vrcholným zážitkem jógy, nirvikalpa samádhi, resp. se zakoušením prázdnoty nirvány. Křesťanské mystické zkušenosti však hovoří o tom, že v této prázdnotě či za ní opět „něco“ je, totiž Kristus, resp. Bůh. Aurobindo ukazuje, že i na indické cestě je možno překročit nirvánu a dostat se k tomu, co je za ní. Na křesťanské cestě však může být něco z této vše přesahující plnosti přítomno již od prvního okamžiku křesťanské cesty, protože Kristova bytost, která prošla zemí, se nám tu nabízí jako most.

Pokud je někdo podobně jako Aurobindo konfrontován se silami, které jsou blízké Ježíšovu vývoji, pokud však schází příslušné pozadí, může to působit jako obtížná cesta na hraně stolu. V žádném případě to však není nemožné - vzpomeňme na hinduistického chlapce jménem Sadhu Sudhar Singh, který o křesťanství nic nevěděl, ale díky svému intenzivnímu vnitřnímu hledání Boha najednou učinil zkušenost s Kristem, kterou

později zpracoval v knize. Víze Krista se objevuje i při hinduistických, tantrických cvičeních u lidí, kteří by spíše počítali s tím, že se jim zjeví indická božstva. „Vítr vane, kam chce.“

Následující podnět R. Steinera možná nebude použitelný v teologii, která se zakládá na křesťanství jako náboženském společenství, o to zajímavější by však mohl být pro jiné kulturní okruhy. Podle Steinera je třeba v Kristu vidět tzv. sluneční bytost, která byla jistě známa v předkřesťanských časech některých mudrcům. (*Výňatek z kapitoly "Ukřižování..." hlavního textu **) R. Steiner v souvislosti s Indií poukázal na „Višva karman“, na "světového architekta“, jehož působení byli staří indiští mudrci (riši) schopni vycítit za světem přístupným přímému vnímání.

Vzhledem k velkému počtu hinduistických božstev by se mohlo zdát, že božstva mnoha starých kultur – pokud se nejedná o čistě kmenová božstva nebo lidi – představují různé aspekty jednoho božství, které byly později uctívány jako samostatná božstva. Teoretické pojmy, jako např. polyteismus, tedy samy o sobě mnoho neříkají. Židé měli – v originálním hebrejském textu – rovněž různá označení pro Boha a jeho vlastnosti. Neuctívali je ovšem jako různá božstva. Např. zoroastriisté (Pársové) rovněž setrvali u monoteistické víry. V hinduismu je za monoteistickou možno považovat např. školu višnuitů.

V tomto kontextu je zajímavé, že existují nová hnutí, která podobně jako Kristus nesdílí všeobecný předpoklad samozřejmé, nutné smrtelnosti těla: (...) tímto směrem se ubírá např. indický filozof a jogín *Aurobindo* a jeho duchovní partnerka a „matka“ *Mira Alfassa*. (...) (*z části výňatky z kapitoly "Zmrtvýchvstání" z hlavního textu*) *.

Nauky o karmě a Bohu

Podstatná část křesťanských cest založených na skutcích solidarity a milosrdenství by byla v Indii považována za karma jógu (jógu osudu), resp. bhakti jógu (jógu lásky), křesťanské cesty zaměřené na poznání by zase bylo možno srovnat s inana jógou.

Reálně lze prožít to, že pokud se naladíme na vedení Bohem, kterého zprostředkuje Kristus, může náš život probíhat organičtěji než při naladění na mechanicky působící kompenzační zákony osudu a karmy. I Kristus hovoří o „vyúčtování do posledního halíře“, neříká však, že by to mělo probíhat jako dosud na principu „oko za oko, zub za zub“. V popředí stojí nový úkol člověka - z lidských možností je využito a uvedeno ve skutek to, co je pro člověka a pro jeho okolí plodné. Vyrovnavání se s minulostí již není účelem samo o sobě ani podnětem k vývoji. Při souhrě různých lidských možností lze dnes pozorovat „pomoc shora“. (*Výňatek z kapitoly „Ukřižování“ hlavního textu; kromě toho je k dispozici speciální stránka o karmě a reinkarnaci.*) *

Etické hodnoty

Etika je ta část náboženství, ve které si je většina náboženství příbuzná, a kde tudíž mezináboženský dialog nejvíce pokročil. Na počátku klasické jogínské cesty je podle Patandžaliho jako předpoklad úspěchu uvedena „jama“, tj. neuškodit žádné živé bytosti myšlenkami, slovy či skutky, nelačnit po majetku, být opravdový, dbát sexuální čistoty, nepřijímat jen dary (být nezávislý). Druhý stupeň je pak označován jako nijama. vnitřní a vnější tříbení, střídmost a skromnost, askese, velkorysost, schopnost oběti, zkoumání a uctívání božstva, vnitřní oddanost a víra. Jogíni učí, že i „bitevní pole“ ve Bhagavadgítě je míněno jako vnitřní bitevní pole sloužící k tříbení. Paralela s příkázáními a naukou Ježíše Krista je tu zřejmá. Hinduisté se společně s křesťany podílejí na projektu "Světový étos".

Svatá písma

Nejstarším náboženským pramenem jsou védy, které údajně sepsali mudrci (riši) ve „Zlatém věku“. Později vznikl např. epos Mahábhárata, ve kterém jsou líčeny události raného věku považované často za mýty, mimo jiné války - tedy věku, který již nebyl tak zcela „zlatý“. Kromě toho vznikly mudroslovné upanišady. *Bhagavad Gita* je jednou z nejvýznamnějších svatých knih hinduistů, která spojuje filozofii Upanišad s moudrostí jógy a souvisí s Mahábháratou. V této didaktické básni je její hrdina Krišna považován za lidskou formu zjevení nejvyššího božstva - Avatar.

[*Domovská stránka s odkazem na rozsáhlejší texty v jiných jazycích...](#)

Informace k: Ježíš Kristus a taoismus a konfucianismus.

Doplňkové stránky internetového projektu „Kristovy Cesty“ k různým jiným náboženstvím jsou příspěvkem k jejich lepšímu pochopení a k mezináboženskému dialogu. V této zvláštní stránce budou probány podobnosti a rozdíly mezi taoismem / konfucianismem a křesťanstvím - křesťanstvím, které si je vědomé svých vlastních duchovních hlubin. Není s tím spojený nárok na rozsáhlé dodatečné komplexní vylíčení života a tradic Lao-Tse nebo Kon-fu-tse. Půjde o přesnější výklad ústředních bodů.

V tradiční čínské spiritualitě se slilo více příbuzných zdrojů:

1. Původní učení o nejvyšším principu.

Původní učení o nejvyšším principu Tao / Tai-Dži „o kterém se nedá už nic říci navíc“, představuje také původní jednotu na počátku všech věcí, tedy ještě před rozdělením na polaritu Jin a Jang *), a potom na „5 elementů“). V současné době je tato prajednota základem těchto forem projevů vesmíru.

Z křesťanských misionářů to byli např. jezuité, kteří našli v tomto nejvyšším principu cosi odpovídajícího Bohu, zatím co minorité a benediktini a nakonec i papež s tím nesouhlasili. „Tao“ na jedné straně totiž neodpovídá novému způsobu prožívání Boha jako osobně oslovitelného „Otce“, jak to učil Ježíš. Jenže není vyloučeno, že se jedná o starší druh prožitku nebo o hledání Boha, jaké bylo možné právě ve staročínské době.

*) *Yin* (Jin) je rozšiřující, „ženský“ princip - například v nervové síti sympatiku, *Yang* (Jang) zase stahující „mužský“ princip v nervové síti parasympatiku, které do sebe vzájemně zapadají. „Pět elementů Země, Voda, Dřevo, Oheň, Kov“ odpovídá podobnému rozdělení na 4 jevové formy nebo vlastnosti (*kvality*) „Země“, „Voda“, „Vzduch“, „Oheň“ = „teplo“, jak se na ně pohlíželo ve starých západních alchymích a hermetismu i v mnoha jiných kulturách (existovali i křesťanští alchymisté). Čínský 5. element, takzvaný „Kov“ byl v Evropě z části označován jako „*prima materia*“ („prahmota“ srov. moderní teorie „elementárních částic“), nebo jako „éter“, kterému se např. zase přisuzuje ve staroindických a antroposofických pramenech, obsah 7 dalších agregátních stavů. Tyto staré poznatky by se dnes nepřířazovaly k náboženství v užším slova smyslu, nejde však ani o čistě spekulativní filozofii. Jsou však starou, svým způsobem pokročilou kosmologií se spíše přírodovědným charakterem, a to i v případě, že se tehdejší metody poznávání liší od těch dnešních.

To nic nemění na tom, že praktiky staročínských a pozdějších taoistických mistrů mají duchovní charakter. Neboť tehdejší výsledky studií o úloze „elementů“ nebo sil v lidech, byly prostě jen brány na vědomí, protože bylo těžké je v pozemských neprozkoumaných podmínkách nějak obcházet, když šlo o duševní / duchovní zdokonalování. To by bylo druhem spirituality, která se na rozdíl od některých jiných duchovních tradic, nepokouší uniknout z pozemského. Snaha o zdokonalení jako takové není protikladem křesťanského učení o vykoupení člověka. Často se zapomíná, že Ježíš řekl: Vy tedy buďte dokonalí, jako je dokonalý váš Otec, který je v nebesích. Mt. 5, 48.) Nicméně, metody jsou různé. Prakřesťanům atd. bylo zcela jasné, že člověk se může aktivně připravit na působení Božího díla a otevřít se mu, ale v křesťanství, bylo vždy také jasné, že není možné si tím přímo vynutit Boží milost. Také Bůh je svobodný.

Mezi tím, co se děje v Nebi, čínsky „T'ien“, na Zemi a v člověku, což vše pochází ze stejné prajednoty - existovaly všude shody (podobně jako u „7 svobodných umění“ univerzit západní středověké Evropy). **Proto se všechno snažení zaměřovalo k harmonii lidského života s „Nebem“ - jako dnešní nejvyšší mocí - a Zemí.** To ukazuje jak duchovní i náboženský charakter snažení. Re-ligion (z latiny) znamená „zpětné spojení“, „nové navázání“, zejména na prazáklad věcí. V křesťanském pohledu, je ovšem prazákladem přímo kontaktovatelný Bůh Stvořitel, Začátek a Konec všeho. Ježíš Kristus je jakoby spojovací článek, který nám pomáhá k tomuto spojení s Bohem.

Během doby bylo ve starověké Číně uctíváno i více oddělených samostatných bohů: Nebe, bohové Světa, místní božstva a svatí. Společný termín pro taková náboženství - „mnohobožství“ (*polytheismus*) tu ovšem mnoho nepomáhá, protože tito „bohové“ byli původně, jako v některých jiných náboženstvích, jen projevy případně vlastnostmi prapřincipu (nehledě například na uctívání svatých – které se však mohlo vyskytovat u některých křesťanských církví).

Tímto způsobem může rozdělení všech jevů světa na Jin a Jang podpovat myšlení lidí, aby se drželi těchto polarit, ale může je to vést i mimo ně až do jakéhosi mystického stavu vědomí.

2. Taoismus.

Dosavadní popis zůstal do značné míry společným základem později vyvinutých škol Lao-tse a Kon-fu-tse (které historikové obvykle řadí kolem let 500 před Kristem).

Taoismus (*Lao-Tse: a j. kniha „Tao te ťing“*), se zaměřil na „Dělat“ z meditativního postoje „Nedělat“ (*wu-wei*). Takže se nic neděje z povrchního sobeckého a intelektuálního pohledu člověka, ale z přirozených instinktů dobrého lidského jádra, které je v souladu s přírodou. Z toho by vyplynula jakási přirozená etika nesobeckosti a skromnosti.

Dobré jádro v tomto smyslu ještě není automaticky totožné s Ježíšem, který přijal tělo člověka, ve smyslu Jn 15; 4 (Zůstaňte ve mně a já ve vás.). Ale dnešní teologové už by nemohli bez dalšího upírat jinověrcům dobré jádro, zvláště když úzce příbuzná etika většiny náboženství ukazuje, že „Dobro“ více či méně všude získalo půdu. Dokonce i „Duch svatý věje, kam chce“ (Jn 3;8).

Taoisté byli vždy praktici, žádní teoretici. Taoismus si proto přibral na pomoc:

- Askeze. Něco takového vystupuje ve všech náboženstvích. Ale jsou zde i praktiky k nacházení sublimace a transformace sexuality (například Mantak Chia, „Tao Yoga“ a „Tao jóga lásky“. Staré východní postupy často začínají „zdola nahoru“, zatímco evropské by dnes mnohem více začínaly „shora dolů“, tedy od vědomí.)

- Tělesné cvičení, dýchání a koncentrace pro probuzení a řízení životní energie „Chi“. Že tato životní energie existuje, se musí nyní díky výzkumu akupunktury a elektro-akupunktury, považovat za skutečně prokázané, třebaže její povaha není ještě jednoznačně objasněná. Akupunkturní meridiány jsou nyní prokázané i histologicky (v tkáních), jako „prázdné“ kanály. Tato životní síla není „taoistická“, jak si někteří křesťané mysleli, ale obecně lidská. V řecké / raně křesťanské éře se označovala řeckým slovem „pnéuma“, které znamená dech i životní sílu, dech života vdechnutý Bohem a používalo se k označení Ducha svatého. Nicméně „Duch svatý“ souvisí s Ježíšem Kristem. Takže, pokud se někdo „nenaladí“ na Ježíše Krista, odkud by pak mohl vědět, že to, co prožívá, je totožné s Duchem svatým, jak jej hlásal Ježíš?

- K repertoáru taoistů, podobně jako indické jógy, patří dále meditativní ponoření se do prastavu věcí, aby šlo překročit zažitou omezenost života. Svoji roli sehrávalo také alchymistické hledání nesmrtnosti.

3. Konfuciánství.

Kon-fu-tse (Konfucius) doporučuje příbuzným způsobem uvádění lidí do „kosmického mravního zákona“. Místo spíše individuální cesty taoistů však hledá systém morální výchovy společnosti v jeho šíři. Pracovalo se na vědomé kultivaci a zdokonalování dobrého jádra člověka přes zvyky a příklady. Když se člověk v rodině naučí lásce, uctivosti atd. vyplyne z toho také etická společnost.

- Od nejstarších dob byla v Číně například zakázaná vražda, krádež, prostituce a uctívání obrazů.
- Jako všechna světová náboženství učil Kon-fu-tse „... lásku k bližnímu: Co sám nechceš, to nedělej nikomu jinému“.

- K tomu patří sebeovládání, lidskost a добрota.

- případně etické ctnosti jako laskavost, spravedlnost, přiměřené uctivé jednání (včetně s předky), štědrost, moudrost, upřímnost;

- Dvojitě ctnosti podle knihy Shu-Džing: přátelsky a důstojně, jemně a pevně, přímo a zdvořile, řádně a uvážlivě, učenlivě a odvážně, upřímně a jemně, mírumilovně a uctivě, silně a spolehlivě, odvážně a spravedlivě.

- Cílem byl postoj spokojenosti bez zloby, smutku a požitku. Ve starých učeních jsou obsaženy hodnoty nadčasové i podmíněné dobou, zaměřené na dřívější hodnoty císařské říše.

4. Tyto školy měly mnoho styčných bodů, ale také byly do určité míry rozporné. Brzy se však vnímaly spíše jako vzájemně se doplňující než protikladné. To platilo i pro později z Indie přicházející buddhismus, učení o překonávání pozemského utrpení.

Dnešní čínské chrámy, například v Hongkongu, často působí dojmem zcela obyčejného místa vyhledávání věstců či obřadů jako nástrojů pro štěstí v životě. To znamená, podobně jako to je více méně u všech dnešních náboženství, že nikde nelze vůbec najít původní duchovní hloubku. Z čínské tradice třeba uvést nikoli přímé náboženské postupy jako je věštecká kniha I Ging, čínské horoskopy, čínské verze geomantie případně stavební biologie, (*Pozn. Nauka o vztazích mezi člověkem, jeho obydlim a okolím*) – „Feng Shui“ a již zmíněná tradiční čínská medicína.

Zajímavé svědectví raného styku křesťanů a taoistů se nachází v knize Martina Palmera, „Ježíšovy sútry“.

Ansata, již neexistující křesťanská církev v Číně v 8. století upravila pro svoje taoistické okolí podstatný obsah křesťanství tak, aby byl pro ně srozumitelný. (Pokud se zde uvádějí knihy dalších autorů, neznamená to automaticky, že by se s veškerým jejich obsahem mělo souhlasit).

[Zpět k obsahu této stránky.](#)

Všeobecná hlediska přírodních náboženství

Doplňkové stránky internetového projektu "Kristovy cesty" týkající se různých jiných náboženství jsou příspěvkem k jejich lepšímu porozumění a k mezináboženskému dialogu. Z křesťanské stránky jsou základem nezávislé výzkumy, které opětovně odkrývají duchovní hloubky křesťanství a moderní výzkum vědomí. Nebudeme zde provádět podrobný popis přírodních náboženství, nýbrž vyjmenujeme několik hledisek důležitých k tomuto účelu.

Také např. japonský kult Šinto je původně jedním ze světových spřízněných **přírodních náboženství**, která jsou starší než známá světová náboženství, jako jsou buddhismus a křesťanství.

Kořeny přírodních náboženství pocházejí z doby, kdy bylo mezi lidmi rozšířeno vědomí, které se od dnes převládajícího intelektuálního vědomí značně odchyluje. *Jean Gebser, vydavatel knihy "Ursprung und Gegenwart" (Původ a současnost)*, která vyšla německy, by tento stupeň vědomí pojmenoval "mytologickým vědomím". *Julian Jaynes, vědec zabývající se vědomím, vydavatel knihy "Der Ursprung des Bewusstseins" (Původ vědomí)*, která vyšla německy a anglicky, by toto pojmenoval vědomím, ve kterém spolu obě mozkové polokoule ještě komunikovaly bezprostředněji než dnes.*) Pravá polokoule dovolila vnímání jevů všeho druhu, např. v přírodě celkově jako "bytosti" a levá polokoule to mohla zpracovat tak, že člověk slyšel jejich "hlasy". Všechna, i evropská ústní podání týkající se elementárních bytostí, pohádkových bytostí atd. pocházejí odtud, nebyly tedy volně smyšleny. V souvislosti se vzrůstajícím rozšířením písemnictví a čtení místo ústního podání tento způsob vnímání v evropsko-předoasijské antice přibližně do roku 500 před Kristem jako společensky významný fenomén zmizel. Vzhledem k tomu, že v mystické době byly často uctívány bytosti, předkové nebo bohové spojeny s místem nebo kmenem, přispělo míšení kultur dále k tomu, že již nefungovala starší forma vědomí nebo nefungovala bezchybně. Chyby činily užitek tohoto vnímání stále pochybnější a tento proces proto urychlily.

Nebylo by správné hodnotit tyto stupně, že by novější rozumové vědomí bylo cennější a že by produkty staršího vědomí byly dnes bezcenné. Sice to s sebou přineslo nové schopnosti, zato se však také ztratily jiné, které intelekt sám neumí nahradit. Při zachování vymoženosti analytického myšlení je však možné opět vědomě dále rozvinout starší, již zasuté schopnosti obrazného shrnování do celku a syntézy; např. v meditaci. Tak může vzniknout integrované vědomí, které oběma mozkovým polokoulím opět novým způsobem napomůže k jejich právu. Čistě intelektuální vědomí dnes v mnohém naráží na hranice svých výkonných schopností. Je zjevně nemožné včas rozpoznat a pouze s ním samotným řešit např. ekologické problémy v jejich skutečné složitosti: *Dörner hovořil o "multifaktorovém vědomí", které je nezbytné k pochopení ekologických procesů, jež však jeho studenti při příslušném výzkumu téměř neměli. Dnešní lidstvo může brát vesměs*

podněty také ze starých ústních podání z předintelektuálního vnímání – aniž by mohlo jednoduše převzít dřívější formu tohoto vědomí. Z těchto důvodů jsou ještě dnes cenné pohádky pro děti. Přispívají k tomu, že pravá mozková polokoule hned nezakrní.

V raném **křesťanství** hrály důležitou roli "dary Ducha svatého" (m.j. Jan. 16; Kor. 12, 7-11; Skutky 2, 17-20). Viz též naše kapitola "Letnice" v hlavním textu naší [anglické webové stránky i v dalších jazycích](#). Duch svatý je Boží síla, jež nechává vzrůst kreativitu člověka nad něj samého. Není to sice pouhá aktivita pravé mozkové polokoule, ale ve skutečnosti spoluvyužívá tuto polokouli. Ovšem: Duch svatý má souvislost s Ježíšem Kristem. Také když Ježíš říkal svým učedníkům "Duch vane tam, kam chce" – jak si chce být někdo jistý, že jeho dnešní zkušenosti pocházejí od Ducha svatého v Kristově smyslu, když nesouhlasí s Kristem?

Narozdíl od toho, co jsme našli u jiných zjevně polyteistických náboženství – na jejichž počátku stálo jediné božstvo s "vlastnostmi", které byly až později uctívány jako oddělení bohové – není v množství přírodních náboženství možné zjistit jakýkoli jednotný původ.

Zatímco **mýty o stvoření** některých jiných národů začínají stvořením nebe a země (a podzemí), starý japonský mýtus o stvoření z nebe a země již vychází. Bohové v tomto obraze vznikají spontánně, a obývají všechny 3 světy, zatímco země je obydlena také mnoha lidmi, podzemí také mnoha mrtvými a démony. Také uctívání předkové byli přičítáni božskému panteonu. (...)

Uctívání probíhá rozdílnými způsoby, prostřednictvím daných modliteb (děkování a přímlyvy), a prostřednictvím obětí naturálií nebo symbolů.
(...)

Zatímco v přírodních náboženstvích hráli centrální roli **šamani** – zaříkávači se zvláštními znalostmi a mediálními schopnostmi -, vedou kult Šinto kněží.

Etické nauky: V šintoismu např. existoval rejstřík hříchů; ve vztahu s dalšími náboženstvími byly vyvinuty etické zásady, jaké nalezneme prakticky ve všech velkých náboženstvích.

(...)

*) Angl. "Bicameral mind". Jaynes sám vzbuzoval dojem, jako by tyto staré přirozené způsoby fungování mozku byly již samy o sobě vysvětlením zážitků s božskými nebo přirozenými silami; to je dle našich zjištění naprosto nesprávný úsudek. O tom, co „jsou“ tyto bytosti, jeho nálezy nic neříkají. Ani "bohy" ani Boha není možné v mozku najít. Jedná se o vlastní úroveň reality, a mozek ji může pouze nějakým způsobem interpretovat. Právě popsany starší způsob vnímání není beze všeho schopen vyprodukovat takové "bytosti" uměle jako obrazy představ, jak by mohlo moderní vědomí. Podobným způsobem zobrazují duchovní sny nebo meditační zážitky částečně něco zcela jiného než pouhé procesy zpracování denních psychických prožitků.

**) V Evropě patřila například doba vzniku homérských eposů ještě k mystické době, zatímco pozdější období starořecké filozofie již patřilo do rozumového vědomí.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

.Naše nové [anglické](#) / [německé](#) tématické stránky (ještě nepřeloženo):
Stará americká náboženství: Májský kalendář a křesťanství;

K hodnocení řeckého náboženství
Poznámky k ranému řeckému náboženství
Staroněmecké náboženství
Keltské náboženství
Rané slovanské náboženství
Rané pobaltské náboženství
Rané baskické náboženství
Rané finské náboženství

Náboženství¹⁾ coby „opětvonné spojení“ člověka s Bohem – na cestách s Ježíšem Kristem

¹⁾ Slovo náboženství pochází z latinského re-ligio = opětvonné spojení; s Bohem, který se projevuje i v nás. Vzdáleně se to podobá hologramu.

Poznání hlubších problémů lidského života

Podobně jako pro uzdravení modlitbou, i pro zásadní proměnu člověka je třeba si nejprve položit Ježíšovu otázku „Chceš být zdrav?“ (Jan 5,6). **Nebo jinak: Víš, co je v tobě nedokonalé a co se musí proměnit, pokud chceš pokročit na cestě k Bohu?** Za zdánlivě jednoduchými věcmi, které jsou jen zřídka chápány jako náboženské, je možno najít červenou niť. Člověk v rámci svého vývoje od dětství až po dospělost získává nové schopnosti. Původní schopnosti prožívání jsou však s postupujícím věkem často naopak odsouvány. Později se člověk může snažit přirozené prožívání znovu objevovat, a to za pomoci rozpomínání se a modlitby. Schopnosti, ke kterým v rámci vývoje dospěl, si ale přesto zachová. Pouze se uvolní zkostnatělé stránky osobnosti. Je tak možno opět překonat rozpolcenost člověka mezi intelekt a osamostatněný pudový život, mezi nimiž se nachází „srdce“, střed, který je však již jen málo integrován. „Plody ze stromu poznání“ zmiňované v mýtu o ráji, se vztahují právě na tento rozkol. Ježíšova slova „jestliže se neobráteíte a nebudete jako děti, nevejdete do království nebeského“ se opírají o hluboké vědomí, že obrácení člověka je skutečně možné – *Matouš 18,1-3; Marek 10,15; Lukáš 18,17*. Ježíšovi nejde pouze o dětskou bezbrannost, nýbrž o původní prvky vývoje, které jsou takřka „archetypické“²⁾, tedy o pravzory lidského jednání, o ztracenou část „návodu k použití člověka“. Taková cesta může o mnoho přesahovat dnešní omezené rozumové vědomí.

²⁾ Archetyp: pojem z hlubinné psychologie C.G.Junga atd.; pravzory lidské existence, které se projevují nejruznějším způsobem např. ve fantaziích a snech. Nicméně, „archetypy“ mají mnohosměšeného a zavádějícího obsahu. „Bůh“ je zobrazen jako stařec a odkazy na „nebe“ a „peklo“ se staly „archetypálními“ symboly kolektivního nevědomí. Jung nevěděl přesně, co to bylo. Avšak jádro této úrovně vědomí existuje do jisté míry u všech lidí - se svými obrazy a myšlenkami působí na lidi. Tak se to projevuje jako jakási primární „paměť“ z rané doby historie lidstva - ještě před těmito obdobími jako mýtické vědomí, jak je uvedeno v naší kapitole "Vědomí, výzkum mozku a svobodná vůle". Tato úroveň vědomí také obsahuje takové kontrasty (více či méně „zdánlivé“), jak jsme se tím zabývali na naší stránce "Křesťanský postoj ... třetí cesta". Bližší pohled odhaluje, že tato úroveň představy Boha je spíše problematickou karikaturou. To je důvod, proč například tibetská Kniha mrtvých (BardoThodol) - k níž CG Jung napsal předmluvu - varuje živé, aby po smrti nereagovali na klamná božstva a démonické postavy této úrovně. Podobná kniha existovala ve starověkém Egyptě. Dokonce gnostikové v křesťanské oblasti se kriticky dívali na tyto postavy se kterými se setkávali take ve snech a meditaci. Pohádky se pokusily s tímto světem symboliky kreativně komunikovat, což může být skutečně užitečné pro děti. Ovšem, dospělí se mohou pokusit jít za rámec těchto symbolů – symbolů, které přebíraly mnoho lidských rysů. Ale skutečná výzva zahrnuje hledání Boha přímo, místo nechat ho málem vyšumět s těmito falešnými představami Boha.

To ovšem neznamená, že by to člověk mohl dokázat zcela sám. Ježíš nám nabízí skutečnou cestu a k tomu i sílu a milost, abychom tuto cestu zvládli. Křesťanští hledači pravdy, mystikové a alchymisté se na takové cesty zdokonalování vydávali. (srv. *Matouš 5,48; Jan 10,34;...*). Ale i celá řada jiných křesťanů učinila podobné zkušenosti, ať již vědomě či nevědomě. Nezáleží na tom, zda se vydali vnitřní cestou, zda svou víru realizovali sociálně, či zda v sobě oboje sjednotili v duchu tzv. plného křesťanství. V mnoha kulturách se po celá tisíciletí lidé snažili překonat vnitřní rozpolcenost. Jako příklad mohou posloužit taoističtí alchymisté, různé druhy jógy atd.³⁾

³⁾ Indické slovo jóga (doslova „ujařit“) znamená rovněž snahu o opětvonné spojení s prazákladem lidské existence.

"Bohočlověk" či od Boha poslaný člověk Ježíš Kristus, „nový Adam“, ukázal, že lidé nyní mohou opět získat své ztracené původní vlastnosti. Nyní bude možné dát do pořádku to, co se zvtřlo a stalo se postupně nebezpečným. Ježíš byl schopen v sobě spojit původní zdroj smyslu života, tedy Boha, a vysoce rozvinuté lidské vědomí. Dokázal překonat síly degenerace. Byť se od ostatních lidí lišil, byl přesto člověkem. Díky tomu mohou lidé jeho cestu snáze následovat, a to především

tehdy, dělají-li to vědomě. Jeho život včetně Zmrtvýchvstání však ovlivňuje i životy těch, kteří o historickém Ježíši nic nevědí. Je to podobné jako u zvířat. Pokud se zvířata na jednom ostrově naučí něco nového, mohou si danou schopnost rychleji osvojit zvířata stejného druhu na jiných, vzdálených ostrovech. *Ruppert Sheldrake* to odůvodňuje tím, že zvířata mají společné silové pole.

Člověk může mít vnitřní vztah ke Kristu a k Bohu i bez církevního prostřednictví, byť mu vhodné společenství křesťanů většinou velmi pomůže. Nejruznější teologie, kterým se Ježíšovu bytost podařilo opět rozštěpit na pastora a sociálního reformátora, nejsou jistě ideálním řešením. Přesto mohou některým lidem pomoci, především těm, kteří znají takových teologií více. Každý člověk se může obrátit přímo ke Kristu jak např. „v tiché komůrce“, tak koneckonců i na náměstí plném lidí. To je možné díky upomínání se na Ježíšovy vlastnosti, které nám zachovala tradice (*evangelia*). Kdo ovšem věří tomu, že Krista je možné vnímat i po jeho smrti, může ho považovat za bytost působící právě teď a tady. (Podle mnoha svědectví se zdá, že každý člověk coby vědomá bytost přežije svou smrt, byť jiným způsobem než Ježíš, tedy kupříkladu bez toho, aby byl na zemi viditelný.) Díky tomu je možné se „v jeho jménu“ společně modlit k Bohu-Otci, který vše naplňuje. (*srv. Jan. 15,16; Matouš. 6, 7-15; Matouš 18,19-20*). Např.:

Bože, ty jsi pramenem mého života, ty jsi mi pomoci a nadějí!
Ve spojení s Ježíšem Kristem * Ti děkuji za všechno, co nám dáváš;
odpusť mi to, co mě od tebe vzdálilo **;
dej mi v tomto tichu svého Ducha-Stvořitele ***;
ukaž mi svou cestu.

*) Ti, kdo chtějí, se mohou vztahovat i k Marii. Budou tak zdůrazněny mužské a ženské vlastnosti člověka.

**) S negativními podněty, ať již se konkrétně projevují jakkoliv, je třeba pracovat následovně: 1. Vnitřně je reflektovat (např. úzkost, nenávisť; lhostejnost a povýšenost; přehnané pochybnosti ... nějaký problém; zkratka všechno, byť by se to projevilo jen v myšlenkách a slovech, *srv. např. Matouš 5,22*). 2. Místo abychom si lámali hlavu nad podstatou negativních podnětů, je lepší chvíli počkat a pak si co možná nejlépe uvědomit, o co se jedná. 3. Potom bychom měli zátěž, kterou jsme již nyní schopni prožívat, ba dokonce tělesně zakoušet, odevzdat v modlitbě Bohu (ostatně můžeme Bohu, resp. Ježíši Kristu odevzdat celý svůj život). 4. Dále je dobré klidně čekat, dokud nepocítíme důsledky takového odevzdání, resp. dokud se nedostaví pocit jistého ulehčení či dokud nám na mysli nevystane nějaká „odpověď“.

***) V tichu se mohou denní události „usadit“, protože je snazší je zpracovat či zapojit do modlitby. Člověk je potom mnohem otevřenější pro nové události.

Role etiky na takové cestě

Jedna rovina na této cestě se opírá o přikázání "**miluj Boha**", který všechno přesahuje, "**a miluj bližního svého jako sebe sama**" (*Matouš 19,19*). Je tudíž třeba milovat i sebe sama, i láska k sobě samému má svůj význam. Láska nás může spojit s Kristem, jelikož je - **společně s moudrostí** - jeho hlavní vlastností. Někteří lidé zase křesťanskou cestu pochopí teprve tehdy, když se vydají na cestu dobrých skutků v Kristově smyslu. Ježíš zachoval základní etická pravidla, neboť člověk většinou „sklízí to, co zaseje“ (*Gal. 6,7*). **Zodpovědnost** ovšem více vložil do jednotlivce, místo aby zdůrazňoval vnější zákon. V nitru člověka totiž existuje něco, co odpovídá Kristu, z čeho pramení vnitřní „znovuzrození“ (*Jan 3*) - byť by se to projevovalo pouze jako svědomí. Znamená to tedy, že postupem času se člověk jako celek dostává stále více do souladu s Duchem, jehož nositelem byl Ježíš. Tento výchozí bod je možno vnitřně prožít v srdci, duši, resp. v duchu – způsob zakoušení je vskutku individuální. Ať již člověk prožívá Krista, resp. síly, které s ním souvisí, jakkoliv, měl by si co možná nejčastěji uvědomovat to, co již ví, aby na tomto základě mohl vzniknout přímý kontakt. A není nutné se nechat zmást tím, že na počátku to možná nebude mít žádné závratné projevy.

Se silou, která se v nitru člověka rozvíjí jako milost, se potom může spojit univerzální spásná síla, která vychází z „vnějšího“ Krista. I zde může konkrétní způsob prožívání vypadat různě, v každém případě však bude zřetelný a bude mít příslušné dopady na okolí. Zatímco dosud se takové jevy

omezovaly pouze na několik málo jedinců, kteří byli považováni za „mystiky“, „svaté“ atd., mohou se v naší „apokalyptické“ době stále více týkat i obyčejných lidí. Význam této skutečnosti nebývá vždy doceňován, proto ji na tomto místě zmiňujeme. Toto univerzální působení „z vnějšku“ je člověkem buď přijato, nebo za určitých okolností tvrdě narazí na takřka zabarikádované lidské nitro. V takovém případě je v něm možno vidět „soud“.

Dej, ať ostatním neškodím na jejich cestě k Tobě;
veď mě k tomu, abych ostatním pomáhal v Tvém duchu;
ochraň mě na mé cestě; *
Pomož mi, abych ještě více souzněl s Tvou láskou.

*) Zde je možno zapojit bližní.

Příbuzný vývoj na kulturní rovině

Podobně jako se jednotlivý člověk vyvíjí od dítěte až po zralého člověka (viz výše), prochází podobnými etapami i lidské kultury. Ty na jedné straně přinesly nové schopnosti (svobodnější vůli, cítění a myšlení), na druhé straně však ztratily něco ze své původní spřízněnosti s celým „stvořením“ a způsobily tím problémy. (Srv. např. Jean Gebser, „Počátek a současnost“: postupně následovalo archaické, magické, mýtické a racionální vědomí. Kromě toho se může vyvinout silněji integrující vědomí, které by bylo možno označit jako rozumějící vědomí.) Skvělé osobnosti se podílely na tom, aby se jednotlivé vývojové stupně, které se projevovaly v náznacích, mohly projevit i v míře, která byla schopna ovlivnit kulturní rovinu. Stalo se tak navzdory všem příkořím, ale – jak jsme již zmínili - často za velkých ztrát. V současné době je již patrné, že lidstvo a jeho národy stojí před osudovým úkolem: musí dosáhnout menších a větších evolučních skoků, pokud chtějí vůbec přežít⁴⁾. Tyto změny se připravují již zhruba 2000 let. Nemusí se tak díť na úkor získaných schopností, například rozumu. Pokud bude dostatečný počet lidí rozvíjet stále komplexnější rozumějící vědomí a nově se spojovat s božským základem¹⁾, můžeme boj s apokalyptickými katastrofami díky pomoci „shora“ ještě vyhrát. V této souvislosti je třeba zmínit vnější aktivistická hnutí, například mírové hnutí. Všichni lidé dobré vůle musí v této „hře“ hrát svou roli. Mnoho lidí – napříč etablovanými náboženskými směry – se o to zjevně snaží. Jdou vstříc budoucnosti a pomáhají při vyrovnávání se s minulostí, byť je v tom ještě sousta „průměrnosti“. Otázka, zda je cílem vnější „záchrana“ či existenciální pokrok vědomí a bytí, se podobá rozhodování o tom, zda byla dříve slepice či vejce. Dosavadní hodnotové systémy je třeba neprodleně proměnit. Je totiž snadné si představit, kam by setrvávání u dosavadního, zastaralého programu vedlo. Vše je součástí celku a každý dobrý čin tak vchází do celku.

⁴⁾ S pesimistickým pohledem, který Herbert Gruhl vylíčil ve své poslední knize "Nanebevzetí do nicoty", nemůžeme souhlasit z toho důvodu, že je možno vypátrat zdroj lidského vývoje a lidské síly, který Gruhl přehlíží. Tímto zdrojem není nikdo jiný než Bůh.

Dej, ať lidé ponechají rozhodování o životě a smrti ve Tvých rukou *;
Pomož těm, kdo pracují pro Tvé stvoření;
Dej, ať přijde nová doba, kterou jsi přislíbil.**

*) Zde je možno se věnovat jednotlivostem nebo je možno je zpracovat v rámci meditace; např. ukončení spirály násilí, odstranění násilí tím, že se vyřeší daný problém, pokojný dialog mezi lidmi dobré vůle ze všech náboženství atd.

***) Lukáš 11:2; 21:31. Zjevení 11:16. Bůh může rozdělit lásku, která je mu dána.

Je třeba se obrátit k Bohu na individuální i společné rovině

V první řadě nezáleží na „Představách o víře“, tedy na lidských myšlenkách o náboženství, ale mnohem spíše na reálně prožívaném spojení člověka s Bohem.

Jan 16,12-13: Ještě mnoho jiného bych Vám měl povědět, ale nyní byste to nesnesli. Jakmile však přijde on, Duch pravdy, uvede Vás do veškeré pravdy, neboť nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit, co uslyší. A oznámí vám, co má přijít.

[Zpět k obsahu této stránky](#)

Pomoc pro autokontrolu při práci s hlavními texty „Kristovy cesty“ - v sobě samém - a při realizaci v životě.

Obecné:

Přečetl jsem si „Úvod do smyslu a použití tohoto textu“? (Pokud ne, zejména při mnoha obecných nejasnostech, vraťte se, a udělejte to dodatečně.)

Studoval jsem zatím kapitoly tohoto komentáře podle jejich pořadí? (Pokud ne, pak když se chcete vážně vydat na cestu následování Ježíše, prostudujte, pokud je to možné, také předchozí kapitoly).

Studoval jsem až sem, aniž bych měl nepříjemný pocit, že jsem přešel některé dřívější místo bez dostatečného pochopení? (V opačném případě posuzujte příslušné místo znovu v klidu a pokud je to možné, bez předsudků.)

Přečetl jsem, hlouběji pochopil, zažil a prostudoval stránku „Metodické poznámky, křesťanská meditace...“ a pokud to bylo možné, jsem se pokusil je aplikovat?

Mám přehled o svých současných schopnostech, povahových rysech, životních návycích? (Pokud ne, přemýšlejte o tom dodatečně a dělejte si poznámky).

Pokud ano, existuje ve vztahu k tomu, co jsem právě studoval, taková vlastnost o jejíž zlepšení se chci naléhavě modlit a snažit?

Myslel jsem na použití svých posledních poznatků v životě?

Nechám se už řídit svým svědomím?

Už jsem se snažil nebo dosáhl, abych se nechal na své cestě vést bezprostředně Bohem skrze Ježíše Krista?

Kam potom patřím ve svém vztahu k Bohu?

[Zpět k obsahu této stránky](#)

E-mail: ways-of-christ.com Prosím, pište pokud možno německy nebo anglicky. V ostatních případech se, prosím, vyjadřujte v krátkých větách a udejte jazyk, v jakém píšete.

[k domovské stránce](#)

Odkaz na jiné jazyky a práva, e-mail:

Tyto internetové stránky můžete vytisknout a obsahově nezměněné kopie dále předávat. Autorská práva zůstávají nám.

Jedná se o zhruba 111 stran, v závislosti na nastavení prohlížeče, resp. tiskárny. ([.pdf 653 kB](#))

V této podobě vytvořeno v letech 1991 - 2014; Na Internetu poprvé zveřejněno 30.01.2001; toto je nové, české vydání ze dne 08.09.2002 s pozdějšími úpravami.

Autor: Projekt Kristovy cesty (Christuswege/ Ways of Christ™).

Internetová stránka Kristovy cesty představuje výzkumný a informační projekt. Celý projekt je orientován ekumenicky, nezávisle na církvích, konfesích a jiných náboženských společenstvích – zároveň se však nestaví proti žádnému z nich. Podstata víry zůstává zachována, bez dogmatického nebo fundamentalistického přístupu. Nemá plnit funkci misie a nejde mu o získávání nových členů. Nesnaží se o ekonomický zisk ani politický vliv.

Projekt Kristovy cesty se soustředí na témata spojená s křesťanstvím, ale i na mezináboženský dialog mezi křesťanstvím a dalšími náboženskými směry. Důležitou součástí je i zásadní vhlad do spirituálních stránek křesťanství, které byly zčásti opomíjeny. Neméně důležitý je však diferencovaný pohled na ty stránky křesťanství, které se týkají sociálních otázek. (Viz také Úvod hlavního textu a Metodické poznámky).

Směrodatné jsou webové stránky. Do souborů ve formátu pdf nemusí být nutně zapracovány veškeré menší změny.

Překlady v různých jazycích neznamenaají automaticky nějaké stanovisko k situaci v určitých zemích.

Pokud jsou v rámci projektu zmiňovány jiné webové stránky, resp. knihy, nemusí jejich obsah automaticky souhlasit s obsahem Kristových cest.

Jak poslat [e-mail](#)? : viz formulář na konci textové stránky. Prosím, pište pokud možno německy nebo anglicky.

Tištěnou verzi v němčině si můžete objednat na následující adrese: Boehm, "Bewusst", Im Dorfe 21F, D-24146 Kiel, za 3,50 Euro; Vydavatelem a majitelem autorských práv k tištěné verzi je O.Boehm. Vyšlo v červenci 2001.